

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΕΛΕΟΠΟΥΛΟΥ
ΚΑΛΛΙΡΡΩΗΣ ΕΛΕΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΣ ΕΚΛΟΓΑΙ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΟΣΕΩΣ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1967

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Χριστιάνα Χαρβίση
Γαλαριός Αχιλλεύος

Α

Χριστιάνα Χαρβίση

ΘΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΣ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

1967 014

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΡΡΩΗΣ ΕΛΕΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΣ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

Α', Β' και Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1967

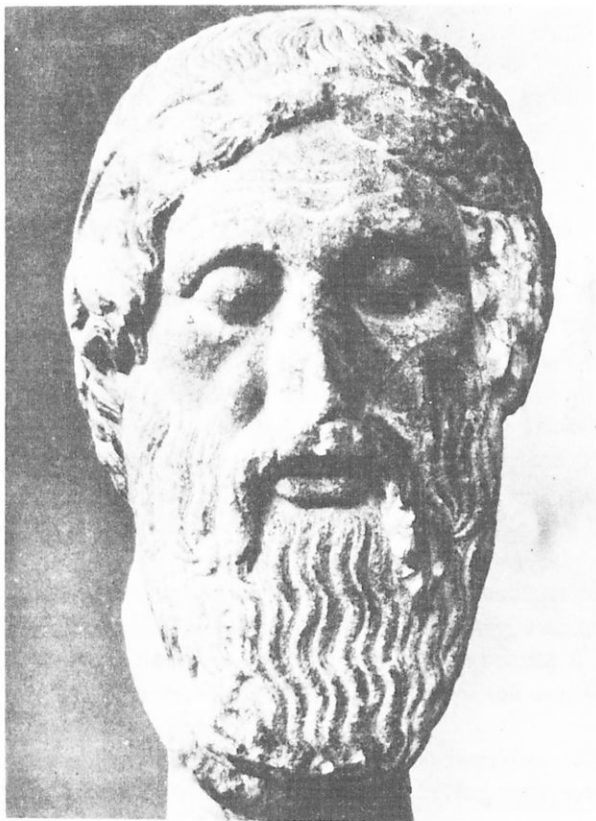
< 18', 1,3,1,16,24 >

“

My name is Christiana Cavellis (you always welcome)

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

< 22,47, 5, 15, 19, 20, 21, 22 >

Χριστιάνα

Ο Μ Η Ρ Ο Σ -

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Τὸ θέμα τῆς Ἰλιάδος καὶ ὁ Τρωικὸς μῦθος

Ἡ Ἰλιάς εἶναι τὸ παλαιότερον ἀπὸ τὰ δύο ποιήματα τοῦ Ὀμήρου, ἔχει δὲ ἐντελῶς διάφορον περιεχόμενον ἀπὸ τὴν Ὀδύσειαν. Ἀνήκει εἰς τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῶν ἐπῶν, τὰ ὁποῖα διηγοῦνται πολεμικὰ γεγονότα καὶ ἐξυμνοῦν ἥρωϊκὰς πράξεις.

Ἰδιαιτέρως τὸ θέμα τῆς Ἰλιάδος περιλαμβάνει ἓν ἐπεισόδιον, τὸ ὁποῖον συνέβη κατὰ τὸ δέκατον ἔτος τῆς πολιορκίας τοῦ Ἰλίου καὶ τὸ ὁποῖον ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ ἀναδειχθῇ ἡ ἀρετὴ τῶν εὐγενῶν ἠρώων, οἱ ὁποῖοι ἔλαβον μέρος εἰς τὸν Τρωικὸν πόλεμον. Εἰς τὴν διήγησιν τοῦ ἐπεισοδίου τούτου, διαρκείας πενήτηκοντα ἡμερῶν, περιορίζεται τὸ Ὀμηρικὸν ποίημα καὶ μόνον κατὰ σύμπτωσιν ἀναφέρει τὰς ἀφορμὰς ἢ καὶ ἄλλα συμβάντα τοῦ πολέμου. Ἡ ὅλη σύνθεσις τοῦ ἔπους τούτου προϋποθέτει ὅτι εἶναι γνωστὸς εἰς τοὺς ἀκροατὰς ὁ Τρωικὸς μῦθος ἀπὸ τὴν πρώτην ἀφορμὴν τοῦ πολέμου μέχρι τοῦ σημείου, ὅπου ἀρχίζει ἡ ἐπικὴ διήγησις.

Κατὰ τὸν μῦθον τοῦτον ὁ Πάρις, υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Τροίας Πριάμου, παραβιάζων τὴν ἱερότητα τῆς φιλοξενίας, ἀπήγαγε τὴν Ἑλένην, γυναῖκα τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης Μενελάου, καὶ συναπεκόμισε βασιλικούς θησαυρούς. Πρὸς ἐκδίκησιν τῆς ὕβρεως ταύτης ὠργανώθη ἐκστρατεία ἐναντίον τῆς Τροίας ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν τῆς Πελοποννήσου, τῆς Στερεᾶς καὶ τῶν νήσων. Τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν εἶχεν ὁ βασιλεὺς τῶν Μυκηνῶν Ἀγαμέμνων, ἀδελφὸς τοῦ Μενελάου. Στόλος ὑπερχιλίων πλοίων συνεκεντρώθη εἰς τὸν λιμένα τῆς Αὐλίδος, κειμένης ἐπὶ τῆς Βοιωτικῆς ἀκτῆς, καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐπλευσαν ἐναντίον τῆς ἐχθρικῆς γῆς. τὴν ὁποίαν καὶ κατέκτησαν ὕστερα ἀπὸ ἀγῶνας δέκα ἐτῶν. Τοιοῦτος διεμορφώθη καὶ παρεδόθη ὁ Τρωικὸς μῦθος ἀπὸ τὴν ἐπικὴν ποίησιν.

Μέσα εἰς αὐτὸν ὁμοίως διέκριναν οἱ Ἕλληνας τῶν μεταγενεστέρων χρόνων, ὅπως διακρίνομεν καὶ ἡμεῖς σήμερον, ἓν μέγα ἱστορικὸν γε-

γονός· ὅτι περί τὸ 1200 π.Χ. ἔγινε μεγάλη καὶ ὀργανωμένη ἐξόρμησις τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐγκατεστημένων ἤδη Ἑλληνικῶν φύλων, τῶν Πρωτοελληνῶν, ὅπως λέγονται σήμερον, πρὸς κατάκτησιν ἑδαφῶν τῆς Μ. Ἀσίας. Ἡ ἐξόρμησις αὕτη ἔφερεν εἰς ἀντιπαράταξιν τὰ ἠνωμένα κράτη τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἓνα συνασπισμὸν Μικρασιατικῶν κρατῶν, τῶν ὁποίων ἰσχυρότερον καὶ πλουσιώτερον ἦτο ἡ Τροία.

2. Ἡ Τροία καὶ ὁ πολιτισμὸς τῆς.

Ὅπως ἀπεδείχθη ἀπὸ ἱστορικὰ καὶ ἀρχαιολογικὰ τεκμήρια. ἡ ΒΔ ἀκτὴ τῆς Μ. Ἀσίας ἀπετέλει τὸ ἰσχυρὸν κράτος τῆς Τροίας (βλ. χάρτην ἀρ. 1.), τὸ ὁποῖον ἦτο ἐν ἀπὸ τὰ θαλασσινὰ κράτη, τὰ ἀκμάσαντα κατὰ τὴν 2αν π.Χ. χιλιετηρίδα εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Αἰγαίου. Τὸ κράτος τοῦτο εἶχεν ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν του καὶ ἄλλους γειτονικοὺς λαοὺς, οἱ ὅποιοι ἐκυβερνῶντο ἀπὸ ἰδίους βασιλεῖς. Ὁ λαὸς τῶν Τρώων δὲν ἦτο φυλετικῶς διάφορος ἀπὸ τοὺς λαοὺς, οἵτινες ἀπετέλουν τὰ Αἰγαιακὰ κράτη τῆς Ἑλλάδος. Εἶχε πολιτισμὸν ἀνεπτυγμένον, ὅπως περίπου καὶ αἱ Μυκῆναι καὶ τὸ Ἄργος, τὰ αὐτὰ θρησκευτικὰ ἔθιμα καὶ ὁμοίαν λατρείαν. Ἐπὶ πλεον οἱ Τρῶες εἶχον τὸ αὐτὸ πνεῦμα ἡρωϊσμοῦ, τὸ ὁποῖον διακρίνει τοὺς ἀκμάσαντας Μεσογειακοὺς λαοὺς.

Διὰ τὸν Τρωικὸν πολιτισμὸν ἔχομεν ὡς ἀσφαλέστατα τεκμήρια τὰς ἀρχαιολογικὰς ἀνακαλύψεις, τὰς ὁποίας ἐπέτυχεν ὁ Ἐρ. Σχλημαν ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Γουλ. Δαῖρπφελδ. Κατὰ τὰς ἀνασκαφάς, αἵτινες διενηργήθησαν εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ἀρχαίου Ἰλίου, ἀπεκαλύφθη αὕτη ἡ πόλις τοῦ Πριάμου, ἣτις ἐκυριεύθη καὶ ἐπυρπολήθη ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν (βλ. εἰκ. ἀρ. 2). Εἰς αὐτὴν ἀνευρέθησαν λείψανα τοῦ τείχους (βλ. εἰκ. ἀρ. 3), οἰκιῶν ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως, καθὼς καὶ διάφορα ἀντικείμενα Μυκηναϊκῆς τέχνης, ἣτις ἐπεκράτει καὶ εἰς τὴν Τροίαν, ὅπως καὶ εἰς τὰ ἄλλα Αἰγαιακὰ κράτη. Ἐξ ἄλλου ἡ ἐπικὴ διήγησις τοῦ Ὀμήρου φανερῶναι πόσον ἦτο προηγμένος ὁ βίος καὶ ποῖα ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ ἠθικὴ ἀκμὴ τοῦ Τρωικοῦ λαοῦ.

3. Ἡ ἐκστρατεία τῶν Ἀχαιῶν κατὰ τῆς Τροίας.

Ἡ ἐκστρατεία ἐναντίον τοῦ ἰσχυροῦ καὶ ἀκμαίου τούτου κράτους ὑπῆρξεν ἡ πρώτη, ἣτις ὀργανώθη καὶ ἐπραγματοποιήθη μὲ κοινήν σύμπραξιν τῶν ἰσχυροτέρων Ἀχαιῶν κρατῶν. Ἡ σύμπραξις αὕτη

είναι ή άρχαιοτάτη ιστορική περίπτωση, κατά την όποία συνεργάζεται όλον τó έθνος με τās φυλετικές του άρετās πρós κοινούς σκοπούς και κοινά ιδεώδη. Ό Θουκυδίδης λέγει ότι « πρὸ τῶν Τρωικῶν οὐδέν φαίνεται πρότερον κοινῆ ἔργασαμένη ἢ Ἑλλάς » (Α. 3).

Ἡ ἐκστρατεία αὕτη ἔγινε πρός κατάκτησιν τῶν πλουσίων ἐδαφῶν τῆς ΒΔ Μικρασιατικῆς παραλίας και πρός ἀποικισμόν. Ἐφίσησεν ἀνάμνησιν μεγάλου γεγονότος εἰς ὄλον τόν Ἑλληνικόν κόσμον και κατ' ἐξοχήν εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἐγκατεστάθησαν κατόπιν ὡς ἀποικοὶ εἰς τās χώρας, ὅπου διεδραματίσθησαν τὰ γεγονότα αὐτά. Ἡ ἐπική ποίησις, ἡ ὅποια, καθὼς εἶναι γνωστόν, ἀνεπτύχθη εἰς τās πλουσίας και εὐκραεῖς χώρας τῆς Μικρασιατικῆς παραλίας, εὗρεν ἀνεξάντλητον ποιητικόν θέμα εἰς τοὺς θρύλους και τās παραδόσεις περὶ τοῦ Τρωικοῦ πολέμου. Φυσικά μὲ ποιητικόν τρόπον παρέστησεν ὡς ὑπεράνθρωπα ἔργα τὰ γεγονότα τοῦ πολέμου και ἐξιδανίκευσε τοὺς ἥρωας, οἱ ὅποιοι ἔλαβον μέρος εἰς αὐτόν. Ἀπό τοὺς ἥρωικοὺς θρύλους και ἀπό τās παραδόσεις παλαιότερων ἐπῶν ἐνεπνεύσθη ὁ μέγας ποιητῆς τῆς Ἰωνίας τὸ θαυμάσιον ἔπος του, τὸ ὅποιον διαιωνίζει εἰς τὴν μνήμην τῆς ἀνθρωπότητος τόν Τρωικόν πόλεμον και τοὺς ἥρωάς του.

4. Οἱ ἥρωες .

Κατὰ τὴν Ὀμηρικὴν διήγησιν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν διαφορῶν Ἑλληνικῶν χωρῶν, ὅσοι συμμετέσχον εἰς τὴν Τρωικὴν ἐκστρατείαν, ἀνεγνώριζον ὡς ἀνώτατον ἀρχηγόν τόν βασιλέα τῶν Μυκηνῶν Ἄγαμέμνονα, ὅστις λέγεται « βασιλεύτατος πάντων » και ἐξυμνεῖται ὡς ἔξοχον πρότυπον πολιτικῆς και πολεμικῆς ἀρετῆς. Τὸ ἡγεμονικόν μεγαλεῖον και ἡ ἐπιβολὴ τοῦ ἀνδρὸς τούτου διαφαίνεται εἰς ὄλην τὴν διήγησιν τῆς Ἰλιάδος. Συναρχηγὸς και σχεδόν ὁμότιμος πρὸς τόν Ἄγαμέμνονα παρίσταται και ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Μενέλαος, ἀριστεύων πολλάκις εἰς τās μάχας, ἀλλ' ἀσκῶν μικροτέραν ἐπιρροὴν και πρωτοβουλίαν εἰς τὸ στράτευμα.

Κατὰ τὰ μακρὰ ἔτη τοῦ πολέμου διεκρίθησαν και ἄλλοι ἡγεμόνες κατὰ τοὺς κοινούς πολεμικοὺς ἀγῶνας εἰς ἰδιαιτέραν ἀρετὴν ἕκαστος. Τοιουτοτρόπως ὁ ποιητῆς λαμβάνει ἀφορμὴν νὰ παραστήσῃ διαφορῶν τύπους ἠθικοὺς και νὰ ἐξάρῃ ἐκάστην ἀρετὴν ἐνσαρκωμένην εἰς

έν πρόσωπον. Τιοιοῦτοι τύποι διαπρέπουν εἰς τὸ ποίημα τῆς Ἰλιάδος πολλοί, ἐκ τῶν ὁποίων περισσότερον ὑποδειγματικοὶ εἶναι : ὁ γέρων **Νέστωρ** βασιλεὺς τῆς Πύλου, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν πείραν τῆς γεροντικῆς ἡλικίας του καὶ μὲ τὴν θαυμασίαν πειθῶ τῶν λόγων του διέπρεπεν εἰς τὰς βουλὰς, καὶ εἰς τὰς δυσκόλους περιστάσεις ἔδιδε τὴν καλυτέραν καὶ φρονιμωτέραν λύσιν. Εἰς προκεχωρημένην ἡλικίαν ἐπίσης παρίσταται ὁ βασιλεὺς τῆς Κρήτης **Ἰδομενεὺς**, λαμβάνων μέρος εἰς τὰς μάχας καὶ ἐκτελῶν μὲ ἐνθουσιασμόν νεανικὸν ὅ,τι θὰ συντελεῖ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἀγῶνος. Τολμηρὸς καὶ πολυμήχανος πάντοτε ὁ **Ὀδυσσεὺς** χρησιμοποιεῖ τὴν γονιμότητα καὶ τὴν ἐξυδέρκειαν τοῦ νοῦ του διὰ τὸ κοινὸν καλόν, ἐπεμβαίνων εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ λαοῦ, λαμβάνων μέρος εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης. Ἐπίσης εὐφυῆς καὶ πολιτικὸς παρουσιάζεται ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἄργους **Διομήδης**, ἀλλ' ὁ ἥρωας αὐτὸς διαπρέπει κυρίως εἰς πολεμικὴν ἀνδρείαν, ὡς ἐπίσης ὁ βασιλεὺς τῆς Σολαμίνοσ **Αἴας ὁ Τελαμώνιος** καὶ ὁ συνώνυμός του ἥρωας **Αἴας ὁ Ὀϊλέως** ἀπὸ τὴν Λοκρίδα. Μαζὶ μὲ τοὺς πρώτους αὐτοὺς ἥρωας ἀναφέρονται πολλάκις καὶ ἐξυμνοῦνται οἱ πιστοὶ των φίλοι ἢ συναρχηγοί, ὡς ὁ **Μηριόνης** μὲ τὸν Ἰδομενέα, ὁ **Σθένελος** μὲ τὸν Διομήδη κ. ἄ.

Ἡ πλοκὴ τῶν γεγονότων καὶ ἡ διαδοχὴ τῶν ἐπεισοδίων φέρει συχνὰ τὴν διήγησιν εἰς τὴν περιγραφὴν καὶ τὴν ἐξῆμνησιν τῶν ἀντιπάλων. Οἱ Τρῶες ἀμύνονται τοῦ πατρῖου ἐδάφους μὲ γενικὸν ἀρχηγὸν τὸν Πριαμίδην **Ἔκτορα**, ὁ ὁποῖος ἐνσαρκώνει τὸν ἰδανικώτερον τύπον του ἥρωος καὶ ὑποτάσσει τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὸ καθῆκον καὶ εἰς τὸ συναίσθημα τῆς τιμῆς. Εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης ἐμφανίζονται καὶ ἄλλοι εὐγενεῖς Τρῶες, ὡς ὁ μαντικὸς **Ἐλενος**, ἀδελφὸς τοῦ Ἔκτορος, ὁ **Πολυδάμας**, ὁ **Σαρπηδών**, ὁ **Αἰνείας**. Καὶ αὐτὸς, ὅστις ὑπῆρξεν ἡ ἀφορμὴ τοῦ κακοῦ, ὁ **Πάρις** (Ἀλέξανδρος), ἐπιδεικνύει εἰς ὠρισμένας στιγμὰς ἥρωισμόν καὶ φιλοτιμίαν.

Ὁ κατ' ἐξοχὴν ὁμῶς ἥρωας ὀλοκλήρου τοῦ ἔπους τῆς Ἰλιάδος εἶναι ὁ ἡμίθεος **Ἀχιλλεὺς**, ὁ ὁποῖος ἤλθεν ἀπὸ τὴν Φθίαν μὲ τὸν φίλον του **Πάτροκλον**· καὶ ἦτο μὲν ἀρχηγὸς ἑνὸς μικροῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ τῆς Θεσσαλίας, ἀλλὰ διείπε μὲ τὰς χεῖράς του τὸ περισσότερο μέρος τοῦ πολέμου. Τιμᾶται ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἀχαιοὺς ὡς ὁ ἥρωας τῆς ἀνδρείας καὶ τῆς πολεμικῆς τέχνης, καὶ εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ δήμου διαπρέπει θαυμαστός εἰς τὸ κάλλος τῆς μορφῆς καὶ εἰς τὴν δύναμιν τῶν

λόγων. Ἐνῶς ὁ Ἀγαμέμνων μετὰ τὴν πολιτικὴν ἰσχύϊν τοῦ ἡγεμονεύει ὡς π ο ι μ ῆ ν λ α ῶ ν, ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἑλλήνων τῆς Φθίας λατρεῖται ὡς εἰδωλὸν ἀγεράχου ἥρωισμοῦ.

Τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀχιλλέως κυριαρχεῖ εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς Ἰλιάδος ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους. Ὅλοι τὸν θαυμάζουν κατὰ τὴν ὥραν τῆς μάχης, ὅλοι τὸν ποθοῦν, ὅταν λείπῃ ἀπ' αὐτῆν. Ἡ αὐτοπεποίθησις καὶ ἡ εὐγενικὴ ὑπερηφάνεια τοῦ ἥρωος αὐτοῦ ἀποτελοῦν τὸ ἠθικὸν κέντρον, πέριξ τοῦ ὁποῖου πλέκεται μετὰ θαυμαστὴν ποιητικὴν ἁρμοσίαν τὸ ἦθος καὶ ἡ δρᾶσις τῶν ἄλλων προσώπων.

5. Ἡ ποιητικὴ ἀξία τῆς Ἰλιάδος.

Ἡ πλοκὴ εἰς τὸ ἔπος τῆς Ἰλιάδος πραγματοποιεῖται ὄχι μόνον μετὰ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῆν ἐνότητα τῆς ἥρωικῆς μορφῆς τοῦ Ἀχιλλέως, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἐξωτερικὴν ἀλληλουχίαν τῶν γεγονότων. Γίνονται μὲν συχνὰ εἰς τὴν Ἰλιάδα μακρὰ παρεκβάσεις καὶ παρεμβάλλονται σκηναί, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι τόσον στενά συνδεδεμέναι μετὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ποιήματος· ἐν τούτοις δὲν χάνει κανεὶς ποτὲ τὴν αἴσθησιν ὅτι ἡ διήγησις προχωρεῖ πρὸς τὴν δέσιν καὶ τὴν λύσιν τῶν διαδραματιζομένων. Δὲν παύει νὰ ἀναγνωρίζῃ τις ὅτι ὁ συνθέσας τὸ ποίημα εἶναι σοφός, χωρὶς νὰ θέλῃ νὰ ἐπιδεικνύῃ σοφίαν, πάντοτε καλλιτέχνης, χωρὶς νὰ ἀναζητῇ μετὰ ἐπιτήδευσιν νὰ προκαλέσῃ τὸν θαυμασμόν τῶν ἄλλων. Μετὰ ὅλην τὴν φυσικότητα καὶ τὴν ἀφέλειαν περιγράφει τὴν πραγματικότητα τῆς ζωῆς, σκιαγραφεῖ μέσα εἰς αὐτὴν τοὺς ἰδανικοὺς τύπους καὶ ὑποδεικνύει εἰς τὸν ἄνθρωπον τοὺς μεγάλους σκοποὺς τῆς υπάρξεώς του.

Αὐτὸ τὸ κατορθώνει ὄχι μόνον μετὰ τὴν τέχνην τῆς διηγήσεως, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἄφθαστον δύναμιν τῶν λέξεων. Ὁ καθένας ἀπὸ τοὺς ἥρωας ἐμφανίζεται σταθερὰ εἰς τὴν φαντασίαν μας μετὰ ὄρισμένα ἐπιθέτα, τὰ ὁποῖα φανερόνουν τὴν κυριωτέραν ἀρετὴν ἢ τὴν κατ' ἐξοχὴν ιδιότητά του. Οἱ λόγοι ἐξ ἄλλου, τοὺς ὁποῖους λέγουσιν αὐτοὶ εἰς δημοσίας συνεδριάσεις ἢ εἰς ἰδιωτικὰς συζητήσεις, συμπληρῶνουν τὴν μορφήν καὶ ἐμφανίζουν ἐντονώτερον τὸν χαρακτήρα ἐκάστου. Αἱ εἰκόνες τῶν πραγμάτων καὶ αἱ περιγραφαὶ τῶν γεγονότων ἐπιτυγχάνονται μετὰ δυνατὰς καὶ ἀπλᾶς λέξεις τόσον ἀκριβεῖς καὶ παραστατικά, ὥστε νὰ ἀφήνουν ἀλησμόνητον ἐντύπωσιν.

Εἰς τὰς σκηνάς καὶ εἰς τὰς συνομιλίας, αἱ ὁποῖαι περιλαμβάνονται εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἰλιάδος, παριστάνεται κάθε εὐγενική ἐκδήλωσις τῆς ζωῆς, εἰς τὴν ὁποῖαν φθάνει ὁ ἄνθρωπος μετὰ τὴν ἰδικὴν του θέλησιν καὶ πρὸσπάθειαν. Ὁ ποιητὴς μετὰ τὴν καθαρὰν του ἀντίληψιν κατανοεῖ βαθύτατα καὶ ἐρμηνεύει θαυμάσια μετὰ τὸν μαγικὸν του λόγον ποῖοι πόθοι καὶ ποῖα ἔργα ἐξυψώνουν τὸν ἄνθρωπον. Καὶ ὅταν ἕνας ποιητὴς γνωρίζῃ τὸ νόημα τῆς ζωῆς, γίνεται ὁ καλύτερος ἐρμηνευτὴς τῶν ἀξιών της καὶ ὁ πειστικώτερος διδάσκαλός μας, διὰ νὰ κερδήσωμεν αὐτὰς τὰς ἀξίας.

6. Ἡ Ἰλιάς διὰ τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον.

Διὰ τοῦτο δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν ἱστορίαν ἄλλου λαοῦ ποίημα, τὸ ὁποῖον νὰ ἐπέδρασεν ἐπ' αὐτοῦ τόσον, ὅσον ἐπέδρασεν ἡ Ἰλιάς εἰς τὴν ἱστορικὴν καὶ εἰς τὴν πνευματικὴν ζωὴν τῶν Ἑλλήνων. Ἡ Ἑλληνικὴ ἀρετὴ, ὅπως ἐξεδηλώθη εἰς διαφόρους ἱστορικὰς ἐποχάς, ἐξεπήγασεν ἀπὸ τοὺς στίχους τῆς Ἰλιάδος. Ἡ παντοῖα Ἑλληνικὴ ἀρετὴ. Ἀπὸ τὴν περιγραφὴν τῶν ἡρώων τῆς Ἰλιάδος ἐνεπνέοντο οἱ Ἕλληνες τῶν ἱστορικῶν χρόνων τὸ πολεμικὸν μένος καὶ ἐπεΐθοντο ὅτι ἀξίζει κανεὶς νὰ θυσιάσεται δι' ἕνα μέγαλον σκοπὸν. Ἡ πίστις ὅτι ὑπάρχουν ἠθικαὶ ἀξίαι αἰωνίως σταθεραὶ ἐτροφοδοτήθη μετὰ ὅσα συνέβησαν ἢ ἐλέχθησαν εἰς τὴν Ἰλιάδα. Καὶ ὁ Σωκράτης ἀκόμη, ὅταν ἐδήλωσεν ὅτι προτιμᾷ τὸν θάνατον ἀπὸ τὸν ἀφιλοσόφητον βίον, ὑπενθύμισεν εἰς τοὺς δικαστὰς του (Ἀπολογία κεφ. 16) ὅτι εἰς τοῦτο μιμεῖται τὸν Ἀχιλλέα, ὅστις ἐπροτίμησε νὰ ἀποθάνῃ παρὰ νὰ ἀθετήσῃ φιλικὸν χρέος (Ἰλιάδος Σ 98).

Ἐκτὸς τούτου, ὡς εἶναι ἤδη γνωστὸν, ὁ Ὅμηρος ὑπῆρξεν ὁ κατ' ἐξοχὴν καλλιτεχνικὸς παιδαγωγὸς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Ἡ ἱσοροπημένη καλαισθησία καὶ ἡ θαυμαστὴ παρατηρητικότης, ἡ ὁποία χαρακτηρίζει τὴν Ἑλληνικὴν τέχνην, ἦσαν διδάγματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐμόησε τὴν Ἑλληνικὴν διάνοιαν ἡ τέχνη τοῦ Ὀμήρου. Ἡ γλυπτικὴ, ἡ ζωγραφικὴ καὶ ἡ ἀγγειογραφία τῶν ἱστορικῶν χρόνων συχνὰ ἐξέλεγε θέματα ἀπὸ τὰς τελείας περιγραφὰς τοῦ Ὀμήρου (βλ. εἰκόνας ὑπ' ἀριθ. 9 - 11) καὶ τὰ ἐξετέλει μετὰ τὴν ἀπαράμιλλον τεχνικὴν, ἡ ὁποία χαρακτηρίζει καὶ τὴν Ὀμηρικὴν ποίησιν.

Ἰδιαιτέρως ἐνεπνέοντο καὶ ἐδιδάσκοντο ἀπὸ τὰ Ὀμηρικὰ ποιή-

ματα, και μάλιστα από την 'Ιλιάδα, οί μεταγενέστεροι ποιηταί και ιδίως οί τραγικοί. Έντονα βλέπομεν τὰ ίχνη τῆς ἐπιδράσεως ταύτης εἰς τὰς ἀρχαίας τραγωδίας, πολλαὶ ἀπὸ τὰς ὁποίας ἔχουν ὑπόθεσιν ἐκ τοῦ Τρωικοῦ μύθου. Ἐξ ἄλλου τὸν πλοῦτον τῶν λέξεων και τοὺς ποιητικούς τρόπους τοῦ Ὀμήρου μετεχειρίσθησαν και οί τραγικοί ποιηταί, διὰ νὰ ἐκφράσουν ἀπὸ σκηνῆς τὰς σκέψεις και τὴν φιλοσοφίαν των. Διὰ τοῦτο και ὁ Αἰσχύλος ἔλεγε διὰ τὰς τραγωδίας αὐτοῦ, ὅτι εἶναι ψιχία ἀπὸ τὰ μεγάλα δειπνα τοῦ Ὀμήρου, ὁ δὲ Σοφοκλῆς, ἐπειδὴ ἐμιμήθη εἰς πολλὰ τὸν Ὀμηρον, ἀπεκλήθη φιλόμορφος.

Και ὕστερα ἀπὸ τόσους αἰῶνας, ἀφοῦ τόσον μετεβλήθη τὸ περιεχόμενον και ὁ τρόπος τοῦ βίου, τὰ Ὀμηρικὰ ποιήματα ἔχουν πάντοτε νὰ προσφέρουν εἰς τὰς Ἑλληνικὰς γενεάς τὴν ἀπλὴν και μεγάλην σοφίαν τῆς ζωῆς μὲ τὴν ὠραιότεραν ἔκφρασιν και ἀποτελοῦν τὸ ἄφθαστον, τὸ τέλειον ὑπόδειγμα ποιητικοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον εἶναι συγχρόνως πολῦτιμος ἐθνικὸς θησαυρός. Ὅπως και εἰς τὴν Ὀδύσειαν, ἐπίσης και εἰς τὴν Ἰλιάδα ἀναγνωρίζομεν τὸν πλάστην τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς, τὸν ποιητὴν τῆς Ἑλλάδος.

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΚΕΙΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

Ι Λ Ι Α Σ

Α

Ὀ Μῆνιν ἄειδε, θεά, Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος
 οὐλομένην, ἣ μυρὶ Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε,
 πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς Ἄϊδι προΐαψεν
 ἡρώων, αὐτοὺς δὲ ἐλώρια τεῦχε κύνεσσιν
 οἰωνοῖσι τε πᾶσι, Διὸς δ' ἔτελείετο βουλή, 5
 ἐξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην ἐρίσαντε
 Ἄτρεΐδης τε ἄναξ ἀνδρῶν καὶ δῖος Ἀχιλεὺς. 7

**Ἀσέβεια τοῦ Ἀγαμέμνονος πρὸς τὸν ἱερέα Χρῦσῆν.
 Λοιμὸς εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν.**

Τίς τ' ἄρ σφωε θεῶν ἔριδι ξυνέηκε μάχεσθαι ; 8
 Λητοῦς καὶ Διὸς υἱός· ὁ γὰρ βασιλῆι χολωθείς 10
 νοῦσον ἀνά στρατὸν ὤρσε κακὴν, ὀλέκοντο δὲ λαοί,
 οὐνεκα τὸν Χρῦσῆν ἠτίμασεν ἀρητῆρα
 Ἄτρεΐδης· ὁ γὰρ ἦλθε θεὸς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν
 λυσόμενος τε θύγατρα φέρων τ' ἀπερείσι' ἄποινα,
 στέμματ' ἔχων ἐν χερσὶν ἐκηβόλου Ἀπόλλωνος 15
 χρυσέῳ ἀνά σκήπτρῳ, καὶ λίσσετο πάντας Ἀχαιοὺς,
 Ἄτρεΐδα δὲ μάλιστα δύω, κοσμήτορε λαῶν·

« Ἀτρεΐδαι τε καὶ ἄλλοι εὐκνήμιδες Ἀχαιοί,
 ὑμῖν μὲν θεοὶ δοῖεν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
 ἐκπέρσαι Πριάμοιο πόλιν, εὐ δ' οἴκαδ' ἰκέσθαι·
 παῖδ' αὖ δ' ἐμοὶ λύσαιτε φίλην, τὰ δ' ἄποινα δέχεσθαι,
 ἀζόμενοι Διὸς υἱὸν ἐκηβόλον Ἀπόλλωνα ».

« Ἐνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἐπευφήμησαν Ἀχαιοὶ
 αἰδεῖσθαι θ' ἱερῆα καὶ ἀγλαὰ δέχθαι ἄποινα·
 ἀλλ' οὐκ Ἀτρεΐδῃ Ἀγαμέμνονι ἦνδανε θυμῷ,
 ἀλλὰ κακῶς ἀφίει, κρατερόν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλεν·

« μὴ σε, γέρον, κοίλησιν ἐγὼ παρά νηυσὶ κιχίει
 ἢ νῦν δηθύνοντ' ἢ ὕστερον αὖτις ἰόντα,
 μὴ νύ τοι οὐ χραίσμη σκῆπτρον καὶ στέμμα θεοῖο.
 τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω· πρὶν μιν καὶ γῆρας ἔπεισιν
 ἡμετέρῳ ἐνὶ οἴκῳ ἐν Ἀργεῖ, τηλόθι πάτρης,
 ἰστόν ἐποιομένην καὶ ἐμὸν λέγος ἀντιώωσαν·
 ἀλλ' ἴθι, μὴ μ' ἐρέθιζε, σαώτερος ὣς κε νέηαι ».

Ὡς ἔφατ', ἔδεισεν δ' ὁ γέρον καὶ ἐπέθετο μύθῳ·
 βῆ δ' ἀκέων παρά θῆνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης·
 πολλὰ δ' ἔπειτ' ἀπάνευθε κιῶν ἤρᾱθ' ὁ γεραιὸς
 Ἀπόλλωνι ἄνακτι, τὸν ἠΰκομος τέκε Λητώ·

« κλυθί μευ, ἀργυρότοξ', ὃς Χρύσην ἀμφιβέβηκας
 Κίλλαν τε ζαθέην Τενέδοιό τε Ἴφι ἀνάσσεις,
 Σμινθεῦ, εἴ ποτέ τοι χαρίεντ' ἐπὶ νηὸν ἔρεψα,
 ἢ εἰ δὴ ποτέ τοι κατὰ πύονα μηρί' ἔκηα
 ταύρων ἠδ' αἰγῶν, τότε μοι κρήνην ἐέλδωρ·
 τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσσιν ».

Ὡς ἔφατ' εὐχόμενος, τοῦ δ' ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων,
 βῆ δὲ κατ' Οὐλύμπιοι καρῆνων/ χωόμενος κῆρ,
 τόξ' ὤμοισιν ἔχων ἀμφηρεφέα τε φαρέτρην.
 ἔκλαγξαν δ' ἄρ' οἵστοι ἐπ' ὤμων χωομένοιο,
 αὐτοῦ κινήθέντος· ὁ δ' ἦγε νυκτὶ εἰοικῶς.

ἔζετε ἔπειτ' ἀπάνευθε νεῶν, μετὰ δ' Ἴον ἔηκε·
 δεινὴ δὲ κλαγγὴ γένετ' ἀργυρέοιο βιοῖο.
 οὐρῆας μὲν πρῶτον ἐπώχετο καὶ κύνας ἀργούς, 50
 αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτοῖσι βέλος ἐχεπευκὲς ἐφίεις
 βάλλ'· αἰεὶ δὲ πυραὶ νεκύων καίοντο θαμειαί. 52

Ἄγορὰ λαοῦ. Μαντεία Κάλχαντος.

Ἐννήμαρ μὲν ἀνά στρατὸν ὄχετο κῆλα θεοῖο, 53
 τῇ δεκάτῃ δ' ἀγορήνδε καλέσσατο λαὸν Ἀχιλλεύς·
 τῷ γὰρ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη· 55
 κήδετο γὰρ Δαναῶν, ὅτι ῥα θνήσκοντας ὄρατο.
 οἱ δ' ἐπεὶ οὖν ἤγερθεν ὀμηγερέες τ' ἐγένοντο,
 τοῖσι δ' ἀνιστάμενος μετέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
 « Ἀτρεΐδη, νῦν ἄμμε παλιμπλαγχθέντας ὅτω
 ἄψ ἀπονοστήσειν, εἴ κεν θάνατόν γε φύγοιμεν, 60
 εἰ δὴ ὁμοῦ πόλεμός τε δαμᾶ καὶ λοιμὸς Ἀχαιοῦς.
 Ἄλλ' ἄγε δὴ τινα μάντιν ἐρείοιμεν ἢ ἱερῆα,
 ἢ καὶ ὄνειροπόλον, καὶ γὰρ τ' ὄναρ ἐκ Διὸς ἐστίν,
 ὅς κ' εἴποι ὅ τι τόσσον ἐχώσατο Φοῖβος Ἀπόλλων,
 εἴτ' ἄρ' ὄγ' εὐχολῆς ἐπιμέμφεται εἴθ' ἑκατόμβης, 65
 αἶ κέν πως ἀρνῶν κνίσσης αἰγῶν τε τελείων
 βούλεται ἀντιάσας ἡμῖν ἀπὸ λοιγὸν ἀμῦναι ».
 Ἦ τοι ὁ γ' ὡς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἔζετε τοῖσι δ' ἀνέστη
 Κάλχας Θεστορίδης, οἰωνοπόλων ὄχ' ἄριστος,
 ὃς ἤδη τά τ' ἔόντα τά τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἔόντα, 70
 καὶ νήεσσ' ἠγήσατ' Ἀχαιῶν Ἴλιον εἶσω
 ἦν διὰ μαντοσύνην, τήν οἱ πόρε Φοῖβος Ἀπόλλων·
 ὁ σφιν εὖ φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
 « ὦ Ἀχιλλεῦ, κέλεαί με, δίφιλε, μυθήσασθαι
 μῆνιν Ἀπόλλωνος ἑκατηβελέταο ἄνακτος· 75

τοιγάρ ἐγὼν ἐρέω· σὺ δὲ σύνθεο καὶ μοι ὄμασσον
ἧ μὲν μοι πρόφρων ἔπεσιν καὶ χερσὶν ἀρήξειν·
ἧ γὰρ ὀτομαι ἄνδρα χολωσέμεν, ὅς μέγα πάντων
Ἀργείων κρατεῖ καὶ οἱ πείθονται Ἀχαιοί.

κρείσσων γὰρ βασιλεύς, ὅτε χώσεται ἀνδρὶ χέρηι. 80
εἷ περ γὰρ τε χόλον γε καὶ αὐτῆμαρ καταπέψη,
ἀλλά τε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον, ὄφρα τελέσση,
ἐν στήθεσσι ἐοῖσι· σὺ δὲ φράσαι εἰ με σώσεις ».

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
« Ἰθάρσῆσας μάλα εἰπέ θεοπρόπιον ὅ τι οἶσθα· 85
οὐ μὰ γὰρ Ἀπόλλωνα δῖφιλον, ὧν τε σὺ, Κάλχαν,
εὐχόμενος Δαναοῖσι θεοπροπίας ἀναφαίνεις,
οὐ τις ἐμεῦ ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένουο
σοὶ κοίλης παρὰ νηυσὶ βαρείας χειρας ἐποίσει
συμπάντων Δαναῶν, οὐδ' ἦν Ἀγαμέμνονα εἶπης, 90
ὅς νῦν πολλὸν ἄριστος Ἀχαιῶν εὐχεται εἶναι ».

Καὶ τότε δὴ θάρσῆσε καὶ ἠῦδα μάντις ἀμύμων·
« οὐτ' ἄρ' ὅ γ' εὐχολῆς ἐπιμέμφεται οὐθ' ἐκατόμβης,
ἀλλ' ἔνεκ' ἀρητῆρος, ὃν ἠτίμησ' Ἀγαμέμνων
οὐδ' ἀπέλυσε θυγάτρα καὶ οὐκ ἀπεδέξατ' ἄποινα, 95
τοῦνεκ' ἄρ' ἄλγε' ἔδωκεν ἐκηβόλος ἠδ' ἔτι δώσει·
οὐδ' ὅ γε πρὶν Δαναοῖσιν ἀεικέα λοιγὸν ἀπώσει,
πρὶν γ' ἀπὸ πατρὶ φίλῳ δόμεναι ἐλικώπιδα κούρην
ἀπριάτην ἀνάποινον, ἄγειν θ' ἱερὴν ἐκατόμβην
ἐς Χρῦσῆν· τότε κέν μιν ἰλασσάμενοι πεπίθοιμεν ».

Ἦ τοι ὅ γ' ὡς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἔζετο· τοῖσι δ' ἀνέσθη
ἦρωσ Ἀτρεΐδης εὐρὺ κρείων Ἀγαμέμνων
ἀχνύμενος· μένεος δὲ μέγα φρένες ἀμφιμέλαινοι
πίμπλαντ', ὅσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι εἶκτην.
Κάλχαντα πρῶτιστα κάκ' ὀσσόμενος προσέειπε· 105
« μάντι κακῶν, οὐ πῶ ποτέ μοι τὸ κρήγυον εἶπας.

αἰεὶ τοι τὰ κάκ' ἐστὶ φίλα φρεσὶ μαντεύεσθαι,
 ἐσθλὸν δ' οὔτε τί πω εἶπας ἔπος οὔτ' ἐτέλεσσας.
 καὶ νῦν ἐν Δαναοῖσι θεοπροπέων ἀγορεύεις
 ὡς δὴ τοῦδ' ἔνεκά σφιν ἐκηβόλος ἄλγεα τεύχει, 110
 οὐνεκ' ἐγὼ κούρης Χρυσήϊδος ἀγλά' ἄποινα
 οὐκ ἔθελον δέξασθαι, ἐπεὶ πολὺ βούλομαι αὐτὴν
 οἴκοι ἔχειν· καὶ γὰρ ῥα Κλυταιμῆστρης προβέβουλα
 κουριδίης ἀλόχου, ἐπεὶ οὐ ἔθέν ἐστι χερεῖων,
 οὐ δέμας οὐδὲ φυήν, οὔτ' ἄρ φρένας οὔτε τι ἔργα. 115
 ἀλλὰ καὶ ὡς ἐθέλω δόμεναι πάλιν, εἰ τό γ' ἄμεινον,
 βούλομ' ἐγὼ λαὸν σόον ἔμμεναι ἢ ἀπολέσθαι.
 αὐτὰρ ἐμοὶ γέρας αὐτίχ' ἐτοιμάσατ', ὄφρα μὴ οἶος
 Ἀργείων ἀγέραστος ἔω, ἐπεὶ οὐδὲ ἔοικε
 λεύσσετε γὰρ τό γε πάντες, ὅ μοι γέρας ἔρχεται ἄλλη ». 120
 Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς·
 « Ἀτρεΐδῃ κύδιστε, φιλοκτεανώτατε πάντων,
 πῶς γὰρ τοι δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί·
 οὐδέ τί που ἴδμεν ξυνήϊα κείμενα πολλὰ,
 ἀλλὰ τὰ μὲν πολίων ἐξεπράθομεν, τὰ δέδασται, 125
 λαοὺς δ' οὐκ ἐπέοικε παλίλλογα ταῦτ' ἐπαγείρειν.
 ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν τήνδε θεῶ πρόες· αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
 τριπλῆ τετραπλῆ τ' ἀποτίσομεν, αἶ κέ ποθι Ζεὺς
 δῶσι πόλιν Τροίην εὐτείχεον ἐξαλαπάξαι ».
 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων 130
 « μὴ δὴ οὕτως, ἀγαθός περ ἑών, θεοείκελ' Ἀχιλλεῦ,
 κλέπτε νόῳ, ἐπεὶ οὐ παρελεύσεαι οὐδέ με πείσεις.
 ἢ ἐθέλεις, ὄφρ' αὐτὸς ἔχῃς γέρας, αὐτὰρ ἐμ' αὐτως
 ἦσθαι δευόμενον, κέλευαι δέ με τήνδ' ἀποδοῦναι·
 ἀλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί, 135
 ἄρσαντες κατὰ θυμόν, ὅπως ἀντάξιον ἔσται·
 εἰ δέ κε μὴ δώωσιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἔλωμαι

ἢ τεὸν ἢ Αἴαντος ἰὼν γέρας, ἢ Ὀδυσῆος
 ἄζω ἐλών· ὁ δέ κεν κεχολώσεται, ὅν κεν ἴκωμαι. 140
 ἄλλ' ἦ τοι μὲν ταῦτα μεταφρασόμεθα καὶ αὖτις,
 νῦν δ' ἄγε νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν εἰς ἄλα δῖαν,
 ἐν δ' ἐρέτας ἐπιτηδὲς ἀγείρομεν, ἐς δ' ἐκατόμβην
 θείομεν, ἂν δ' αὐτὴν Χρυσηίδα καλλιπάρηον
 βήσομεν· εἰς δέ τις ἀρχὸς ἀνὴρ βουληφόρος ἔστω,
 ἢ Αἴας ἢ Ἰδομενεὺς ἢ δῖος Ὀδυσσεὺς 145
 ἢ ἐ σὺ, Πηλεΐδῃ, πάντων ἐκπαγλότατ' ἀνδρῶν,
 ὄφρ' ἡμῖν ἐκάεργον ἰλάσσαι ἱερά βέζας».) 147

Ἔρις Ἀγαμέμνονος καὶ Ἀχιλλέως.

Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς· 148
 « ὦ μοι, ἀναιδείῃν ἐπιειμένε, κερδαλεύφρον,
 πῶς τίς τοι πρόφρων ἔπεσιν πείθηται Ἀχαιῶν 150
 ἢ ὁδὸν ἐλθέμεναι ἢ ἀνδράσιν ἴφι μάχεσθαι ;
 οὐ γὰρ ἐγὼ Τρώων ἔνεκ' ἤλυθον αἰχμηγμάτων
 δεῦρο μαχησόμενος, ἐπεὶ οὐ τί μοι αἰτιοί εἰσιν·
 οὐ γὰρ πῶ ποτ' ἐμὰς βοῦς ἤλασαν οὐδὲ μὲν ἵππους,
 οὐδέ ποτ' ἐν Φθίῃ, ἐριβόλαχι βωτιανείρῃ 155
 καρπὸν ἐδηλήσαντ', ἐπεὶ ἦ μάλα πολλὰ μεταξὺ
 οὐρεά τε σκιόεντα θάλασσά τε ἠχήμεσα·
 ἀλλὰ σοί, ὦ μέγ' ἀναιδές, ἅμ' ἐσπόμεθ', ὄφρα σὺ χαίρης,
 τιμὴν ἀρνύμενοι Μενελάῳ σοί τε, κυνῶπα,
 πρὸς Τρώων· τῶν οὐ τι μετατρέπη οὐδ' ἀλεγίζεις· 160
 καὶ δὴ μοι γέρας αὐτὸς ἀφαιρήσεσθαι ἀπειλεῖς,
 ᾧ ἔπι πολλὰ μόγησα, δόσαν δέ μοι υἷες Ἀχαιῶν.
 οὐ μὲν σοί ποτε ἴσον ἔχω γέρας, ὅππότε' Ἀχαιοὶ
 Τρώων ἐκπέρσωσ' εὐ ναιόμενον πτολίεθρον·
 ἀλλὰ τὸ μὲν πλεῖον πολυαἵκος πολέμοιο 165

χειρες ἐμαί διέπουσ', ἀτὰρ ἦν ποτε δασμὸς ἴκηται,
 σοὶ τὸ γέρας πολὺ μεῖζον, ἐγὼ δ' ὀλίγον τε φίλον τε
 ἔρχομ' ἔχων ἐπὶ νῆας, ἐπεὶ κε κάμω πολεμίζων·
 νῦν δ' εἶμι Φθίηνδ', ἐπεὶ ἦ πολὺ φέρτερόν ἐστιν
 οἴκαδ' ἵμεν σὺν νηυσὶ κορωνίσιν, οὐδέ σ' οἴω
 ἐνθάδ' ἄτιμος ἐὼν ἄφενος καὶ πλοῦτον ἀφύξειν ».

Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα ἀναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
 « φεῦγε μάλ', εἴ τι θυμὸς ἐπέσσυται, οὐδέ σ' ἐγὼ γε
 λίσσομαι εἴνεκ' ἐμεῖο μένειν παρ' ἐμοί γε καὶ ἄλλοι
 οἳ κέ με τιμήσουσι, μάλιστα δὲ μητίετα Ζεὺς.
 ἔχθιστος δέ μοι ἐσσι διοτρεφέων βασιλῆων·
 αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη πόλεμοί τε μάχαι τε.
 εἰ μάλᾳ καρτερός ἐσσι, θεὸς που σοὶ τό γ' ἔδωκεν.
 οἴκαδ' ἰὼν σὺν νηυσὶ τε σῆς καὶ σοῖς ἐτάροισι
 Μυρμιδόνεσσιν ἀνασσε, σέθεν δ' ἐγὼ οὐκ ἀλεγίζω
 οὐδ' ὄθομαι κοτέοντος· ἀπειλήσω δέ τοι ὧδε·
 ὡς ἐμ' ἀφαιρεῖται Χρυσηίδα Φοῖβος Ἀπόλλων,
 τὴν μὲν ἐγὼ σὺν νηὶ τ' ἐμῇ καὶ ἐμοῖς ἐτάροισι
 πέμψω, ἐγὼ δέ κ' ἄγω βρισηίδα καλλιπάρηον
 αὐτὸς ἰὼν κλισίηνδε, τὸ σὸν γέρας, ὄφρ' εὐ εἰδῆς
 ὅσσον φέρτερός εἰμι σέθεν, στυγῆ δὲ καὶ ἄλλος
 ἴσον ἐμοὶ φάσθαι καὶ ὁμοιωθῆμεναι ἄντην ».

Ὡς φάτο· Πηλεῖωνι δ' ἄχος γένετ', ἐν δέ οἱ ἦτορ
 στήθεσσι λαίοισι διάνδιχα μερμήριξεν,
 ἦ ὅ γε φάσανον ὀξὺν ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ
 τοὺς μὲν ἀναστήσειεν, ὁ δ' Ἀτρεΐδην ἐναρίζοι,
 ἦε χόλον παύσειεν ἐρητύσειέ τε θυμόν.
 ἦος ὁ ταῦθ' ὤρμαινε κατὰ φρένα καὶ θυμόν,
 ἔλκετο δ' ἐκ κολεοῖο μέγα ξίφος. ἦλθε δ' Ἀθήνη
 οὐρανόθεν· πρὸ γάρ ἦκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
 ἄμφω ὁμῶς θυμῶ φίλεύουσά τε κηδομένη τε.

στῆ δ' ὕπισθεν, ξανθῆς δὲ κόμης ἔλε Πηλεΐωνα
οἴῳ φαινομένη· τῶν δ' ἄλλων οὐ τις ὄρατο.
θάμβησεν δ' Ἀχιλλεύς, μετὰ δ' ἐτράπετ', αὐτίκα δ' ἔγνω
Παλλάδ' Ἀθηναίην· δεινῷ δέ οἱ ὕσσε φάανθεν. 200

καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
« τίπτ' αὖτ', αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, εἰλήλουθας ;
ἦ ἵνα ὕβριν ἴδῃ Ἀγαμέμνωνος Ἀτρεΐδαο ;
ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, τὸ δὲ καὶ τελέεσθαι ὄτω·
ἦς ὑπεροπλήσι τάχ' ἂν ποτε θυμὸν ὀλέσση ».

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
« ἤλθον ἐγὼ παύσουσα τεὸν μένος, αἴ κε πίθηαι,
οὐρανόθεν· πρὸ δέ μ' ἦκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
ἄμφω ὁμῶς θυμῷ φιλέουσά τε κηδομένη τε.
ἀλλ' ἄγε λῆγ' ἔριδος, μηδὲ ξίφος ἔλκεο χεῖρι· 210
ἀλλ' ἦ τοι ἔπεσιν μὲν ὀνειδίσσον, ὡς ἔσεται περ·
ᾧδε γὰρ ἐξερέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται.
καὶ ποτέ τοι τρίς τόσσα παρέσσεται ἀγλαὰ δῶρα
ὑβριος εἶνεκα τῆσδε· σὺ δ' ἴσχεο, πείθεο δ' ἡμῖν ».

Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς· 215
« χρὴ μὲν σφωίτερόν γε, θεά, ἔπος εἰρύσασσθαι
καὶ μάλα περ θυμῷ κεχολωμένον· ὡς γὰρ ἄμεινον.
ὅς κε θεοῖς ἐπιπειθήται, μάλα τ' ἔκλυον αὐτοῦ ».

Ἦ καὶ ἐπ' ἀργυρῆ κώπη σχέθε χεῖρα βαρεῖαν,
ἄψ δ' ἐς κουλεὸν ὧσε μέγα ξίφος, οὐδ' ἀπίθησε 220
μύθῳ Ἀθηναίης· ἦ δ' Οὐλύμπόνδε βεβήκει
δώματ' ἐς αἰγιόχοιο Διὸς μετὰ δαίμονας ἄλλους·

Πηλεΐδης δ' ἐξαὔτις ἀταρτηροῖς ἐπέεσσιν
Ἀτρεΐδην προσέειπε, καὶ οὐ πῶ λῆγε χόλοιο·
« οἴνοβαρές, κυνὸς ὄμματ' ἔχων, κραδίην δ' ἐλάφοιο, 225
οὔτε ποτ' ἐς πόλεμον ἅμα λαῶ ἠθωρηχθῆναι
οὔτε λόχονδ' ἰέναι σὺν ἀριστήεσσιν Ἀχαιῶν

τέτληκας θυμῷ· τὸ δέ τοι κῆρ εἶδεται εἶναι.

ἦ πολὺ λωΐόν ἐστι κατὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν
δῶρ' ἀποαιρεῖσθαι ὅς τις σέθεν ἀντίον εἶπη·

230

δημοβόρος βασιλεύς, ἐπεὶ οὐτιδανοῖσιν ἀνάσσεις·
ἦ γὰρ ἄν, Ἀτρεΐδῃ, νῦν ὕστατα λωβήσαιο·
ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω καὶ ἐπὶ μέγαν ὄρκον ὁμοῦμαι·

ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον, τὸ μὲν οὐ ποτε φύλλα καὶ ὄζους
φύσει, ἐπεὶ δὴ πρῶτα τομῆν ἐν ὄρεσσι λέλοιπεν,

235

οὐδ' ἀναθλήσει· περὶ γὰρ ῥά ἐ χαλκὸς ἔλεψε
φύλλα τε καὶ φλοιόν· νῦν αὐτέ μιν υἷες Ἀχαιῶν
ἐν παλάμῃς φορέουσι δικασπόλοι, οἳ τε θέμιστας
πρὸς Διὸς εἰρύαται· ὁ δέ τοι μέγας ἔσσεται ὄρκος·

ἦ ποτ' Ἀχιλλῆος ποθὴ ἕξεται υἷας Ἀχαιῶν
σύμπαντας· τότε δ' οὐ τι δυνήσαιο ἀχνύμενός περ
χραιομεῖν, εὖτ' ἂν πολλοὶ ὑφ' Ἑκτορος ἀνδροφόνου
θνήσκοντες πίπτωσι· σὺ δ' ἔνδοθι θυμὸν ἀμύξεις
χωόμενος, ὅ τ' ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτισας».

240

144

Ἐπέμβασις τοῦ Νέστορος

Ὡς φάτο Πηλεΐδης, ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίῃ
χρυσείοις ἤλοισι πεπαρμένον, ἕζετο δ' αὐτός.

245

Ἀτρεΐδης δ' ἐτέρωθεν ἐμήνιε· τοῖσι δὲ Νέστωρ
ἠδυσπέης ἀνόρουσε, λιγὺς Πυλίων ἀγορητής,
τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή.

τῷ δ' ἤδη δύο μὲν γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων
ἐφθιάθ', οἳ οἱ πρόσθεν ἅμα τράφεν ἠδ' ἐγένοντο
ἐν Πύλῳ ἠγαθέῃ, μετὰ δὲ τριτάτοισιν ἀνασθεν.
ὁ σφιν εὖ φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·

250

«ὦ πόποι, ἦ μέγα πένθος Ἀχαιίδα γαῖαν ἰκάνει·

ἦ κεν γηθῆσαι Πρίαμος Πριάμοιό τε παῖδες

255

ἄλλοι τε Τρῶες μέγα κεν κεχαροίατο θυμῷ,
 εἰ σφῶιν τάδε πάντα πυθοίατο μαρναμένοιιν,
 οἳ περὶ μὲν βουλήν Δαναῶν, περὶ δ' ἔστέ μάχεσθαι.
 Ἄλλὰ πίθεσθ'· ἄμφω δὲ νεωτέρω ἔστων ἑμοῖο.
 Ἦδη γάρ ποτ' ἐγὼ καὶ ἀρείοσιν ἤε περ ὑμῖν 260
 ἀνδράσιν ὠμίλησα, καὶ οὐ ποτέ μ' οἳ γ' ἀθέριζον.
 οὐ γάρ πω τοίους ἴδον ἀνέρας οὐδὲ ἴδωμαι,
 οἷον Πειρίθον τε Δρύαντά τε, ποιμένα λαῶν,
 Καινέα τ' Ἐξάδιόν τε καὶ ἀντίθεον Πολύφημον,
 Θησέα τ' Αἰγεΐδην, ἐπιείκελον ἀθανάτοισιν. 265
 κάρτιστοι δὴ κεῖνοι ἐπιχθονίων τράφεν ἀνδρῶν·
 κάρτιστοι μὲν ἔσαν καὶ καρτίστοις ἐμάχοντο,
 φηρσὶν ὄρεσκόοισι, καὶ ἐκπάγλως ἀπόλεσαν.
 καὶ μὲν τοῖσιν ἐγὼ μεθομίλειον ἐκ Πύλου ἐλθῶν,
 τηλόθεν ἐξ ἀπίης γαίης καλέσαντο γὰρ αὐτοί· 270
 καὶ μαχόμεν κατ' ἔμ' αὐτὸν ἐγὼ· κείνοισι δ' ἂν οὐ τις
 τῶν, οἳ νῦν βροτοὶ εἰσὶν ἐπιχθόνιοι, μαχέοιτο.
 καὶ μὲν μευ βουλέων ζύνειεν πείθοντό τε μῦθῳ.
 ἀλλὰ πίθεσθε καὶ ὑμμες, ἐπεὶ πείθεσθαι ἄμεινον.
 μήτε σὺ τόνδ' ἀγαθός περ ἐὼν ἀποαίρεο κούρην, 275
 ἀλλ' ἕα, ὡς οἳ πρῶτα δόσαν γέρας υἱες Ἀχαιῶν·
 μήτε σὺ, Πηλεΐδην, ἔθελ' ἐριζέμεναι βασιλῆι
 ἀντιβίην, ἐπεὶ οὐ ποθ' ὁμοίης ἔμμορε τιμῆς
 σκηπτουχος βασιλεύς, ᾧ τε Ζεὺς κῦδος ἔδωκεν.
 εἰ δὲ σὺ καρτερός ἐσσι, θεὰ δέ σε γείνατο μήτηρ, 280
 ἀλλ' ὅδε φέρτερός ἐστιν, ἐπεὶ πλεόνεσσιν ἀνάσσει.
 Ἄτρεΐδην, σὺ δὲ παῦε τεδὸν μένος· αὐτὰρ ἐγὼ γε
 λίσσομ' Ἀχιλλῆι μεθέμεν χόλον, ὅς μέγα πᾶσιν
 ἔρκος Ἀχαιοῖσιν πέλεται πολέμοιο κακοῖο ».

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων· 285
 « ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, γέρον, κατὰ μοῖραν ἔειπες,

ἀλλ' ὄδ' ἀνὴρ ἐθέλει περὶ πάντων ἔμμεναι ἄλλων,
 πάντων μὲν κρατέειν ἐθέλει, πάντεσσι δ' ἀνάσσειν,
 πᾶσι δὲ σημαίνειν, ἅ τιν' οὐ πείσεσθαι ὄτω.

εἰ δέ μιν αἰχμητὴν ἔθεσαν θεοὶ αἰὲν ἑόντες, 290
 τοῦνεκά οἱ προθέουσιν ὀνειδέα μυθήσασθαι » ;

Τὸν δ' ἄρ' ὑποβλήδην ἠμείβετο δῖος Ἀχιλλεύς·

« ἦ γάρ κεν δειλός τε καὶ οὐτιδανὸς καλεοίμην,
 εἰ δὴ σοὶ πᾶν ἔργον ὑπέιξομαι, ὅττι κεν εἵπησ.

ἄλλοισιν δὴ ταῦτ' ἐπιτέλλεο, μὴ γὰρ ἐμοί γε 295
 σήμαιν'· οὐ γὰρ ἐγὼ γ' ἔτι σοὶ πεισεσθαι ὄτω.

ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσι·

χερσὶ μὲν οὐ τοι ἐγὼ γε μαχήσομαι εἵνεκα κούρης
 οὔτε σοὶ οὔτε τῷ ἄλλῳ, ἐπεὶ μ' ἀφέλεσθέ γε δόντες·

τῶν δ' ἄλλων, ἅ μοί ἐστι θοῆ παρα νηὶ μελαινῇ, 300
 τῶν οὐκ ἄν τι φέροις ἀνελῶν ἀέκοντος ἐμεῖο.

εἰ δ' ἄγε μὴν πείρησαι, ἵνα γινώωσι καὶ οἶδε·
 αἰψά τοι αἶμα κελαινὸν ἐρωήσει περὶ δουρί ».

Ὡς τῷ γ' ἀντιβίοισι μαχεσσαμένῳ ἐπέεσσιν

ἀνστήτην, λῦσαν δ' ἀγορὴν παρὰ νηυσὶν Ἀχαιῶν. 305

306 - 611 : Ὁ Ἀγαμέμνων, διὰ τὴν ἐξιλεώσῃ τὸν Ἀπόλλωνα, ἀπέ-
 στείλει εἰς τὸν ἱερέα Χρῦσην τὴν θυγατέρα του καὶ μίαν ἑκατόμβην.
 Ἐκτελῶν ὁμως τὴν ἀπειλὴν του ἀφῆρεσεν ἀπὸ τὸν Ἀχιλλεῖα τὴν
 Βρισηίδα, τὴν ὁποῖαν αὐτὸς εἶχε λάβει ὡς γέρας πολέμου. Ὁ ἡμίθεος
 ἦρωσ ἐπεκαλέσθη τὴν μητέρα του Θέτιν, ἡ ὁποία ἀνήλθεν ἀπὸ τὴν βα-
 θεῖαν θάλασσαν εἰς τὸν αἰγλήεντα Ὀλυμπον καὶ ἰκέτευσε τὸν Δία
 ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ της. Ὁ μέγιστος τῶν θεῶν ὑπεσχέθη εἰς τὴν Νηρηίδα,
 ὅτι θὰ τιμήσῃ τὸν Ἀχιλλεῖα καί, διὰ τὴν καταστήσῃ ἔτι μᾶλλον πι-
 στευτὴν τὴν ὑπόσχασίν του,

« ... κυανέησιν ἐπ' ὄφρῦσι νεῦσε Κρονίων·

ἀμβρόσια δ' ἄρα χαῖται ἐπερρώσαντο ἄνακτος

528

κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο, μέγαν δ' ἐλέλιξεν Ὀλυμπον». 1 530

Ἡ υπόσχεσις αὐτῆ τοῦ Διὸς πρὸς τὴν Θέτιν ἐπροκάλεσε τὴν ὀργὴν καὶ τὰ παράπονα τῆς Ἥρας, ἀλλ' ἐπενέβη ὁ Ἥφαιστος καὶ συνεφι-
λίωσε τοὺς γονεῖς του.

B

Κατὰ τὴν ἐπομένην νύκτα ὁ Ζεὺς ἔστειλεν ἀπατηλὸν ὄνειρον εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ τὸν παρεπλάνησε νὰ πιστεύσῃ, ὅτι, ἂν συνή-
πτε μάχην μὲ τοὺς Τρῶας, θὰ ἐκυρίευε τὸ Ἴλιον.

Συγκαλέσας λοιπὸν ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἀχαιῶν τὸν στρατὸν εἰς ἀγο-
ρὰν προσεποιήθη κατ' ἀρχάς, ὅτι ἀπεφάσισε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν
πολιορκίαν τοῦ Ἴλίου. Μὲ χαρὰν ἤκουσε τὸ συγκεντρωμένον πλῆθος
τὴν δῆθεν ἀπόφασιν τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ πάντες ἔσπευδον νὰ ἐτοιμάσουν
τὰ πλοῖα πρὸς ἀναχώρησιν. Ἐπενέβη ὁμοῦ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὄχι μό-
νον συνεκράτησε τοὺς χαλκοχίτωνας Ἀχαιοὺς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐνέ-
πνευσεν ὁρμὴν πρὸς μάχην. ἤρχισαν οἱ ἡγεμόνες νὰ διακοσμοῦν
τὸ ἀπειροπληθὲς στράτευμα, ὅπου ἐξοχος ὑπὲρ πάντας διεκρίνετο ὁ
Ἀγαμέμνων, ὁμοῖος μὲ τὸν *τερπικέραυον* Δία. Μὲ τὴν εὐκαι-
ρίαν τῆς γενικῆς αὐτῆς ἐξορμήσεως ἀριθμοῦνται εἰς τὴν ῥαψωδίαν
ταύτην τὰ πλοῖα καὶ ὀνομάζονται οἱ ἡγεμόνες τῶν Ἀχαιῶν κατὰ πό-
λεις, καθὼς ἐπίσης οἱ λαοὶ καὶ οἱ ἡγεμόνες σύμμαχοι τῶν Τρῶων.

Γ

1 - 120 : Οἱ δύο στρατοί, συνταχθέντες ὑπὸ ἰδιοὺς ἀρχηγοὺς ἐκάτε-
ρος, ἐξεκίνησαν ἐναντίον ἀλλήλων. Οἱ μὲν Τρῶες *κλαγγῆ* ἐνο-
πῆ, οἱ δὲ Ἀχαιοὶ *σιωπηλοὶ μένεα* πνεύοντες καὶ ἀποφασισμένοι
νὰ ἀγωνισθοῦν ὑπὲρ ἑαυτῶν. Τῶν Τρῶων ἐπρομάχη ὁ θεοειδὴς Ἀλέ-
ξανδρος, ὅστις ἐπροκάλεσεν εἰς μονομαχίαν τοὺς ἐξοχωτέρους ἥρωας
τῶν Ἀχαιῶν. Ἐντρομος ὁμοῦ ὠπισθοχώρησεν, ὅτε εἶδε τὸν Μενέ-

1. Λέγεται ὅτι ἀπὸ τοὺς στίχους αὐτοὺς ἐνεπνεύσθη ὁ Φειδίας, διὰ νὰ πλά-
σῃ τὸ χρυσελεφάντινον ἀγαλμα τοῦ Διὸς ἐν Ὀλυμπίᾳ.

λαον νὰ ὀρμᾶ ἐναντίον του, καὶ μόλις ὑπὸ τὰς ἐπιπλήξεις τοῦ ἀδελφοῦ του Ἐκτορος ἀπεφάσισε νὰ ἀναμετρηθῇ μὲ τὸν ἀντιπαλόν του. Ἐπρότεινε μάλιστα νὰ κριθῇ ὁ πόλεμος εἰς τὴν μονομαχίαν αὐτὴν καὶ νὰ ἀπόσχουν τῆς μάχης οἱ ἄλλοι. Ἡ πρότασις αὕτη ἔγινε δεκτὴ καὶ ἀπὸ τὰς δύο παρατάξεις. Ἐνῶ δὲ ἐστάλησαν κήρυκες, διὰ νὰ καλέσουν τὸν βασιλέα Πριάμον καὶ νὰ ἐτοιμάσουν τὰς θυσίας διὰ τὴν τελετὴν τῶν ὀρκίων, οἱ Ἀχαιοὶ ἐξεδύθησαν τὰ ὄπλα καὶ ἀνεκλίθησαν εἰς τὰς ἀσπίδας των.

Ἐμφάνισις τῆς Ἑλένης εἰς τὸν πύργον τοῦ Ἰλίου.

Ἴρις δ' αὖθ' Ἑλένη λευκωλένῳ ἄγγελος ἦλθεν, 121
 εἰδομένη γαλόῳ, Ἀντηνορίδαο δάμαρτι,
 τὴν Ἀντηνορίδης εἶχε κρείων Ἑλικάων,
 Λαοδίκην, Πριάμοιο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην.
 τὴν δ' εὖρ' ἐν μεγάρῳ· ἡ δὲ μέγαν ἰστὸν ὕφαινε, 125
 δίπλακα πορφυρέην, πολέας δ' ἐνέπασσεν ἀέθλους
 Τρώων θ' ἵπποδάμων καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
 οὓς ἔθεν εἶνεκ' ἔπασχον ὑπ' Ἄρηος παλαμάων.
 ἀγγχοῦ δ' ἰσταμένη προσέφη πόδας ὠκέα Ἴρις·
 « δεῦρ' ἴθι, νύμφα φίλη, ἵνα θέσκελα ἔργα ἴδῃαι 130
 Τρώων θ' ἵπποδάμων καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων.
 οἱ πρὶν ἐπ' ἀλλήλοισι φέρον πολύδακρυν Ἄρηα
 ἐν πεδίῳ, ὄλοοῖτο λιλαιόμενοι πολέμοιο,
 οἱ δὲ νῦν ἕαται σιγῇ, πόλεμος δὲ πέπαυται,
 ἀσπίσι κικλιμένοι, παρὰ δ' ἔγχεα μακρὰ πέπηγεν. 135
 αὐτὰρ Ἀλέξανδρος καὶ ἀρηίφιλος Μενέλαος
 μακρῆς ἐγγχείησι μαχήσονται περὶ σεῖο·
 τῶ δέ κε νικήσαντι φίλη κεκλήσῃ ἄκοιτις ».
 Ὡς εἰποῦσα θεὰ γλυκὺν ἕμερον ἔμβαλε θυμῷ
 ἀνδρός τε προτέρου καὶ ἄστεος ἠδὲ τοκήων· 140
 αὐτίκα δ' ἀργενῆσι καλυψαμένη ὀθόνησιν

ὄρματ' ἐκ θαλάμοιο τέρεν κατὰ δάκρυ χέουσα,
 οὐκ οἴη, ἅμα τῇ γε καὶ ἀμφίπολοι δὺ' ἔποντο,
 Αἴθρη, Πιτθῆος θυγάτηρ, Κλυμένη τε βοῶπις.
 αἶψα δ' ἐπειθ' ἴκανον ὄθι Σκαιαὶ πύλαι ἦσαν. 145

Οἱ δ' ἀμφὶ Πρίαμον καὶ Πάνθοον ἠδὲ Θυμοίτην
 Λάμπων τε Κλυτίον θ' Ἰκετάονά τ', ὄζον Ἄρηος,
 Οὐκαλέγων τε καὶ Ἀντήνωρ, πεπνυμένω ἄμφω,
 ἦατο δημογέροντες ἐπὶ Σκαιῆσι πύλῃσι,
 γήραϊ δὴ πολέμοιο πεπαυμένοι, ἀλλ' ἀγορηταὶ 150
 ἐσθλοί, τεττίγεσσιν εἰοικότες, οἳ τε καθ' ὕλην
 δενδρέω ἐφεζόμενοι ὅπα λειριόεσσαν ἰεῖσιν·
 τοῖοι ἄρα Τρώων ἠγήτορες ἦντ' ἐπὶ πύργῳ.
 οἱ δ' ὡς οὖν εἶδονθ' Ἑλένην ἐπὶ πύργῳ ἰοῦσαν,
 ἦκα πρὸς ἀλλήλους ἔπεα πτερόεντ' ἀγόρευον· 155
 « οὐ νέμεσις Τρῶας καὶ εὐκνήμιδας Ἀχαιοὺς
 τοιῆδ' ἀμφὶ γυναικὶ πολὺν χρόνον ἄλγεα πάσχειν·
 αἰνῶς ἀθανάτησι θεῆς εἰς ὧπα ἔοικεν.
 ἀλλὰ καὶ ὡς τοίη περ εἰοῦσ' ἐν νηυσὶ νεέσθω,
 μηδ' ἡμῖν τεκέεσσί τ' ὑπίσσω πῆμα λίποιτο ». 160

Ὁ θαυμασμὸς τῶν Τρώων διὰ τοὺς Ἀχαιοὺς ἡγεμόνας.

“Ὡς ἄρ' ἔφην, Πρίαμος δ' Ἑλένην ἐκαλέεσατο φωνῆ· 161
 « δεῦρο πάροισθ' ἔλθοῦσα, φίλον τέκος, ἴζευ ἐμεῖο,
 ὄφρα ἴδῃ πρότερόν τε πόσιν πηοὺς τε φίλους τε —
 οὐ τί μοι αἰτίη ἐσσί, θεοὶ νύ μοι αἴτιοί εἰσιν,
 οἳ μοι ἐφώρμησαν πόλεμον πολύδακρυν Ἀχαιῶν — 165
 ὡς μοι καὶ τόνδ' ἄνδρα πελώριον ἐξονομήνης,
 ὅς τις ὄδ' ἐστὶν Ἀχαιὸς ἀνὴρ ἠὲς τε μέγας τε.
 ἦ τοι μὲν κεφαλή καὶ μείζονες ἄλλοι ἔασι,
 καλὸν δ' οὕτω ἐγὼν οὐ πῶ ἴδον ὀφθαλμοῖσιν,

οὐδ' οὕτω γεραρόν· βασιλῆι γὰρ ἀνδρὶ ἔοικε ». 170

Τὸν δ' Ἑλένη μύθοισιν ἀμείβετο, δῖα γυναικῶν·
 « αἰδοῖός τέ μοί ἐσσι, φίλε ἔκυρέ, δεινός τε·
 ὡς ὄφελεν θάνατός μοι ἀδεῖν κακός, ὅπποτε δεῦρο
 υἱεῖ σῶ ἐπόμην, θάλαμον γνωτούς τε λιποῦσα
 παιδὰ τε τηλυγέτην καὶ ὀμηλικίην ἔρατεινήν. 175
 ἀλλὰ τά γ' οὐκ ἐγένοντο· τὸ καὶ κλαίουσα τέττηχα.
 τοῦτο δέ τοι ἔρέω, ὅ μ' ἀνείρεαι ἡδὲ μεταλλάξ·
 οὗτός γ' Ἀτρεΐδης, εὐρὸ κρείων Ἀγαμέμνων,
 ἀμψότερον βασιλεύς τ' ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής·
 δαήρ αὐτ' ἐμὸς ἔσκε κυνώπιδος, εἴ ποτ' ἔην γε ». 180

Ὡς φάτο, τὸν δ' ὁ γέρων ἠγάσσατο φώνησέν τε·
 « ὦ μάκαρ Ἀτρεΐδη, μοιρηγενές, ὀλβιόδαιμον,
 ἦ ῥά νύ τοι πολλοὶ δεδμηάτο κοῦροι Ἀχαιῶν.
 ἦδη καὶ Φρυγίην εἰσήλυθον ἀμπελόεσσαν,
 ἔνθα ἴδον πλείστους Φρύγας ἀνέρας αἰολοπώλους, 185
 λαοὺς Ὀτρῆος καὶ Μύγδονος ἀντιθέοιο,
 οἳ ῥά τότε ἔστρατόωντο παρ' ὄχθας Σαγγαρίοιο·
 καὶ γὰρ ἐγὼν ἐπίκουρος ἐὼν μετὰ τοῖσιν ἐλέχθην
 ἡματι τῶ, ὅτε τ' ἦλθον Ἀμαζόνες ἀντιάνειραι·
 ἀλλ' οὐδ' οἳ τόσοι ἦσαν, ὅσοι ἐλίκωπες Ἀχαιοί ». 190

Δεύτερον αὐτ' Ὀδησῆα ἰδὼν ἐρέειν ὁ γεραῖός·
 « εἶπ' ἄγε μοι καὶ τόνδε, φίλον τέκος, ὅς τις ὄδ' ἐστί·
 μείων μὲν κεφαλῇ Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο,
 εὐρύτερος δ' ὤμοισιν ἰδὲ στέρνοισιν ἰδέσθαι.
 τεύχεα μὲν οἳ κεῖται ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρη, 195
 αὐτὸς δὲ κτίλος ὡς ἐπιπωλεῖται στίχας ἀνδρῶν·
 ἀρνεῖῷ μιν ἔγωγε ἔτσκω πηγεσιμάλλω,
 ὅς τ' ὄτων μέγα πῶν διέρχεται ἀργεννάων ».

Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειθ' Ἑλένη Διὸς ἐκγεγαυῖα·
 « οὗτος δ' αὖ Λεαρτιάδης πολύμητις Ὀδυσσεύς, 200

ὅς τράφη ἐν δήμῳ Ἰθάκης κραναῆς περ' εἰούσης
εἰδῶς παντοίους τε δόλους καὶ μήδεα πυκνά ».

Τὴν δ' αὖτ' Ἀντήνωρ πεπνυμένος ἀντίον ἠΰδα·
« ὦ γύναι, ἧ μάλα τοῦτο ἔπος νημερτὲς ἔειπες·
ἤδη γὰρ καὶ δευρὸ ποτ' ἤλυθε δῖος Ὀδυσσεύς 205
σεῦ ἕνεκ' ἀγγελίης σὺν ἄρηιφίλῳ Μενελάῳ·
τοὺς δ' ἐγὼ ἐξείνισσα καὶ ἐν μεγάροισι φίλησα,
ἀμφοτέρων δὲ φυὴν ἐδάην καὶ μήδεα πυκνά.
ἀλλ' ὅτε δὴ Τρώεσιν ἐν ἀγρομένοισιν ἔμιχθεν,
στάντων μὲν Μενέλαος ὑπείρεχεν εὐρέας ὦμους, 210
ἄμφω δ' ἐξομένω γεραρότερος ἦεν Ὀδυσσεύς.
ἀλλ' ὅτε δὴ μύθους καὶ μήδεα πᾶσιν ὕφαινον,
ἧ τοι μὲν Μενέλαος ἐπιτροχάδην ἀγόρευε,
παῦρα μὲν, ἀλλὰ μάλα λιγέως, ἐπεὶ οὐ πολὺμυθος
οὐδ' ἀφαμαρτοεπής, εἰ καὶ γένει ὕστερος ἦεν. 215
ἀλλ' ὅτε δὴ πολὺμητις ἀναίξειεν Ὀδυσσεύς,
στάσκειν, ὑπαὶ δὲ ἴδεσκε κατὰ χθονὸς ὄμματα πῆξας,
σκῆπτρον δ' οὐτ' ὀπίσω προπρηνὲς ἐνώμα,
ἀλλ' ἀστεμφὲς ἔχεσκεν, ἀΐδρεϊ φωτὶ εἰοικώς·
φαίης κε ζάκοτόν τε τιν' ἔμμεναι ἄφρονά τ' αὐτῶς. 220
ἀλλ' ὅτε δὴ ὅπα τε μεγάλην ἐκ στήθεος εἶη
καὶ ἔπεα νιφάδεσσιν εἰοικότα χειμερίησιν,
οὐκ ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆϊ γ' ἐρίσσειε βροτὸς ἄλλος·
οὐ τότε γ' ὦδ' Ὀδυσῆος ἀγασσάμεθ' εἶδος ἰδόντες ».

Τὸ τρίτον αὖτ' Αἴαντα ἰδὼν ἐρέειν ὁ γεραῖός· 225
« τίς τ' ἄρ' ὄδ' ἄλλος Ἀχαιὸς ἀνὴρ ἠὺς τε μέγας τε,
ἔξοχος Ἀργείων κεφαλὴν τε καὶ εὐρέας ὦμους ; »

Τὸν δ' Ἑλένη τανύπεπλος ἀμείβετο, δῖα γυναικῶν·
« οὗτος δ' Αἴας ἐστὶ πελώριος, ἔρκος Ἀχαιῶν·
Ἰδομενεὺς δ' ἐτέρωθεν ἐνὶ Κρήτεσσι θεὸς ὡς 230
ἔστηκ', ἀμφὶ δέ μιν Κρητῶν ἀγοὶ ἠγερέθονται.

πολλάκι μιν ξείνισσεν ἀρήφιλος Μενέλαος
 οἴκῳ ἐν ἡμετέρῳ, ὅποτε Κρήτηθεν ἴκοιτο.
 νῦν δ' ἄλλους μὲν πάντας ὄρῳ ἐλίκωπας Ἀχαιοῦς,
 οὓς κεν εὖ γνοίην καὶ τ' οὖνομα μυθησαίμην· 235
 δοιῶ δ' οὐ δύναμαι ιδέειν κοσμήτορε λαῶν,
 Κάστορά θ' ἰππόδαμον καὶ πύξ ἀγαθὸν Πολυδεύκεα,
 αὐτοκασιγνήτῳ, τῷ μοι μία γείνατο μήτηρ.
 ἦ οὐχ ἐσπέσθην Λακεδαίμονος ἐξ ἐρατεινῆς,
 ἦ δεύρω μὲν ἔποντο νέεσσ' ἐνὶ ποντοπόροισι, 240
 νῦν αὖτ' οὐκ ἐθέλουσι μάχην καταδύμεναι ἀνδρῶν,
 αἴσχεα δειδιότες καὶ ὄνειδεα πόλλ', ἃ μοί ἐστιν ».

Ὡς φάτο, τοὺς δ' ἤδη κάτεχεν φυσίζοος αἴα
 ἐν Λακεδαίμονι αὖθι, φίλῃ ἐν πατρίδι γαίῃ. 244

245 - 461 : Μετὰ τοὺς ὄρκους ἤρχισεν ἡ μονομαχία, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Μενέλαος ἐπληξε μὲ τὸ δόρυ τὸν Ἀλέξανδρον καὶ προσεπάθησε νὰ τὸν φονεύσῃ μὲ τὸ ξίφος. Ἄλλ' ἡ Ἀφροδίτη μὲ τὴν θεϊκὴν τῆς δύναμιν τὸν ἐξήρπασεν ἀπὸ τὸν κίνδυνον καὶ τὸν ἔσωσεν εἰς τὸ ἐν Ἰλίῳ ἀνάκτορόν του.

Δ

Ἡ νίκη πάντως ἦτο ὑπὲρ τοῦ Μενελάου καί, κατὰ τοὺς ὄρκους, οἱ Τρῶες ὑπεχρεοῦντο νὰ ἀποδώσουν τὴν Ἑλένην καὶ τοὺς θησαυροὺς, τοὺς ὁποίους εἶχεν ἀρπάσει ὁ Πάρις ἀπὸ τὴν Σπάρτην. Ἐν τούτοις οἱ Ὀλύμπιοι θεοὶ ἀπεφάσισαν ἄλλα. Κατὰ θέλημα τῆς Ἥρας ἐπανήρχισεν ἡ μάχη, διότι εἰς ἀπὸ τὴν παράταξιν τῶν Τρῶων, ὁ ἀρχηγὸς τῶν Λυκίων Πάνδαρος, παρεβίασε τοὺς ὄρκους καὶ ἐτόξευσε τὸν Μενέλαον. Ἡ μάχη τότε συνήφθη κρατερὰ, διότι καὶ οἱ θεοὶ ἔλαβον μέρος εἰς αὐτήν. Ὁ Ἄρης καὶ ὁ Ἀπόλλων ὑπὲρ τῶν Τρῶων, ἡ δὲ Ἄθηνᾶ ὑπὲρ τῶν Ἀχαιῶν.

Μάχη πρὸ τοῦ Ἰλίου. Ἀνδραγαθήματα τοῦ Διομήδους.

Ἐνθ' αὖ Τυδεΐδῃ Διομήδεϊ Παλλὰς Ἀθήνη 1
 δῶκε μένος καὶ θάρσος, ἔν' ἔκδηλος μετὰ πᾶσιν
 Ἀργεΐοισι γένοιτο ἰδὲ κλέος ἐσθλὸν ἄροιτο.
 δαΐε οἱ ἐκ κόρυθός τε καὶ ἀσπίδος ἀκάματον πῦρ,
 ἀστέρ' ὀπωρινῶ ἑναλίγκιον, ὅς τε μάλιστα 5
 λαμπρὸν παμφαίνῃσι λειουμένος Ὀκεανοῦτο·
 τοῖόν οἱ πῦρ δαΐεν ἀπὸ κρατός τε καὶ ὤμων,
 ὦρσε δέ μιν κατὰ μέσσον, ὅθι πλεῖστοι κλονέοντο.
 Ἦν δέ τις ἐν Τρῳέεσσι Δάρης, ἀφνειὸς ἀμύμων,
 ἱρεὺς Ἡφαίστοιο· δῶω δέ οἱ υἱέες ἦστην, 10
 Φηγεὺς Ἰδαῖός τε, μάχης εὖ εἰδότε πάσης.
 τῶ οἱ ἀποκριθέντε ἐναντίω ὀρηθήτην·
 τῶ μὲν ἀφ' ἵπποιν, ὁ δ' ἀπὸ χθονὸς ὦρνυτο πεζός.
 οἱ δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες,
 Φηγεὺς ῥα πρότερος προῖει δολιχόσκιον ἔγχος· 15
 Τυδεΐδew δ' ὑπὲρ ὦμον ἀριστερὸν ἤλυθ' ἀκωκῆ
 ἔγχεος, οὐδ' ἔβαλ' αὐτόν· ὁ δ' ὕστερος ὦρνυτο χλακῶ
 Τυδεΐδης· τοῦ δ' οὐχ ἄλιον βέλος ἔκφυγε χειρός,
 ἀλλ' ἔβαλε στῆθος μεταμάζιον, ὥσε δ' ἀφ' ἵππων.
 Ἰδαῖος δ' ἀπόρουσε λιπῶν περικαλλέα δίφρον, 20
 οὐδ' ἔτλη περιβῆναι ἀδελφειοῦ κταμένοιο·
 οὐδὲ γὰρ οὐδέ κεν αὐτὸς ὑπέκφυγε κῆρα μέλαιναν,
 ἀλλ' Ἡφαιστος ἔρυτο, σάωσε δὲ νυκτὶ καλύψας,
 ὡς δὴ οἱ μὴ πάγχυ γέρων ἀκαχήμενος εἶη. 25
 Ἴππους δ' ἐξελάσας μεγαθύμου Τυδέος υἱὸς
 δῶκεν ἑταίροισιν κατάγειν κοίλας ἐπὶ νῆας.
 Τρῳῆες δὲ μεγάθυμοι ἐπεὶ ἴδον υἱὲ Δάρητος

τὸν μὲν ἀλευάμενον, τὸν δὲ κτάμενον παρ' ὄχρσφι,
 πᾶσιν ὀρίνθη θυμός· ἀτὰρ γλαυκῶπις Ἀθήνη
 χειρὸς ἑλοῦσ' ἐπέεσσι προσηΐδα Θουῖρον Ἄρηα·
 « Ἄρες, Ἄρες βροτολοιγέ, μαιφόνε, τειχεσιπλῆτα,
 οὐκ ἂν δὴ Τρῶας μὲν ἐάσαιμεν καὶ Ἀχαιοὺς
 μάρνασθ', ὅπποτέροισι πατήρ Ζεὺς κῦδος ὀρέξῃ,
 νῶϊ δὲ χαζώμεσθα, Διὸς δ' ἀλεώμεθα μῆνιν ; »

“Ὡς εἰποῦσα μάχης ἐξήγαγε Θουῖρον Ἄρηα·
 τὸν μὲν ἔπειτα καθεῖσεν ἐπ' ἠϊόνετι Σκαμάνδρῳ,
 Τρῶας δ' ἐκλιναν Δαναοί· ἔλε δ' ἄνδρα ἕκαστος
 ἡγεμόνων· πρῶτος δὲ ἀναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
 ἀρχὸν Ἀλιζώνων, Ὀδίων μέγαν, ἔκβαλε δίφρου·
 πρῶτῳ γὰρ στρεφθέντι μεταφρένω ἐν δόρῳ πῆξεν
 ὦμων μεσσηγύς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσε,
 δούπησεν δὲ πεσῶν, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ.

Ἰδομενεὺς δ' ἄρα Φαῖστον ἐνήρατο Μήνονος υἱὸν
 Βώρου, ὃς ἐκ Τάρνης ἐριβόλακος εἰληλούθει.
 τὸν μὲν ἄρ' Ἰδομενεὺς δουρικλυτὸς ἔγχρῃ μακροῦ
 νύξ' ἵππων ἐπιβησόμενον κατὰ δεξιὸν ὦμον·
 ἤριπε δ' ἐξ ὀχέων, στυγερὸς δ' ἄρα μιν σκότος εἶλε.
 Τὸν μὲν ἄρ' Ἰδομενεὺς ἐσύλευον θεράποντες·
 υἱὸν δὲ Στροφίλιο Σκαμάνδριον, αἴμονα θήρης,
 Ἀτρεΐδης Μενέλαος ἔλ' ἔγχρῃ ὀξυόεντι,
 ἐσθλὸν θηρητῆρα· δίδαξε γὰρ Ἀρτεμις αὐτῇ
 βάλλειν ἄγρια πάντα, τὰ τε τρέφει οὖρεσιν ὕλη·
 ἀλλ' οὐ οἱ τότε γε χραῖσμ' Ἀρτεμις ἰοχέαιρα,
 οὐδὲ ἐκηβολίαί, ἧσιν τὸ πρὶν γ' ἐκέκαστο.
 ἀλλὰ μιν Ἀτρεΐδης δουρικλειτὸς Μενέλαος
 πρόσθεν ἔθεν φεύγοντα μεταφρένον οὔτασε δουρὶ
 ὦμων μεσσηγύς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσεν,
 ἤριπε δὲ προνής, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ.

Μηριόνης δὲ Φέρεκλον ἐνήρατο, τέκτονος υἷον
 Ἀρμονίδεω, ὃς χερσὶν ἐπίστατο δαίδαλα πάντα 60
 τεύχειν· ἔξοχα γάρ μιν ἐφίλατο Παλλὰς Ἀθήνη·
 ὃς καὶ Ἀλεξάνδρῳ τεκτῆνατο νῆας εἴσας

ἀρχεκάκους, αἵ πᾶσι κακὸν Τρώεσσι γένοντο
 οἳ τ' αὐτῶ, ἐπεὶ οὐ τι θεῶν ἐκ θέσφατα ἤδη.
 τὸν μὲν Μηριόνης, ὅτε δὴ κατέμαρπτε διώκων, 65
 βεβλήκει γλουτὸν κατὰ δεξιόν· ἢ δὲ διαπρὸ
 ἀντικρὺ κατὰ κύστιν ὑπ' ὀστέον ἤλυθ' ἀκωκῆ·
 γυῖξ δ' ἔριπ' οἰμῶξας, θάνατος δὲ μιν ἀμφεκάλυψε.

Πήδαιον δ' ἄρ' ἔπεφνε Μέγης, Ἀντήνορος υἷον,
 ὃς ῥά νόθος μὲν ἔην, πύκα δ' ἔτρεφε διὰ Θεανῶ 70
 Ἰσα φίλοισι τέκεσσι, χαριζομένη πόσει ᾧ.

τὸν μὲν Φυλεΐδης δουρικλυτὸς ἐγγύθεν ἐλθὼν
 βεβλήκει κεφαλῆς κατὰ ἰνίον ὀξείῃ δουρί·
 ἀντικρὺ δ' ἄν' ὀδόντας ὑπὸ γλῶσσαν τάμε χαλκός·
 ἤριπε δ' ἐν κονίῃ, ψυχρὸν δ' ἔλε χαλκὸν ὀδοῦσιν. 75

Εὐρόπυλος δ' Εὐαίμονιδης Ὑψήνορα δῖον,
 υἷον ὑπερθύμου Δολοπίονος, ὃς ῥά Σκαμάνδρου
 ἀρητῆρ ἐτέτυκτο, θεὸς δ' ὧς τίετο δῆμῳ,
 τὸν μὲν ἄρ' Εὐρύπυλος, Εὐαίμονος ἀγλαὸς υἷός,
 πρόσθεν ἔθεν φεύγοντα μεταδρομάδην ἔλασ' ὦμον 80
 φασγάνῳ ἀτίξας, ἀπὸ δ' ἔξεσε χεῖρα βαρεῖαν·
 αἱματόεσσα δὲ χεῖρ πεδίῳ πέσε· τὸν δὲ κατ' ὕσσε
 ἔλλαβε πορφύρεος θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή.

Ὡς οἱ μὲν πονέοντο κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην·
 Τυδεΐδην δ' οὐκ ἂν γνοίης ποτέροισι μετεῖη, 85
 ἢ μετὰ Τρώεσσι ὀμιλέοι ἢ μετ' Ἀχαιοῖς.
 θῦνε γάρ ἄμ. πεδίον ποταμῶ πλήθοντι ἑοικῶς
 χειμάρρῳ, ὃς τ' ὄκα ῥέων ἐκέδασσε γεφύρας·
 τὸν δ' οὐτ' ἄρ τε γέφυραι ἐερμέναι ἰσχανόωσιν,

οὐτ' ἄρα ἔρκεα ἴσχει ἀλωάων ἐριθιγλέων 90
 ἐλθόντ' ἐξαπίνης, ὅτ' ἐπιβρίση Διὸς ὄμβρος·
 πολλὰ δ' ὑπ' αὐτοῦ ἔργα κατήριπε κάλ' αἰζηῶν·
 ὧς ὑπὸ Τυδεΐδῃ πυκιναὶ κλονέοντο φάλαγγες
 Τρώων, οὐδ' ἄρα μιν μίμνον πολέες περ ἑόντες.

Τὸν δ' ὧς οὖν ἐνόησε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱὸς 95
 θύνοντ' ἄμ πεδίον προ ἔθεν κλονέοντα φάλαγγας,
 αἰψ' ἐπὶ Τυδεΐδῃ ἐτιταίνεται καμπύλα τόξα,
 καὶ βάλ' ἐπαΐσσοντα τυχῶν κατὰ δεξιὸν ὦμον,
 θώρηκος γύαλον· διὰ δ' ἔπτατο πικρὸς δίστος,
 ἀντικρὺ δὲ διέσχε, παλάσσετο δ' αἵματι θώρηξ. 100

τῷ δ' ἐπὶ μακρὸν ἄυσε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
 « ὄρυσθε, Τρῶες μεγάθυμοι, κέντορες ἵππων·
 βέβληται γὰρ ἄριστος Ἀχαιῶν, οὐδέ ἔφημι
 δῆθ' ἀνσχῆσθαι κρατερόν βέλος, εἰ ἔτεόν με
 ὄρσεν ἀναξ Διὸς υἱὸς ἀπορνύμενον Λυκίηθεν ». 105

Ἦς ἔφατ' εὐχόμενος· τὸν δ' οὐ βέλος ὠκὺ δάμασεν,
 ἀλλ' ἀναχωρήσας πρόσθ' ἵπποιον καὶ ὄχεσφιν
 ἔστη, καὶ Σθένελον προσέφη, Καπανήιον υἱόν·
 « ὄρσο, πέπον Καπανηιάδῃ, καταβήσεο δίφρου,
 ὄφρα μοι ἐξ ὠμοιο ἐρύσσης πικρὸν οὔστον ». 110

Ἦς ἄρ' ἔφη, Σθένελος δὲ καθ' ἵππων ἄλτο χαμαῖζε,
 πὰρ δὲ στάς βέλος ὠκὺ διαμπερές ἐξέρυσ' ὤμου·
 αἷμα δ' ἀνηκόντιζε διὰ στρεπτοῖο χιτῶνος.
 δῆ τότ' ἔπειτ' ἠρᾶτο βοήν ἀγαθὸς Διομήδης·
 « κλυθί μευ, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, Ἄτρυτώνη, 115
 εἴ ποτέ μοι καὶ πατρὶ φίλα φρονέουσα παρέστης
 δηῖω ἐν πολέμῳ, νῦν αὐτ' ἐμὲ φίλαι, Ἀθήνη·
 δὸς δέ τέ μ' ἄνδρα ἐλεῖν καὶ ἐς ὄρμην ἐγγχεος ἐλθεῖν,
 ὅς μ' ἔβαλε φθάμενος καὶ ἐπεύχεται, οὐδέ μέ φησι
 δηρὸν ἔτ' ὄψεσθαι λαμπρὸν φάος ἠελίοιο ». 120

“Ὡς ἔφατ’ εὐχόμενος· τοῦ δ’ ἔκλυε Παλλάς Ἀθήνη,
 γυῖα δ’ ἔθηκεν ἑλαφρά, πόδας καὶ χεῖρας ὑπερθεν·
 ἀγχοῦ δ’ ἰσταμένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·

« θαρσῶν νῦν, Διόμηδες, ἐπὶ Τρώεσσι μάχεσθαι·
 ἐν γὰρ τοι στήθεσσι μένος πατρώιον ἦκα 125
 ἄτρομον, οἷον ἔχεσκε σακέσπαλος ἵπποτα Τυδεύς·
 ἀγλὺν δ’ αὖ τοι ἀπ’ ὀφθαλμῶν ἔλον, ἢ πρὶν ἐπῆεν,
 ὄφρ’ εὖ γιγνώσκῃς ἡμὲν θεὸν ἠδὲ καὶ ἄνδρα.
 τῷ νῦν, αἶ κε θεὸς πειρώμενος ἐνθάδ’ ἵκηται,
 μή τι σύ γ’ ἀθανάτοισι θεοῖς ἀντικρὺ μάχεσθαι 130
 τοῖς ἄλλοις· ἀτὰρ εἴ κε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη
 ἔλθῃσ’ ἐς πόλεμον, τήν γ’ οὐτάμεν ὀξεῖ χαλκῶ ».

Ἡ μὲν ἄρ’ ὣς εἰποῦσ’ ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη,
 Τυδείδης δ’ ἐξαῦτις ἰὼν προμάχοισιν ἐμίχθη,
 καὶ πρὶν περ θυμῷ μεμαῶς Τρώεσσι μάχεσθαι· 135
 δὴ τότε μιν τρὶς τόσσον ἔλεν μένος, ὥς τε λέοντα,
 ὃν ῥά τε ποιμὴν ἀγρῶ ἐπ’ εἰροπόκοις ὕεσσι
 χρύσῃ μὲν τ’ αὐλῆς ὑπεράλμενον οὐδὲ δαμάσση·
 τοῦ μὲν τε σθένος ὤρσεν, ἔπειτα δέ τ’ οὐ προσαμύνει,
 ἀλλὰ κατὰ σταθμοὺς δύεται, τὰ δ’ ἐρῆμα φοβεῖται· 140
 αἶ μὲν τ’ ἀγχιστῖναι ἐπ’ ἀλλήληγσι κέχυνται,
 αὐτὰρ ὁ ἐμμεμαῶς βαθέης ἐξάλλεται αὐλῆς·
 ὥς μεμαῶς Τρώεσσι μίγῃ κρατερὸς Διομήδης.

Ἐνθ’ ἔλεν Ἀστυνόον καὶ Ὑπείρονα, ποιμένα λαῶν,
 τὸν μὲν ὑπὲρ μαζοῖο βαλὼν χαλκῆρεϊ δουρί, 145
 τὸν δ’ ἕτερον ζίφει μεγάλῳ κληῖδα παρ’ ὄμον
 πλῆξ’, ἀπὸ δ’ αὐχένος ὄμον ἐέργαθεν ἠδ’ ἀπὸ νώτου.
 τοὺς μὲν ἔασ’, ὁ δ’ Ἄβαντα μετώχετο καὶ Πολύιδον,
 υἱέας Εὐρυδάμαντος, ὄνειροπόλοιο γέροντος·
 τοῖς οὐκ ἐρχομένοις ὁ γέρων ἐκρίνατ’ ὄνειρους, 150
 ἀλλὰ σφραγ κραιτέρος Διομήδης ἐξενάριξε·

βῆ δὲ μετὰ Ξάνθον τε Θόωνά τε, Φαίνοπος υἱε,
 ἄμφω τηλυγέτω· ὁ δὲ τείρετο γῆραϊ λυγρῶ,
 υἷον δ' οὐ τέκετ' ἄλλον ἐπὶ κτεάτεσσι λιπέσθαι.
 ἔνθ' ὃ γε τοὺς ἐνάριζε, φίλον δ' ἐξάινυτο θυμὸν 155
 ἄμφοτέρω, πατέρι δὲ γούον καὶ κήδεα λυγρὰ
 λειπ', ἐπεὶ οὐ ζῶοντε μάχης ἐκ νοστήσαντε
 δέξατο· χηρωσται δὲ διὰ κτηῆσιν δατέοντο.

Ἐνθ' υἱας Πριάμοιο δύο λάβε Δαρδανίδαο
 εἰν ἐνὶ δίφρῳ ἔοντας, Ἐχέμμονά τε Χρομίον τε. 160
 ὡς δὲ λέων ἐν βουσί θορῶν ἐξ ἀρχένα ἄξῃ
 πόρτιος ἢ βούς, ξύλοχον κατά βοσκομενάων,
 ὡς τοὺς ἄμφοτέρους ἐξ ἵππων Τυδέος υἱός
 βῆσε κακῶς ἀέκοντας, ἔπειτα δὲ τεύχε' ἐσύλα·
 ἵππους δ' οἷς ἐτάροισι δίδου μετὰ νῆας ἐλαύνειν. 165

Ἡ μεγίστη ἔντασις τῆς μάχης.

Τὸν δ' ἶδεν Αἰνεΐας ἀλαπάζοντα στίχας ἀνδρῶν,
 βῆ δ' ἵμεν ἄν τε μάχην καὶ ἀνὰ κλόνον ἐγχειάων
 Πάνδαρον ἀντίθεον διζήμενος, εἶ που ἐφεύροι·
 εὔρε Λυκάονος υἷον ἀμύμονά τε κρατερόν τε,
 στῆ δὲ πρόσθ' αὐτοῖο ἔπος τέ μιν ἀντίον ἠΐδα· 170
 « Πάνδαρε, ποῦ τοι τόξον ἰδὲ πτερόεντες οἴστοι
 καὶ κλέος ; ᾧ οὐ τίς τοι ἐρίζεται ἐνθάδε γ' ἀνήρ,
 οὐδέ τις ἐν Λυκίῃ σέο γ' εὔχεται εἶναι ἀμείνων.
 ἀλλ' ἄγε τῶδ' ἔφες ἀνδρὶ βέλος, Διὶ χειῖρας ἀνασχών,
 ὅς τις ὕδε κρατέει καὶ δὴ κακὰ πολλὰ ἔσργε 175
 Τρῶας, ἐπεὶ πολλῶν τε καὶ ἐσθλῶν γούνατ' ἔλυσεν·
 εἰ μὴ τις θεός ἐστι κοτεσσάμενος Τρώεσσι
 ἱρῶν μηνίσας· χαλεπὴ δὲ θεοῦ ἐπι μῆνις ».

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·

- « Αἰνεῖα, Τρώων βουληφόρε χαλκοχιτώνων, 180
 Τυδεΐδη μιν ἔγωγε δαΐφρονι πάντα ἔτσκω,
 ἀσπίδι γιγνώσκων αὐλώπιδί τε τρυφαλείη,
 ἵππους τ' εἰσορόων· σάφα δ' οὐκ οἶδ' εἰ θεός ἐστιν.
 εἰ δ' ὅ γ' ἀνὴρ, ὃν φημι, δαΐφρων Τυδέος υἱός,
 οὐχ ὅ γ' ἀνευθε θεοῦ τάδε μαίνεται, ἀλλὰ τις ἄγχι 185
 ἔστηκ' ἀθανάτων, νεφέλη εἰλυμένος ὦμος,
 ὃς τούτου βέλος ὠκὺ κιχήμενον ἔτραπεν ἄλλη.
 ἦδη γάρ οἱ ἐφῆκα βέλος, καί μιν βάλον ὦμον
 δεξιὸν ἀντικρὺ διὰ θώρηκος γυάλιο·
 καί μιν ἔγωγ' ἐφάμην 'Αἰδωνῆι προιάψειν, 190
 ἔμπης δ' οὐκ ἐδάμασσα· θεός νύ τίς ἐστι κοτήεις.
 ἵπποι δ' οὐ παρέασι καὶ ἄρματα, τῶν κ' ἐπιβαίην·
 ἀλλὰ που ἐν μεγάροισι Λυκάονος ἔνδεκα δίφροι
 καλοὶ πρωτοπαγεῖς νεοτευχέες· ἀμφὶ δὲ πέπλοι
 πέπτανται· παρὰ δέ σφιν ἐκάστω δίζυγες ἵπποι 195
 ἐστᾶσι κρῖ λευκὸν ἐρεπτόμενοι καὶ ὀλύρας.
 ἦ μὲν μοι μάλα πολλὰ γέρων αἰχμητὰ Λυκάων
 ἐρχομένῳ ἐπέτελλε δόμοις ἔνι ποιητοῖσιν·
 ἵπποισίν μ' ἐκέλευε καὶ ἄρμασιν ἐμβεβαῶτα
 ἀρχεῖναι Τρώεσσιν κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας· 200
 ἀλλ' ἐγὼ οὐ πιθόμην — ἦ τ' ἂν πολὺ κέρδιον ἦεν —
 ἵππων φειδόμενος, μή μοι δευοίατο φορβῆς
 ἀνδρῶν εἰλομένων, εἰωθότες ἔδμεναι ἄδην.
 «Ὡς λίπον, αὐτὰρ πεζὸς ἐς Ἴλιον εἰλήλουθα
 τόξοισιν πίσυνος· τὰ δέ μ' οὐκ ἄρ' ἐμελλον ὀνήσειν. 205
 ἦδη γάρ διοιοῖσιν ἀριστήεσσιν ἐφῆκα,
 Τυδεΐδη τε καὶ Ἄτρεΐδην, ἐκ δ' ἀμφοτέροισιν
 ἀτρεκέες αἰμ' ἔσσευα βαλῶν, ἤγειρα δὲ μᾶλλον.
 τῷ ῥα κακῇ αἴσῃ ἀπὸ πασσάλου ἀγκύλα τόξα
 ἤματι τῷ ἐλόμην, ὅτε Ἴλιον εἰς ἐρατεινὴν 210

ἡγεόμην Τρώεσσι, φέρων χάριν Ἑκτορι δίω.
 εἰ δέ κε νοστήσω καὶ ἐσόψομαι ὀφθαλμοῖσι
 πατρίδ' ἐμὴν ἄλοχόν τε καὶ ὑπερεφές μέγα δῶμα,
 αὐτίκ' ἔπειτ' ἀπ' ἐμεῖο κάρη τάμοι ἀλλότριος φῶς,
 εἰ μὴ ἐγὼ τάδε τόξα φαεινῶ ἐν πυρὶ θείην
 χερσὶ διακλάσσας· ἀνεμῶλια γάρ μοι ὀπηδεῖ ». 215
 Τὸν δ' αὐτ' Αἰνείας Τρώων ἀγὸς ἀντίον ἤυδα·

« μὴ δὴ οὕτως ἀγόρευε· πάρος δ' οὐκ ἔσσεται ἄλλως,
 πρὶν γ' ἐπὶ νῶ τῶδ' ἀνδρὶ σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν
 ἀντιβίην ἐλθόντε σὺν ἔντεσι πειρηθῆναι. 220
 ἀλλ' ἄγ' ἐμῶν ὀχέων ἐπιβήσεο, ὄφρα ἴδῃαι
 οἷοι Τρῳῆοι ἵπποι, ἐπιστάμενοι πεδίοιο
 κραιπνὰ μάλ' ἐνθα καὶ ἐνθα διωκόμεν ἠδὲ φέβεσθαι·
 τῶ καὶ νῶι πόλινδε σαώσετον, εἴ περ ἂν αὐτε
 Ζεὺς ἐπὶ Τυδεΐδῃ Διομήδεϊ κῦδος ὀρέξῃ. 225
 ἀλλ' ἄγε νῦν μᾶστιγα καὶ ἠνία σιγαλόεντα
 δέξαι, ἐγὼ δ' ἵππων ἐπιβήσομαι, ὄφρα μάχωμαι·
 ἦε σὺ τόνδε δέδεξο, μελήσουσιν δ' ἐμοὶ ἵπποι ».

Τὸν δ' αὐτε προσέειπε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
 « Αἰνεία, σὺ μὲν αὐτὸς ἔχ' ἠνία καὶ τεῶ ἵππω· 230
 μᾶλλον ὑφ' ἠνιόχῳ εἰωθότι καμπύλον ἄρμα
 οἴσετον, εἴ περ ἂν αὐτε φεβώμεθα Τυδέος υἱόν·
 μὴ τῶ μὲν δείσαντε ματήσετον, οὐδ' ἐθέλητον
 ἐκφερέμεν πολέμοιο, τεὸν φθόγγον ποθέοντε,
 νῶι δ' ἐπαίξας μεγαθύμου Τυδέος υἱὸς 235
 αὐτῶ τε κτεινὴ καὶ ἐλάσση μώνυχας ἵππους.
 ἀλλὰ σὺ γ' αὐτὸς ἔλαυνε τέ' ἄρματα καὶ τεῶ ἵππω,
 τόνδε δ' ἐγὼν ἐπιόντα δεδέξομαι ὀξεί δουρί ».

Ὡς ἄρα φωνήσαντες, ἐς ἄρματα ποικίλα βάντες,
 ἔμεμαμῶτ' ἐπὶ Τυδεΐδῃ ἔχον ὠκέας ἵππους. 240
 τοὺς δὲ ἶδε Σθέnelος, Καπανήμιος ἀγλαὸς υἱός,

- αἶψα δὲ Τυδείδην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 « Τυδείδη Διομήδης, ἐμῷ κεχρησμένε θυμῷ,
 ἄνδρ' ὄρω κρατερῶ ἐπὶ σοὶ μεμαῶτε μάχεσθαι,
 Ἴν ἀπέλεθρον ἔχοντας· ὁ μὲν τόξων εὖ εἰδώς, 245
 Πάνδαρος, υἱὸς δ' αὖτε Λυκάονος εὐχεταί εἶναι·
 Αἰνεΐας δ' υἱὸς μὲν ἀμύμονος Ἀγχίσαο
 εὐχεταί ἐγγεγάμεν, μήτηρ δέ οἱ ἔστ' Ἀφροδίτη.
 ἀλλ' ἄγε δὴ χαζώμεθ' ἐφ' ἵππων, μηδέ μοι οὕτω
 θύνη διὰ προμάχων, μή πως φίλον ἦτορ ὀλέσσης ».
- Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη κρατερός Διομήδης·
 « μή τι φόβονδ' ἀγόρευ', ἐπεὶ οὐδέ σε πεισέμεν ὄτω.
 οὐ γάρ μοι γενναῖον ἀλυσκάζοντι μάχεσθαι
 οὐδὲ καταπτώσσειν· ἔτι μοι μένος ἔμπεδόν ἐστιν· 255
 ὀκνεῖω δ' ἵππων ἐπιβαινέμεν, ἀλλὰ καὶ αὐτως
 ἀντίον εἶμ' αὐτῶν· τρεῖν μ' οὐκ ἔῃ Παλλὰς Ἀθήνη.
 τούτω δ' οὐ πάλιν αὐτίς ἀποΐσειτον ὠκέες ἵπποι
 ἄμφω ἀφ' ἡμείων, εἴ γ' οὖν ἕτερός γε φύγησιν.
 ἄλλο δέ τοι ἔρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλευ σῆσιν· 260
 αἶ κέν μοι πολύβουλος Ἀθήνη κῦδος ὀρέξῃ
 ἀμφοτέρω κτεῖναι, σὺ δὲ τούσδε μὲν ὠκέας ἵππους
 αὐτοῦ ἐρυκακέειν ἐξ ἄντυγος ἠνία τείνας,
 Αἰνεΐας δ' ἐπαΐξαι μεμνημένος ἵππων,
 ἐκ δ' ἐλάσαι Τρώων μετ' εὐκνήμιδας Ἀχαιοὺς.
 τῆς γάρ τοι γενεῆς, ἧς Τρωί περ εὐρύοπα Ζεὺς 265
 δῶχ' υἱὸς παινήν Γανυμήδεας, οὐνεκ' ἄριστοι
 ἵππων, ὅσσοι ἕασιν ὑπ' ἠῶ τ' ἠέλιόν τε,
 τῆς γενεῆς ἔκλεψεν ἀναξ ἀνδρῶν Ἀγχίσης,
 λάθρη Λαομέδοντος ὑποσχῶν θήλας ἵππους·
 τῶν οἱ ἔξ ἐγένοντο ἐνὶ μεγάροισι γενέθλη. 270
 τοὺς μὲν τέσσαρας αὐτὸς ἔχων ἀτίταλλ' ἐπὶ φάντῃ,
 τῷ δὲ δὴ Αἰνεΐα δῶκεν, μήστωρε φόβοιο.

εἰ τούτω κε λάβοιμεν, ἀροίμεθά κε κλέος ἔσθλόν ».

Ὡς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον,
τῶ δὲ τάχ' ἐγγύθεν ἤλθον ἐλαύνοντ' ὠκέας ἵππους. 275
τὸν πρότερος προσέειπε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·

« καρτερόθυμε, δαΐφρον, ἀγαυῷ Τυδέος υἱέ,
ἦ μάλα σ' οὐ βέλος ὠκὺ δαμάσσατο, πικρὸς οἴστος·
νῦν αὐτ' ἐγχείη πειρήσομαι, αἶ κε τύχωμι ».

Ἦ ῥα, καὶ ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος 280
καὶ βάλε Τυδεΐδαο κατ' ἀσπίδα· τῆς δὲ διαπρῆ
αἰχμῆ χαλκείῃ πταμένη θώρηκι πελάσθη·

τῷ δ' ἐπὶ μακρὸν ἄυσε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
« βέβληται κενεῶνα διαμπερές, οὐδέ σ' ὅτω
δηρὸν ἔτ' ἀνσχῆσεται· ἐμοὶ δὲ μέγ' εὖχος ἔδωκας ». 285

Τὸν δ' οὐ ταρβήσας προσέφη κρατερός Διομήδης·
« ἤμβροτες οὐδ' ἔτυχες· ἀτὰρ οὐ μὲν σφῶϊ γ' ὅτω
πρὶν γ' ἀποπαύσεσθαι, πρὶν γ' ἢ ἕτερόν γε πεσόντα
αἵματος ἄσαι Ἄρηα, ταλαύρινον πολεμιστήν ».

Ὡς φάμενος προέηκε· βέλος δ' ἴθυνεν Ἀθήνη 290
ρινα παρ' ὀφθαλμόν, λευκοὺς δ' ἐπέρησεν ὀδόντας.
τοῦ δ' ἀπὸ μὲν γλῶσσαν πρυμνήν τάμε χαλκὸς ἀτειρής,
αἰχμῆ δ' ἐξελύθη παρὰ νείατον ἀνθερεῶνα·

ἤριπε δ' ἐξ ὀχέων, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ
αἰόλα παμφανόωντα, παρέτρεσαν δέ οἱ ἵπποι 295
ὠκύποδες· τοῦ δ' αὖθι λύθη ψυχὴ τε μένος τε.

Αἰνείας δ' ἀπόρουσε σὺν ἀσπίδι δουρί τε μακρῷ,
δείσας μὴ πῶς οἱ ἐρυσαιάτο νεκρὸν Ἀχαιοί.
ἀμφὶ δ' ἄρ' αὐτῷ βαῖνε λέων ὡς ἀλκι πεπορθώς,
πρόσθε δέ οἱ δόρυ τ' ἔσχε καὶ ἀσπίδα πάντοσ' ἔτισην, 300
τὸν κτάμεναι μεμαώς, ὅς τις τοῦ γ' ἀντίος ἔλθοι,
σμερδαλέα ἰάχων· ὁ δὲ χερμάδιον λάβε χειρὶ
Τυδεΐδης, μέγα ἔργον, ὃ οὐ δύο γ' ἄνδρε φέροιεν,

οἷοι νῦν βροτοὶ εἰς· ὁ δὲ μιν ῥέα πάλλε καὶ οἶος.
 τῷ βάλεν Αἰνεῖαο κατ' ἰσχίον, ἔνθα τε μηρὸς 305
 ἰσχύῳ ἐνστρέφεται, κοτύλην δέ τέ μιν καλέουσι·
 θλάσσε δέ οἱ κοτύλην, πρὸς δ' ἄμφω ῥῆξε τένοντε·
 ὦσε δ' ἀπὸ ῥινὸν τρηχὺς λίθος· αὐτὰρ ὃ γ' ἦρωσ
 ἔστη γνύξ ἐριπῶν καὶ ἐρείσατο χειρὶ παχείῃ
 γαίης· ἀμφὶ δὲ ὄσσε κελαινὴ νύξ ἐκάλυψε. 310

Καὶ νύ κεν ἔνθ' ἀπόλοιτο ἀναξ ἀνδρῶν Αἰνεΐας,
 εἰ μὴ ἄρ, ὅζυ νόησε Διὸς θυγάτηρ Ἄφροδίτη,
 μήτηρ, ἣ μιν ὑπ' Ἀγχίση τέκε βουκολέοντι·
 ἀμφὶ δ' ἐὸν φίλον υἷον ἐχέυατο πήχῃε λευκῶ,
 πρόσθε δέ οἱ πέπλοιο φαεινοῦ πτύγμα' ἐκάλυψεν, 315
 ἔρκος ἔμεν βελέων, μὴ τις Δαναῶν ταχυπόλων
 χαλκὸν ἐνὶ στήθεσσι βαλὼν ἐκ θυμὸν ἔλοιτο.

318 - 909 : Ἄφροδιτι διέσωσε τὸν Αἰνεΐαν ἢ Ἄφροδίτη, ἐπληρώθη καὶ αὐτὴ εἰς τὸ θεϊκὸν τῆς χεῖρι ἀπὸ τὴν αἰχμὴν τοῦ Διομήδους. Τὴν παρηγόρησε καὶ τῆς ἐθεράπευσε τὸ τραῦμα ἢ μητέρα τῆς Διώνη, ἐν τῷ μεταξύ δὲ ὁ Ἀπόλλων ἐπανεφέρεν εἰς τὴν μάχην τὸν Ἄρην, ὅστις ἐνεψύχωσε τοὺς Τρῶας. Θεραπευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ὁ Αἰνεΐας ἐπανῆλθεν εἰς τὸν ἀγῶνα, ὁ ὁποῖος ἐλάμβανε ποικίλας φάσεις. Ἄριστέων πάντοτε ὁ Διομήδης ἐπλήγωσε καὶ αὐτὸν τὸν θεὸν τοῦ πολέμου.

Z

1 - 236 : Τέλος οἱ θεοὶ ἐγκατέλειψαν τὴν μάχην, ἐνῶ οἱ Τρῶες ἤρχισαν νὰ κάμπτονται ὑπὸ τὴν ὄρμην τῶν Ἀχαιῶν. Ὁ Τελαμώνιος Αἴας πρῶτος διέρρηξε τὴν φάλαγγα τῶν Τρῶων καὶ οἱ ἄλλοι ἠγεμόνες ἐφόνευον ἐκλεκτοὺς Τρῶας καὶ Λυκίους. Τὸ Ἴλιον ἐκινδύνευε νὰ περιέλθῃ εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν, ὅτε ὁ Πριαμίδης Ἔλενος, ἄριστος οἰωνοπόλος, παρώτρυνε τὸν ἀδελφὸν Ἔκτορα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν καὶ νὰ προτρέψῃ τὰς γηραιὰς Τρωάδας νὰ ἴκετεύσουν τὴν Ἀθηναῖαν.

Καί, ἐνῶ ἔξω τοῦ τείχους ἐξηκολούθει ἄγριος ὁ ἀγών, ὁ Ἔκτωρ ἀφῆκε τοὺς συμπολεμιστάς του, διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν.

Ἴκεσία τῶν εὐγενῶν Τρωάδων εἰς τὴν Ἀθηῶν.

Ἔκτωρ δ' ὡς Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγὸν ἴκανεν, 237
 ἀμφ' ἄρα μιν Τρώων ἄλοχοι θεὸν ἠδὲ θύγατρεις
 εἰρόμεναι παῖδάς τε κασιγνήτους τε ἕτας τε
 καὶ πόσιαι· ὁ δ' ἔπειτα θεοῖς εὐχέσθαι ἀνώγει 240
 πάσας ἐξείης· πολλῆσι δὲ κήδε' ἐφῆπτο.
 Ἄλλ' ὅτε δὴ Πριάμοιο δόμον περικαλλέ' ἴκανεν,
 ζεστῆς αἰθούσῃσι τετυγμένον — αὐτὰρ ἐν αὐτῶ
 πεντήκοντ' ἔνεσαν θάλαμοι ζεστοῖο λίθιοι,
 πλησίει ἀλλήλων δεδμημένοι· ἔνθα δὲ παῖδες 245
 κοιμῶντο Πριάμοιο παρὰ μνηστῆς ἀλόχοισιν·
 κουράων δ' ἐτέρωθεν ἐναντίοι ἔνδοθεν αὐλῆς
 δώδεκ' ἔσαν τέγεοι θάλαμοι ζεστοῖο λίθιοι,
 πλησίει ἀλλήλων δεδμημένοι· ἔνθα δὲ γαμβροὶ 250
 κοιμῶντο Πριάμοιο παρ' αἰδοίης ἀλόχοισιν —
 ἔνθα οἱ ἠπιόδωρος ἐναντίη ἤλυθε μήτηρ
 Λαοδίκην εἰσάγουσα, θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην·
 ἔν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρὶ ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε·
 « τέκνον, τίπτε λιπῶν πόλεμον θρασὺν εἰλήλουθας ; 255
 ἦ μάλα δὴ τείρουσι δυσώνυμοι υἱες Ἀχαιῶν
 μαρνάμενοι περὶ ἄστν· σὲ δ' ἐνθάδε θυμὸς ἀνῆκεν
 ἐλθόντ' ἐξ ἄκρης πόλιος Διὶ χειῖρας ἀνασχεῖν.
 ἀλλὰ μὲν, ὄφρα κέ τοι μελιηδέα οἶνον ἐνείκω,
 ὡς σπείσης Διὶ πατρὶ καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισι
 πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὐτὸς ὀνήσεται, αἶ κε πίησθα. 260
 ἀνδρὶ δὲ κεκμηῶτι μένος μέγα οἶνος ἀέξει,
 ὡς τάνη κέκμηκας ἀμύνων σοῖσιν ἔτησι »

Τὴν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα μέγας κορυθαίολος Ἐκτωρ·
 « μὴ μοι οἶνον ἄειρε μελίφρονα, πότνια μῆτερ,
 μὴ μ' ἀπογυιώσῃς, μένεος δ' ἀλκῆς τε λάθωμαι· 265
 χερσὶ δ' ἀνίπτουσιν Διὶ λείβειν αἴθοπα οἶνον
 ἄζομαι· οὐδέ πη ἔστι κελαινεφεῖ Κρονίωνι
 αἵματι καὶ λύθρῳ πεπαλαγμένον εὐχετάσθαι.
 ἀλλὰ σὺ μὲν πρὸς νηὸν Ἀθηναίης ἀγελείης
 ἔρχεο σὺν θυέεσσιν, ἀολλίσασα γεραιάς. 270
 πέπλον δ', ὅς τις τοι χαριέστατος ἤδὲ μέγιστος
 ἔστιν ἐνὶ μεγάρῳ καὶ τοι πολὺ φίλτατος αὐτῆι,
 τὸν θὲς Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν ἠΰχόμιοι,
 καὶ οἱ ὑποσχέσθαι δυοκαίδεκα βοῦς ἐνὶ νηῶ
 ἦνις ἠκέστας ἱερευσέμεν, αἶ κ' ἐλεήσῃ 275
 ἄστυ τε καὶ Τρώων ἀλόχους καὶ νήπια τέκνα,
 αἶ κεν Τυδέος υἱὸν ἀπόσχη Ἴλιου ἱρήης,
 ἄγριον αἰχμητὴν, κρατερὸν μῆστωρα φόβοιο.
 ἀλλὰ σὺ μὲν πρὸς νηὸν Ἀθηναίης ἀγελείης
 ἔρχεο, ἐγὼ δὲ Πάριν μετελεύσομαι, ὕφρα καλέσω, 280
 αἶ κ' ἐθέλῃσ' εἰπόντος ἀκουέμεν· ὥς κεν οἱ αὖθι
 γαῖα χάνοι· μέγα γάρ μιν Ὀλύμπιος ἔτρεφε πῆμα
 Τρωσὶ τε καὶ Πριάμῳ μεγαλήτορι τοῖό τε παισίν.
 εἰ κεινόν γε ἴδομι κατελθόντα Ἀϊδος εἴσω,
 φαίην κεν φρέν' ἀτέρπου οὐζύος ἐκλελαθέσθαι ». 285

Ὡς ἔφαθ', ἡ δὲ μολοῦσα ποτὶ μέγαρ' ἀμφιπόλοισι
 κέκλετο· ταὶ δ' ἄρ' ἀόλλισσαν κατὰ ἄστυ γεραιάς.
 αὐτὴ δ' ἐς θάλαμον κατεβήσето κηῶντα,
 ἐνθ' ἔσαν οἱ πέπλοι παμποίκιλοι, ἔργα γυναικῶν
 Σιδονίων, τὰς αὐτὸς Ἀλέξανδρος θεοειδῆς 290
 ἤγαγε Σιδονίηθεν, ἐπιπλῶς εὐρέα πόντον,
 τὴν ὁδὸν ἦν Ἐλένην περ ἀνήγαγεν εὐπατέρειαν·
 τῶν ἐν' ἀειραμένη Ἐκάβη φέρε δῶρον Ἀθήνη,

ὅς κάλλιστος ἔην ποικίλιμασιν ἠδὲ μέγιστος,
 ἀστήρ δ' ὡς ἀπέλαμπεν· ἔκειτο δὲ νείατος ἄλλων. 295
 βῆ δ' ἰέναι, πολλαὶ δὲ μετεσσεύοντο γεραιαί. †

Αἰ δ' ὅτε νηὸν ἴκανον Ἀθήνης ἐν πόλει ἄκρη,
 τῆσι θύρας ὦϊξε Θεανῶ καλλιπάρῃος,
 Κισσηΐς, ἄλοχος Ἀντήνορος ἵπποδάμοιο·
 τὴν γὰρ Τρῶες ἔθηκον Ἀθηναίης ἰέρειαν. 300

αἰ δ' ὀλολυγῆ πᾶσαι Ἀθήνη χειῖρας ἀνέσχον·
 ἠ δ' ἄρα πέπλον ἐλοῦσα Θεανῶ καλλιπάρῃος
 θῆκεν Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν ἠυκόμοιο,
 εὐχομένη δ' ἠρᾶτο Διὸς κούρη μέγαλοιο·

« πότνι Ἀθηναίη, ῥυσίπτολι, δῖα θεάων,
 ἄξον δὴ ἔγχος Διομήδεος, ἠδὲ καὶ αὐτὸν
 πρηνέα δὸς πεσέειν Σκαιῶν προπάροιθε πυλάων,
 ὄφρα τοι αὐτίκα νῦν δυοκαίδεκα βουῖς ἐνὶ νηῷ
 ἦνις ἠκέστας ἱερεύσομεν, αἶ κ' ἐλεήσης
 ἄστυ τε καὶ Τρώων ἀλόχους καὶ νήπια τέκνα ». 310

Ὡς ἔφατ' εὐχομένη, ἀνένευε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη.

Ὁ Ἔκτωρ εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Πάριδος.

Ὡς αἰ μὲν ῥ' εὐχοντο Διὸς κούρη μέγαλοιο, 31
 Ἔκτωρ δὲ πρὸς δώματ' Ἀλεξάνδροιο βεβῆκει
 καλά, τὰ ῥ' αὐτὸς ἔτευξε σὺν ἀνδράσιν, οἳ τότε ἄριστοι
 ἦσαν ἐνὶ Τροίῃ ἐριβόλακι τέκτονες ἄνδρες, 315
 οἳ οἱ ἐποίησαν θάλαμον καὶ δῶρα καὶ αὐλὴν
 ἐγγύθι τε Πριάμοιο καὶ Ἔκτορος, ἐν πόλει ἄκρη.
 ἐνθ' Ἔκτωρ εἰσῆλθε δίφιλος, ἐν δ' ἄρα χειρὶ
 ἔγχος ἔχ' ἐνδεκάπηχυν· πάροιθε δὲ λάμπετο δουρὸς
 αἰχμὴ χαλκείη, περὶ δὲ χρύσεος θέε πόρκης. 320
 τὸν δ' εὖρ' ἐν θαλάμῳ περικαλλέα τεύχε' ἔποντα,

- ἀσπίδα καὶ θώρηκα, καὶ ἀγκύλα τόξ' ἀφρώντα·
 Ἀργεῖή δ' Ἑλένη μετ' ἄρα δμωῆσι γυναιξίν
 ἦστο, καὶ ἀμφιπόλοισι περικλυτὰ ἔργα κέλευε.
 τὸν δ' Ἔκτωρ νείκεσεν ἰδὼν αἰσχροῖς ἐπέεσσι· 325
 « δαιμόνι', οὐ μὲν καλὰ χόλον τόνδ' ἔνθεο θυμῷ.
 λαοὶ μὲν φθινύθουσι περὶ πτόλιν αἰπύ τε τεῖχος
 μαρνάμενοι· σέο δ' εἶνεκ' αὐτὴ τε πτόλεμός τε
 ἄστῃ τόδ' ἀμφιδέδηε· σὺ δ' ἂν μαχέσαιο καὶ ἄλλω,
 ὅν τινά που μεθιέντα ἴδοις στυγεροῦ πολέμοιο. 330
 ἀλλ' ἄνα, μὴ τάχα ἄστῃ πυρὸς δηρίοιο θέρηται ».
- Τὸν δ' αὖτε προσέειπεν Ἀλέξανδρος θεοειδής·
 « Ἐκτορ, ἐπεὶ με κατ' αἴσαν ἐνείκεσας οὐδ' ὑπὲρ αἴσαν,
 τοῦνεκά τοι ἔρέω· σὺ δὲ σύνθεο καὶ μευ ἄκουσον·
 οὐ τοι ἐγὼ Τρώων τόσπον χόλω οὐδὲ νεμέσσι 335
 ἤμην ἐν θαλάμῳ, ἔθελον δ' ἄχει προτραπέσθαι.
 νῦν δέ με παρειποῦσ' ἄλοχος μαλακοῖς ἐπέεσσιν
 ὠρμησ' ἐς πόλεμον ἴδοκέει δέ μοι ὧδε καὶ αὐτῷ
 λώιον ἔσσεσθαι· νίκη δ' ἐπαμείβεται ἄνδρας.
 ἀλλ' ἄγε νῦν ἐπίμεινον, Ἀρήια τεύχεα δῶω 340
 ἢ ἴθ', ἐγὼ δὲ μέτειμι· κινήσεσθαι δέ σ' οἶτω ».
- Ὡς φάτο, τὸν δ' οὐ τι προσέφη κορυθαίολος Ἔκτωρ·
 τὸν δ' Ἑλένη μύθοισι προσηῦδα μελιχίσισι·
 « δᾶερ ἐμεῖο, κυνὸς κακομηγάνου ὄκρουέσσης,
 ὧς μ' ὄφελ' ἤματι τῷ, ὅτε με πρῶτον τέκε μήτηρ, 345
 οἴχεσθαι προφέρουσα κακὴ ἀνέμοιο θύελλα
 εἰς ὄρος ἢ εἰς κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,
 ἔνθα με κῦμ' ἀπόερσε πάρος τάδε ἔργα γενέσθαι.
 αὐτὰρ ἐπεὶ τάδε γ' ὧδε θεοὶ κακὰ τεκμήραντο,
 ἀνδρὸς ἔπειτ' ὠφελλον ἀμείνωνος εἶναι ἄκοιτις, 350
 ὃς ἤδη νέμεσίν τε καὶ αἴσχεα πόλλ' ἀνθρώπων·
 τοῦτ' οὐτ' ἄρ' οὖν φρένες ἔμπεδοι οὐτ' ἄρ' ὀπίσσω

έσονται· τῷ καί μιν ἐπαυρήσεσθαι οἴω.
 ἀλλ' ἄγε νῦν εἴσελθε καί ἕξο τῷδ' ἐπὶ δίφρῳ,
 δᾶερ, ἐπεὶ σε μάλιστα πόνος φρένας ἀμφιβέβηκεν 355
 εἶνεκ' ἐμεῖο κυνὸς καὶ Ἀλεξάνδρου ἔνεκ' ἄτης,
 οἷσιν ἐπὶ Ζεὺς θῆκε κακὸν μόνον, ὡς καὶ ὀπίσσω
 ἀνθρώποισι πελώμεθ' ἀοίδιμοι ἐσσομένοισι.»

Τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα μέγας κορυθαίολος Ἔκτωρ·
 « μὴ με κάθιζ', Ἑλένη, φιλέουσά περ· οὐδέ με πείσεις· 360
 ἤδη γάρ μοι θυμὸς ἐπέσσυται, ὕφρ' ἐπαμύνω
 Τρώεσσ', οὐ μέγ' ἐμεῖο ποθὴν ἀπέοντος ἔχουσιν.
 ἀλλὰ σύ γ' ὄρνυθι τοῦτον, ἐπειγέσθω δὲ καὶ αὐτός,
 ὡς κεν ἔμ' ἔντοσθεν πόλιος καταμάρψῃ ἔοντα.
 καὶ γὰρ ἐγὼν οἰκόνδε ἐλεύσομαι, ὕφρα ἰδωμαι 365
 οἰκῆας ἄλοχόν τε φίλην καὶ νήπιον υἷον.
 οὐ γὰρ οἶδ', ἣ ἔτι σφιν ὑπότροπος ἴξομαι αὐτίς,
 ἣ ἤδη μ' ὑπὸ χερσὶ θεοῖ δαμόωσιν Ἀχαιῶν.» 368

**Συνομιλία τοῦ Ἔκτορος
 μετὰ τὴν γυναῖκά του Ἀνδρομάχην.**

Ὡς ἄρα φωνήσας ἀπέβη κορυθαίολος Ἔκτωρ· 369
 αἶψα δ' ἔπειθ' ἴκανε δόμους εὐ ναιετάοντας, 370
 οὐδ' εὖρ' Ἀνδρομάχην λευκώλενον ἐν μεγάροισιν,
 ἀλλ' ἣ γε ζῖν παιδί καὶ ἀμφιπόλῳ εὐπέπλῳ
 πύργῳ ἐφειστήκει γούωσά τε μυρομένη τε.
 Ἔκτωρ δ' ὡς οὐκ ἔνδον ἀμύμονα τέτμεν ἄκοιτιν,
 ἔστη ἐπ' οὐδὸν ἰών, μετὰ δὲ δμῶῃσιν ἔειπεν· 375
 « εἰ δ' ἄγε μοι, δμῶαί, νημερτέα μυθήσασθε·
 πῆ ἔβη Ἀνδρομάχη λευκώλενος ἐκ μεγάροιο ;
 ἤε πη ἐς γαλῶων ἢ εἰνατέρων εὐπέπλων,
 ἢ ἐς Ἀθηναίης ἐξοίχεται, ἐνθα περ ἄλλαι

Τρωαί εὐπλόκαμοι δεινὴν θεὸν ἰλάσκονται ; »

380

Τὸν δ' αὖτ' ὀτρυνὴ ταμίη πρὸς μῦθον ἔειπεν·

« Ἐκτωρ, ἐπεὶ μάλ' ἀνωγας ἀληθέα μυθήσασθαι,

οὔτε πη ἐς γαλόων οὔτ' εἰνατέρων εὐπέπλων

οὔτ' ἐς Ἀθηναίης ἐξοίχεται, ἔνθα περ ἄλλαι

Τρωαί εὐπλόκαμοι δεινὴν θεὸν ἰλάσκονται,

385

ἀλλ' ἐπὶ πύργον ἔβη μέγαν Ἰλίου, οὐνεκ' ἄκουσε

τεῖρεσθαι Τρωῶας, μέγα δὲ κράτος εἶναι Ἀχαιῶν.

ἡ μὲν δὲ πρὸς τεῖχος ἐπειγομένη ἀφικάνει,

μαινομένη εἰκυῖα· φέρει δ' ἅμα παῖδα τιθήνη ».

Ἡ ῥα γυνὴ ταμίη, ὃ δ' ἀπέσσυτο δώματος Ἐκτωρ

390

τὴν αὐτὴν ὁδὸν αὖτις εὐκτιμέναις κατ' ἀγυιάς.

εὔτε πύλας ἴκανε διερχόμενος μέγα ἄστυ

Σκαιάς, τῇ ἄρ' ἔμελλε διεξιμέναι πεδίονδε,

ἐνθ' ἄλογος πολύδωρος ἐναντίη ἤλθε θέουσα

Ἄνδρoμάχη, θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἠετίωνος,

395

Ἠετίων, ὃς ἔναιεν ὑπὸ Πλάκῳ ὑλήεσση,

Θήβη Ὑποπλακίη, Κιλίκεσσ' ἀνδρεςσιν ἀνάσσων·

τοῦ περ δὲ θυγάτηρ ἔχεθ' Ἐκτορι χαλκοκορυστῆ.

ἡ οἱ ἔπειτ' ἦντησ', ἅμα δ' ἀμφίπολος κίεν αὐτῆ,

παῖδ' ἐπὶ κόλπῳ ἔχουσ' ἀταλάφρονα, νήπιον αὐτως,

400

Ἐκτορίδην ἀγαπητόν, ἀλίγκιον ἀστέρι καλῷ,

τόν ῥ' Ἐκτωρ καλέεσκε Σκαμάνδριον, αὐτὰρ οἱ ἄλλοι

Ἄστυάνακτ'· οἶος γὰρ ἐρύετο Ἴλιον Ἐκτωρ.

ἦτοι ὃ μὲν μείδησεν ἰδὼν ἐς παῖδα σιωπῆ·

Ἄνδρoμάχη δέ οἱ ἄγχι παρίστατο δάκρυ χέουσα,

405

ἐν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρὶ ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε·

« δαιμόνιε, φθίσει σε τὸ σὸν μένος, οὐδ' ἔλεαίρεις

παῖδά τε νηπίαχον καὶ ἔμ' ἄμμορον, ἢ τάχα χήρη

σεῦ ἔσομαι· τάχα γάρ σε κατακτανέουσιν Ἀχαιοὶ

πάντες ἐφορμηθέντες· ἐμοὶ δέ κε κέρδιον εἶη

410

σεῦ ἀφαρματούση χθόνα δύμεναι· οὐ γάρ ἔτ' ἄλλη
 ἔσται θαλπωρή, ἐπεὶ ἂν σύ γε πότμον ἐπίσπης,
 ἀλλ' ἄχε' οὐδὲ μοι ἔστι πατήρ καὶ πότνια μήτηρ.
 ἦ τοι γὰρ πατέρ' ἀμὸν ἀπέκτανε δῖος Ἀχιλλεύς,
 ἐκ δὲ πόλιν πέρσεν Κιλικῶν εὖ ναιετάουσαν, 415
 Θήβην ὑπίπυλον· κατὰ δ' ἔκτανεν Ἡετίωνα,
 οὐδὲ μιν ἐξενάριξε, σεβάσσατο γὰρ τό γε θυμῷ,
 ἀλλ' ἄρα μιν κατέκχε σὺν ἔντεσι δαιδαλέοισιν,
 ἦδ' ἐπὶ σῆμ' ἔχεεν· περὶ δὲ πτελέας ἐφύτευσαν
 νύμφαι ὄρεστιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο. 420
 οἱ δὲ μοι ἑπτὰ κασίγνητοι ἔσαν ἐν μεγάροισιν,
 οἱ μὲν πάντες ἰῶ κίον ἡματι Ἄιδος εἴσω·
 πάντας γὰρ κατέπεφνε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς
 βουσὶν ἐπ' εἰλιπόδεσσι καὶ ἀργεννῆς ὄτεσσι.
 μητέρα δ', ἣ βασίλευεν ὑπὸ Πλάκῃ ὕλησση, 425
 τὴν ἐπεὶ ἄρ' δεῦρ' ἤγαγ' ἄμ' ἄλλοισι κτεάτεσσιν,
 ἂψ ὅ γε τὴν ἀπέλυσε λαβῶν ἀπερείσι' ἄποινα,
 πατρὸς δ' ἐν μεγάροισι βάλ' Ἄρτεμις ἰοχέαιρα.
 Ἔκτορ, ἀτὰρ σύ μοι ἔσσι πατήρ καὶ πότνια μήτηρ
 ἦδὲ κασίγνητος, σὺ δὲ μοι θαλερὸς παρακοίτης· 430
 ἀλλ' ἄγε νῦν ἐλέαιρε καὶ αὐτοῦ μίμν' ἐπὶ πύργῳ,
 μὴ παῖδ' ὄρφανικὸν θήης χήρην τε γυναῖκα·
 λαὸν δὲ στῆσον παρ' ἐρινεόν, ἐνθα μάλιστα
 ἀμβατός ἐστι πόλις καὶ ἐπίδρομον ἔπλετο τεῖχος.
 τρὶς γὰρ τῆ γ' ἐλθόντες ἐπειρήσανθ' οἱ ἄριστοι 435
 ἄμφ' Αἴαντε δύω καὶ ἀγακλυτὸν Ἴδομενεῖα
 ἦδ' ἄμφ' Ἀτρεΐδης καὶ Τυδέος ἄλκιμον υἱόν·
 ἦ πού τις σφιν ἐνισπε θεοπροπίων εὖ εἰδώς,
 ἦ νυ καὶ αὐτῶν θυμὸς ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει ».

Τὴν δ' αὖτε προσέειπε μέγας κορυθαίολος Ἔκτωρ· 440
 « ἦ καὶ ἐμοὶ τάδε πάντα μέλει, γύναι· ἀλλὰ μάλ' αἰνώς

αιδέομαι Τρῶας καὶ Τρωάδας ἐλκεσιπέπλους,
 αἶ κε κακὸς ὧς νόσφιν ἄλυσκάζω πολέμοιο·
 οὐδέ με θυμὸς ἄνωγεν, ἐπεὶ μάθον ἔμμενχι ἐσθλοῖς
 αἰεὶ καὶ πρότοισι μετὰ Τρώεσσι μάχεσθαι, 445
 ἀρνούμενος πατρός τε μέγα κλέος ἠδ' ἐμὸν αὐτοῦ.
 εὔ γάρ ἐγὼ τότε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν·
 ἔσσεται ἡμαρ, ὅτ' ἄν ποτ' ὀλώλῃ Ἴλιος ἱρή
 καὶ Πριάμος καὶ λαὸς ἐϋμμελίω Πριάμοιο.
 ἀλλ' οὐ μοι Τρώων τόσσον μέλει ἄλγος ὀπίσσω, 450
 οὔτ' αὐτῆς Ἐκάβης οὔτε Πριάμοιο ἄνακτος
 οὔτε κασιγνήτων, οἳ κεν πολέες τε καὶ ἐσθλοὶ
 ἐν κονίῃσι πέσοιεν ὑπ' ἀνδράσι δυσμενέεσσιν,
 ὅσπον σεῦ, ὅτε κέν τις Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
 δακρυόεσσαν ἄγηται, ἐλεύθερον ἡμαρ ἀπούρας· 455
 καὶ κεν ἐν Ἄργει ἐοῦσα πρὸς ἄλλης ἰστὸν ὑφαίνοις,
 καὶ κεν ὕδωρ φορέοις Μεσσηίδος ἢ Ὑπερείης
 πόλλ' ἀεκαζομένη, κρατερὴ δ' ἐπικείσεται ἀνάγκη·
 καὶ ποτέ τις εἶπησιν ἰδὼν κατὰ δάκρυα χέουσαν·
 "Ἐκτορος ἦδε γυνή, ὅς ἀριστεύεσκε μάχεσθαι 460
 Τρώων ἵπποδάμων, ὅτε Ἴλιον ἀμφεμάχοντο.
 ὧς ποτέ τις ἐρέει· σοὶ δ' αὖ νέον ἔσσεται ἄλγος
 χήτει τοιοῦδ' ἀνδρὸς ἀμύνειν δούλιον ἡμαρ.
 ἀλλὰ με τεθνηῶτα χυτὴ κατὰ γαῖα καλύπτει,
 πρὶν γέ τι σῆς τε βοῆς σοῦ θ' ἐλκηθμοῖο πυθέσθαι »· 465
 Ὡς εἰπὼν οὗ παιδὸς ὀρέξατο φαίδιμος Ἐκτωρ·
 ἄψ δ' ὁ πάϊς πρὸς κόλπον ἐϋζώνιοιο τιθήνης
 ἐκλίνθη ἰάχων, πατρός φίλου ὅψιν ἀτυχεῖς,
 ταρβήσας χαλκὸν τε ἰδὲ λόφον ἵππιοχαίτην,
 δεινὸν ἀπ' ἀκροτάτης κόρυθος νεύοντα νοήσας. 470
 ἐκ δὲ γέλασσε πατὴρ τε φίλος καὶ πότνια μήτηρ·
 αὐτίκ' ἀπὸ κρατὸς κόρυθ' εἴλετο φαίδιμος Ἐκτωρ,

καὶ τὴν μὲν κατέθηκεν ἐπὶ χθονὶ παμφανόωσαν·
αὐτὰρ ὁ γ' ὄν φίλον υἷὸν ἐπεὶ κῦσε πῆλέ τε χερσίν,
εἶπε δ' ἐπευξάμενος Δίί τ' ἄλλοισίν τε θεοῖσι·

475

« Ζεῦ ἄλλοι τε θεοί, δότε δὴ καὶ τόνδε γενέσθαι
παῖδ' ἐμόν, ὡς καὶ ἐγὼ περ, ἀριπρεπέα Τρώεσσιν,
ᾧδε βίην τ' ἀγαθόν, καὶ Ἰλίου Ἴφι ἀνάσσειν·
καὶ ποτέ τις εἶποι 'πατρός γ' ὅδε πολλὸν ἀμείνων'
ἐκ πολέμου ἀνιόντα· φέροι δ' ἔναρα βροτόντα
κτείνας δῆιον ἄνδρα, χαρεΐη δὲ φρένα μήτηρ ».

480

Ὡς εἰπὼν ἀλόχοιο φίλης ἐν χερσίν ἔθηκε
παῖδ' ἐόν· ἡ δ' ἄρα μιν κηῶδει δέξατο κόλπῳ
δακρυόεν γελάσασα· πόσις δ' ἐλέησε νοήσας,
χειρὶ τέ μιν κατέρεξεν ἔπος τ' ἔφατ' ἐκ' τ' ὀνόμαζε·

485

« δαιμονίη, μὴ μοί τι λίην ἀκαχίζεο θυμῷ.

οὐ γάρ τις μ' ὑπὲρ αἴσαν ἀνὴρ "Αἰδι προιάψει·
μοῖραν δ' οὐ τινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν,
οὐ κακόν, οὐδὲ μὲν ἐσθλόν, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται.
ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σ' αὐτῆς ἔργα κόμιζε,
ἰστόν τ' ἠλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε
ἔργον ἐποίχεσθαι· πόλεμος δ' ἀνδρεσσι μελήσει
πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί, τοὶ Ἰλίῳ ἐγγεγάασιν ».

490

Ὡς ἄρα φωνήσας κόρυθ' εἶλετο φαίδιμος Ἔκτωρ
ἵππουριν· ἄλοχος δὲ φίλη οἰκόνδε βεβήκει
ἐντροπαλιζομένη, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέουσα.
αἶψα δ' ἔπειθ' ἴκανε δόμους εὐ ναιετάοντας
Ἔκτορος ἀνδροφόνοιο, κιχήσατο δ' ἐνδοθι πολλὰς
ἀμφιπόλους, τῆσιν δὲ γόνον πάσῃσιν ἐνῶρσεν.
αἱ μὲν ἔτι ζῶν γόνον Ἔκτορα ᾧ ἐνὶ οἴκῳ·
οὐ γάρ μιν ἔτ' ἔφαντο ὑπότροπον ἐκ πολέμοιο
ἕζεσθαι, προφυγόντα μένος καὶ χειῖρας Ἀχαιῶν.

500

Οὐδὲ Πάρις δῆθυνεν ἐν ὑψηλοῖσι δόμοισιν,

ἀλλ' ὃ γ', ἐπεὶ κατέδου κλυτὰ τεύχεα, ποικίλα χαλκῶ,
 σεύατ' ἔπειτ' ἀνὰ ἄστῃ, ποσὶ κραιπνοῖσι πεπορθῶς. 505
 ὡς δ' ὅτε τις στατὸς ἵππος, ἀκοστήσας ἐπὶ φάτῃ,
 δεσμὸν ἀπορρήξας θεῖῃ πεδίῳ κροαίνων,
 εἰωθῶς λούεσθαι εὐρρεῖος ποταμοῖο,
 κυδιῶν ὑψοῦ δὲ κάρη ἔχει, ἀμφὶ δὲ χαῖται
 ὤμοις ἀΐσσονται· ὃ δ' ἀγλαΐῃφι πεπορθῶς, 510
 ῥίμφα ἐ γούνα φέρει μετὰ τ' ἤθεα καὶ νομὸν ἵππων·
 ὡς υἱὸς Πριάμοιο Πάρις κατὰ Περγάμου ἄκρης
 τεύχεσι παμφαίνων ὡς τ' ἠλέκτωρ ἐβεβήκει
 καγχαλόων, ταχέες δὲ πόδες φέρον· αἴψα δ' ἔπειτα
 "Ἐκτορα δῖον ἔτετμεν ἀδελφεόν, εὖτ' ἄρ' ἔμελλε 515
 στρέψεσθ' ἐκ χώρης, ὅθι ἦ δάριζε γυναϊκί.
 τὸν πρότερος προσέειπεν Ἀλέξανδρος θεοειδής·
 « ἦθει', ἦ μάλα δὴ σε καὶ ἐσσύμενον κατερύκω
 δηθύνων, οὐδ' ἦλθον ἐναΐσιμον, ὡς ἐκέλευες ; »
 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη καρυθαίολος Ἐκτωρ· 520
 « δαιμόνι', οὐκ ἂν τίς τοι ἀνὴρ, ὃς ἐναΐσιμος εἴη,
 ἔργον ἀτιμῆσαι μάχης, ἐπεὶ ἄλκιμὸς ἐσσι·
 ἀλλὰ ἐκὼν μεθιεῖς τε καὶ οὐκ ἐθέλεις· τὸ δ' ἐμὸν κῆρ
 ἄχνηται ἐν θυμῷ, ὅθ' ὑπὲρ σέθεν αἴσχε' ἀκούω
 πρὸς Τρώων, οἳ ἔχουσι πολὺν πόνον εἵνεκα σεῖο. 525
 ἀλλ' ἴομεν· τὰ δ' ὀπισθεν ἀρεσσόμεθ', αἶ κέ ποθι Ζεὺς
 δῶη ἐπουρανόισι θεοῖς αἰειγενέτησι
 κρητῆρα στήσασθαι ἐλεύθερον ἐν μεγάρουσιν,
 ἐκ Τροίης ἐλάσαντας εὐκνήμιδας Ἀχαιοὺς ».

Η

Ἡ ἐμφάνισις τοῦ Ἐκτορος καὶ τοῦ Πάρτιδος εἰς τὸ στρατόπεδον ἔδωσε τόσῃν χαρὰν εἰς τοὺς Τρῶας, ὅσῃν αἰσθάνονται ναῦται κουρα-

σμένοι ἀπὸ κοπιηλασίαν, ὅταν πνεύσῃ οὐριος ἄνεμος. Κατὰ προτροπὴν τοῦ Ἑλένου ὁ Ἔκτωρ προεκάλεσεν εἰς μονομαχίαν τὸν ἄριστον τῶν Ἀχαιῶν. Ἔγινε κλήρωσις μεταξὺ ἑννέα ἡρώων καὶ ἔλαχεν εἰς τὸν Τελαμώνιον Αἴαντα νὰ μονομαχήσῃ μὲ τὸν Ἔκτορα. Ἴσόπαλοι εἰς τὴν αἰχμὴν καὶ ἐξίσου θεοφιλεῖς οἱ δύο ἥρωες ἔμονομάχησαν μέχρῃς ἐσπέρας χωρὶς ἀποτέλεσμα. Τέλος ἔπαυσεν ὁ ἀγὼν. Τὴν ἐπομένην ἔγινε προσωρινὴ ἀνακωχή, διὰ νὰ περισυλλεγοῦν οἱ νεκροί. Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ Ἀχαιοὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐνισχύσουν τὸ στρατόπεδόν των μὲ τεῖχος καὶ τάφρον.

Θ

Ὅταν ἡ αὐγὴ ἐφώτισε τὸν κόσμον, ὁ Ζεὺς συνεκάλεσε τοὺς θεοὺς εἰς ἀγορὰν καὶ τοὺς ἀπηγόρευσε νὰ ἐπεμβαίνουν εἰς τὴν μάχην ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλλου ἀντιπάλου. Αὐτὸς μετέβη εἰς τὸν Ἴδην καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἔβλεπε τὴν πόλιν τῶν Τρώων καὶ τὸ ναυτικὸν στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν. Κατὰ τὴν μάχην ἐκείνης τῆς ἡμέρας ὁ Κρονίδης ἐχάρισε νίκην καὶ δόξαν μεγάλην εἰς τοὺς Τρῶας, ἐπέφερε δὲ συμφορὰς εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς. Οἱ Τρῶες, καίτοι ὀλιγώτεροι, ἀπάθησαν τοὺς ἐχθροὺς ἕως τὰ ὀχυρώματα τοῦ στρατοπέδου των. Ὁ ἀγὼν ἐξηκολούθησε καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, ἕως ὅτου ἐκάλυψε τὴν γῆν ἡ μέλαινα νύξ. Παρέμειναν ἐν τούτοις οἱ Τρῶες ἐκεῖ κοντὰ εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν ἐχθρῶν μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἐπαναλάβουν τὴν ἐπομένην τὴν ἐπιθεσίαν των. Καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἔκαιον μεγάλας πυράς, διὰ νὰ φοβίσουν περισσότερο τοὺς ἤδη τρομαγμένους Ἀχαιοὺς.

I

I - 181 : Περίλυπος ὁ Ἀγαμέμνων ἐκάλεσε τοὺς ἀρχηγοὺς εἰς νυκτερινὴν συνέλευσιν καὶ ἐπρότεινε νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν πολιορκίαν τοῦ Ἰλίου. Ὁ Νέστωρ ὅμως καὶ ὁ Διομήδης ἀντέστησαν εἰς τὴν πρότασιν αὐτήν. Μετὰ τὸ δεῖπνον ἀπεφάσισαν νὰ στείλουν εἰς τὸν Ἀχιλλεῖα πρεσβείαν, διὰ νὰ τὸν ἰκετεύσουν νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν μάχην. Διὰ τὴν λεπτὴν ἀποστολὴν ἐξελέγησαν ὁ γέρον Φοῖνιξ, ὁ ὁποῖος ἦτο καὶ παιδαγωγὸς τοῦ Ἀχιλλέως, ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Τελαμώνιος Αἴας. Οἱ δύο οὗτοι βασιλεῖς, ἀφοῦ ἤκουσαν τὰς συνετάς ὁδηγίας τοῦ Νέστωρος, ἐξεκίνησαν.

Πρεσβεία πρὸς Ἀχιλλέα.

- Τῷ δὲ βάτην παρὰ θῆνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης, 182
 πολλὰ μάλ' εὐχομένῳ γαιηόχῳ ἔννοσιγαίῳ
 ῥηιδίως πεπιθεῖν μεγάλας φρένας Αἰακίδαο.
 Μυρμιδόνων δ' ἐπὶ τε κλισίας καὶ νῆας ἰκέσθην, 185
 τὸν δ' εὖρον φρένα τερπόμενον φόρμιγγι λιγείῃ,
 καλῆι δαιδαλέῃ, ἐπὶ δ' ἀργύρεον ζυγὸν ἦεν,
 τὴν ἄρετ' ἐξ ἐνάρων πόλιν Ἡετίωνος ὀλέσσας·
 τῇ ὅ γε θυμὸν ἔτερπεν, ἄειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν.
 Πάτροκλος δὲ οἱ οἶος ἐναντίος ἦστο σιωπῆ, 190
 δέγμενος Αἰακίδαην, ὁπότε λήξειεν ἀείδων.
 τῷ δὲ βάτην προτέρῳ, ἤγεῖτο δὲ δῖος Ὀδυσσεύς,
 στὰν δὲ πρόσθ' αὐτοῖο· ταφῶν δ' ἀνόρουσεν Ἀχιλλεύς
 αὐτῇ σὺν φόρμιγγι, λιπῶν ἔδος ἔνθα θάασεν.
 ὡς δ' αὐτως Πάτροκλος, ἐπεὶ ἶδε φῶτας, ἀνέστη. 195
 τῷ καὶ δεικνύμενος προσέφη πόδας ὠκύς Ἀχιλλεύς·
 «χαίρετον· ἦ φίλοι ἄνδρες ἰκάνετον· ἦ τι μάλα χρεῶ,
 οἷ μοι σκυζομένῳ περ Ἀχαιῶν φίλτατοί ἐστων».
 Ὡς ἄρα φωνήσας προτέρῳ ἄγε δῖος Ἀχιλλεύς,
 εἶσεν δ' ἐν κλισμοῖσι τάπησί τε πορφυρέοισιν. 200
 αἰψα δὲ Πάτροκλον προσεφώνεεν ἐγγυρὸς ἔοντα·
 «μείζονα δὴ χρητῆρα, Μενoitίου υἱέ, καθίστα,
 ζωρότερον δὲ κέραιε, δέπας δ' ἔντυνον ἐκάστω·
 οἱ γὰρ φίλτατοι ἄνδρες ἐμῶ ὑπέασι μελάρῳ».
 Ὡς φάτο, Πάτροκλος δὲ φίλῳ ἐπεπέθειθ' ἑταίρῳ. 205
 αὐτὰρ ὅ γε κρεῖον μέγα κάββαλεν ἐν πυρὸς αὐγῆι,
 ἐν δ' ἄρα νῶτον ἔθηκ' ὄϊος καὶ πίονος αἰγός,
 ἐν δὲ σὺδος σιάλοιο ῥάχιν τεθαλυῖαν ἀλοιφῆ.
 τῷ δ' ἔχεν Αὐτομέδων, τάμνεν δ' ἄρα δῖος Ἀχιλλεύς.
 καὶ τὰ μὲν εὖ μίστυλλε καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειρε, 210

πῦρ δὲ Μενoitιάδης δαΐεν μέγα, ἰσόθεος φώς.
 αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ πῦρ ἐκάη καὶ φλόξ ἐμαράνθη,
 ἀνθρακιὴν στορέσας ὀβελούς ἐφύπερθε τάνυσσε,
 πάσσε δ' ἄλός θείοιο κρατευτῶν ἐπαίρας.
 αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ὤπτησε καὶ εἰν ἔλεοῖσιν ἔχγευε, 215
 Πάτροκλος μὲν σῆτον ἔλών ἐπένευε τραπέζῃ
 καλοῖς ἐν κανέοισιν, ἀτὰρ κρέα νεῖμεν Ἀχιλλεύς.
 αὐτὸς δ' ἀντίον ἔζεν Ὀδυσσῆος θείοιο
 τοίχου τοῦ ἑτέροιο, θεοῖσι δὲ θῦσαι ἀνώγει
 Πάτροκλον, ὃν ἑταῖρον· ὁ δ' ἐν πυρὶ βάλλε θυηλάς. 220
 οἱ δ' ἐπ' ὀνειάθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
 αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο,
 νεῦσ' Αἴας Φοῖνικι· νόησε δὲ δῖος Ὀδυσσεύς,
 πλησάμενος δ' οἴνοιο δέπας δείδεκτ' Ἀχιλλῆα.

Αἱ ὑποσχέσεις τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ αἱ παρακλήσεις
 τοῦ Ὀδυσσεύς.

« χαῖρ', Ἀχιλεῦ· δαιτὸς μὲν εἴσης οὐκ ἐπιδευεῖς 225
 ἡμὲν ἐνὶ κλισίῃ Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο
 ἠδὲ καὶ ἐνθάδε νῦν· πάρα γὰρ μενοεικέα πολλὰ
 δαίνυσθ'· ἀλλ' οὐ δαιτὸς ἐπηράτου ἔργα μέμηλεν,
 ἀλλὰ λίην μέγα πῆμα, διοτρεφές, εἰσορόωντες 230
 δείδιμεν· ἐν δοιῇ δὲ σαωσέμεν ἢ ἀπολέσθαι
 νῆας εὐσσέλμους, εἰ μὴ σύ γε δύσεαι ἀλκήν.
 ἐγγύς γὰρ νηῶν καὶ τείχεος αὖλιν ἔθεντο
 Τρῶες ὑπέρθυμοι τηλεκλειτοὶ τ' ἐπικουροί,
 κηάμενοι πυρὰ πολλὰ κατὰ στρατόν, οὐδ' ἔτι φασὶ 235
 σχήσεσθ', ἀλλ' ἐν νηυσὶ μελαίνησιν πεσέεσθαι.
 Ζεὺς δὲ σφι Κρονίδης ἐνδέξια σήματα φαίνων
 ἀστράπτει· Ἐκτωρ δὲ μέγα σθένει βλεμεαίωνων
 μαίνεται ἐκπάγλως, πίσυνος Δί, οὐδὲ τι τίει

ἀνέρας οὐδὲ θεούς· κρατερὴ δέ ἐ λύσσα δέδυκεν.
 ἀρῶται δὲ τάχιστα φανήμεναι Ἡῶ δῖαν· 240
 στεῦται γὰρ νηῶν ἀποκόψειν ἄκρα κόρυμβα
 αὐτάς τ' ἐμπρήσειν μαλεροῦ πυρός, αὐτὰρ Ἀχαιοὺς
 δηῶσειν παρὰ τῆσιν ὀρινομένους ὑπὸ καπνοῦ.
 ταῦτ' αἰνῶς δεῖδοικα κατὰ φρένα, μὴ οἱ ἀπειλὰς
 ἐκτελέσωσι θεοί, ἡμῖν δὲ δὴ αἴσιμον εἶη 245
 φθίσθαι ἐν Τροίῃ, ἐκάς Ἄργεος ἵπποβότοιο.
 ἀλλ' ἄνα, εἰ μέμονάς γε καὶ ὀψέ περ υἱας Ἀχαιῶν
 τειρομένους ἐρύεσθαι ὑπὸ Τρώων ὀρυμαγδοῦ.
 αὐτῷ τοι μετόπισθ' ἄχος ἔσσεται, οὐδέ τι μῆχος
 βρεχθέντος κακοῦ ἔστ' ἄκος εὐρεῖν· ἀλλὰ πολὺ πρὶν 250
 φράζευ, ὅπως Δαναοῖσιν ἀλεξήσεις κακὸν ἦμαρ.
 ὦ πέπον, ἦ μὲν σοί γε πατήρ ἐπετέλλετο Πηλεὺς
 ἡματι τῷ, ὅτε σ' ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνονι πέμπε·
 ἔκνον ἐμόν, κάρτος μὲν Ἀθηναίῃ τε καὶ Ἥρῃ
 δώσουσ', αἶ κ' ἐθέλωσι, σὺ δὲ μεγαλήτορα θυμὸν 255
 ἴσχειν ἐν στήθεσσι· φιλοφροσύνη γὰρ ἀμείνων·
 ληγέμεναι δ' ἔριδος κακομηγάνου, ὄφρα σε μᾶλλον
 τίωσ' Ἀργείων ἡμὲν νέοι ἠδὲ γέροντες.
 ὡς ἐπέτελλ' ὁ γέρων, σὺ δὲ λήθεται· ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν
 παύε', ἕα δὲ χόλον θυμαλγέα· σοὶ δ' Ἀγαμέμνων 260
 ἄξια δῶρα δίδωσι μεταλλήξαντι χόλοιο.
 εἰ δὲ σὺ μὲν μευ ἄκουσον, ἐγὼ δὲ κέ τοι καταλέξω
 ὅσσα τοι ἐν κλισίῃσιν ὑπέσχετο δῶρ' Ἀγαμέμνων·
 ἔπιτ' ἀπύρους τρίποδας, δέκα δὲ χρυσοῖο τάλαντα,
 αἶθωνας δὲ λέβητας εἰκόσι, δώδεκα δ' ἵππους 265
 πηλοὺς ἀθλοφόρους, οἱ ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο.
 οὐ κεν ἀλήϊος εἶη ἀνὴρ, ᾧ τόσσα γένοιτο,
 οὐδέ κεν ἀκτῆμων ἐριτίμοιο χρυσοῖο,
 ὅσσ' Ἀγαμέμνονος ἵπποι ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο.

δώσει δ' ἑπτὰ γυναῖκας ἀμύμονα ἔργα ἰδυίας, 270
 Λεσβίδας, ἅς, ὅτε Λέσβον εὐκτιμένην ἔλες αὐτός,
 ἐξέλεθ', αἶ τότε κάλλιε ἐνίκων φῦλα γυναικῶν.
 τὰς μὲν τοι δώσει, μετὰ δ' ἔσσεται ἦν τότ' ἀπηύρα,
 κούρη Βρισῆος. 274
 ταῦτα μὲν αὐτίκα πάντα παρέσσεται· εἰ δέ κεν αὔτε 277
 ἄστου μέγα Πριάμοιο θεοὶ δώωσ' ἀλαπάξαι,
 νῆα ἄλις χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ νηήσασθαί
 εἰσελθών, ὅτε κεν δατεώμεθα ληϊδ' Ἀχαιοί, 280
 Τρωϊάδας δὲ γυναῖκας εἰείκοσιν αὐτὸς ἐλέσθαι,
 αἶ κε μετ' Ἀργεῖην Ἑλένην κάλλισται ἔωσιν.
 εἰ δέ κεν Ἄργος ἰκοίμεθ' Ἀχαιϊκόν, οὐθαρ ἀρούρης,
 γαμβρός κέν οἱ ἔοις· τίσει δέ σε ἴσον Ὀρέστη, 285
 ὅς οἱ τηλύγετος τρέφεται θαλίη ἐνὶ πολλῇ.
 τρεῖς δέ οἱ εἰσι θύγατρεις ἐνὶ μεγάρῳ εὐπῆκτω,
 Χρυσόθεμις καὶ Λαοδίκη καὶ Ἰφιάνασσα·
 τάων ἦν κ' ἐθέλησθα, φίλην ἀνάεδνον ἄγεσθαι
 πρὸς οἶκον Πηλῆος· ὁ δ' αὐτ' ἐπὶ μείλια δώσει
 πολλὰ μάλ', ὅσ' οὐ πώ τις ἐῖ ἐπέδωκε θυγατρί· 290
 ἑπτὰ δέ τοι δώσει εὐ ναιόμενα πτολίεθρα,
 Καρδαμύλην Ἐνόπην τε καὶ Ἴρην ποιήεσσαν,
 Φηράς τε Ζαθέας ἠδ' Ἀνθειαν βαθύλειμον,
 καλήν τ' Αἴπειαν καὶ Πήδασον ἀμπελόεσσαν. 295
 πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἄλός, νέαται Πύλου ἡμαθόντος·
 ἐν δ' ἄνδρες ναίουσι πολύρρηγες πολυβοῦται,
 οἳ κέ σε δωτίνησι θεὸν ὧς τιμήσουσι
 καὶ τοι ὑπὸ σκήπτρῳ λιπαρὰς τελέουσι θέμιστας.
 ταῦτά κέ τοι τελέσειε μεταλλήξαντι χόλοιο. 300
 εἰ δέ τοι Ἀτρεΐδης μὲν ἀπήχθετο κηρόθι μᾶλλον,
 αὐτὸς καὶ τοῦ δῶρα, σὺ δ' ἄλλους περ Παναχαιούς
 τειρομένους ἐλέαιρε κατὰ στρατόν, οἳ σε θεὸν ὧς

τίσους ἦ γάρ κέ σφι μάλα μέγα κῦδος ἄριστο.
 νῦν γάρ χ' Ἔκτορ' ἔλοισ, ἐπεὶ ἂν μάλα τοι σχεδὸν ἔλθοι
 λύσσαν ἔχων ὀλοήν, ἐπεὶ οὐ τινά φησιν ὁμοῖον 305
 οἷ ἔμεναι Δαναῶν, οὓς ἐνθάδε νῆες ἔνεικαν ».

Ὁ Ἀχιλλεὺς ἀπορρίπτει τὰς προτάσεις.

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεὺς
 « διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
 χρῆ μὲν δὴ τὸν μῦθον ἀπληγέως ἀποσιπεῖν,
 ἦ περ δὴ φρονέω τε καὶ ὡς τετελεσμένον ἔσται, 310
 ὡς μὴ μοι τρύζητε παρήμενοι ἄλλοθεν ἄλλος.
 ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς Ἀίδαο πύλῃσιν
 ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθη ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ εἶπη.
 αὐτὰρ ἐγὼν ἐρέω, ὥς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα·
 οὐτ' ἐμέ γ' Ἀτρεΐδην Ἀγαμέμνονα πεισέμεν οἶω 315
 οὐτ' ἄλλους Δαναούς, ἐπεὶ οὐκ ἄρα τις χάρις ἦεν
 μάρνασθαι δηΐοισιν ἐπ' ἀνδράσι νολεμέσ αἰεὶ.
 ἴση μοῖρα μένοντι, καὶ εἰ μάλα τις πολεμίζοι·
 ἐν δὲ ἰῆ τιμῇ ἡμὲν κακὸς ἡδὲ καὶ ἐσθλός·
 κάτθαν' ὁμῶς ὅ τ' ἀεργὸς ἀνὴρ ὅ τε πολλὰ ἐοργός. 320
 οὐδέ τί μοι περίκειται, ἐπεὶ πάθον ἄλγεα θυμῶ,
 αἰεὶ ἐμὴν ψυχὴν παραβαλλόμενος πολεμίζειν.
 ὡς δ' ὄρνις ἀπτῆσι νεοσσοῖσι προφέρῃσι
 μάστακ', ἐπεὶ κε λάβῃσι, κακῶς δ' ἄρα οἱ πέλει αὐτῆ,
 ὡς καὶ ἐγὼ πολλὰς μὲν αὐπνοὺς νύκτας ἴαυον, 325
 ἦματα δ' αἱματόεντα διέπρησσον πολεμίζων,
 ἀνδράσιν μαρνάμενος ὀάρων ἔνεκα σφετεράων.
 δώδεκα δὴ σὺν νηυσὶ πόλεις ἀλάπαξ' ἀνθρώπων,
 πεζὸς δ' ἑνδεκά φημι κατὰ Τροίην ἐρίβωλον·
 τάων ἐκ πασέων κειμήλια πολλὰ καὶ ἐσθλά 330

ἐξελόμην, καὶ πάντα φέρων Ἀγαμέμνονι δόσκον
 Ἄτρεϊδῆ· ὁ δ' ὄπισθε μένων παρὰ νηυσὶ θεῶσσι
 δεξάμενος διὰ παῦρα δασάσκετο, πολλὰ δ' ἔχεσκεν.
 ἄλλα δ' ἀριστήεσσι δίδου γέρας καὶ βασιλεῦσι,
 τοῖσι μὲν ἔμπεδα κεῖται, ἐμεῦ δ' ἀπὸ μούνου Ἀχαιῶν 335
 εἴλετ', ἔχει δ' ἄλοχον θυμαρέα· τῇ παριαύων
 τερπέσθω. τί δὲ δεῖ πολεμιζέμεναι Τρώεσσι
 Ἀργείους ; τί δὲ λαὸν ἀνήγαγεν ἐνθάδ' ἀγείρας
 Ἄτρεϊδης ; ἦ οὐχ' Ἑλένης ἔνεκ' ἠΰκόμοιο ;
 ἦ μοῦνοι φιλέουσ' ἀλόχους μερόπων ἀνθρώπων 340
 Ἄτρεῖδαι ; ἐπεὶ ὅς τις ἀνὴρ ἀγαθος καὶ ἐχέφρων
 τὴν αὐτοῦ φιλεῖ καὶ κήδεται, ὡς καὶ ἐγὼ τὴν
 ἐκ θυμοῦ φίλεον, δουρικτητὴν περ' εὐοῦσαν.
 νῦν δ', ἐπεὶ ἐκ χειρῶν γέρας εἴλετο καὶ μ' ἀπάτησε,
 μὴ μευ πειράτω εὖ εἰδότης· οὐδέ με πείσει. 345
 ἀλλ', Ὀδυσσεῦ, σὺν σοί τε καὶ ἄλλοισιν βασιλεῦσι
 φραζέσθω νήεσσι ἀλεξέμεναι δῆιον πῦρ.
 ἦ μὲν δὴ μάλα πολλὰ πονήσατο νόσφιν ἐμεῖο,
 καὶ δὴ τεῖχος ἔδειμε, καὶ ἤλασε τάφρον ἐπ' αὐτῶ
 εὐρεῖαν μεγάλην, ἐν δὲ σκόλοπας κατέπηξεν· 350
 ἀλλ' οὐδ' ὡς δύναται σθένος Ἑκτορός ἀνδροφόνιοι
 ἴσχειν. ὄφρα δ' ἐγὼ μετ' Ἀχαιοῖσιν πολέμιζον,
 οὐκ ἐθέλεσκε μάχην ἀπὸ τεύχεος ὀρνύμεν Ἑκτωρ,
 ἀλλ' ὅσον ἐς Σκαιᾶς τε πύλας καὶ φηγὸν ἴκανεν·
 ἐνθα ποτ' οἶον ἔμμινε, μόγις δέ μευ ἔκφυγεν ὄρμῃν. 355
 νῦν δ', ἐπεὶ οὐκ ἐθέλω πολεμιζέμεν Ἑκτορι δίω,
 αὐριον ἰρὰ Διὶ βρέξας καὶ πᾶσι θεοῖσι,
 νηήσας εὖ νῆας, ἐπὴν ἄλλαδε προερύσσω,
 ὄψεαι, αἶ κ' ἐθέλησθα καὶ αἶ κέν τοι τὰ μεμήγη,
 ἦρι μάλ' Ἑλλήσποντον ἐπ' ἰχθυόεντα πλεούσας 360
 νῆας ἐμάς, ἐν δ' ἄνδρας ἐρεσσέμεναι μεμαῶτας·

εἰ δέ κεν εὐπλοίην δώῃ κλυτὸς ἐννοσίγαιος,
ἤματί κε τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἰκοίμην ».

K

Οἱ δύο ἀρχηγοὶ ἐπανήλθον ἄπρακτοι. Κατὰ τὴν αὐτὴν νύκτα ὁ Διομήδης καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπεφάσισαν νὰ κατασκοπεύσουν τὸ ἐχθρικόν στρατόπεδον. Κατὰ τὴν ἐπιχείρησιν αὐτὴν ἐφόνευσαν ἕνα κατασκοπον τῶν Τρώων, τὸν Δόλωνα, ἀφοῦ προηγουμένως ἔμαθον ἀπὸ αὐτὸν τὰ σχέδια τοῦ Ἑκτορος διὰ τὴν μάχην τῆς ἐπομένης. Ἐφόνευσαν καὶ ἄλλον ἐπιφανῆ Τρῶα, τὸν Ῥῆσον, καὶ ἀπάγοντες τοὺς θαυμασίους Θρακικοὺς ἵππους τοῦ ἥρωος ἐπανήλθον εἰς τὸ στρατόπεδον.

Λ

Μόλις ἐχάραξεν ἡ αὐγή, ἐξωπλίσθησαν οἱ ἄριστοι τῶν Ἀχαιῶν. Κατὰ τὴν μάχην τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἠρίστευσεν ὁ Ἀγαμέμνων καὶ ἀπώθησε τοὺς Τρῶας μέχρι τοῦ τείχους τοῦ Ἰλίου. Ἀλλ' ἐπληγώθησαν καὶ αὐτὸς καὶ ὁ Διομήδης καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς.

M

Τότε ἡ ὄρμη τῶν Τρώων ἐγένεν ἀκάθεκτος. Ἐφθασαν μέχρι τοῦ τείχους, τὸ ὁποῖον ἐπροστάτευε τὸ Ἀχαιϊκὸν στρατόπεδον, καὶ παρὰ τὴν ἄμυναν, τὴν ὁποίαν ἐπρόβαλον οἱ δύο Αἴαντες, κατάρθωσαν νὰ εἰσορμήσουν ἐντὸς τοῦ χώρου, ὅπου ἦσαν ἀνεिल्κυσμένα τὰ πλοῖα. Εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν διεκρίθησαν ἐκ τῶν Τρώων ὁ Σαρπηδῶν, ὁ Γλαῦκος καὶ ὑπὲρ πάντας ὁ Ἑκτώρ, ὅστις ἐνίσχυεν ὄλων τὴν ὄρμην καὶ τὸ φρόνημα. Ἦλεγξε μάλιστα τὸν Πολυδάμαντα, ὅστις ἐδειλίασεν, ὅταν ἐφάνη ἀπαίσιος οἰωνός, καὶ ἐνεθάρρυνεν αὐτὸν μὲ τὸν ἀθάνατον λόγον :

εἷς οἰωνός ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης. 243

N

Μὲ τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Ποσειδῶνος ὑπὲρ τῶν Ἀχαιῶν ἀνεχαιτίσθησαν κάπως οἱ Τρῶες. Καὶ οἱ δύο στρατοὶ ὑφίσταντο μεγάλην φθοράν. Μετὰ μικρὰν διακοπὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ἑκτώρ συνε-

σκέφθη μὲ τοὺς ἄλλους ἀρχηγούς, ἐπανήρχισεν ἡ μάχη ἀγριωτέρα καὶ φονικωτέρα παρά ποτέ.

Ξ

Οἱ τραυματισμένοι ἀρχηγοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἤκουον ἐντὸς τῆς σκηνῆς τῶν τὰς τρομερὰς κραυγὰς τῶν μαχομένων. Ἀκόμη μίαν φοράν ἐπρότεινε ὁ Ἀγαμέμνων νὰ φύγουν. Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξύ κατώρθωσεν ὁ Ποσειδῶν μὲ τὴν βοήθειαν τῆς Ἥρας νὰ ἐξαπατήσῃ τὸν Δία καὶ νὰ ἐνισχύσῃ πάλιν τοὺς Ἀχαιοὺς, καὶ ὁ μὲν Τελαμώνιος Αἴας ἐτραυμάτισε τὸν Ἑκτορα, ὁ δὲ Αἴας ὁ Ὀϊλέως ἀπόθνησε τοὺς ἐχθροὺς μακρὰν ἀπὸ τὰ πλοῖα.

Ο

Ὅτε ὁ Ζεὺς ἀντελήφθη τὴν ἀπάτην, ἐπέπληξε σφοδρὰ τὴν Ἥραν καὶ διέταξε τὸν Ποσειδῶνα νὰ ἀφήσῃ ἀμέσως τὸ πεδῖον τῆς μάχης. Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐθεραπύθη καὶ ὁ Ἑκτωρ καὶ τοιοῦτοτρόπως οἱ Τρῶες ἀνέκτησαν τὸ θάρρος τῶν. Μέχρι τοῦ μέσου τοῦ Ἀχαικοῦ στρατοπέδου ἔφθασεν αὐτὴν τὴν φοράν ὁ Ἑκτωρ καὶ ἦτο ἤδη ἔτοιμος νὰ θέσῃ πῦρ εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Πρωτεσιλάου, ἐνῶ ὁ Πάτροκλος ἔσπευδε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Ἀχιλλέα περὶ τοῦ κινδύνου, τὸν ὁποῖον διέτρεχον οἱ Ἀχαιοί.

Π

Καὶ ἤδη ἐπραγματοποιήθη τὸ θέλημα τοῦ Διός. Ἡ αὐθαιρεσία τοῦ Ἀγαμέμνονος πρὸς τὸν υἱὸν τῆς Θετίδος ἐπληρώθη πολὺ ἀκριβὰ. Μόνον ἂν ἤθελεν ὁ Ἀχιλλεύς, θὰ ἐσφύζοντο οἱ Ἀχαιοί. Κατὰ τὴν δεινὴν αὐτὴν ὥραν ἐκάμφθη ἡ ὀργὴ καὶ ἡ ὑπερηφάνεια τοῦ ἥρωος. Ἐπέτρεψε κατ' ἀρχὴν εἰς τὸν Πάτροκλον νὰ ὀδηγήσῃ σῶμα Μυρμιδόνων εἰς τὴν μάχην ἐξωπλισμένος μὲ τὴν ἰδικὴν του ὑπέροχον πανοπλίαν. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ Πατρόκλου, τὸν ὁποῖον ἐνόμισαν ὡς τὸν πραγματικὸν Ἀχιλλέα, ἔτρεψεν εἰς φυγὴν τοὺς ἐχθροὺς. Παρασυρθεὶς ὁμως ἀπὸ τὴν ἐπιτυχίαν του ὁ Πάτροκλος ἐλησμόνησε τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν ὁποίαν ἔδωσε πρὸς τὸν Ἀχιλλέα, ὅτι θὰ ἠγωνίζετο μόνον, διὰ νὰ σώσῃ τὸν στόλον τῶν Ἀχαιῶν. Κατεδίωξε τοὺς Τρῶας εἰς τὴν πεδιάδα καὶ ἔφθασε μέχρι τοῦ τείχους τοῦ Ἰλίου. Ἐπληγώθη ὁμως ἀπὸ τὸν Εὐφορβον καὶ ἐφονεύθη ἀπὸ τὸν Ἑκτορα.

Ρ

Κρατερὰ μάχη συνήφθη γύρω ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Πατρόκλου. Μετὰ πολύωρον ἀγῶνα κατώρθωσαν ὁ Μενέλαος καὶ ὁ Μηριόνης νὰ πάρουν τὸν νεκρὸν προστατευόμενοι κατὰ τὴν ἀποχώρησίν των ἀπὸ τοὺς δύο Αἴαντας.

Σ

Μελανὸν νέφος λύπης ἐκάλυψε τὴν ψυχὴν τοῦ Ἀχιλλέως, ὅταν ἔμαθε τὸν θάνατον τοῦ φίλου του. Τοὺς θρήνους του ἤκουσεν εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης ἡ Θέτις καὶ ἔσπευσε νὰ παρηγορήσῃ τὸν υἱὸν της. Τοῦ ὑπεσχέθη ὅτι τὴν ἐπομένην θὰ τοῦ φέρῃ νέαν πανοπλίαν, ἔργον τοῦ Ἥφαιστου, διὰ νὰ ἐκδικήσῃ τὸν θάνατον τοῦ ἀγαπημένου συντρόφου του. Ἐξάλλος ὁ Ἀχιλλεὺς ὤρμησεν ἀμέσως εἰς καταδιωξίν τῶν Τρώων, ἐνῶ ἤδη ὁ Ἥφαιστος κατεσκευάζε δι' αὐτὸν περίτεχρον ἀσπίδα¹ καὶ θώρακα φαινότερον ἀπὸ τὴν λάμπιν τῆς αὐγῆς καὶ κόρυθα μὲ χρυσὸν λόφον καὶ κνημίδας ἀπὸ λαμπρὸν κασσίτερον. Ταχεῖα ὡς ἰέραξ ἔφερεν ἡ Θέτις ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον εἰς τὸν υἱὸν της τὰ μαρμαίροντα ὄπλα.

Τ

Ὁ Ἀχιλλεὺς καλέσας τὸν λαὸν εἰς ἀγορὰν ἐδήλωσεν, ὅτι θὰ λαμβάνῃ εἰς τὸ ἐξῆς μέρος εἰς τὴν μάχην. Ὁ Ἀγαμέμνων ὠμολόγησε δημοσίᾳ τὸ σφάλμα του καὶ ἐπῆλθε συμφιλίωσις τῶν δύο ἡρώων.

Υ

Τότε πλεον ὁ Ζεὺς ἄφησε νὰ στραφῇ ἡ τύχη ὑπὲρ τῶν Ἀχαιῶν. Εἰς γενικὴν συνέλευσιν τῶν θεῶν ἐπέτρεψεν εἰς αὐτοὺς νὰ βοηθήσουν ὅποιον ἤθελον ἀπὸ τοὺς ἀγωνιζομένους θνητοὺς. Τοιουτοτρόπως ἡ πρὸ τοῦ Ἰλίου μάχη ἐγένεν ἀληθῆς θεομαχία. Ἡ Ἥρα, ἡ Ἀθηνᾶ, ὁ Ποσειδῶν, ὁ Ἑρμῆς, ὁ Ἥφαιστος, ἡ Ἄρτεμις, ὁ Ἀπόλλων, ἡ Λητώ, ὁ

1. Ἡ περιγραφή τῆς ἀσπίδος ταύτης ἔχει ἰδιαίτεραν σημασίαν, διότι ἐπ' αὐτῆς παρίστανται διάφοροι εἰκόνες τοῦ βίου τῆς Ὀμηρικῆς ἐποχῆς. Ὅσοι ἀπὸ τοὺς μαθητὰς θέλουν, δύνανται νὰ ἀναγνώσουν ἐν μεταφράσει εἰς τὴν ῥαψωδίαν Σ τοὺς στίχους 478 - 608 καὶ νὰ περιγράψουν τὰ ἐν τῇ ἀσπίδι εἰκονιζόμενα.

Ξάνθος, ὁ θεὸς τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ, καὶ ἡ Ἀφροδίτη κατῆλθον εἰς τὴν πεδιάδα καὶ ἠγωνίσθησαν μαζί με τοὺς θνητοὺς ἐναντίον ἀλλήλων

Φ

Ἐνίκησαν οἱ θεοί, ποὺ ἐπροστάτευον τοὺς Ἀχαιοὺς, καὶ εἰς τὴν ὄρμην τοῦ Ἀχιλλεύου οἱ Τρῶες ὀπισθοχώρησαν. Ἐκινδύνευε νὰ κυριευθῆ τὸ Ἴλιον καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἀπόλλων ἔμεινε ἀκόμη εἰς τὴν γῆν, διὰ νὰ σώσῃ τὴν ἱεράν πόλιν.

Χ

Σὰν τρομαγμένα ἐλάφια ἐκλείσθησαν οἱ Τρῶες εἰς τὰ τεῖχη, καὶ μόνος ὁ Ἔκτωρ, συναισθανόμενος τὴν εὐθύνην του, ἔμεινε ἔξω τοῦ τεύχους, διὰ νὰ περιμένῃ τὸν Ἀχιλλέα. Ἡ μοῖρα τοῦ γενναίου ἥρωος, ὅστις, ἐσφῆξε τὴν Τροίαν, εἶχεν ἀποφασισθῆ ἀπὸ τοὺς θεοὺς. Ἀπατημένος ἀπὸ τὴν Ἀθηνᾶν ὁ ἐκλεκτὸς υἱὸς τοῦ Πριάμου δὲν κατώρθωσε νὰ πλήξῃ τὸν ἀντίπαλόν του καὶ ἐφονεύθη ἀπ' αὐτόν. Ἐξηγριωμένος ὁ Ἀχιλλεύς καὶ ἐνθυμούμενος τὸν φόνον τοῦ Πατρόκλου « ἔ ξ ε ν ἄ ρ ι ξ ε τ ὸ ν ν ε κ ρ ὸ ν » καὶ με ὑπερηφάνειαν ἐφώνησεν εἰς τοὺς προσδραμόντας Ἀχαιοὺς :

«..... ἐπέφνομεν Ἐκτορα δῖον,
ὃ Τρῶες κατὰ ἄστῳ θεῶ ὡς εὐχετόωντο».

Ἐπειτα τοῦ ἐτρύπησε τὰ πόδια, τοῦ ἐπέρασε βοεῖους ἱμάντας καὶ τὸν ἔδεσεν εἰς τὸ ἄρμα του, διὰ νὰ τὸν σύρῃ ἕως τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν.

Ψ

Μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἐκτορος ἔγινε μεγαλοπρεπῆς ἡ ταφὴ τοῦ Πατρόκλου. Ἀφοῦ ἔκαυσαν τὸν νεκρὸν καὶ ἀνήγειραν τὸν τύμβον, ὁ Ἀχιλλεύς ὠργάνωσεν ἀγῶνας με θαυμαστά ἔπαθλα¹. Κατὰ τὰ ποικίλα ἀγωνίσματα ἐβραβεύθησαν βασιλεῖς καὶ ἄλλοι εὐγενεῖς ἥρωες, οἱ ὅποιοι καὶ κατὰ τὰς μάχας ἠρίστευον.

Ω

1 - 143 : Πενθῶν διὰ τὸν Πάτροκλον ὁ Ἀχιλλεύς διήρχετο ἀγωνιώ-

1. Οἱ βουλόμενοι ἐκ τῶν μαθητῶν ἄς ἀναγνώσουν ἐν μεταφράσει τὴν περιγραφὴν τῶν ἀθλητικῶν τούτων ἀγῶνων (Ψ στ. 257-897) καὶ ἄς διαγράψουν τὸ πρόγραμμα τῶν ἀγῶνων τούτων με τὴν φρασεολογίαν καὶ τοὺς δρους, ποὺ μεταχειρίζομεθα σήμερον.

δεις νύκτας καὶ περιεφέρετο κλαίων εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης. Εἰς τὴν μανίαν τοῦ ἔδενε τὸν νεκρὸν τοῦ Ἑκτορος πίσω ἀπὸ τὸ ἄρμα τοῦ καὶ τὸν ἔσυρε γύρω ἀπὸ τὸν τάφον τοῦ Πατρόκλου. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου ἐξανέστησαν διὰ τὴν σκληρότητα αὐτὴν καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ζεὺς προσέταξε τὴν Θέτιν νὰ συμβουλεύσῃ τὸν υἱὸν τῆς νὰ λυπηθῇ τὸν νεκρὸν καὶ νὰ τὸν ἀποδώσῃ εἰς τοὺς οἰκείους τοῦ πρὸς ἐνταφιασμόν. Συγχρόνως ὁ μέγας θεὸς διέταξε τὴν ποδῆνεμον Ἴριν :

- « Βάσκ' ἴθι, Ἴρι ταχεῖα λιποῦσ' ἔδος Οὐλύμπιοι 144
 ἄγγελον Πριάμω μεγαλήτορι Ἴλιον εἶσω 145
 λύσασθαι φίλον υἱὸν ἰόντ' ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν,
 δῶρα δ' Ἀχιλλῆϊ φερέμεν, τά κε θυμὸν ἰήνη,
 οἶον, μηδέ τις ἄλλος ἅμα Τρώων ἴτω ἀνὴρ.
 κῆρύξ τίς οἱ ἔποιτο γεραίτερος, ὅς κ' ἰθύνοι 150
 ἡμιόνους καὶ ἄμαξαν εὐτροχον, ἠδὲ καὶ αὐτίς
 νεκρὸν ἄγοι προτὶ ἄστυ, τὸν ἔκτανε δῖος Ἀχιλλεύς.
 μηδέ τί οἱ θάνατος μελέτω φρεσί, μηδέ τι τάρβος.
 τοῖον γάρ οἱ πομπὸν ὀπάσσομεν ἀργεῖφόντην,
 ὅς ἄξει, ἧὸς κεν ἄγων Ἀχιλλῆϊ πελάσση.
 αὐτὰρ ἐπὴν ἀγάγησιν ἔσω κλισίην Ἀχιλλῆος. 155
 οὔτ' αὐτὸς κτενέει ἀπὸ τ' ἄλλους πάντας ἐρύξει·
 οὔτε γάρ ἐστ' ἄφρων, οὔτ' ἄσκοπος, οὔτ' ἀλιτήμων·
 ἀλλὰ μάλ' ἐνδυκέως ἰκέτεω πεφιδῆσεται ἀνδρός ».
- Ἦος ἔφατ'· ὄρωτο δὲ Ἴρις ἀελλόπος ἀγγελέουσα.
 ἔξεν δ' ἐς Πριάμοιο, κίχεν δ' ἐνοπὴν τε γόον τε. 160
 παῖδες μὲν πατέρ' ἀμφὶ καθήμενοι ἐνδοθεν αὐλῆς
 δάκρυσιν εἶματ' ἔφυρον· ὁ δ' ἐν μέσσοισι γεραῖος
 ἐντυπᾶς ἐν χλαίνῃ κεκαλυμμένος· ἀμφὶ δὲ πολλῇ
 κόπρος ἔην κεφαλῇ τε καὶ αὐχένι τοῖο γέροντος,
 τὴν ῥα κυλινδόμενος καταμήσατο χερσὶν ἐῆσιν. 165
 θυγατέρες δ' ἀνά δώματ' ἰδὲ νοοὶ ὠδύροντο,
 τῶν μιμησκόμεναι, οἳ δὴ πολέες τε καὶ ἐσθλοὶ

χερσίν ὑπ' Ἀργείων κέατο, ψυχὰς ὀλέσαντες.
 στῆ δὲ παρὰ Πρίαμον Διὸς ἄγγελος, ἠδὲ προσήυδα
 τυτθὸν φθεγξαμένη· τὸν δὲ τρόμος ἔλλαβε γυῖα· 170
 « θάρσει, Δαρδανίδη Πρίαμε, φρεσί, μηδέ τι τάρβει·
 οὐ μὲν γάρ τοι ἐγὼ κακὸν ὀσσομένη τόδ' ἰκάνω,
 ἀλλ' ἀγαθὰ φρονέουσα· Διὸς δέ τοι ἄγγελός εἰμι,
 ὅς σευ ἄνευθεν ἐὼν μέγα κήδεται ἠδ' ἐλεαίρει.
 λύσασθαί σ' ἐκέλευσεν Ὀλύμπιος Ἐκτορα δῖον, 175
 δῶρα δ' Ἀχιλλῆι φερέμεν, τά κε θυμὸν ἰήνη,
 οἶον, μηδέ τις ἄλλος ἅμα Τρώων ἴτω ἀνὴρ.
 κῆρῆξ τίς τοι ἔποιτο γεραίτερος, ὅς κ' ἰθύνουι
 ἡμίονους καὶ ἄμαξαν εὐτροχον, ἠδὲ καὶ αὐτίς
 νεκρὸν ἄγοι προτὶ ἄστυ, τὸν ἔκτανε δῖος Ἀχιλλεύς. 180
 μηδέ τί τοι θάνατος μελέτω φρεσί, μηδέ τι τάρβος·
 τοῖος γάρ τοι πομπὸς ἅμ' ἔψεται ἀργειφόντης,
 ὅς σ' ἄξει, ἧός κεν ἄγων Ἀχιλλῆι πελάσση.
 κῦτάρ ἐπὴν ἀγάγησιν ἔσω κλισίην Ἀχιλλῆος,
 οὔτ' αὐτὸς κτενέει ἀπὸ τ' ἄλλους πάντας ἐρύξει· 185
 οὔτε γάρ ἐστ' ἄφρων, οὔτ' ἄσκοπος, οὔτ' ἀλιτήμων·
 ἀλλὰ μάλ' ἐνδυκέως ἰκέτεω πεφιδήσεται ἀνδρός ».

Ἡ μὲν ἄρ' ὡς εἰποῦσ' ἀπέβη πόδας ὠκέα Ἴρις.
 αὐτὰρ ὁ γ' υἱὰς ἄμαξαν εὐτροχον ἡμιονεῖην
 ὀπλίσαι ἠνώγει, πείριπθα δὲ δῆσαι ἐπ' αὐτῆς. 190
 αὐτὸς δ' ἐς θάλαμον κατεβήσето κηώνεντα,
 κέδρινον, ὑψόροφον, ὃς γλήνεα πολλὰ κεχάνδει·
 ἐς δ' ἄλοχον Ἐκάβην ἐκαλέσσατο, φώνησέν τε·
 « δαιμονίη, Διόθεν μοι Ὀλύμπιος ἄγγελος ἦλθεν
 λύσασθαι φίλον υἱὸν ἰόντ' ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν, 195
 δῶρα δ' Ἀχιλλῆι φερέμεν, τά κε θυμὸν ἰήνη.
 ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἶπέ, τί τοι φρεσὶν εἶδεται εἶναι ;
 αἰνῶς γάρ μ' αὐτόν γε μένος καὶ θυμὸς ἄνωγεν

καῖσ' ἰέναι ἐπὶ νῆας ἔσω στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν ».

Ὡς φάτο· κόκυσεν δὲ γυνή καὶ ἀμείβετο μύθῳ· 200

« ὦ μοι, πῆ δὴ τοι φρένες οἴχονθ', ἧς τὸ πάρος περ
ἔκλε' ἐπ' ἀνθρώπους ξείνους ἠδ' οἴσιν ἀνάσσεις;
πῶς ἐθέλεις ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν ἐλθέμεν οἶος,
ἀνδρὸς ἐς ὀφθαλμούς, ὅς τοι πολέας τε καὶ ἐσθλοὺς
υἰέας ἐξενάριξε; σιδήρειόν νύ τοι ἦτορ. 205

εἰ γάρ σ' αἰρήσει καὶ ἐσόψεται ὀφθαλμοῖσιν.

ὠμηστής καὶ ἄπιστος ἀνὴρ ὄδε, οὐ σ' ἐλεήσει

οὐδέ τί σ' αἰδέσεται. νῦν δὲ κλαίωμεν ἀνευθεν

ἡμενοὶ ἐν μεγάρῳ· τῷ δ' ὡς ποθὶ μοῖρα κραταιή

γεινομένῳ ἐπένησε λίνῳ, ὅτε μιν τέκον αὐτή, 210

ἀργίποδας κύνας ἄσαι, ἔῶν ἀπάνευθε τοκῆων,

ἀνδρὶ πάρα κρατερῶ, τοῦ ἐγὼ μέσον ἦπαρ ἔχοιμι

ἐσθέμεναι προσφῦσα· τότε ἄντιτα ἔργα γένοιτο

παιδὸς ἐμοῦ, ἐπεὶ οὐ ἐκαχιζόμενόν γε κατέκτα,

ἀλλὰ πρὸ Τρώων καὶ Τρωιάδων βαθυκόλπων 215

ἔσταότ', οὔτε φόβου μεμνημένον οὔτ' ἀλεωρῆς ».

✕ Τὴν δ' αὖτε προσέειπε γέρων Πρίαμος θεοειδής·

« μή μ' ἐθέλοντ' ἰέναι κατερύκανε, μηδὲ μοι αὐτὴ

ῥοις ἐνὶ μεγάροισι κακὸς πέλευ· οὐδέ με πείσεις.

εἰ μὲν γάρ τίς μ' ἄλλος ἐπιχθονίων ἐκέλευεν, 220

ἢ οἱ μάντιές εἰσι, θυοσκόοι ἢ ἱερῆες,

ψεῦδός κεν φαῖμεν καὶ νοσφιζοίμεθα μᾶλλον·

νῦν δ' — αὐτὸς γὰρ ἄκουσα θεοῦ καὶ ἐσέδρακον ἄντην —

εἶμι, καὶ οὐχ ἄλιον ἔπος ἔσσειται. εἰ δέ μοι αἶσα

τεθνάμεναι παρὰ νηυσὶν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων, 225

βούλομαι· αὐτίκα γάρ με κατακτείνειεν Ἀχιλλεύς,

ἀγκὰς ἐλόντ' ἐμὸν υἷόν, ἐπὴν γόου ἐξ ἔρον εἶην ».

Ἦ, καὶ φωριαμῶν ἐπιθήματα κάλ' ἀνέωγεν·

ἐνθεν δώδεκα μὲν περικαλλέας ἐξελε πέπλους,

230

235

240

245

250

255

260

δώδεκα δ' ἀπλοῖδας γλαίνας, τόσσους δὲ τάπητας,
 τόσσα δὲ φάρεα καλά, τόσους δ' ἐπὶ τοῖσι χιτῶνας.
 χρυσοῦ δὲ στήσας ἔφευρον δέκα πάντα τάλαντα·
 ἐκ δὲ δὺ' αἰθῶνας τρίποδας, πίσυρας δὲ λέβητας,
 ἐκ δὲ δέπας περικαλλές, ὃ οἱ Θρηῆκες πόρον ἄνδρες
 ἐξεσίην ἐλθόντι, μέγα κτέρας· οὐδὲ νυ τοῦ περ
 φείσατ' ἐνὶ μεγάροις ὁ γέρον, περὶ δ' ἤθελε θυμῷ
 λύσασθαι φίλον υἷον. ὁ δὲ Τρῶας μὲν ἅπαντας
 αἰθούσης ἀπέεργεν, ἔπεσσ' αἰσχροῖσιν ἐνίσσων·
 « ἔρρετε, λωβητῆρες, ἐλεγχέες· οὐ νυ καὶ ὑμῖν
 οἴκοι ἔνεστι γόος, ὅτι μ' ἤλθετε κηδήσοντες;
 ἦ ὀνόσασθ', ὅτι μοι Κρονίδης Ζεὺς ἄλγε' ἔδωκεν,
 παῖδ' ὀλέσαι τὸν ἄριστον; ἀτὰρ γνώσεσθε καὶ ὕμμες.
 ῥήτεροι γὰρ μᾶλλον Ἀχαιοῖσιν δὴ ἔσεσθε,
 κείνου τεθνηῶτος, ἐναιρέμεν· αὐτὰρ ἐγὼ γε,
 πρὶν ἀλαπαζομένην τε πόλιν κεραϊζομένην τε
 ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν, βαίην δόμον Ἄϊδος εἴσω ».

Ἦ, καὶ σκηπανίῳ δῖεπ' ἀνέρας· οἱ δ' ἴσαν ἔξω,
 σπερχομένοιο γέροντος. ὁ δ' υἷασιν οἷσιν ὁμόκλα,
 νεικείων Ἐλενόν τε Πάριν τ' Ἀγάθωνά τε δῖον
 Πάμμονά τ' Ἀντίφονόν τε βοὴν ἀγαθόν τε Πολίτην
 Δηίφοβόν τε καὶ Ἴππόθοον καὶ Δῖον ἀγαυόν·
 ἐννέα τοῖς ὁ γεραιὸς ὁμοκλήσας ἐκέλευε·
 « σπεύσατέ μοι, κακὰ τέκνα, κατηφόνες· αἰθ' ἅμα πάντες
 Ἐκτορος ὠφέλετ' ἀντὶ θεῆς ἐπὶ νηυσὶ πεφάσθαι.
 ὦ μοι ἐγὼ πανάποτμος, ἐπεὶ τέκον υἷας ἀρίστους
 Τροίη ἐν εὐρείῃ, τῶν δ' οὐ τινά φημι λελεῖφθαι,
 Μήστορά τ' ἀντίθεον καὶ Τρωῖλον ἵππιοχάρμη,
 Ἐκτορά θ', ὃς θεὸς ἔσκε μετ' ἀνδράσιν, οὐδὲ ἐφκει
 ἀνδρὸς γε θνητοῦ πάϊς ἔμμεναι, ἀλλὰ θεοῖο·
 τοὺς μὲν ἀπώλεσ' Ἀρης, τὰ δ' ἐλέγχεα πάντα λέλειπται,

ψεῦσταί τ' ὄρχησται τε, χοροϊτυπήσιν ἄριστοι,
 ἄρνῶν ἢδ' ἐρίφων ἐπιδήμιοι ἀρπακτῆρες.
 οὐκ ἂν δὴ μοι ἄμαξαν ἐφοπλίσσαίτε τάχιστα
 ταῦτά τε πάντ' ἐπιθεῖτε, ἵνα πρήσσωμεν ὁδοῖο; »

Ὡς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πατρός ὑποδείσαντες ὁμοκλήν, 265
 ἐκ μὲν ἄμαξαν ἄειραν εὐτροχον ἡμιονεῖην,
 καλήν πρωτοπαγέα· πείρινθα δὲ δῆσαν ἐπ' αὐτῆς. 267
 ἐκ θαλάμου δὲ φέροντες εὐξέστης ἐπ' ἀπήνης 275
 νῆον Ἐκτορέης κεφαλῆς ἀπερείσι' ἄποινα·
 ζευῆξαν δ' ἡμιόνους κρατερώνυχας ἐντεσιεργούς,
 τοὺς βᾶ ποτε Πριάμφ Μυσοὶ δόσαν ἀγλαὰ δῶρα.
 ἵππους δὲ Πριάμφ ὑπαγον ζυγόν, οὓς ὁ γεραῖος
 αὐτὸς ἔχων ἀτίταλλεν εὐξέστη ἐπὶ φάτνῃ. 280

Μετάβασις τοῦ Πριάμου

εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν.

Τὼ μὲν ζευγνύσθην ἐν δώμασιν ὑψηλοῖσι 281
 κῆρυξ καὶ Πριάμος, πυκνὰ φρεσὶ μῆδε' ἔχοντες·
 ἀγχίμολον δὲ σφ' ἦλθ' Ἐκάβη τετιηότι θυμῷ,
 οἶνον ἔχουσ' ἐν χειρὶ μελίφρονα δεξιτερῆφι,
 χρυσέφ' ἐν δέπαϊ, ὄφρα λείψαντε κιοίτην. (285)
 στῆ δ' ἵππων προπάρουθεν, ἔπος τ' ἔφατ' ἐκ τ' ὀνόμαζε·
 « τῆ, σπεῖσον Διὶ πατρί, καὶ εὐχεο οἴκαδ' ἰκέσθαι
 ἄψ ἐκ δυσμενέων ἀνδρῶν, ἐπεὶ ἄρ σέ γε θυμὸς
 ὀτρύνει ἐπὶ νῆας, ἐμεῖο μὲν οὐκ ἐθελούσης.
 ἀλλ' εὐχεο σύ γ' ἔπειτα κελαινεφεί Κρονίωνι, (290)
 Ἰδαίῳ, ὅς τε Τροίην κατὰ πᾶσαν ὀράται·
 αἴτει δ' οἰωνόν, ταχὺν ἄγγελον, ὅς τέ οἱ αὐτῶ
 φίλτατος οἰωνῶν, καὶ εὐ κράτος ἐστὶ μέγιστον,
 δεξιόν, ὄφρα μιν αὐτὸς ἐν ὀφθαλμοῖσι νοήσας,

τῷ πίσυνος ἐπὶ νῆας Ἰης Δαναῶν ταχυπόλων.
εἰ δέ τοι οὐ δώσει ἐὼν ἄγγελον εὐρύοπα Ζεὺς,
οὐκ ἂν ἐγὼ γέ σ' ἔπειτα ἐποτρύνουσα κελοίμη
νῆας ἐπ' Ἀργείων ἰέναι, μάλα περ μεμαῶτα ».

Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη Πρίαμος θεοειδής·
« ὦ γύναι, οὐ μὲν τοι τόδ' ἐφιεμένη ἀπιθήσω·

300

ἔσθλόν γάρ Διὶ χειῖρας ἀνασχέμεν, αἶ κ' ἐλεήσῃ ».

Ἦ ῥα, καὶ ἀμφίπολον ταμίην ὠτρυν' ὁ γεραιὸς
χερσὶν ὕδωρ ἐπιχεῦαι ἀκήρατον· ἢ δὲ παρέστη

χέρνιβον ἀμφίπολος πρόχοόν θ' ἅμα χερσὶν ἔχουσα.

νιψάμενος δὲ κύπελλον ἐδέξατο ἤς ἀλόχοιο·

305

εὐχετ' ἔπειτα στάς μέσῳ ἔρκει, λείβε δὲ οἶνον
οὐρανὸν εἰσανιδῶν· καὶ φωνήσας ἔπος ἠΰδα·

« Ζεῦ πάτερ, Ἰδηθεν μεδέων, κύνιστε μέγιστε,
δός μ' ἐς Ἀχιλλῆος φίλον ἔλθειν ἢ δ' ἐλεεινόν·

πέμψον δ' οἰωνόν, ταχὺν ἄγγελον, ὅς τε σοὶ αὐτῷ

310

φίλτατος οἰωνῶν, καὶ εὐ κράτος ἐστὶ μέγιστον,
δεξιόν, ὄφρα μιν αὐτὸς ἐν ὀφθαλμοῖσι νοήσας,

τῷ πίσυνος ἐπὶ νῆας Ἰω Δαναῶν ταχυπόλων ».

Ὡς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε μητίετα Ζεὺς.

Ἄντικα δ' αἰετὸν ἤκε, τελειότατον πετεηνῶν,

315

μόρφον θηρητῆρ', ὃν καὶ περκνὸν καλέουσιν.

ὄσση δ' ὑψορόφοιο θύρη θαλάμοιο τέτυκται

ἀνέρος ἀφνειοῦ, εὖ κληῖσ' ἀραρυῖα,

τόσσο' ἄρα τοῦ ἐκάτερθεν ἔσαν πτερά· εἴσατο δέ σφι

δεξιὸς ἀίξας ὑπὲρ ἄστεος· οἱ δὲ ἰδόντες

320

γῆθησαν, καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἰάνθη.

Σπερχόμενος δ' ὁ γέρων ζεστοῦ ἐπεβήσετο δίφρου·

ἐκ δ' ἔλασε προθύροιο καὶ αἰθούσης ἐριδούπου.

πρόσθε μὲν ἡμίονοι ἔλκον τετράκυκλον ἀπήνην,

τάς Ἰδαῖος ἔλαυνε δαίφρων· αὐτὰρ ὀπισθεν

325

ἵπποι, τοὺς ὁ γέρων ἐφέπων μάλιστα κέλευε
 καρπαλίμως κατὰ ἄστυ· φίλοι δ' ἅμα πάντες ἔποντο
 πόλλ' ὀλοφυρόμενοι, ὡς εἰ θάνατόνδε κίοντα·
 οἱ δ' ἐπεὶ οὖν πόλιος κατέβαν, πεδίον δ' ἀφίκοντο,
 οἱ μὲν ἄρ' ἄψορροι προτὶ Ἴλιον ἀπονέοντο,
 παῖδες καὶ γαμβροί· τῷ δ' οὐ λάθον εὐρύσπα Ζῆν
 ἐς πεδίον προφανέντε· ἰδὼν δ' ἐλέησε γέροντα.
 αἶψα δ' ἄρ' Ἑρμείαν, υἱὸν φίλον, ἀντίον ἦυδα·

330

« Ἑρμεία, σοὶ γάρ τε μάλιστά γε φίλτατόν ἐστιν
 ἀνδρὶ ἑταιρίσσαι, καὶ τ' ἔκλυες, ᾧ κ' ἐθέλησθα·
 βάσκ' ἴθι, καὶ Πρίαμον κοίλας ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν
 ὡς ἄγαγ', ὡς μήτ' ἄρ τις ἴδη μήτ' ἄρ τε νοήσῃ
 τῶν ἄλλων Δαναῶν, πρὶν Πηλεΐωνάδ' ἰκέσθαι ».

335

Ὡς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε διάκτορος ἀργεῖφόντης·
 αὐτίκ' ἐπειθ' ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα
 ἀμβρόσια χρύσεια, τά μιν φέρον ἡμὲν ἐφ' ὑγρὴν
 ἡδ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν ἅμα πνοιῆς ἀνέμοιο·
 εἴλετο δὲ ῥάβδον, τῇ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει,
 ὧν ἐθέλει, τοὺς δ' αὖτε καὶ ὑπνώοντας ἐγείρει·
 τὴν μετὰ χερσὶν ἔχων πέτετο κρατὺς ἀργεῖφόντης.
 αἶψα δ' ἄρα Τροίην τε καὶ Ἑλλήσποντον ἴκανε.
 βῆ δ' ἰέναι κούρω αἰσυμνητῆρι εἰοικώς,
 πρῶτον ὑπηνήτη, τοῦ περ χαριεστάτη ἦβη.

340

345

Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν μέγα σῆμα παρέξ Ἴλοιο ἔλασσαν,
 στῆσαν ἄρ' ἡμιόνους τε καὶ ἵππους, ὄφρα πίοιεν,
 ἐν ποταμῷ· δὴ γὰρ καὶ ἐπὶ κνέφας ἤλυθε γαῖαν.
 τὸν δ' ἐξ ἀγχιμόλοιο ἰδὼν ἐφράσσατο κῆρυξ
 Ἑρμείαν, ποτὶ δὲ Πρίαμον φάτο φώνησέν τε·
 « φράζεο, Δαρδανίδη· φραδέος νόου ἔργα τέτυκται.
 ἀνδρ' ὄρω, τάχα δ' ἄμμε διαρραίσεσθαι ὄτω.
 ἀλλ' ἄγε δὴ φεύγωμεν ἐφ' ἵππων, ἢ μιν ἔπειτα

350

355

γούνων ἀψάμενοι λιτανεύσομεν, αἶ κ' ἐλεήσῃ ».

Ὡς φάτο· σὺν δὲ γέροντι νόος χύτο· δείδιδε δ' αἰνῶς,
 ὀρθαὶ δὲ τρίχες ἔσταν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσι·
 στῆ δὲ ταφῶν· αὐτὸς δ' ἐριούμιος ἐγγύθεν ἐλθὼν, 360
 χεῖρα γέροντος ἐλὼν, ἐξείρετο καὶ προσέειπεν·
 « πῆ, πάτερ, ὦδ' ἵππους τε καὶ ἡμιόνους ἰθύνεις,
 νύκτα δ' ἀμβροσίην, ὅτε θ' εὐδουσι βροτοὶ ἄλλοι·
 οὐδὲ σύ γ' ἔδεισας μένεα πνείνοντας Ἀχαιοὺς,
 οἳ τοι δυσμενέες καὶ ἀνάρσιοι ἐγγύς ἔασι; 365
 τῶν εἰ τίς σε ἴδοιτο θοὴν διὰ νύκτα μέλαιναν
 τοσσάδ' ὄνειάτ' ἄγοντα, τίς ἂν δῆ τοι νόος εἴη;
 οὔτ' αὐτὸς νέος ἐσσί, γέρων δέ τοι οὔτος ὀπηδεῖ,
 ἄνδρ' ἀπαμύνασθαι, ὅτε τις πρότερος χαλεπήνῃ.
 ἀλλ' ἐγὼ οὐδὲν σε ῥέξω κακά, καὶ δέ κεν ἄλλον 370
 σεῦ ἀπαλεξήσαιμι· φίλω δέ σε πατρὶ ἔϊσκω ».

Τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα γέρων Πρίαμος θεοειδής·
 « οὕτω πῆ τάδε γ' ἐστί, φίλον τέκος, ὡς ἀγορεύεις.
 ἀλλ' ἔτι τις καὶ ἐμεῖο θεῶν ὑπερέσχεθε χεῖρα,
 ὅς μοι τοιόνδ' ἤκεν ὄδοιπόρον ἀντιβολῆσαι, 375
 αἴσιον, οἶος δῆ σὺ δέμας καὶ εἶδος ἀγητός,
 πέπνυσαί τε νόφ, μακάρων δ' ἕξ ἐσσι τοκῆων ».

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε διάκτορος ἀργεῖφόντης·
 « ναὶ δὴ ταυτὰ γε πάντα, γέρον, κατὰ μοῖραν ἔειπες.
 ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπέ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον, 380
 ἢ πῆ ἐκπέμψεις κειμήλια πολλὰ καὶ ἐσθλά
 ἄνδρας ἐς ἄλλοδαπούς, ἵνα περ τάδε τοι σόα μίμνη,
 ἢ ἤδη πάντες καταλείπετε Ἴλιον ἱρὴν
 δειδιότες· τοῖος γὰρ ἀνὴρ ὄριστος ὄλωλε,
 σὸς παῖς· οὐ μὲν γάρ τι μάχης ἐπεδεδυέτ' Ἀχαιῶν ». 385

Τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα γέρων Πρίαμος θεοειδής·
 « τίς δὲ σύ ἐσσι, φέριστε, τέων δ' ἕξ ἐσσι τοκῆων;

ὡς μοι καλὰ τὸν οἶτον ἀπότμου παιδὸς ἔνισπες ».

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε διάκτορος ἀργεῖφρόντης·
 « πειρᾶ ἔμεῖο, γεραιέ, καὶ εἴρεαι Ἑκτορα δῖον. 390
 τὸν μὲν ἐγὼ μάλα πολλὰ μάχη ἐνὶ κυδιανείρῃ
 ὀφθαλμοῖσιν ὄπωπα, καὶ εὖτ' ἐπὶ νηυσὶν ἐλάσσας
 Ἄργείους κτείνεσκε δατίζων ὀξείῃ χαλκῶ·
 ἡμεῖς δ' ἐσταότες θαυμάζομεν· οὐ γὰρ Ἀχιλλεὺς 395
 εἶα μάρνασθαι, κεχολωμένος Ἀτρεΐδων.
 τοῦ γὰρ ἐγὼ θεράπων, μία δ' ἤγαγε νηῦς εὐεργής·
 Μυρμιδόνων δ' ἔξειμι, πατήρ δέ μοι ἐστι Πολύκτωρ·
 ἀφνειὸς μὲν ὅ γ' ἐστί, γέρων δὲ δῆ, ὡς σύ περ ὧδε,
 ἐξ δὲ οἱ υἱες ἕασιν, ἐγὼ δὲ οἱ ἔβδομός εἰμι·
 τῶν μέτα παλλόμενος κλήρω λάχον ἐνθάδ' ἔπεσθαι. 400
 νῦν δ' ἤλθον πεδίοιονδ' ἀπὸ νηῶν· ἠῶθεν γὰρ
 θήσονται περὶ ἄστου μάχην ἐλίκωπες Ἀχαιοί.
 ἀσχαλώοσι γὰρ οἶδε καθήμενοι, οὐδὲ δύνανται
 ἴσχειν ἐσσυμένους πολέμου βασιλῆες Ἀχαιῶν ».

Τὸν δ' ἡμείβεται ἔπειτα γέρων Πρίαμος θεοειδής· 405
 « εἰ μὲν δὴ θεράπων Πηληιάδew Ἀχιλλῆος
 εἷς, ἄγε δὴ μοι πᾶσαν ἀληθείην κατάλεξον,
 ἧ ἔτι παρ νήεσσιν ἐμὸς πάϊς, ἧέ μιν ἦδη
 ἦσι κυσὶν μελεῖστί ταμῶν προύθηκεν Ἀχιλλεὺς ».

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε διάκτορος ἀργεῖφρόντης· 410
 « ὦ γέρον, οὐ πω τόν γε κύνες φάγον οὐδ' οἰωνοί,
 ἀλλ' ἔτι κεῖνος κεῖται Ἀχιλλῆος παρὰ νηὶ
 αὐτως ἐν κλισίῃσι· δυωδεκάτῃ δέ οἱ ἠὼς
 κειμένω, οὐδέ τί οἱ χρῶς σῆπεται, οὐδέ μιν εὐλαὶ
 ἔσθουσ', αἶ ῥά τε φῶτας ἀρηιφάτους κατέδουσιν. 415
 ἧ μὲν μιν περὶ σῆμα ἐοῦ ἑτάριοιο φίλιον
 ἔλκει ἀκηδέστως, ἠὼς ὅτε δῖα φανήῃ.
 οὐδέ μιν αἰσχύνει· θηοῦό κεν αὐτὸς ἐπελθών,

οἷον ἔερσήεις κείται, περὶ δ' αἶμα νένιπται
 οὐδέ ποθι μιάρός· σὺν δ' ἔλκεα πάντα μέμυκεν, 420
 ὅσσ' ἐτύπη· πολέες γὰρ ἐν αὐτῷ χαλκὸν ἔλασσαν.
 ὥς τοι κήδονται μάκαρες θεοὶ υἱὸς ἔηρος,
 καὶ νέκυός περ ἑόντος, ἐπεὶ σφι φίλος περὶ κῆρι ».

Ὡς φάτο· γήθησεν δ' ὁ γέρον καὶ ἀμείβετο μύθῳ·
 « ὦ τέκος, ἧ ῥ' ἀγαθὸν καὶ ἐναίσιμα δῶρα διδοῦναι 425
 ἀθανάτοις, ἐπεὶ οὐ ποτ' ἐμὸς πάϊς, εἴ ποτ' ἔην γε,
 λήθηετ' ἐνὶ μεγάροισι θεῶν, οἳ Ὀλυμπον ἔχουσι·
 τῷ οἱ ἀπεμνήσαντο καὶ ἐν θανάτοιο περ αἴση.
 ἀλλ' ἄγε δὴ τόδε δέξαι ἐμεῦ πάρα καλὸν ἄλεισον,
 αὐτόν τε ῥῦσαι, πέμψον δέ με σὺν γε θεοῖσιν, 430
 ὄφρα κεν ἐς κλισίην Πηληιάδεω ἀφίκωμαι ».

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε διάκτορος ἀργεῖφόντης·
 « πειρᾷ ἐμεῖο, γεραιέ, νεωτέρου, οὐδέ με πείσεις,
 ὅς με κέλει σέο δῶρα παρ᾽ Ἀχιλῆα δέχεσθαι. 435
 τὸν μὲν ἐγὼ δεῖδοικα καὶ αἰδέομαι περὶ κῆρι
 συλεύειν, μὴ μοί τι κακὸν μετόπισθε γένηται.
 σοὶ δ' ἂν ἐγὼ πομπὸς καὶ με κλυτὸν Ἄργος ἰκοίμην,
 ἐνδυκέως ἐν νηὶ θοῇ ἢ πεζὸς ὀμαρτέων·
 οὐκ ἂν τίς τοι πομπὸν ὀνοσσάμενος μαχέσαιτο ».

Ἦ, καὶ ἀναΐξας ἐριούνιος ἄρμα καὶ ἵππους 440
 καρπαλίμως μάστιγα καὶ ἡνία λάζετο χερσίν,
 ἐν δ' ἔπνευσ' ἵπποισι καὶ ἡμιόνοις μένος ἧῦ.
 ἀλλ' ὅτε δὴ πύργους τε νεῶν καὶ τάφρον ἴκοντο,
 οἱ δὲ νέον περὶ δόρπα φυλακτῆρες πονέοντο·
 τοῖσι δ' ἐφ' ὕπνον ἔχευε διάκτορος ἀργεῖφόντης 445
 πᾶσιν, ἄφαρ δ' ὤϊξε πύλας καὶ ἀπῶσεν ὀχῆας,
 ἐς δ' ἄγαγε Πριάμόν τε καὶ ἀγλαὰ δῶρ' ἐπ' ἀπήνης.
 ἀλλ' ὅτε δὴ κλισίην Πηληιάδεω ἀφίκοντο
 ὑψηλὴν, τὴν Μυρμιδόνες ποίησαν ἄνακτι

δοῦρ' ἐλάτης κέρσαντες· ἀτὰρ καθύπερθεν ἔρεψαν 450
 λαχνήεντ' ὄροφον λειμωνόθεν ἀμήσαντες·
 ἀμφὶ δέ οἱ μεγάλην αὐλήν ποίησαν ἄνακτι
 σταυροῖσιν πυκινόισι· θύρην δ' ἔχε μοῦνος ἐπιβλήης
 εἰλάτινος, τὸν τρεῖς μὲν ἐπιρρήσσεσκον Ἀχαιοί,
 455 τρεῖς δ' ἀναοίγεσκον μεγάλην κληῖδα θυράων,
 τῶν ἄλλων· Ἀχιλεὺς δ' ἄρ' ἐπιρρήσσεσκε καὶ οὔτος.
 δῆ ῥα τόθ' Ἑρμείας ἐριούνιος ᾤξε γέροντι,
 ἐς δ' ἄγαγε κλυτὰ δῶρα ποδώκεϊ Πηλεΐωνι,
 ἐξ ἵππων δ' ἀπέβαινεν ἐπὶ χθόνα, φώνησέν τε·
 « ὦ γέρον, ἧ τοι ἐγὼ θεὸς ἄμβροτος εἰλήλουθα,
 460 Ἑρμείας· σοὶ γὰρ με πατὴρ ἅμα πομπὸν ὄπασσεν·
 ἀλλ' ἧ τοι μὲν ἐγὼ πάλιν εἴσομαι, οὐδ' Ἀχιλλῆος
 ὀφθαλμοὺς εἴσειμι· νεμεσσητὸν δέ κεν εἶη
 ἀθάνατον θεὸν ὧδε βροτοὺς ἀγαπαζέμεν ἄντην.
 465 τῦνη δ' εἰσελθὼν λαβέ γούνατα Πηλεΐωνος,
 καί μιν ὑπὲρ πατρὸς καὶ μητέρος ἠυκόμοιο
 λίσσεο καὶ τέκεος, ἵνα οἱ σὺν θυμὸν ὀρίνης ».
 467

Ἡ συγκίνησις τοῦ Ἀχιλλέως

καὶ αἱ περιποιήσεις αὐτοῦ πρὸς τὸν γέροντα ἡγεμόνα.

Ὡς ἄρα φωνήσας ἀπέβη πρὸς μακρὸν Ὀλυμπον 468
 Ἑρμείας· Πρίαμος δ' ἐξ ἵππων ἄλτο χαμαῖζε,
 Ἰδαῖον δὲ κατ' αὔθι λίπεν· ὁ δὲ μίμνεν ἐρύκων 470
 ἵππους ἡμιόνους τε· γέρων δ' ἰθὺς κίεν οἴκου,
 τῇ ῥ' Ἀχιλεὺς ἕζεσκε δίφιλος· ἐν δὲ μιν αὐτὸν
 εὖρ', ἔταροι δ' ἀπάνευθε καθεΐατο· τῷ δὲ δὴ οἶω,
 ἥρως Αὐτομέδων τε καὶ Ἄλκιμος, ὄζος Ἄρηος,
 475 ποίπνουον περεόντε· νέον δ' ἀπέληγεν ἐδωδῆς
 ἕσθων καὶ πίνων· ἔτι καὶ παρέχειτο τράπεζα.

τούς δ' ἔλαθ' εἰσελθὼν Πρίαμος μέγας· ἄγχι δ' ἄρα στάς
 χερσὶν Ἀχιλλῆος λάβε γούνατα καὶ κύσε χεῖρας
 δεινὰς ἀνδροφόνους, αἶ οἱ πολέας κτάνον υἱας.
 ὡς δ' ὅτ' ἄν ἄνδρ' ἄτη πυκινὴ λάβῃ, ὅς τ' ἐνὶ πάτρῃ 480
 φῶτα κατακτείνας ἄλλων ἐξίκετο δῆμον,
 ἀνδρὸς ἐς ἀφνειοῦ, θάμβος δ' ἔχει εἰσορούοντας,
 ὡς Ἀχιλλεὺς θάμβησεν ἰδὼν Πρίαμον θεοειδέα·
 θάμβησαν δὲ καὶ ἄλλοι, ἐς ἀλλήλους δὲ ἴδοντο.
 τὸν καὶ λισσόμενος Πρίαμος πρὸς μῦθον ἔειπεν· 485
 « μνηῆσαι πατρός σοῦ, θεοῖς ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ,
 τηλίκου, ὡς περ ἐγών, ὀλοῶ ἐπὶ γήραος, οὐδᾶ.
 καὶ μὲν που κεῖνον περιναίεται ἀμφὶς ἐόντες
 τείρουσ', οὐδέ τις ἔστιν ἀρῆν καὶ λοιγὸν ἀμύναι.
 ἀλλ' ἦ τοι κεῖνός γε σέθεν ζῶντος ἀκούων 490
 χαίρει τ' ἐν θυμῷ, ἐπὶ τ' ἔλπεται ἤματα πάντα
 ὄψεσθαι φίλον υἷὸν ἀπὸ Τροίῃθεν ἰόντα.
 αὐτὰρ ἐγὼ πανάποτμος, ἐπεὶ τέκον υἱας ἀρίστους
 Τροίῃ ἐν εὐρείῃ, τῶν δ' οὐ τινά φημι λελεῖφθαι.
 πεντήκοντά μοι ἦσαν, ὅτ' ἤλυθον υἱες Ἀχαιῶν. 495
 ἐννεακαίδεκα μὲν μοι ἱῆς ἐκ νηδύος ἦσαν,
 τοὺς δ' ἄλλους μοι ἔτικτον ἐνὶ μεγάροισι γυναῖκες.
 τῶν μὲν πολλῶν θοῦρος Ἄρης ὑπὸ γούνατ' ἔλυσεν·
 ὃς δέ μοι οἶος ἔην, εἴρυτο δὲ ἄστῃ καὶ αὐτούς,
 τὸν σὺ πρόῃν κτεῖνας ἀμυνόμενον περὶ πάτρης, 500
 Ἔκτορα· τοῦ νῦν εἵνεχ' ἰκάνω νῆας Ἀχαιῶν
 λυσόμενος παρὰ σεῖο, φέρω δ' ἀπερείσι' ἄποινα.
 ἀλλ' αἰδεῖτο θεοῦς, Ἀχιλλεῦ, αὐτόν τ' ἐλέησον,
 μνησάμενος σοῦ πατρός· ἐγὼ δ' ἐλεεινότερός περ·
 ἔτλην δ', οἷ' οὐ πῶ τις ἐπιχθόνιος βροτὸς ἄλλος, 505
 ἀνδρὸς παιδοφόνιοιο ποτὶ στόμα χεῖρ' ὀρέγεσθαι ».

Ὡς φάτο, τῷ δ' ἄρα πατρός ὕφ' ἕμερον ὤρσε γόοιο·

ἀψάμενος δ' ἄρα χειρὸς ἀπώσατο ἦκα γέροντα.
 τῷ δὲ μνησαμένω, ὁ μὲν Ἑκτορος ἀνδρροφόνιοι
 κλαῖ' ἀδινά, προπάραιθε ποδῶν Ἀχιλλῆος ἔλυσθείς. 510
 κῦτάρ Ἀχιλλεὺς κλαῖεν ἐόν πατέρ', ἄλλοτε δ' αὐτε
 Πάτροκλον· τῶν δὲ στοναχὴ κατὰ δώματ' ὀρώρει.
 αὐτὰρ ἐπεὶ ῥα γόοιο τετάρπετο δῖος Ἀχιλλεὺς, 513
 αὐτίκ' ἀπὸ θρόνου ὤρτο, γέροντα δὲ χειρὸς ἀνίστη, 515
 οἰκτίρων πολιόν τε κάρη πολιόν τε γένειον,
 καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 « ἄ δεῖλ', ἧ δὴ πολλὰ κάκ' ἄνσχεο σὸν κατὰ θυμόν.
 πῶς ἔτλης ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν ἐλθέμεν οἶος,
 ἀνδρὸς ἐς ὀφθαλμούς, ὅς τοι πολέας τε καὶ ἐσθλοὺς 520
 υἱέας ἐξενάριξα; σιδήρειόν νύ τοι ἦτορ·
 ἀλλ' ἄγε δὴ κατ' ἄρ' ἔζευ ἐπὶ θρόνου, ἄλγεα δ' ἔμπης
 ἐν θυμῷ κατακεῖσθαι ἐάσομεν, ἀχνύμενοί περ.
 οὐ γάρ τις πρῆξις πέλεται κρυεροῖο γόοιο.
 ὡς γὰρ ἐπεκλώσαντο θεοὶ δειλοῖσι βροτοῖσι, 525
 ζῶειν ἀχνυμένοις· αὐτοὶ δέ τ' ἀκηδέες εἰσίν.
 δοιοὶ γὰρ τε πίθοι κατακείαται ἐν Διὸς οὔδει,
 δῶρων, οἷα δίδωσι, κακῶν, ἕτερος δὲ ἐάων·
 ᾧ μὲν κ' ἀμμίξας δώη Ζεὺς τερπικέρανος,
 ἄλλοτε μὲν τε κακῷ ὅ γε κύρεται, ἄλλοτε δ' ἐσθλῷ· 530
 ᾧ δὲ κε τῶν λυγρῶν δώη, λωβητὸν ἔθηκε,
 καὶ ἐ κακῇ βούβρωστις ἐπὶ χθόνα δῖαν ἐλαύνει,
 φοιτᾷ δ' οὔτε θεοῖσι τετιμένος οὔτε βροτοῖσιν.
 ὡς μὲν καὶ Πηλῆι θεοὶ δόσαν ἀγλαὰ δῶρα
 ἐκ γενετῆς· πάντας γὰρ ἐπ' ἀνθρώπους ἐκέκαστο 535
 ὄλβω τε πλούτῳ τε, ἄνασσε δὲ Μυρμιδόνεσσι,
 καὶ οἱ θνητῶ ἐόντι θεὰν ποίησαν ἄκοιτιν.
 ἀλλ' ἐπὶ καὶ τῷ θῆκε θεὸς κακόν, ὅττι οἱ οὔ τι
 παίδων ἐν μεγάροισι γονὴ γένετο κρειόντων,

ἀλλ' ἓνα παῖδα τέκεν παναώριον· οὐδέ νυ τόν γε 540
 γηράσκοντα κομίζω, ἐπεὶ μάλα τηλόθι πάτρης
 ἤματι ἐνὶ Τροίῃ σέ τε κήδων ἠδὲ σά τέκνα.
 καὶ σέ, γέρον, τὸ πρὶν μὲν ἀκούομεν ὄλβιον εἶναι·
 ὅσσον Λέσβος ἄνω, Μάκαρος ἕδος, ἐντὸς ἔέργει 545
 καὶ Φρυγίῃ καθύπερθε καὶ Ἑλλάσποντος ἀπείρων,
 τῶν σε, γέρον, πλοῦτῳ τε καὶ υἰάσι φασὶ κεκάσθαι.
 αὐτὰρ ἐπεὶ τοι πῆμα τόδ' ἤγαγον Οὐρανίωνες,
 αἰεὶ τοι περὶ ἄστῳ μάχαι τ' ἀνδροκτασίαι τε.
 ἄνσχεο, μηδ' ἀλίστον ὀδύρεο σὸν κατὰ θυμόν·
 οὐ γάρ τι πρήξεις ἀκαχήμενος υἱὸς ἔηος, 550
 οὐδέ μιν ἀνστήσεις, πρὶν καὶ κακὸν ἄλλο πάθῃσθα ». 551

Ἡ λύσις καὶ ὁ ἐνταφιασμός τοῦ Ἑκτορος.

Τὸν δ' ἡμείβεται ἔπειτα γέρον Πρίαμος θεοειδής· 552
 « μὴ μέ πω ἐς θρόνον ἴξε, διοτρεφές, ὄφρα κεν Ἑκτωρ
 κῆται ἐνὶ κλισίῃσιν ἀκηδής· ἀλλὰ τάχιστα
 λῦσον, ἴν' ὀφθαλμοῖσιν ἴδω· σὺ δὲ δέξαι ἄποινα 555
 πολλά, τὰ τοι φέρομεν· σὺ δὲ τῶνδ' ἀπόναιο, καὶ ἔλθοις
 σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν, ἐπεὶ με πρῶτον ἔασας ». 557
 Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς· 558
 « μηκέτι νῦν μ' ἐρέθιζε, γέρον· νοέω δὲ καὶ αὐτὸς 559
 Ἑκτορά τοι λῦσαι· Διόθεν δέ μοι ἄγγελος ἦλθε
 μήτηρ, ἣ μ' ἔτεκεν, θυγάτηρ ἀλίοιο γέροντος.
 καὶ δέ σε γινώσκω, Πρίαμε, φρεσίν, οὐδέ με λήθεις,
 ὅττι θεῶν τίς σ' ἤγε θεὸς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν.
 οὐ γάρ κε τλαίῃ βροτὸς ἐλθέμεν, οὐδέ μάλ' ἠβῶν, 564
 ἐς στρατόν· οὐδέ γὰρ ἂν φυλακοὺς λάθοι, οὐδέ κ' ὀχῆα
 ρεῖα μετοχλίσσειε θυράων ἡμετεράων.
 τῷ νῦν μὴ μοι μᾶλλον ἐν ἄλγεσι θυμὸν ὀρίνης,

μή σε, γέρον, οὐδ' αὐτὸν ἐνὶ κλισίῃσιν ἐάσω
καὶ ἰκέτην περ ἔοντα, Διὸς δ' ἀλίτωμαι ἐφετμάς ». 570

Ἦς ἔφατ'· ἔδεισεν δ' ὁ γέρον καὶ ἐπέθετο μῦθω.

Πηλεΐδης δ' οἴκοιο λέων ὡς ἄλτο θύραζε,
οὐκ οἶος, ἅμα τῷ γε δύο θεράποντες ἔποντο,
ἦρως Ἀὐτομέδων ἦδ' Ἄλκιμος, οὓς ῥα μάλιστα
τῷ Ἀχιλεὺς ἐτάρων μετὰ Πάτροκλόν γε θανόντα, 575

οἳ τόθ' ὑπὸ ζυγόφιν λύον ἵππους ἡμίονους τε
ἔς δ' ἄγαγον κήρυκα καλήτορα τοῖο γέροντος,
κάδ' δ' ἐπὶ δίφρου εἶσαν· εὐσώτρου δ' ἀπ' ἀπήνης
ἦρεον Ἐκτορέης κεφαλῆς ἀπερείσι' ἄποινα.
κάδ' δ' ἔλιπον δύο φάρε' εὐνήτην τε χιτῶνα, 580

ἕφα νέκυν πυκάσας δοίῃ οἰκόνδε φέρεσθαι.
δμωάς δ' ἐκαλέσας λοῦσαι κέλετ' ἀμφὶ τ' ἀλεῖψαι
νόσφιν ἀειράσας, ὡς μὴ Πρίαμος ἴδοι υἱόν,
μὴ ὁ μὲν ἀχνυμένη κραδίῃ χόλον οὐκ ἐρύσαιτο.
παῖδα ἰδών, Ἀχιλῆϊ δ' ὀρινθείῃ φίλον ἦτορ, 585

καὶ ἐ κατακτείνειε, Διὸς δ' ἀλίτηται ἐφετμάς.
τὸν δ' ἐπεὶ οὖν δμωαὶ λοῦσαν καὶ χρῖσαν ἐλαίῳ
ἀμφὶ δέ μιν φᾶρος καλὸν βάλον ἠδὲ χιτῶνα,
αὐτὸς τὸν γ' Ἀχιλεὺς λεχέων ἐπέθηκεν ἀείρας,
σὺν δ' ἔταροι ἦειραν εὐξέστην ἐπ' ἀπήνην. 590

ὦμωξέν τ' ἄρ' ἔπειτα, φίλον δ' ὀνόμηκεν ἐταῖρον·
« μή μοι, Πάτροκλε, σκυδμαινέμεν, αἴ κε πύθηαι
εἰν Ἀϊδός περ ἑών, ὅτι Ἐκτορα δῖον ἔλυσα
πατρὶ φίλῳ, ἐπεὶ οὐ μοι ἀεικέα δῶκεν ἄποινα.
σοὶ δ' αὖ ἐγὼ καὶ τῶνδ' ἀποδάσσομαι, ὅσσ' ἐπέοικεν ». 595

Ἦ ῥα, καὶ ἐς κλισίην πάλιν ἦε δῖος Ἀχιλλεύς·
ἔζετο δ' ἐν κλισμῷ πολυδαιδάλῳ ἔνθεν ἀνέστη,
τοίχου τοῦ ἐτέρου, ποτὶ δὲ Πρίαμον φάτο μῦθον·
« υἱὸς μὲν δὴ τοι λέλυται, γέρον, ὡς ἐκέλευες,

κεῖται δ' ἐν λεχέεσσ'· ἅμα δ' ἡοῖ φαινομένηφιν
 ὄψαι αὐτὸς ἄγων· νῦν δὲ μνησώμεθα δόρπου.
 καὶ γάρ τ' ἠύκομος Νιόβη ἐμνήσατο σίτου,
 τῇ περ δώδεκα παῖδες ἐνὶ μεγάροισιν ὄλοντο,
 ἕξ μὲν θυγατέρες, ἕξ δ' υἱέες ἠβώνοντες.

600

τοὺς μὲν Ἀπόλλων πέφνεν ἀπ' ἀργυρέοιο βιοῖο
 χωόμενος Νιόβη, τὰς δ' Ἄρτεμις ἰοχέαιρα,
 οὔνεκ' ἄρα Λητοῖ ἰσάσκετο καλλιπαρήφ·

605

φῆ δαιώ τεκέειν, ἡ δ' αὐτὴ γείνατο πολλοὺς·
 τὼ δ' ἄρα καὶ δαιώ περ ἐόντ' ἀπὸ πάντας ὄλεσαν.
 οἱ μὲν ἄρ' ἐννῆμαρ κέατ' ἐν φόνῳ, οὐδέ τις ἦεν
 κατθάψαι, λαοὺς δὲ λίθους ποίησε Κρονίων·

610

τοὺς δ' ἄρα τῇ δεκάτῃ θάψαν θεοὶ Οὐρανίωνες.
 ἡ δ' ἄρα σίτου μνήσατ', ἐπεὶ κάμε δάκρυ χέουσα.

νῦν δε που ἐν πέτρῃσιν, ἐν οὔρεσιν οἰοπόλοισιν,
 ἐν Σιπύλῳ, ὅθι φασὶ θεῶν ἔμμεναι εὐνάς

615

νυμφάων, αἶ τ' ἀμφ' Ἀχελώιον ἐρρώσαντο,
 ἔνθα, λίθος περ ἐοῦσα, θεῶν ἐν κήδεα πέσσει.

ἄλλ' ἄγε δὴ καὶ νῶι μεδώμεθα, διῆ γεραίε,
 σίτου. ἐπειτὰ κεν αὐτε φίλον παῖδα κλαίοισθα,

Ἴλιον εἰσαγαγών· πολυδάκρυτος δέ τοι ἔσται ».

620

Ἦ, καὶ ἀνατῆξας οἷν ἄργυρον ὠκύς Ἀχιλλεύς
 « σφάξ'· ἔταροι δ' ἔδερὸν τε καὶ ἄμφεπον εὖ κατὰ κόσμον,
 μίστυλλον τ' ἄρ' ἐπισταμένως πείραν τ' ὀβελοῖσιν,
 ὥπτησάν τε περιφραδέως, ἐρύσαντό τε πάντα.

625

Αὐτομέδων δ' ἄρα σῖτον ἐλών ἐπένειμε τραπέζῃ
 καλοῖς ἐν κανέοισιν· ἀτὰρ κρέα νεῖμεν Ἀχιλλεύς.

οἱ δ' ἐπ' ὄνειάθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἱαλλον.
 αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἕξ ἔρον ἔντο,

ἦ τοι Δαρδανίδης Πρίαμος θαύμαζ' Ἀχιλλῆα,
 ὅσσοις ἔην οἶός τε· θεοῖσι γὰρ ἄντα ἐφίκει.

630

αὐτὰρ ὁ Δαρδανίδην Πρίαμον θαύμαζεν Ἀχιλλεύς,
 εισορόων ὄψιν τ' ἀγαθὴν καὶ μῦθον ἀκούων.
 αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπησαν ἐς ἀλλήλους ὀρώωντες,
 τὸν πρότερος προσέειπε γέρον Πρίαμος θεοειδής·
 « λέξον νῦν με τάχιστα, διοτρεφές, ὄφρα καὶ ἤδη 635
 ὕπνω ὕπο γλυκερῶ ταρπώμεθα κοιμηθέντες·
 οὐ γάρ πω μύσαν ὅσσε ὑπὸ βλεφάροισιν ἐμοῖσιν,
 ἐξ οὗ σῆς ὑπὸ χερσὶν ἐμὸς πάϊς ὤλεσε θυμόν·
 ἀλλ' αἰεὶ στενάχω καὶ κήδεα μυρία πέσσω
 αὐλῆς ἐν χόρτοισι κυλινδόμενος κατὰ κόπρον· 640
 νῦν δὴ καὶ σίτου πασάμην καὶ αἶθοπα οἶνον
 λαυκανίης καθέηκα· πάρος γε μὲν οὐ τι πεπάσμην ».

Ἦ ῥ' Ἀχιλλεύς δ' ἐτάροισιν ἰδὲ δμωῆσι κέλευσε
 δέμνι' ὑπ' αἰθούσῃ θέμεναι, καὶ ῥήγεα καλὰ
 πορφύρε' ἐμβαλέειν, στορέσαι τ' ἐφύπερθε τάπητας, 645
 χλαίνας τ' ἐνθέμεναι οὐλας καθύπερθεν ἔσασθαι.
 αἰ δ' ἴσαν ἐκ μεγάρου δάος μετὰ χερσὶν ἔχουσαι,
 αἶψα δ' ἄρα στόρεσαν δοιῶ λέχε' ἐγκονέουσαι.
 τὸν δ' ἐπικερτομέων προσέφη πόδας ὠκύς Ἀχιλλεύς·
 « ἐκτὸς μὲν δὴ λέξο, γέρον φίλε, μή τις Ἀχαιῶν 650
 ἐνθάδ' ἐπέλθῃσιν βουλευφόρος, οἷ τέ μοι αἰεὶ
 βουλὰς βουλεύουσι παρήμενοι, ἢ θέμις ἐστί·
 τῶν εἴ τις σε ἴδοιτο θοὴν διὰ νύκτα μέλαιναν,
 αὐτίκ' ἂν ἐξείποι Ἀγαμέμνονι ποιμένι λαῶν,
 καὶ κεν ἀνάβλησις λύσιος νεκροῦ γένηται. 655
 ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπέ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
 ποσσημαρ μέμονας κτερεῖζέμεν Ἔκτορα δῖον,
 ὄφρα τέως αὐτός τε μένω καὶ λαὸν ἐρύκω ».

Τὸν δ' ἠμείβεται ἔπειτα γέρον Πρίαμος θεοειδής·
 « εἰ μὲν δὴ μ' ἐθέλεις τελέσαι τάφον Ἐκτορι δῖω, 660
 ὧδέ κέ μοι ῥέζων, Ἀχιλεῦ, κεχαρισμένα θείης.

οἴσθα γάρ, ὡς κατὰ ἄστυ ἐέλμεθα, τηλόθι δ' ὕλη
ἀξέμεν ἐξ ἄρεος· μάλα δὲ Τρῶες δεδίασιν.

ἐννήμαρ μὲν κ' αὐτὸν ἐνὶ μεγάροις γοάοιμεν,
τῇ δεκάτῃ δέ κε θάπτοιμεν, δαινῦτό τε λαός· 665
ἐνδεκάτῃ δέ τε τύμβον ἐπ' αὐτῷ ποιήσαιμεν,
τῇ δὲ δυωδεκάτῃ πολεμιζόμεν, εἴ περ ἀνάγκη ».

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς·
« ἔσται τοι καὶ ταῦτα, γέρον Πρίαμ' , ὡς σὺ κελεύεις·
σχήσω γὰρ πόλεμον τόσσον χρόνον, ὅσσον ἄνωγας ». 670

Ὡς ἄρα φωνήσας ἐπὶ καρπῷ χεῖρα γέροντος
ἔλλαβε δεξιτερήν, μή πως δείσει' ἐνὶ θυμῷ.
οἱ μὲν ἄρ' ἐν προδόμῳ δόμου αὐτόθι κοιμήσαντο,
κῆρυξ καὶ Πρίαμος , πυκινὰ φρεσὶ μῆδε' ἔχοντες·
αὐτὰρ Ἀχιλλεύς εὔδε μυχῷ κλισίης εὐπήκτου· 675
τῷ δὲ Βρισηῖς παρελέξατο καλλιπάρῃος.

Ἄλλοι μὲν ῥα θεοὶ τε καὶ ἀνέρες ἵπποκορυσταὶ
εὔδον παννύχιοι, μαλακῷ δεδμημένοι ὕπνῳ·
ἀλλ' οὐχ Ἑρμείαν ἐριούνιον ὕπνος ἔμαρπτεν,
ὄρμαίνοντ' ἀνά θυμόν, ὅπως Πρίαμον βασιλῆα 680
νηῶν ἐκπέμφειε λαθῶν ἱερούς πυλαωρούς.

στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
« ὦ γέρον, οὐ νύ τι σοὶ γε μέλει κακόν, οἷον ἔθ' εὔδεις
ἀνδράσιν ἐν δηίοισιν, ἐπεὶ σ' εἶασεν Ἀχιλλεύς.
καὶ νῦν μὲν φίλον υἱὸν ἐλύσαο, πολλὰ δ' ἔδωκας· 685

σεῖο δέ κε ζωοῦ καὶ τρεῖς τόσα δοῖεν ἄποινα
παῖδες τοὶ μετόπισθε λελειμμένοι, αἳ κ' Ἀγαμέμνων
γνώη σ' Ἀτρεΐδης, γνώωσι δὲ πάντες Ἀχαιοί ».

Ὡς ἔφατ'· ἔδεισεν δ' ὁ γέρον, κήρυκα δ' ἀνίστη.
τοῖσιν δ' Ἑρμείας ζεῦξ' ἵππους ἡμιόνους τε, 690
ρίμφα δ' ἄρ' αὐτὸς ἔλαυνε κατὰ στρατόν, οὐδέ τις ἔγνω.

Ἄλλ' ὅτε δὴ πόρον ἶξον εὐρρεῖος ποταμοῖο,

- Ξάνθου δινήεντος, ὃν ἀθάνατος τέκετο Ζεὺς,
 Ἑρμείας μὲν ἔπειτ' ἀπέβη πρὸς μακρὸν Ὀλυμπον,
 ἡὼς δὲ κροκόπεπλος ἐκίδνατο πᾶσαν ἐπ' αἶαν. 695
- οἱ δ' εἰς ἄστυ ἔλων οἰμωγῇ τε στοναχῇ τε
 ἵππους, ἥμιονοι δὲ νέκυν φέρον. οὐδέ τις ἄλλος
 ἔγνω πρόσθ' ἀνδρῶν καλλιζώνων τε γυναικῶν,
 ἀλλ' ἄρα Κασσάνδρη, ἱκέλη χρυσέη Ἀφροδίτῃ,
 Πέργαμον εἰσαναβάσα φίλον πατέρ' εἰσενόησεν 700
 ἑσταότ' ἐν δίφρῳ, κήρυκά τε ἄστυβοώτην·
 τὸν δ' ἄρ' ἐφ' ἡμιόνων ἴδε κείμενον ἐν λεχέεσσιν·
 κώκυσέν τ' ἄρ' ἔπειτα γέγωνέ τε πᾶν κατὰ ἄστυ·
 « ὄψεσθε, Τρῶες καὶ Τρωάδες, Ἔκτορ' ἰόντες,
 εἴ ποτε καὶ ζῶντι μάχης ἐκ νοστήσαντι 705
 χαίρετ' », ἐπεὶ μέγα χάσμα πόλει ἦν παντί τε δήμῳ ».
- ᾽Ως ἔφατ'· οὐδέ τις αὐτόθ' ἐνὶ πτόλει λίπετ' ἀνὴρ,
 οὐδὲ γυνή· πάντας γὰρ ἀάσχετον ἴκετο πένθος·
 ἀγχοῦ δὲ ξύμβληντο πυλάων νεκρὸν ἄγοντι.
 πρῶται τὸν γ' ἄλοχός τε φίλη καὶ πότνια μήτηρ 710
 τιλλέσθην, ἐπ' ἄμαξαν εὐτροχον ἀτίξασαι.
 ἀπτόμεναι κεφαλῆς· κλαίων δ' ἀμφίσταθ' ὄμιλος.
 καὶ νῦ κε δὴ πρόπαν ἡμᾶρ ἐς ἥλιον καταδύντα
 Ἔκτορα δάκρυ χέοντες ὀδύροντο πρὸ πυλάων,
 εἰ μὴ ἄρ' ἐκ δίφροιο γέρων λαοῖσι μετηύδα· 715
 « εἴξατέ μοι οὐρεῦσι διελθέμεν· αὐτὰρ ἔπειτα
 ἄσεσθε κλαυθμοῖο, ἐπὴν ἀγάγωμι δόμονδε ».
- ᾽Ως ἔφαθ'· οἱ δὲ διέστησαν καὶ εἴξαν ἀπήνην.
 οἱ δ' ἐπεὶ εἰσάγαγον κλυτὰ δώματα, τὸν μὲν ἔπειτα
 τρητοῖς ἐν λεχέεσσι θέσαν, παρὰ δ' εἶσαν ἀοιδοῦς 72
 θρήνων ἐξάρχους, οἳ τε στονόεσσαν ἀοιδὴν
 οἱ μὲν δὴ θρήνεον, ἐπὶ δὲ στενάχοντο γυναῖκες.
 τῆσιν δ' Ἀνδρομάχῃ λευκώλενος ἦρχε γόοιο,

"Εκτορος ἀνδροφόνιοι κάρη μετὰ χερσὶν ἔχουσα·
 « ἄνερ, ἀπ' αἰῶνος νέος ὄλεο, κὰδ δέ με χήρην 725
 λείπεις ἐν μεγάροισι· πάϊς δ' ἔτι νήπιος αὐτως,
 ὄν τέκομεν σὺ τ' ἐγὼ τε δυσάμμοροι· οὐδέ μιν ὄτω
 ἤβην ἴξεσθαι· πρὶν γὰρ πόλις ἦδε κατ' ἄκρης
 πέρσεται· ἧ γὰρ ὄλωλας ἐπίσκοπος, ὅς τέ μιν αὐτὴν
 ῥύσκει, ἔχες δ' ἀλόχους κεδνάς καὶ νήπια τέκνα· 730
 κί δὴ τοι τάχα νηυσὶν ὀχῆσονται γλαφυρῆσι,
 καὶ μὲν ἐγὼ μετὰ τῆσι· σὺ δ' αὖ, τέκος, ἧ ἔμοι αὐτῆ
 ἔψαι, ἔνθα κεν ἔργα ἀεικέα ἐργάζοιο,
 ἀθλεύων πρὸ ἀνακτος ἀμειλίχου· ἧ τις Ἀχαιῶν
 ῥίψει χειρὸς ἐλών ἀπὸ πύργου, λυγρὸν ὄλεθρον, 735
 χωόμενος, ᾧ δὴ που ἀδελφεὸν ἔκτανεν Ἐκτωρ
 ἧ πατέρ' ἠὲ καὶ υἰόν, ἐπεὶ μάλα πολλοὶ Ἀχαιῶν
 Ἐκτορος ἐν παλάμῃσιν ὀδᾶξ ἔλον ἄσπετον οὐδας.
 οὐ γὰρ μείλιχος ἔσκε πατὴρ τεὸς ἐν δαῖ λυγρῆ·
 τῶ καὶ μιν λαοὶ μὲν ὀδύρονται κατὰ ἄστῃ. 740
 ἀρητὸν δὲ τοκεῦσι γόον καὶ πένθος ἔθηκας,
 Ἐκτορ· ἐμοὶ δὲ μάλιστα λελείψεται ἄλγεα λυγρά.
 οὐ γὰρ μοι θνήσκων λεχέων ἐκ χειρὰς ὄρεξας,
 οὐδέ τί μοι εἶπες πυκινὸν ἔπος, οὗ τέ κεν αἰεὶ
 μεμνήμην νύκτας τε καὶ ἡματα δάκρυ χέουσα ». 745
 Ὡς ἔφατο κλαίουσ'· ἐπὶ δὲ στενάχοντο γυναῖκες.
 τῆσιν δ' αὖθ' Ἐκάβη ἀδινουῖ ἐξῆρχε γόοιο.
 « Ἐκτορ, ἐμῶ θυμῶ πάντων πολὺ φίλτατε παίδων,
 ἧ μὲν μοι ζωὸς περ ἐὼν φίλος ἦσθα θεοῖσιν.
 οἱ δ' ἄρα σεῦ κήδοντο καὶ ἐν θανάτιό περ αἴσῃ· 750
 ἄλλους μὲν γὰρ παῖδας ἐμούς πόδας ὠκύς Ἀχιλλεύς
 πέρνασχ', ὄν τιν' ἔλεσκε, πέρην ἀλὸς ἀτρυγέτιο,
 ἐς Σάμον ἔς τ' Ἴμβρον καὶ Λῆμνον ἀμιχθαλόεσσαν·
 σεῦ δ' ἐπεὶ ἐξέλετο ψυχὴν ταναήκει χαλκῶ,

πολλὰ ρυστάζεσκεν εοῦ περὶ σῆμ' ἐτάροιο,
 Πατρόκλου, τὸν ἔπεφνες· ἀνέστησεν δέ μιν οὐδ' ὤς.
 νῦν δέ μοι ἐρσήεις καὶ πρόσφαιος ἐν μεγάροισι
 κεῖσαι, τῷ ἴκελος, ὃν τ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων
 οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχόμενος κατάπεφνεν »

755

᾽Ως ἔφατο κλαίουσα, γόον δ' ἀλίσστον ὄρινεν.
 τῆσι δ' ἔπειθ' Ἑλένη τριτάτη ἐξῆρχε γόοιο·

760

« Ἔκτορ, ἐμῷ θυμῷ δαέρων πολὺ φίλτατε πάντων,
 ἧ μὲν μοι πόσις ἐστὶν Ἀλέξανδρος θεοειδής,
 ὅς μ' ἄγαγε Τροίηνδ'· ὡς πρὶν ὠφελλον ὀλέσθαι.
 ἤδη γάρ νῦν μοι τόδ' εἰκοστὸν ἔτος ἐστίν,
 ἐξ οὗ κεῖθεν ἔβην καὶ ἐμῆς ἀπελήλυθα πάτρης·
 ἀλλ' οὐ πω σεῦ ἄκουσα κακὸν ἔπος, οὐδ' ἀσύφηλον·
 ἀλλ' εἴ τίς με καὶ ἄλλος ἐνὶ μεγάροισιν ἐνίπτει
 δαέρων ἢ γαλόων ἢ εἰνατέρων εὐπέπλων,
 ἢ ἐκυρὴ — ἐκυρὸς δὲ πατὴρ ὡς ἦπιος αἰεὶ —,
 ἀλλὰ σὺ τόν γ' ἐπέεσσι παραιφάμενος κατέρυκες
 σῆ τ' ἀγανοφροσύνη καὶ σοῖς ἀγανοῖς ἐπέεσσι.
 τῷ σέ θ' ἅμα κλαίω καὶ ἐμ' ἄμμορον ἀχνυμένη κῆρ.
 οὐ γάρ τίς μοι ἔτ' ἄλλος ἐνὶ Τροίῃ εὐρείῃ
 ἦπιος οὐδὲ φίλος· πάντες δέ με πεφρίκασιν ».

765

770

775

᾽Ως ἔφατο κλαίουσ'· ἐπὶ δ' ἔστενε δῆμος ἀπείρων.
 λαοῖσιν δ' ὁ γέρων Πρίαμος μετὰ μῦθον ἔειπεν·
 « ἄξετε νῦν, Τρῶες, ξύλα ἄστυδε, μηδέ τι θυμῷ
 δείσητ' Ἀργείων πυκινὸν λόχον· ἧ γὰρ Ἀχιλλεὺς
 πέμπων μ' ὧδ' ἐπέτελλε μελαινάων ἀπὸ νηῶν,
 μὴ πρὶν πημανέειν, πρὶν δωδεκάτῃ μόλῃ ἠώς ».

780

᾽Ως ἔφαθ'· οἱ δ' ὑπ' ἀμάξῃσιν βόας ἡμιόνους τε
 ζεύγυσαν, αἶψα δ' ἔπειτα πρὸ ἄστεος ἠγερέθοντο.
 ἐννῆμαρ μὲν τοί γε ἀγίνεον ἄσπετον ὕλην·
 ἀλλ' ὅτε δὴ δεκάτῃ ἐφάνη φαεσίμβροτος ἠώς,

785

καὶ τότε ἄρ' ἐξέφερον θρασύν "Ἐκτορα δάκρυ χέοντες,
ἐν δὲ πυρῇ ὑπάτη νεκρὸν θέσαν, ἐν δ' ἔβαλον πῦρ.

Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος ἠώς,
τῆμος ἄρ' ἀμφὶ πυρὴν κλυτοῦ "Ἐκτορος ἤγγρετο λαός. 789

πρῶτον μὲν κατὰ πυρκαϊὴν σβέσαν αἴθοπι οἴνω 791
πᾶσαν, ὅπόσσον ἐπέσχε πυρὸς μένος· αὐτὰρ ἔπειτα
ὄστέα λευκά λέγοντο κασίγνητοὶ θ' ἔταροί τε
μυρόμενοι, θαλερὸν δὲ κατεΐβετο δάκρυ παρειῶν.

καὶ τά γε χρυσεῖην ἐς λάρνακα θῆκαν ἐλόντες, 795
πορφυρέοις πέπλοισι καλύψαντες μαλακοῖσιν·

αἶψα δ' ἄρ' ἐς κοίλην κάπετον θέσαν, αὐτὰρ ὑπερθε
πυκνοῖσιν λάεσσι κατεστόρεσαν μεγάλοισι·

ρίμφα δὲ σῆμ' ἔχεαν, περὶ δὲ σκοποὶ εἶατο πάντη,
μὴ πρὶν ἐφορμηθεῖεν εὐκνήμιδες Ἀχαιοί. 800

χεύαντες δὲ τὸ σῆμα πάλιν κίον· αὐτὰρ ἔπειτα
εὖ συναχειρόμενοι δαίνυντ' ἐρικυδέα δαῖτα

δώμασιν ἐν Πριάμοιο, διωτρεφὸς βασιλῆος.

Ὡς οἱ γ' ἀμφίεπον τάφον "Ἐκτορος ἵπποδάμοιο. 804

Ὁ "Ἐκτωρ πυρπολῶν πλοῖον

ΜΕΡΟΣ Β΄

I. ΓΝΩΣΤΑΙ ΕΚ ΤΗΣ ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑΙ
ΠΑΡ' ΟΜΗΡΩ

II. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- α') Σημασιολογικαί
- β') Γραμματικαί
- γ') Πραγματικαί

I. ΓΝΩΣΤΑΙ ΕΚ ΤΗΣ ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑΙ ΠΑΡ' ΟΜΗΡΩ*

Α'. ΦΘΟΓΓΙΚΑΙ

α') Φωνηέντων

1. Ἴωνικὸν *η* ἀντὶ *α*: ἀγορή, κλισίη, νηός, νηῦς.
2. *ει* ἀντὶ *ε*: ἐτελείετο, Ἑρμείας, πνείω.
3. *ου* ἀντὶ *ο*: οὐλόμενος, Οὔλυμπος, κούρη, κουλεύς.
4. *υ* ἀντὶ *ο*: ἄγυρις (ἀγορά).
5. Ἄσυναίρετα φωνηέντα εἰς τὴν ῥίζαν καὶ εἰς τὰς καταλήξεις :
ἄεθλος, χρυσέω, δοκέει, φιλέουσα.
6. Συναίρεσις τοῦ *ε* + *ο* εἰς *ευ*: ἐμέο - ἐμεῦ, ῥύσκειο - ῥύσκει.
7. Παρεμβολή τοῦ *ο* πρὸ τῶν συνηρημένων καταλήξεων τῶν εἰς
-άω ρημάτων : ἀντιόωσαν, εἰσορώοντες, ἀσχαλώωσι.

β') Συμφώνων

1. Ἀφομοίωσις τοῦ τελευταίου συμφώνου τῆς ἐκθλιβομένης προ-
θέσεως κατὰ πρὸς τὸ ἐπόμενον σύμφωνον : κάδ δέ (κατὰ δέ), κάβ-
βαλε (κάτβαλε).
2. Διατήρησις τοῦ *δ* πρὸ τοῦ *μ*: ἴδμεν, ὀδμή.
3. Ἀνάπτυξις τοῦ *τ* μετὰ τὸ *π* εἰς τὰς λέξεις : π(τ)όλις, π(τ)ό-
λεμος.
4. Εὐφωνικὸν *ν* εἰς τὴν ἀντωνυμίαν ἐγώ(ν).

* Ὁ πίναξ ἐπαναλαμβάνει τὰ ἐκ τῆς Ὀδυσσεΐας γνωστά γραμματικά φαι-
νόμενα μὲ παραδείγματα ἐκ τῆς Ἰλιάδος.

5. Μετάθεσις συμφώνων, ἰδίᾳ τοῦ ρ, ἡγουμένου α: κραδίη, κρατερός.

Β'. ΑΡΘΡΑ

Τὰ ἄρθρα εἰς ἀντωνυμικὴν συνήθως χρῆσιν ἔχουν τοὺς ἐξῆς τύπους :

Ἐν. γεν. : τοῖο. Πληθ. ὄνομ. : τοί, ταί.

» γεν. : τᾶων.

» δοτ. : τοῖσι(ν), τῆσι(ν).

Γ'. ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

α') Πρώτη κλίσις.

1. Ἄρσενικά τινα τῆς α' κλίσεως ἔχουν εἰς τὴν ὄνομ. τοῦ ἐνικοῦ κατάληξιν - α: νεφεληγερέτα, ἵππότα, αἰχμητά.

2. Κατάληξις ἄρσ. εἰς τὴν γεν. τοῦ ἐνικ. - αο ἢ - έω(ω) : Ἄτρεϊ-δαο, ἑκατηβελέταο, ἰκέτεω, ἔυμμελίω.

3. Κατάληξις τῆς γεν. τοῦ πληθ. -άων καὶ -έων : αἰχμητᾶων, θυράων, πασάων καὶ πασέων, πολλέων, μελαινέων.

4. Κατάληξις τῆς δοτ. τοῦ πληθ. -ησι(ν) ἢ -ησι ἀντί -αισι: κλισίησι, αἰειγενέτησι, πνοιῆσι.

β') Δευτέρα κλίσις.

1. Κατάληξις τῆς γεν. τοῦ ἐνικ. -οιο: χωμόνοιο, φόβοιο, ἑλάφοιο.

2. Κατάληξις τῆς δοτ. τοῦ πληθ. -οισι(ν): οἰωνοῖσι, Δαναοῖσι, ἐτάροισι.

γ') Τρίτη κλίσις.

1. Κατάληξις τῶν πλαγ. πτώσ. τῶν εἰς -εύς: -ῆος, -ῆι, ῆα: Ὀδυσσῆος, Ἀχιλλῆι, ἱερῆα.

2. Αἰτιατ. τῶν εἰς -ις καὶ -υς βαρυτόνων εἰς -ν καὶ εἰς -α: ἔριν καὶ ἔριδα, κόρυν καὶ κόρυθα.

3. Κατάληξις τῆς δοτ. πληθ. εἰς εσσι(ν): κύνεσσι(ν), Μυρμιδόνεσσι(ν), ἀριστήεσσι(ν).

4. Διατήρησις τοῦ *ι* τῶν φωνηεντολόγκτων εἰς *-ις*: πόλιος, ὕβριος, πολίεσσι.

δ') Ἰδιαίτεραι πτωτικά καταλήξεις.

1. Κατάληξις γεν. καὶ δοτ. ἐνικοῦ καὶ πληθ. ὄλων τῶν κλίσεων *-φι(ν)* (*-ηφι*, *-οφι*, *-εσφι*): δεξιτερῆφι(ν), ζυγόφι(ν), ὄχεσφι(ν).

ε') Ἐπίθετα.

1. Τὸ ἐπίθετον *πολὺς-πολὺ* κλίνεται καὶ εἰς τοὺς δύο ἀριθμοὺς καὶ κατὰ τὴν τρίτην καὶ κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν :

πολὺς καὶ *πολλός*, *πολέες* καὶ *πολλοὶ*
πολὺ καὶ *πολλόν*.

2. Τὸ ἐπίθετον *σῶς* εὐρίσκεται καὶ ὑπὸ τὸν τύπον *σός*.

ς') Ἀριθμητικά.

1. Τύποι τοῦ ἀριθμ. δύο : *δοιῶ*, *δύω*, *δοιοί*, *δοιαί*.

2. Αἰολικὸς τύπος *πίσυρες* ἀντὶ *τέσσαρες*.

3. *εἴκοσι(ν)* ἀντὶ *εἴκοσι(ν)*.

4. Ἀρχαῖοι τύποι τακτικῶν : *δεύτατος*, *τέτρατος*.

Δ'. ΑΝΤΩΝΥΜΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ

α') Προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν :

1. Εἰς τὴν γεν. τοῦ ἐνικοῦ : *ἐμέο*, *ἐμεῦ*, *ἐμεῖο*, *μευ*, *ἐμέθεν*
σέο, *σεῦ*, *σεῖο*, *σευ*, *σέθεν*
ἔο, *εὔ*, *εἶο*, *εὐ*, *ἔθεν*.

2. Εἰς τὴν ὄνομ. τοῦ πληθ. : *ἡμεῖς* - *ἄμμες*
ὕμεῖς - *ὕμμες*.

3. Εἰς τὴν δοτικ. τοῦ πληθ. : *ἡμῖν* - *ἡμιν* - *ἄμμι(ν)*
ὕμῖν - *ὕμιν* - *ὕμμι(ν)*.

4. Εἰς τὴν αἰτιατ. τοῦ πληθ. : *ἡμέας* - *ἄμμε*
ὕμέας - *ὕμμε*.

β') Ἐπαναληπτικῆς :

Αἰτ. ἐνικ. τῆς ἐπαναληπτ. ἀντων. αὐτός - ἡ - ὁ καὶ εἰς τὰ τρία γένη : *μιν* (*αὐτόν*, - *ήν*, - *ό*).

γ') Δεικτικῶν :

1. Οἱ τύποι ὁ, ἡ, τὸ (οἶ, αἶ καὶ τοί, ταί) ὡς δεικτικά ἀντωνυμῖαι.

2. Ἡ ἀντων. ἐκεῖνος ἄνευ τοῦ ε : κείνος.

δ') Κτητικῶν :

ἐμός

σός, τεός

έός, ἐή, ἐόν (ὅς, ἦ, ὄν).

ε') Ἀναφορικῶν :

1. Οἱ τύποι ὅ, ἣ, τὸ μὲ σημασίαν ἀναφορ. ἀντωνυμῖας.

2. Ἡ γεν. ἐνικ. ἄρσεν. σου (οὖ) καὶ θηλ. ἔης (ἦς).

3. Τὸ οὐδέτερον τῆς ἀντων. ὅστις : ὅτι.

ς') Ἀορίστων :

1. Ἡ γεν. καὶ δοτ. τῆς ἀντων. τίς : τέο, τευ - τεω, τω.

2. Τὸ οὐδέτερον : ὅτι, ὅτι - ὄτευ, ὄττεο - ὄττεω.

Ε'. ΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ

α') Αὐξησις καὶ ἀναδιπλασιασμός.

α') Αὐξησις : Παρωχημένοι χρόνοι ἄνευ αὐξήσεως : διαστήτην, λίσσето, βάλλε, καλέσσατο, γένετο.

β') Ἀναδιπλασιασμός : Συχνότατα γίνεται καὶ εἰς τὸν ἐνεργητ. καὶ μέσον ἀόριστον β' εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις : πεπιθεῖν, τεταρπόμενοι, κεχαροῖατο.

β') Προσωπικαὶ καταλήξεις.

α') Ὀριστικῆς :

1. Κατάληξις μέλλοντος β' προσ. ἐνικ. εἰς -εαι : παρελεύσεαι, δυνήσεαι.

2. Χρῆσις μεικτοῦ ἀορίστου α' καὶ β' : ἴξον, ἐβήσετο.

3. Κατάληξις γ' πληθ. παθ. ἀορ. εἰς -(θ)εν : ἤγερθεν, τάφεν, ἔμιχθεν.

4. Κατάληξις γ' πληθ. παθ. παρακειμ. εἰς -αται (-νται) καὶ ὑπερσυντελ. εἰς -ατο (-ντο) : δεδαΐαται, κατακείαται, δεδμήατο, ἐφθίατο, κέατο.

5. Χρῆσις ἐκτεταμένων τύπων ῥημάτων τινῶν : θαλέθω (θάλλω), φθινύθω (φθίνω).

6. Συχνοτάτη χρήσις θαμιστικῶν ῥημάτων με κατάλ. -σκω : κα-
λέεσκε, δησάσκετο, ἔσκε (εἰμί).

β') Ὑποτακτικῆς :

1. Ἐγκλητικὸν φωνῆεν ε καὶ ο ἀντί η καὶ ω : θείομεν, ἐλάσ-
σαι, (ἵνα) εἶδετε.

2. Καταλήξεις -μι, -σθα, -σι καὶ εἰς τὰ εἰς -ω ῥήματα : τύχω-
μι, ἐθέλησθα, φύγησι.

γ') Εὐκτικῆς :

Κατάληξις γ' πληθ. μέσου ἄορ. α' εἰς -ατο : κεχαροῖατο, πυ-
θοῖατο.

δ') Ἀπαρεμφάτου :

1. Τὸ ἐνεργητ. ἀπαρέμφατον ἔχει καταλήξεις -εν, -εναι, -μεν καὶ
-μεναι : πεισέμεν, φερέμεν, φανήμεναι, ἐλθέμεναι.

ε') Ἰδιαιτέροι σχηματισμοὶ χρόνων ῥημάτων τινῶν :

1. Σχηματισμὸς τοῦ ἄορ. β' τοῦ ῥ. ἔρχομαι ἐκ θέμ. ἔλυθ- :
ἤλυθον.

Σχηματισμὸς μέσου ἄορ. α' τοῦ ῥ. λύω ἄνευ -σα : λύμην,
λύτο.

3. Ἄορ. β' ὑποτακτ. τοῦ βαίνω : βήω (βῶ).

4. Προστακτ. ἄορ. β' τοῦ κλύω : κλύθι (ἐξ ἀρχαίου τύπου ἔκλυν).

γ') Ἀνώμαλα ῥήματα.

α') Εἰμί :

1. Διατήρησις τοῦ θέματος ἔσ- εἰς τὰ πρόσωπα : ἔσσι (εἶ)
ἔσσο (ἴσθι), ἔσκε (ἦν θαμιστ.).

2. Ἀσυναίρετοι τύποι : ἔην (ἦν), ἔω (ῶ), ἔωσι (ῶσι), ἐὼν (ὦν).

3. Κατάληξις βαρυτόνων εἰς τὴν εὐκτικ. : ἔοις (εἶης), ἔοι (εἶη).

4. Ἀπαρέμφατον : ἔμμεν καὶ ἔμμεναι (εἶναι).

β') Οἶδα :

1. β' ἐνικ. ἐνεστ. ὀριοτ. οἶδας καὶ α' πληθ. ἴδ-μεν.

2. Τὸ ἀπαρέμφ. καὶ τὸ θηλ. τῆς μετχ. ἐκ τοῦ θέμ. ἴδ- : ἴδμεναι,
ἴδωια.

3. Μέλλων εἰδήσω (ἐξ ἀχρήστου εἶδω) καὶ ἀπαρέμφ. εἰδησέμεν.

γ') Φημί :

Σχηματισμὸς εἰς μέσην φωνήν : φάο, ἔφατο, ἔφαντο, φάσθε.
φάσθαι.

δ') **Είμι :**

1. Σχηματισμός τοῦ παρατατικοῦ ἐκ θέμ. ι - : ἴσαν (ἦσαν).

ε') **Κεῖμαι :**

1. Ἐπικός τύπος εἰς τὸ γ' πληθ. : κέονται.

Σ'. ΑΚΛΙΤΑ

α') Προθέσεις.

α') Ἐπιρρηματικὴ χρῆσις τῶν προθέσεων : μετὰ δ' ἰὸν ἔηκε, ἀπὸ πατρὶ φίλω δόμεναι, νεῶν ἄπο.

β') Παρασχηματισμοὶ τῶν προθέσεων :

1. Ἡ πρόθεσις εἰς εἰς τύπον ἔς.

2. Ἡ πρόθεσις ἐν εἰς τύπον εἶν, ἐνί.

3. Ἡ πρόθεσις πρὸς εἰς τύπον προτί, ποτί.

β') Σύνδεσμοι.

α') Συνήθεις σύνδεσμοι παρ' Ὀμήρω: ἡμὲν - ἡδὲ (καί - καί), αὐτὰρ (δέ), οὐνεκα (ὅτι, διότι), κε(ν) (ἂν δυνητ.), αἶ κε (εἰ, ἄν. ἐάν) ὄφρα (ἵνα), ἄρα, ἄρ, ῥα, νυ(ν) (συμπερασματ. καὶ βεβαιωτ.)

γ') Ἐπιρρήματα.

α') Εἰς ἐπιρρηματικὴν χρῆσιν ἀπαντᾷ ἡ αἰτιατ. τοῦ οὐδεν. πολλῶν ἐπιθέτων εἰς ἐνικ. καὶ πληθ. : μέγα φωνήσας, ἀδινὰ στενάχων, πολλὸν ἄπο.

β') Συνήθη ἐπίσης ἐπιρρ. : σάφα, νόσφι, ἀέκητι, ὄχα, ἀντιβίην, διαμπερές κ. ἄ.

δ') Μόρια ἐν συνθέσει.

α') Στερητικὸν νη : νήπιος, νώνυμος, νηλεής.

β') Ἐπιτατικὰ ἀγα-, ἐρι-, ἀρι-, ζα- : ἀγακλυτός, ἐρίβωλος, ἀριπρεπής, ζάθεος.

II. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ρ Α Ψ Ω Δ Ι Α Α

1 - 32

α') 1 - 7 : —ή μῆνις - ιος = ὀργή, θυμός. — αἶδω· ἄδω = διηγοῦμαι με ᾠδὴν, ψάλλω. μτβτ. — οὐλόμενος· ὀλόμενος· με ἐνεργ. σημ. = ὀλέθριος. Ἄορ. β' τοῦ ἄλλυμαι κυρίως : ὁ ἄξιος ὀλέθρου, ὁ κατηραμένος. — ἔθηκε· τίθημι = δίδω, προξενῶ. — ἴφθιμος = ἀκμαῖος, γενναῖος. — προιάπτω = στέλλω. — "Αἰδι· δοτ. τοπ. ἀχρήστου ὀνόμ. "Αις συνήθως ὄνομ. Ἄιδης = ὁ ἀόρατος θεὸς τοῦ Ἄδου (στερ. α + Fid). — αὐτούς· τὰ σώματα αὐτῶν ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ ψυχάς. — τὰ ἐλώρια = ἡ λεία (ἔλωρ, ἔλειν). — τεύχω = κατασκευάζω, κάμνω. — οἰωνός = ὄρνεον. — πᾶσι = εἰς τὰ παντὸς εἶδους. — ἐτελείετο = ἐξεπληροῦτο· τελείω παράλλ. τύπος τοῦ τελέω. — βουλή = θέλησις, ἀπόφασις. — ἐξ οὗ δῆ· θὰ νοηθῆ καὶ πάλιν τὸ αἶδε = ψάλλε, ἀπὸ τότε ἀκριβῶς πού... Πρβλ. καὶ Ὀδυσσεύς α 10 : τῶν ἀμόθεν. — τὰ πρῶτα = κατὰ πρῶτον. — διαστήτην ἐρίσαντε = ἤλθον εἰς διάστασιν κατόπιν ἔριδος. — δῖος = θεῖος, ἐπιφανής, ὑπέροχος (divus).

8 - 16 : — τίς τ' ἄρα· τὸ ἄρα ἐν συναφείᾳ πρὸς τὰ προηγούμενα = καὶ ποῖος λοιπόν. — σφωε· αἶτ. δυῖκ. τοῦ σφεῖς = αὐτοὺς τοὺς δύο. — ξυνίημι ἔριδι = φέρω εἰς σύγκρουσιν. — μάχεσθαι· ὥστε μάχεσθαι = ὥστε νὰ γίνουιν ἐχθροί. — ὁ γάρ· γάρ διασαφ. — χολοῦμαι = ἐξοργίζομαι. — ὦρσε· ὄρνημι μτβτ. = σηκώνω, προκαλῶ. — ὀλέκομαι =

Σημ. α'. Ἐκ τῶν ἀναγεγραμμένων σημασιῶν ἐκάστης λέξεως ἡ τελευταία εἶναι ἡ μᾶλλον ἀρμόζουσα εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ κειμένου.

Σημ. β'. Οἱ σύνδεσμοι καὶ τὰ μέρη παρ' Ὁμήρῳ ἔχουν ποικίλας σημασίας καὶ συνήθως ἐνισχύουν τὴν ἔννοιαν τῆς φράσεως. Ἐνίοτε δὲ παρὲμβάλλονται χωρὶς νὰ ἐπηρεάζουν τὸν λόγον. Εἰς τὴν τελευταίαν αὐτὴν περίπτωσιν δὲν ἐρμηνεύονται εἰς τὰς σημειώσεις.

καταστρέφωμαι (ἄλλνμαι).— λαοὶ = ὁ στρατός. — οὐνεκα = διὰ τὸν λόγον ὅτι (ὅτου ἔνεκα). — τὸν Χρῦσην· τὸ τὸν ἐξαίρει τὴν προσωπικότητα τοῦ Χρῦσου = αὐτὸν τὸν Χρῦσην, τὸν ἱερέα τοῦ Ἀπόλλωνος.— ἀρητήρ = ἱερεὺς (ἀράομαι = εὐχομαι). — θοός = ταχύς (θέω). — λύομαι· μέσ. ὠφελ. = λυτρώνω, ἐξαγοράζω διὰ λύτρων. — ἀπειροίσιος· ἀπειροίσιος = ἀτελείωτος, ἄπειρος.— τὰ ἄποινα = τὰ λύτρα. — στέμματ' Ἀπόλλωνος=σύμβολα ἱερὰ τοῦ Ἀπόλλωνος.— ἐκηβόλος= ὁ κατὰ βούλησιν βάλλων καὶ ἐπιτυγχάνων τοῦ στόχου, τοξότης ἀλάθης.— ἀνά = ἀνηρημένα. — λίσσομαι = παρακαλῶ, ἱκετεύω (λιτή, λιτανεύω-εἶα). — κοσμήτωρ = ἡγεμών, ἀρχηγός.

17 - 21 : — ἐκνήμιδες=οἱ φέροντες καλάς, στερεὰς κνημίδας. Τὸ ἐπιθετον ἀναφέρεται εἰς τὸν τέλειον ὀπλισμὸν τῶν Ἀχαιῶν. — δῶμα = κατοικία (δέμω=κτίζω, δόμος). — ἐκπέρθω = κυριεύω, ἐκπορθῶ.— ἐῦ· εὔ = μέ τὸ καλό. — τὰ τ' ἄποινα = καὶ αὐτὰ τὰ λύτρα, τὰ ὑποῖα ἔφερον ὁ Χρῦσης.—δέχεσθαι· ἀπαρέμφ. μέ σημασίαν προστακτ.— ἄζομαι = φοβοῦμαι καὶ σέβομαι (ἄγ-ος = τιμή, ἄγ-ος, ἄγνός).

22 - 32 : — ἐνθα· χρον.—ἐπευφήμησαν = μετὰ βοῆς προέτρεψαν.— αἰδεῖσθαι· αἰδομαι μτβτ.—ἀγλαός = λαμπρός, μεγαλοπρεπής (ἀγάλλομαι). — ἀνδάνω θυμῶ = εὐχαριστῶ τὴν ψυχὴν (ῥίζ. σFαδ, ἄδος, ἡδός). — κακῶς=μέ ὑβριστικὸν τρόπον. — ἀφήμι=ἀποπέμπω.— κρατερὸς = ἄγριος, σκληρός.—ἐπὶ-ἔτελλε· ἐπιτέλλω=δίδω προσταγὴν.— κίχάνω καὶ κίχημι = συναντῶ. — δηθύνω = βραδύνω, ἀργοπορῶ (δηθά). — αὔτις = πάλιν. — μή... οὐ χραίσμη = μήπως δὲν σὲ ὠφελήσῃ· χραισμέω=ὠφελῶ, χρησιμεύω.—νύ(ν)· μόρ. ἐγκλ. μή νυ = μήπως δά. — ἔπεισίν μιν καὶ γῆρας = ἐπέλθη εἰς αὐτὴν καὶ τὸ γῆρας, πρὶν γηράσῃ. — τηλόθι=μακρὰν (τηλοῦ, τῆλε). — ἡ πάτρη = ἡ πατρίς.— ἐποίχομαι ἰστόν = πηγαινοέρχομαι ἐμπρός εἰς τὸν ἀργαλειόν, ὑφαίνω. — τὸ λέχος = ἡ κλίνη (λεχώ, ἄλοχος). — ἀντιάω λέχος = κοιμῶμαι εἰς τὴν ἰδίαν κλίνην.— σαώτερος = ἀβλαβέστερος, ἀκεραιότερος. Τὸ συγκριτικὸν ἀντὶ θετικοῦ σάος - σούς = σῶος. — νέομαι = ἐπιστρέφω (ῥίζ. νεσ-, νόστος).

β') Πατρωνυμ. τοῦ Πηλεΐδης : Πηλεΐδης, Πηλεΐάδης, γεν. Πηλεΐάδεω.

— Ἀρχαιότερος τύπος τοῦ ἀριθ. δύο : **δύω**.

— Συγκοπτόμενος τύπος τοῦ ὀνόμ. *θυγάτηρ* καὶ εἰς τὴν αἰτίατ. **θύγατρα**.

— Ἐπικὸς ἀόρ. τοῦ *δέχομαι* : **ἐδέγμην** καὶ ἀπαρέμφ. **δέχθαι**.

— β' πρόσ. ὑποτακτ. τοῦ *νέομαι* : **νέηαι** (*νέη*).

— *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις* * : **τεῦχε, βασιλῆι, νοῦσον, μιν, κύνεσσιν**.

γ') **Μῆνιν Ἀχιλλῆος** : Οἱ στίχοι 1 - 7 συνοψίζουν ὀλόκληρον τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἰλιάδος καὶ συγχρόνως προεξαγγέλλουν τὴν δραματικότητα τῶν γεγονότων, τὰ ὅποια προῆλθον ἐκ τῆς ἔριδος τῶν δύο ἡγεμόνων.— **θεά** : Ὁ ποιητὴς ἐπικαλεῖται ἀορίστως τὴν θεότητα, ἥτις προστατεύει τὴν ποιητικὴν δημιουργίαν, διὰ τὰ τὸν ἐμπνεύσῃ εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς Ἰλιάδος. Ἡ θεότης αὐτὴ εἶναι ἡ Μοῦσα ἢ αἱ Μοῦσαι, κόραι τοῦ Διὸς καὶ τῆς Μνημοσύνης, θεαὶ τοῦ Ὀλύμπου καὶ αὐταί. (Πρβλ. καὶ Ὀδυσσεΐας α 1). Εἰς ὠρισμένα σημεῖα τῆς Ἰλιάδος ἀνανεώνεται ἡ ἐπὶ κλήσις αὐτῆ : "*Ἔσπετε νῦν μοι, Μοῦσαι, Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι*.— **Πηλεΐάδης Ἀχιλλεύς** : Ὁ Ἀχιλλεύς ἦτο υἱὸς θνητοῦ ἀνδρός, τοῦ Πηλέως, ὅστις ἐβασίλευσεν εἰς τὴν ἐν Θεσσαλίᾳ Φθίαν. Λαὸς αὐτοῦ ἦσαν οἱ Μυρμιδόνες. Τόσον ἡγάπησαν καὶ ἐπροστάτευσαν οἱ θεοὶ τὸν Πηλέα, ὥστε συνέζευξαν αὐτὸν μετὰ τὴν Νηρηίδα Θέτιν καὶ παρεκάθισαν αὐτοπροσώπως εἰς τὸ γαμήλιον συμπόσιον. Μοναδικὸς γόνος ἐγεννήθη ἐκ τοῦ γάμου τούτου ὁ Ἀχιλλεύς, ὅστις ὑμνεῖται ἀπὸ τὸν Ὅμηρον ὡς ὁ κατ' ἐξοχὴν ἥρωσ τοῦ πολέμου. (βλ. Εἰσαγ.).— **Ἀχαιοί** : Ὡς καὶ ἐν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ, μετὰ τὸ ὄνομα τοῦτο ὀρίζονται οἱ Ἕλληνες, οἵτινες μετέσχον τοῦ Τρωικοῦ πολέμου. Λέγονται καὶ *Ἀργεῖοι*, πιθανῶς διότι κατὰ τὴν μυθολογίαν αἱ Μυκῆναι μητρόπολιν εἶχον τὸ Ἄργος, τοῦ ὁποίου κατοπιν καὶ ἐγένοντο ἰσχυρότεραι. Λέγονται ἐπίσης *Δαναοὶ* ἐκ τοῦ μυθολογικοῦ βασιλέως τοῦ Ἄργους Δαναοῦ, ὅστις ἦλθεν ὡς ἄποικος ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον.— **τεῦχε ἐλώρια κύνεσσιν οἰωνοῖσί τε** : κατὰ τὴν θρησκευτικὴν πίστιν τῶν ἀρχαίων μεγίστη δυστυχία δι' ἓνα θνητὸν εἶναι νὰ μὴ τύχη τῆς νομίμου ταφῆς, ἀλλὰ νὰ γίνῃ τὸ σῶμά του βορὰ τῶν θηρίων καὶ τῶν

* Ἐν σελ. 91 - 96 παρατίθεται ἐπαναληπτικὸς πίναξ τῶν γνωστῶν ἐκ τῆς Ὀδυσσεΐας γραμματικῶν Ὀμηρικῶν τύπων μετὰ παραδείγματα ἐκ τῆς Ἰλιάδος.

ὀρνέων. Εἰς ταιούτην περίπτωσιν ἡ ψυχὴ δὲν εὐρίσκει ἡσυχίαν ἐν τῷ
 "Ἄδῃ.—**Ἀτρείδης**: Ὁ Ἀγαμέμνων, βασιλεύων ἐν Μυκῆναις, ὅπως καὶ
 ὁ Μενέλαος ἐν Σπάρτῃ, εἶναι υἱὸς τοῦ Ἀτρείως, υἱοῦ τοῦ Πέλοπος,
 ὅστις ἔδρυσεν ἰσχυρότατον κράτος ἐν τῇ χώρᾳ, ἦτις ἀπ' αὐτοῦ ὠνο-
 μάσθη Πελοπόννησος.—**Λητοῦς καὶ Διὸς υἱός**: Τέκνα δίδυμα τῆς Λη-
 τοῦς ἦσαν ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ Ἄρτεμις, ἀλάθητοι καὶ οἱ δύο εἰς τὴν
 χρῆσιν τῶν τόξων (ἐκηβόλος - ἰοχέαιρα). — **ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν**: Οἱ
 ἐκστρατεύσαντες εἰς Τροίαν Ἕλληνες, προβλέποντες ὅτι ἡ πολιορκία
 τοῦ Ἰδίου θὰ ἦτο μακρὰ, εἶχον ἀνελκύσει εἰς τὴν ξηρὰν τὰ πλοῖά των
 καὶ ἐκεῖ πλησίον κατεσκευάσαν τὰς σκηνάς των. Ἐπειδὴ τὸ πλῆθος
 τῶν σκαφῶν καὶ τὰ ἐξαρτήματα ἐγέμιζον σχεδὸν πᾶσαν τὴν ἔκτασιν,
 ὁ ποιητὴς πάντοτε ἀναφέρει τὸ Ἑλληνικὸν στρατόπεδον μὲ τὴν ἐκ-
 φρασιν «παρὰ νηυσὶ Ἀχαιῶν», «ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν». — **στέμματα ἔχων**
χρυσέῳ ἀνὰ σκῆπτρῳ: Διὰ τὴν ἐπισύρη περισσότερον τὸν σεβασμὸν
 ὁ Χρῦσης, ἐκράτει μαζὶ μὲ τὸ σκῆπτρόν του καὶ κάποιον σύμβολον ἰκε-
 σίας, τὸ ὁποῖον ὑπεθυμίζε τὴν ἰδιότητά του ὡς ἱερέως τοῦ Ἀπόλλωνος.
 Συνήθως τὸ ἰκετήριον σύμβολον ἦτο κλάδος ἐστεφανωμένος μὲ λευ-
 κὰ ἔρια.—**ἑυκνήμιδες**: Αἱ κνημίδες ἦσαν περιβλήματα τῶν κνημῶν ἀπὸ
 τῶν σφυρῶν μέχρι τοῦ γόνατος. Κατεσκευάζοντο ἀπὸ δέρμα ἢ ἀπὸ ἐλά-
 σματα χαλκοῦ. Εἰς τὴν ἐμφάνισιν ἐνὸς πολεμιστοῦ φέροντος βραχὺν θῶ-
 ρακα καὶ τὴν μικρὰν ἀσπίδα ἐπροξένει ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν ἢ ποιότητος
 καὶ ἡ τέχνη τῶν κνημίδων (βλ. εἰκ. 4). Διὰ τοῦτο συχνάκις συναντῶ-
 μεν παρ' Ὀμήρῳ τὰ κοσμητικὰ ἐπίθετα *εὐκνήμιδες*, *χαλκοκνήμιδες*. —
ἐν Ἄργεϊ: Ἄργος ἐλέγετο ἡ Ἀργολικὴ πεδιάς, ὅπου ἐξετείνετο τὸ
 βασίλειον τοῦ Ἀγαμέμνονος μὲ πρωτεύουσαν τὰς Μυκῆνας. Ἐνίστε
 Ἄργος λέγεται ὀλόκληρος ἡ Πελοπόννησος. Ἡ πόλις Ἄργος εἶναι τὸ
 βασίλειον τοῦ Διομήδους.

33 - 52

α') 33-42.—**ἔδεισεν**· *δειδω* = φοβοῦμαι (ρίζ. *δει-*, *δέος*, *δειλός*, *δει-
 νός*). — **ἀκέων** = σιωπηλός (*ἀκήν* = σιωπηλῶς). — ὁ **θις-ινός** = ἀμμου-
 διά. — **πολύφλοισβος** = πολυτάραχος. Τὸ ἐπίθ. ἀποδίδει τὸν ἦχον τῶν
 κυμάτων ἐκχυνομένων ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ. (*Λέξις ἡχοποιήτος*). — **ἀπά-
 νευθε** = μακρὰν, δηλ. πέραν τοῦ στρατοπέδου. — **κίω** = πορεύομαι. —
ἤρᾶτο πολλὰ = ἔκαμε ἐκτενῆ προσευχὴν. — **ἠΰκομος** = ἔχουσα ὠ-
 ραίαν κόμην. Ἐπίθ. ὠραίων γυναικῶν. — **κλύω** = ἀκούω, ἐπακούω. —

ἀργυρότοξος = ὁ ἔχων λαμπρὸν τόξον. Ἐπίθ. τοῦ Ἀπόλλωνος.—
ἀμφιβαινῶ = προστατεύω. Κατὰ λέξιν : βηματίζω τριγύρω, διὰ τὰ
προφυλάξω κάτι. Ἐδῶ ὁ πρκ. εἰς σημ. ἔνστ. — **ζάθεος** = ὁ κατ' ἐξοχὴν
ἱερός (ζα (ἐπιτατ.) + θεός). — **Ἴφι** = μὲ δύναμιν, κραταιῶς (ἱς,
ἰνός = δύναμις). — **τοι·** δοτ. χαριστ. εἰς τὸ ἔρφα. — **χαρίεντα** = πρὸς
εὐχαρίστησίν σου. Κτηγρ. εἰς τὸ νηόν. — **ἐπὶ - ἔρεψα**· ἐπερέφω = θέτω
ὄροφὴν, στεγάζω ναόν. — **ἢ εἰ δὴ** = ἢ ἂν πράγματι. — **κατά·** συναπτ.
πρὸς τὸ ἔκηα (καίω).— **πίων, πείρω, πῖον** = παχύς.— **μηρία** = τεμάχια
μηρῶν — περικεκαλυμμένα μὲ λίπος. — **κρήνηνον·** κραινω = ἐκτελῶ, ἐκ-
πληρῶ.— τὸ **ἔέλδωρ** = εὐχὴ, ἐπιθυμία. — **τίνω** = πληρώνω, τιμωροῦμαι.

43 - 52 : — **Φοῖβος** = λαμπρός, φωτοδότης (φάος). Ἐπίθετον
τοῦ Ἀπόλλωνος. — **βῆ δὲ κατ(ἄ)** = κατέβη δέ. — τὰ **κάρηνα** = αἱ
κορυφαί. — **χῶμαι** = ὀργίζομαι. — τὸ **κῆρ** = καρδιά. — **ἀμφηρεφής** =
κλειστός ἀπὸ παντοῦ (ἀμφι + ἐρέφω). — **φαρέτρα** = θήκη τῶν βελῶν
(φέρω). — **ἔκλαγξαν** = ἐβρόντησαν τὰ βέλη μὲ τὸν χαρακτηριστικὸν
ἦχον τῶν συγκρουομένων ὄπλων. (Λέξις ἠχοποίησης). — **οἰστός** =
τὸ βέλος.— **ἦιε·** πρτ. τοῦ εἶμι.— **εἰκῶς** = ὁμοιάζων, φαινόμενος ὡς.—
ἔζομαι = καθίζω. — **μετὰ** = μέσα, ἦτοι εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν
Ἀχαιῶν. — **ἔηκε· ἴημι** = ῥίπτω. — ὁ **ἰός** = βέλος. — **δεινὴ** (κατηγ.)
κλαγγή (ἐ)γένετο = φοβερός ὑπῆρξεν ὁ συριγμός. — ὁ **βιός** = τὸ
τόξον. — ὁ **οὔρευς** = ὁ ἡμίονος.— **ἐποίχομαι** = εισορμῶ, εισβάλλω. —
ἀργός = ταχύς. — **αὐτοῖσι** = τοῖς ἀνδράσι. — **ἐχεπευκὲς** = αἰχμηρὸν
(ἔχω + πεύκη) [διότι τὰ φύλλα τῆς πεύκης εἶναι αἰχμηρά]. —
ἐφίεις· ἐφήμι = διευθύνω ἐναντίον. — **αἰεὶ** = διαρκῶς. — ὁ **νέκυς** =
νεκρός. — **θαμέες** (- ειαί) = πυκνοί, συνεχεῖς (θαμά, θαμίζω, θαμών).

β') Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : βῆ, Ἴφι, ὤμοισι,
βιοῖο, κλυθι, νηός.

γ') βῆ δ' ἀκέων παρὰ θῖνα πολυφλοῖσβοιο θαλάσσης : Ὁ ποιη-
τὴς ἐξαιρεῖ τὴν λύπην τοῦ γέροντος Χρύσου μὲ μίαν μόνην λέξιν, ἀκέων.
Ἄλλ' ἢ ὅλη σύνθεσις τοῦ στίχου προκαλεῖ βαθυτάτην ἐντύπωσιν εἰς τὸν
ἀναγνώστην, ὅστις νοερῶς βλέπει τὸν λυπημένον πατέρα νὰ ἐπιστρέφῃ
πάλιν ἀπὸ τὸν δρόμον τῆς ἀκρογιαλιᾶς, ἐνῶ ὁ φλοῖσβος τῶν κυμάτων
κάμνει ἀντίθεσιν μὲ τὴν σιωπηλὴν ἀπελπισίαν του. — **Χρύσην** : Ἡ

Χρῦσα ἦτο παράλιος πόλις τῆς Τροίας, ὅπου ἐλατρεύετο ὁ Ἀπόλλων Σμινθεύς (ιδ. κατωτ.). — **Κίλλα** : Μικρὰ πόλις τῆς Τροίας, ὅπου ἐπίσης ἐλατρεύετο ὁ Ἀπόλλων. — **Τένεδος** : Ἡ γνωστὴ νῆσος ἢ προσκειμένη εἰς τὴν Τρωικὴν παραλίαν. — **Σμινθεύς** : Τὸ περιεργον τοῦτο ἐπίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος προῆλθεν ἀπὸ τὴν πίστιν ὅτι ὁ θεὸς καταστρέφων τοὺς μῦς (*σμίνθους*) συνετέλει εἰς τὴν καθαριότητα καὶ τὴν ἐξυγίανσιν ὠρισμένων τόπων. Ἀνάλογος ἦτο καὶ ἡ λατρεία Ἀπόλλωνος τοῦ *σαυροκτόνου*. — **νηὸν ἐπέρεψα** : Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Χρύσου μαρτυροῦν ὅτι ἦτο κοινὴ ἡ χρῆσις τῶν ναῶν τοῦλάχιστον εἰς τὴν Μικρασιατικὴν Ἑλλάδα κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ὀμήρου. Ἀρχαιότερον οἱ θεοὶ ἐλατρεύοντο εἰς ὑπαιθρίους χώρους, εἰς κορυφὰς ὄρεων ἢ ἄλλῃ. Φαίνεται ὅμως ὅτι κατὰ τόπους ὑπῆρχεν ἡ συνήθεια νὰ στεγάζηται εἰς ναὸν τὸ ἄγαλμα ἐνὸς θεοῦ. — **τόξα - βέλη** (βλ. εἰκ. 5). — **ἐκλαγξαν χωσμένοιοι κινήθέντος** : Αἱ ἀπότομοι κινήσεις τοῦ ἐξωργισμένου θεοῦ προκαλοῦν τὴν κλαγγὴν τῶν ἐντὸς τῆς φαρέτρας του βελῶν, ἐφ' ὅσον αὐτὸς κατέρχεται ἀπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ Ὀλύμπου. Ὡς πρὸς τὴν ὄψιν του ὁ ποιητὴς ἐπινοεῖ τὴν θαυμασίαν ἔκφρασιν : ὁ δ' ἦγε τρικτὶ εἰοικώς. Ὅχι φωτεινὸν πρόσωπον οὔτε εὐεργετικὴ παρουσία, ἀλλὰ ὀργὴ καὶ ἀπειλὴ ἐκπορεύεται ἀπὸ τὸν ἀργυρότοξον θεόν, ὅστις κατέρχεται ἀπὸ τὴν οὐράνιον κατοικίαν του ὡς τιμωρὸς καὶ ἐκδικητῆς. — **πυραὶ νεκῶν** : Ὁ Ὀμηρος ὡς τρόπον ταφῆς ἀναφέρει πάντοτε καῦσιν τῶν νεκρῶν, ἐνῶ εἰς παλαιότεραν τοῦ Ὀμήρου ἐποχὴν οἱ νεκροὶ ἐθάπτοντο συνήθως, ὅπως φαίνεται καὶ εἰς τοὺς Μυκηναϊκοὺς τάφους. Τὸ ἔθιμον ταφῆς τῶν νεκρῶν ἐπανῆλθε κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους.

53 - 100

α') 53 - 58 : — **ἐννῆμαρ** = ἐπὶ ἐννέα ἡμέρας (*ἐννέα + ἡμαρ*). — **ῥῆχοτο** = ἐρρίπτοντο, ῥ. *οἴχομαι*. — **τὸ κῆλον** = ξηρὸν ξύλον, βέλος. — **ἀγορήνδε** = εἰς ἀγοράν, εἰς συνέλευσιν (*ἀγείρω*). — **καλέσσατο** = προσεκάλεσε διὰ τῶν κηρύκων, ῥ. μέσ. διαθ. — **τῶ ἐπὶ φρεσὶ** · ἐπὶ φρεσὶ τοῦ. — **λευκῶλενος** = λευκὰς ὠλένας ἔχουσα. — **κῆδομαι** = ἐνδιὰφέρομαι, λυποῦμαι. — **ὅτι ῥα** = ἀφοῦ μάλιστα. Πάντοτε ἡ Ἥρα ἦτο προστάτις τῶν Ἀχαιῶν καὶ τώρα περισσότερον συγκινεῖται βλέπουσα τὸν ἀφανισμόν των. — **ὄρατο** · ἑώρα. — **ἐπεὶ οὖν** · τὸ οὖν ἐπαναφέρει τὴν συνέχειαν τῆς διηγῆσεως περὶ συγκλήσεως τῆς ἀγορᾶς. — **ἤγερθεν** · ἠγέρθησαν, *ἀγείρομαι* = συνέρχομαι εἰς συνέλευσιν. — **ὀμηγερέες τ' ἐγέ-**

νοντο = εὑρέθησαν συγκεντρωμένοι καὶ ἔτοιμοι νὰ συζητήσουν. — **τοῖσι μετέφη** = ὠμίλησε πρὸς αὐτούς. — **ὠκύς** - εἶα - ὕ = ταχύς, γοργός.

59 - 67 : — **ἄμμε**· ἡμᾶς. — **παλιμπλαγχθέντας** = ἀποπλανηθέντας, ἀποτυχόντας τοῦ σκοποῦ. Σειρὰ λέξεων : *νῦν δὴ ἄμμε ἄψ ἀπονοστήσειν παλιμπλαγχθέντας* = τώρα νομίζω ὅτι ἡμεῖς θὰ γυρίσωμεν ὀπίσω χωρὶς νὰ ἐπιτύχωμεν τοῦ σκοποῦ μας. — **ἄψ** = ὀπίσω (ἀπό, Λατ. abs...). — **εἶ γε** = ἐὰν βεβαίως. Ἡ ἀπόδοσις εἶναι τὸ *ἄψ ἀπονοστήσειν*. Ἄλλ' ἐπειδὴ εἶναι ἀμφίβολον καὶ ἂν θὰ διασωθοῦν κἂν (*εἶ φύγοιμεν*), παρεντίθεται καὶ ἄλλη ὑποθετικὴ πρότασις μετὰ αἰτιολογικὴν σημασίαν : *εἰ δὴ ὁμοῦ πόλεμός τε δαμᾶ κλπ.* Ὁ Ἀχιλλεὺς τονίζει ὅτι ὄχι μόνον ὁ σκοπὸς τῆς ἐκστρατείας των θὰ ματαιωθῆ, ἀλλὰ εἶναι καὶ ζήτημα, ἂν θὰ γυρίσουν ὀπίσω. — **δαμᾶ**· μέλλων τοῦ *δάμνημι* = δαμάζω, ἀφανίζω (*δωμή, ἀδμής*). — **ἄγε**· παρακελευσματικὸν = ἔλα, ἄς... — **ἐρείομεν**· ἐρέω = ἐρωτῶ. — **ἱερῆα - ὄνειροπόλον**· οἱ δύο ὄροι δηλώνουν δύο διαφόρους τύπους μαντικῆς. Ὁ *ἱερῆς* μαντεύει διὰ τῆς σπλαγχνοσκοπίας, ὁ δὲ *ὄνειροπόλος* διὰ τῶν ὀνείρων. — **ἦ καὶ ὄνειροπόλον** = ἔστω καὶ ὄνειροπόλον = ἐξηγητὴν ὀνείρων. — τὸ **ὄναρ**· ἔλλειπτ., μόνον ὀνομαστ. καὶ αἰτιατ. — **ὅς κ' εἶποι**· τὸ *κε* = δυννητικόν. — **ὄ τι** = διὰ ποίαν αἰτίαν. — **χῶμαι**· Α 44. — **εἴτ' ἄρα** = μήπως τάχα. — **εὐχῶλη** = εὐχή, δέησις. — **ἐπιμέμφομαι** = κατηγορῶ, παραπονοῦμαι. — **ἐκατόμβη** = θυσία μετὰ ἄφθονα θύματα. — **αἶ κέν πως** = εἴ πως ἂν. Πλγ. ἐρώτησις ἐκ νοουμένου ῥήμ. *σκοπεῖν*, δηλ. νὰ ἐξετάσῃ ὁ μάντις τί θὰ ἤθελεν ὁ Ἀπόλλων, διὰ νὰ ἀποτρέψῃ τὸ κακόν. — **κνίσσης ἀντιάσας** = νὰ ἀντικρύσῃ, νὰ αἰσθανθῆ κνίσσαν. Τὸ ἀντιάω μετὰ γεν. ὡς συμμετοχῆς σημαντ. — **τέλειος** = ἄρτιος, χωρὶς ἐλάττωμα. — **βούλεται**· ὑποτακτ. — **ἡμῖν**· δοτκ. χαριστ. — **ἀπὸ ἀμῦναι** = νὰ ἀποτρέψῃ. — **λοιγὸς** = ὄλεθρος.

68 - 83 : — **ἦ τοι ὄ γε**· ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ **τοῖσι δέ**. Δηλ. αὐτὸς μέν... ἐνώπιον δὲ τοῦ λαοῦ... — **οἰωνοπόλος** = ἐρμηνευτὴς οἰωνῶν. — **ὄχα** = κατὰ πολὺ, ἐξαιρετικῶς. Ἐπίρρ. προσδιορίζον πάντοτε τὸ ἄριστος. — **ἦδη**· ἦδει. — **τὰ ἐόντα** = τὰ παρόντα. — **ἠγήσατο νήεσσι** = ὠδήγησε διὰ τῆς προφητικῆς του δυνάμεως τὰ πλοῖα. — **Ἴλιον εἴσω** = καθ' ὅλην τὴν διαδρομὴν ἀπὸ τῆς Αὐλίδος μέχρι τοῦ Ἴλιου. — **ἦν**· κτητικ. — **πόρε**· ἄορ. β' ἀχρήστου ἔνεστ. = παρέσχε, ἔδωκε. — **σφιν ἀγο-**

ρήσατο = ὁμίλησε πρὸς αὐτοὺς ἐπισήμως· ῥ. ἀγοράομαι. — **μετέειπε**· πρβλ. **μετέφη** Α 58. — **εὐφρονέων** = μὲ καλὴν διάθεσιν καὶ μὲ ὀρθὴν σκέψιν. — **κέλομαι** = προτρέπω, παρακινῶ. — **δίφιλος** = ὁ ἀγαπητὸς εἰς τὸν Δία. — **μυθήσασθαι** = νὰ ἐρμηνεύσω διὰ τοῦ λόγου. — **ἐκατηβελέτης**· συνών. τοῦ **ἐκηβόλος**· Α 14. — **τοιγὰρ** = λοιπόν. — **συντίθημι**· ἔνν. **φρεσὶ** = προσέχω, ἔννοῶ. — **ἦ μὲν μοι ἀρήξιν** = ὅτι ἀληθῶς θὰ μὲ βοηθήσῃς. — **πρόφρων** - **πρόφρουσα** = πρόθυμος. — **ἦ γὰρ** = διότι ἀληθῶς. — **χολόω** = ἐξοργίζω. — **μέγα κρατεῖ** = ἀσκεῖ μεγάλην ἐξουσίαν. — **κρείσσων (ἐστὶ)** = ὑπερσχύει. — **χώσεται**· ἄορ. ὑποτακτ. — **χέρη**· **χερήων** = κατώτερος. — **εἶ περ γὰρ** = διότι καὶ ἄν. — **χόλος** = ὀργή. — **αὐτῆμαρ** = τὴν αὐτὴν ἡμέραν. — **καταπέψη**· ῥ. **καταπέσσω** = καταστέλλω (ἢ πέψις). Πρβλ. νεοελλ. **καταπίνω τὸν θυμὸν μου**. — **μετόπισθεν** = εἰς τὸ μέλλον. — **ἔχω** = κρατῶ, διατηρῶ. — **κότος** = μνησικακία. — **ὄφρα τελέση** = ἕως ὅτου ἐκτελέσῃ, ἔνν. τὴν ἐκδίχῃσιν. — **ἐν στήθεσιν ἐοῖσι**· συναπτ. πρὸς τὸ **ἔχει κότον**. — **φράζομαι** = σκέπτομαι.

84 - 91 :— **ἀπαμείβομαι** = ἀπαντῶ πρὸς. Ἡ ἀπὸ ἐκφράζει τὰς ἐκ περιτροπῆς ἀπαντήσεις. — **θαρήσας μάλα** = μὲ πολὺ θάρρος. — τὸ **θεοπρόπιον** ἢ ἡ **θεοπροπία** = προφητεία, χρησμός. — **οὐ**· ἡ ἄρνησις ἐπαναλαμβάνεται εἰς τὸν στίχ. 88 οὐ τις. — **ῶ**· συναπτ. πρὸς τὸ **εὐχόμενος**. — **ἀναφαίνω** = φανερώω, ἀποκαλύπτω. — **ἐπὶ χθονὶ** = ἐπάνω εἰς τὴν γῆν. — **δέρκομαι** = βλέπω, κοιτάζω (**δράκων**, νεοελλ. **δραγάτης** = ὁ ἀγροφύλαξ). — **παρὰ νηυσὶ**· Α 12. — **οὐ βαρείας χεῖρας ἐποίσει σοι** = δὲν θὰ ἀσκήσῃ βίαν ἐναντίον σου. — **Ἀγαμέμνονα** = περὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος. — **ἦν εἶπης**· ἡ ὑπόθ. εἰς ὑποτακτ. ἐκφράζει τὸ πιθανὸν γενέσθαι, ἐνῶ ἡ ἀπόδοσις εἰς ὀριστικὴν οὐκ ἐποίσει ἐκφράζει τὸ βέβαιον. — **πολλόν**· ἐπίορ. = πολὺ. Πρβλ. **ὄχ' ἄριστος**. — **εὐχεται εἶναι** = διατείνεται, καυχᾶται ὅτι εἶναι. Ἡ περίφρασις **εὐχομαι εἶναι** καταντᾷ εἰς τὴν σημασίαν τοῦ **εἶμι**.

92 - 100 :— **αὐδάω** = ὀμιλῶ. — **ἀμύμων** = ἄψυγος, ἄμεμπτος (στερ. ἂ + **μῶμος**). — **οὐτ' ἄρ** = λοιπόν οὔτε... — **εὐχάλῃς** κλπ. Α 65. — **ἀρητῆρ**· Α 11. — **ἀπολύω** = ἀπολυτρώνω. — **ἄποινα**· Α 13. — **τοῦνεκα** = δι' αὐτὸν τὸν λόγον. — **ἀεικλής** = ἐπονείδιστος, φρικτός. — **λοιγός**· Α 67. — **ἀπωθῶ** = σπρώχνω, ἀπομακρύνω. — **ἀπὸ δόμεναι**· ὑποκμ.

τοὺς Δαναοὺς ἢ τὸν Ἄγαμέμνονα.— ὁ **ἐλίκωψ** — ἡ *ἐλικῶπις* = ἔχων εὐκινήτους καὶ ἐκφραστικούς ὀφθαλμούς (*ἐλικ* - *ἐλίσσω* + *ὤψ*).— **ἀπριάτην** = ἄνευ ἀμοιβῆς, δωρεάν (*ἀ* (στ.) + *ἐπριάμην*). Ἐπίρρημα· πρβλ. *μάτην*, *ἀπτην* κ.ἄ.— **ἀνάποιον** = ἄνευ λύτρων. Ἐπίρρ.— **τότε κέν μιν ἰλασσάμενοι πεπίθοιμεν** = τότε μόνον, ἀφ' οὗ τὸν ἐξιλεώσωμεν, θὰ τὸν ἐπέιθαμεν.

β') Μέσος τύπος τοῦ ὁμῶ με ἐνεργητ. σημασίαν : ὁράτο.
— Ἐπικός τύπος **σφὶν** ἀντὶ σφίσιν.

Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ἤγερθεν, χολωσέμεν, ὄφρα, ἦν μαντοσύνην, πεπίθοιμεν, ἄμμε.

γ') **ἀγορήνδε καλέσσατο λαὸν Ἀχιλλεύς** : Καὶ πρὸ τῶν Ὀμηρικῶν χρόνων ὑπῆρχεν εἰς τὰς ἑλληνικὰς πόλεις - κράτη ὁ θεσμὸς τοῦ νὰ συγκαλεῖται ὁ λαὸς εἰς δημόσιον τόπον, διὰ νὰ συσχεφθῇ καὶ νὰ ἀποφασίσῃ ἐπὶ ζητημάτων γενικοῦ ἐνδιαφέροντος. Κατὰ τὸ πλεῖστον τότε τὰ ἑλληνικὰ κράτη ἐκυβερνῶντο ὑπὸ βασιλέων, οὗτοι δὲ εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις συνεκάλουσαν τὸν λαὸν εἰς ἀγοράν. Βεβαίως οἱ βασιλεῖς εἶχον τὴν πρωτοβουλίαν καὶ αὐτοὶ ἐπεκύρωνον τελικῶς τὰς ἀποφάσεις, εἶχον ὅμως δικαίωμα λόγου καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν παρισταμένων. Εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις, ὅπως συνέβαινε κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Ἰλίου, ἡ ἀγορὰ συνεκαλεῖτο συχνότερον καὶ ὄχι μόνον ὑπὸ τοῦ ὑπερτάτου ἀρχηγοῦ, τοῦ Ἄγαμέμνονος, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἄλλων βασιλέων. Τοιοῦτοτρόπως ὁ Ἀχιλλεύς, κατ' ἐμπνευσιν τῆς Ἥρας, συγκαλεῖ τὴν ἀναφερομένην ἐδῶ ἀγοράν, τὴν ὁποίαν καὶ διευθύνει. — **μάντις** : Τὸ ἔργον τῶν μάντεων ἦτο νὰ ἐξακριβῶνουν τὴν θέλησιν τῶν θεῶν ἐπὶ πραγμάτων, τὰ ὁποῖα εἶχον γίνεαι. Σπανιώτερον ἐπροφῆτευον οἱ μάντις τὰ μέλλοντα νὰ συμβοῦν ἢ ὑπεδείκνυον τὸ πρακτέον. Οἱ μάντις ἐφήρμοζον διαφόρους τρόπους μαντικῆς, ἦτοι ἐκ τῶν *σπλάγγων τῶν θυμάτων* (*ιερεῖς*), διὰ τῶν *ὄνειρων* (*ὄνειροπόλοι*) καὶ διὰ τῶν *οἰωνῶν* (*οἰωνοπόλοι*). Πλὴν ὅμως τούτων ἐγίνετο μαντικὴ καὶ δι' ἐμπύρων, ἦτοι διὰ τῆς φλογὸς τῶν καιομένων θυμάτων, διὰ τοῦ *θροῖσματος* τῶν φύλλων ἱερῶν δένδρων καὶ διὰ *διωσμηῶν*, δηλ. ἀστραπῶν, βροντῶν κ.τ.τ. — **κνίσης ἀντιάσας** : Κατὰ τὴν πίστιν τῶν ἀρχαίων οἱ θεοὶ ἀπελάμβανον τὸν εὐώδη καπνὸν τῶν καιομένων κρεάτων. — **τελείων** : Τὰ θυσιαζόμενα ζῶα ἔπρεπε νὰ εἶναι ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἐλεκτά, δηλ. ἄρτια, εὐτραφῆ καὶ εἰς τὴν πλήρη των

σωματικὴν ἀνάπτυξιν. — **Κάλχας**: Ὁ περίφημος μάντις ἦτο υἱὸς τοῦ Θέστορος καὶ διὰ τῆς προφητικῆς του ἰκανότητος ἤξευρε καὶ παρόντα καὶ μέλλοντα καὶ παρελθόντα. Πρὸ παντὸς ὅμως ἐξετιμήθη ὁ μάντις οὗτος ἀπὸ τὴν σοφὴν καθοδήγησιν, τὴν ὁποίαν παρέσχεν εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς, ὅταν ἐπλευσαν κατὰ τοῦ Ἰλίου. Ἀξιοσημεῖωτον ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς γενικῶς ἐπρότεινε νὰ ἐρωτηθῆ ἓνας μάντις διὰ τὴν αἰτίαν τοῦ λοιμοῦ, ὁ δὲ Κάλχας αὐθορμήτως ἐγείρεται καὶ θεωρεῖ ὅτι ἡ παράκλησις ἀπευθύνεται εἰς αὐτόν: «*κέλευί με, δίφιλε, μνήσασθαι...*». — **ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένου**: εἶναι χαρακτηριστικὸν τῆς ἐλληνικῆς ἀντιλήψεως ὅτι ταυτίζει πάντοτε τὸ φῶς πρὸς τὴν ζωὴν, τὸ δὲ σκότος πρὸς τὸν θάνατον. Τοιοῦτοτρόπως ὁ Ἀχιλλεὺς τονίζει τὴν ὑπόσχεσίν του πρὸς τὸν Κάλχαντα «*ἐφ' ὅσον ζῶ καὶ ἐφ' ὅσον βλέπω*». Ἐξ ἄλλου συχνὰ ἀναφέρει ὁ Ὀμηρος τὸν θάνατον ἐνὸς ἥρωος μὲ τὴν φράσιν «*τὸν δὲ σκότος ὄσσε κάλυπεν*». — **ἐλικώπιδα κούρην**: Τὸ πρῶτον συνθετικὸν τῆς λέξεως ἐκφράζει καὶ τὴν τοξοειδῆ γραμμὴν καὶ τὴν γοργότητα τῆς κινήσεως τῶν ὀφθαλμῶν. Ἡ λέξις εἶναι ἀπὸ τὰ ἐκφραστικώτερα ἐπίθετα τοῦ ἀνθρωπίνου κάλλους. Συχνάκις ἀναφέρεται παρ' Ὀμήρῳ ὡς χαρακτηριστικὸν τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς: «*ἐλίκωπες Ἀχαιοὶ*» (A 389) καὶ ὡς ἐπίθετον ὠραίων γυναικῶν.

101 - 147

α') 101 - 105: — στ. 101 = στ. 68. — **κρείων - οῦσα** = ἄρχων, κύριος· **εὐρὺ κρείων** = ὁ μέγα κράτος ἔχων. (Πρβλ. λατιν. late rex). — **ἄχθυμαι** = κατέχομαι ἀπὸ ἀγανάκτησιν. (ἄχος). — **τὸ μένος** = ἡ ὀρμή, τὸ πάθος. — **μέγα πίμπλαντο** = ἐγένεσαν πολὺ, ἐφούσκωσαν. — **φρένες**· κυρίως τὸ διάφραγμα καὶ γενικώτερον ἡ ψυχὴ. — **φρένες ἀμφιμέλαιναί** = ψυχὴ μαύρη τριγύρω, δλόμαυρη. — **ὄσσε** = οἱ δύο ὀφθαλμοί. — **οἱ** = αὐτῶ. — **λαμπετάω** = λάμπω. — **εἶκτην**· δυϊκ. ὑπερσυντελ. τοῦ **ἜἜ(ο)ικα** = ὁμοιάζω. — **Κάλχαντα πρῶτιστα**· ἀσύνδετον διὰ τὴν ὀργὴν τοῦ βασιλέως. — **κάκ' ὄσσόμενος** = προσβλέπων ἀγρίως (ὄσσε).

106 - 115: — **οὐ πῶ ποτε** = οὐδέποτε ἕως τώρα. — **τὸ κρήγυον** = κάτι ποῦ νὰ εἶναι καλόν. — **ἐστὶ τοι φίλα**· προσωπ. σύνταξ. ἀντὶ ἀπροσώπ.: **ἐστὶ σοι φίλον** = ἀγαπᾶς, σοῦ ἀρέσει. — **ἐσθλός** = καλός. — **ἐτέλεσσας** = ἔκαμες νὰ ἐκπληρωθῆ. — **καὶ νῦν** = ἐπίσης τώρα. — **ἐν**

Δαναοῖσι = ἐν τῇ συνελεύσει τῶν Δαναῶν. — **θεοπροπέω** = λέγῳ θεοπροπίας, ἐρμηνεύω τὰ θελήματα τῶν θεῶν· στ. 87. — **ἀγορεύεις** = λέγεις ἐπισήμως. — **ὡς δὴ** = ὅτι δῆθεν. — **σφιν** = τοῖς Δαναοῖς. — **τεύχω** = κάμνω, προξενῶ. — **κούρης Χρυσήιδος** = τῆς νεαρᾶς θυγατρὸς τοῦ Χρύσου. — **καὶ γὰρ ῥα** = διότι ἀληθῶς. — **προβέβουλα** = προτιμῶ (ἐν τῷ β' συνθετ. τὸ θέμα τοῦ βούλομαι). — **κουριδίη ἄλοχος** = νόμιμος σύζυγος. — **ἔθεν** = αὐτῆς. — **τὸ δέμας** = ἡ κορμοστασιά. — **ἡ φρυῆ** = αἱ φυσικαὶ γραμμαὶ καὶ κινήσεις τοῦ σώματος, ἡ χάρις. — **οὐτ' ἄρ φρένας** = οὔτε ἀλήθεια εἰς τὸν νοῦν. — **ἔργα** = ἐργόχειρα.

116 - 120: — **καὶ ὡς**· παρὰ τὰ χαρίσματα τῆς Χρυσήιδος καὶ τὴν προτίμησίν μου εἰς αὐτήν. — **πάλιν δόμεναι** = ἀποδοῦναι. — **ἡ ἀπολέσθαι** = παρὰ νὰ χάνεται, καὶ ὄχι νὰ χάνεται. — **αὐτάρ**· ἐναντ. = ἀλλά. — **τὸ γέρας** = τὸ τιμητικὸν δῶρον. — **οἶος** = μόνος. — **ἔω**· ὤ. — **ἐπεὶ οὐδὲ ἔοικε** = διότι δὲν ἀρμόζει κἄν. — **λευσσω** = βλέπω, κοιτάζω (λευκός, — lux). — **ῶ** = ὅτι. — **μοι**· δοτκ. ἀντιχαριστική. — **ἔρχεται ἄλλῃ** = πηγαίνει ἄλλοῦ, εἰς ἄλλον.

121 - 129 : — **ποδάρκης** = ταχύπους (ποὺς + ἀρκέω). Πάντοτε εἰς τὴν φράσιν *ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς*. — **κῦδιστε** = πανένδοξε (κῦδος = δόξα). — **φιλοκτέανος** = φιλοκερδής, πλεονέκτης (φιλ. + κτέανον = κτῆμα). — **πῶς γάρ**· ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ τὴν λανθάνουσαν ἀντίρρησην τοῦ Ἀχιλλεύως, ὡς νὰ ἔλεγε : τοῦτο δὲν γίνεται, διότι πῶς... — **μεγάθυμος** = μεγαλόψυχος. Πρβλ. *μεγαλήτωρ*. — **οὐδέ τι** = καὶ οὐδὲν. — **ἴδμεν ἴσμεν**. — **Ξυνηία** = κοινὰ λάφυρα ὅλου τοῦ στρατοῦ (ξυνός = κοινός). — **κείμενα** = βαλμένα κατὰ μέρος, προωρισμένα πρὸς διανομήν. — **τὰ μὲν... τὰ** = ὅσα βεβαίως... ταῦτα. — **ἔξεπράθομεν** = ἀπεκτέησαμεν ἀπὸ κυριευθείσας πόλεις. Βραχυλογικῶς ἀντί : *ἐκπέρασαντες πόλεις ἐκ πολλῶν ἐλάβομεν*. — **δέδασται**· *δατέομαι* = μοιράζομαι. — **λαοὺς**· ὑποκείμεν. τοῦ *ἐπαγείρειν*. — **παλίλλογα ταῦτ' ἐπαγείρειν** = νὰ τὰ συγκεντρώσουν πάλιν πρὸς νέαν διανομήν. — **θεῶ** = κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ θεοῦ. — **προϊήμι** = ἀφίνω, στέλλω. — **ἀποτίνω** = πληρώνω, ἀμείβω. Πρβλ. *τίνω*· Α 42. — **αἶ κέ ποθι** = ἐὰν ἴσως. — **δῶσι**· *δῶ*. — **πόλιν Τροίην** = τὴν Τρωικὴν πόλιν, ἐνν. τὸ Ἴλιον. — **εὐτείχεος** = καλοτειχισμένος, ὀχυρός. — **ἔξαλαπάζω** = κυριεύω καὶ διαρπάζω πόλιν.

130 - 147 : κρείων· Α 102.—μὴ δὴ οὕτως = ὄχι δὰ ἔτσι.—ἀγαθός περ ἐὼν = παρὰ τὴν ἐξαιρετικὴν σου ἀνδρείαν.—θεοείκελος = ὁμοίος μὲ θεὸν (θεὸς + εἶκελος).—μὴ κλέπτε νόω=μὴ σκέπτεσαι νὰ μὲ ἀπατήσης.—οὐ με παρελεύσεαι· παρέρχομαί τινα=προσπερνῶ κάποιον, ξεγελῶ. Εἰς λαϊκὴν ἔκφρασιν «δὲν θὰ μοῦ τὴν καταφέρης».—ἡ ἐθέλεις = ἀλήθεια θέλεις.—ῥφρα ἔχης = ἵνα ἔχης, νὰ ἔχης.—αὐτός· τονίζει τὸ ὑποκείμεν. τοῦ ἔχης=σύ διὰ τὸν ἑαυτὸν σου νὰ ἔχης.—αὐτάρ· ἀντιθετ.—αὐτῶς = ἔτσι.—ἡμαι = κáθημαι.—δεύομαι = στεροῦμαι (δέομαι).—κέλει· Α 74.—εἰ μὲν δώσουσι· θὰ νοηθῆ ὡς ἀπόδοσις : καλῶς ἔχει.—ἄρσαντες κατὰ θυμὸν = ἱκανοποιοῦντες τὴν ψυχὴν μου, ῥ. ἀραρίσκω = προσαρμόζω.—ὅπως ἔσται· πλγ. ἐρώτησις.—ἀντάξιον· ἔνν. ἐκείνου τὸ ὁποῖον χάνω.—ἐγὼ δὲ = ἐγὼ πάντως.—ἔλωμαι· ῥ. αἰροῦμαι=λαμβάνω. Ὑποτακτ. μετὰ τοῦ κέν ἰσοδυναμεῖ μὲ μέλλοντα ὀριστικῆς. Σειρὰ λέξ. : ἐγὼ δὲ ἰὼν αὐτός κεν ἔλωμαι ἢ τεὸν γέρας ἢ Αἴαντος.—τεός = σός.—ἄξω ἐλών· ταυτολογία πρὸς τὸ ἔλωμαι ἰών.—κέν κεχολώσεται· τὸ κέν ἐκφράζει τὴν πιθανότητα τοῦ πράγματος.—Ὁ τετελ. μέλλων ἀντὶ ἀπλοῦ χολώσεται.—δν κεν ἴωμαι = ἐκεῖνος εἰς τὸν ὁποῖον θὰ ἔλθω. Ἐξακολουθεῖ διὰ τοῦ κέν νὰ δηλοῦται ἡ πιθανότης. Δηλ. ἀν συμβῆ νὰ μοῦ ἀρνηθῆτε ἄλλο γέρας, τότε θὰ γίνουν ὅλα αὐτά.—ἡ τοι = βεβαίως, ὅπωςδῆποτε.—μεταφράζομαι = σκέπτομαι κατόπιν.—αὐτῖς = ἄλλην φορὰν.—ἄγε· παρακελευσμ. = ἐμπρός.—ἐρύσομεν· ἀντὶ ἐρύσομεν. Τὸ ῥ. ἐρύω = καθελκύω.—ἄλς - ἄλδς=θάλασσα.—ἐρέτης = κωπηλάτης.—ἐπιτηδές = ἐπιμελῶς. Τὸ ἐπίρρ. δηλώνει ὅτι ἡ ἐκλογή τῶν ναυτῶν πρέπει νὰ γίνῃ μὲ προσοχήν.—ἀγείρομεν... θείομεν... βήσομεν· ὑποτακτ. ἀντὶ ἀγείρομεν = ἄς συλλέξωμεν, θῶμεν, ἀνὰ βήσομεν = ἄς ἐπιβιβάσωμεν.—ἀρχός = ἀρχηγός. (Κατγρμ.).—βουληφόρος = μέλος τῆς βουλῆς τῶν γερόντων, ἐπίσημος (βουλήν + φέρω).—ἡέ = ἡ.—ἐκπαγλος=φοβερὸς (ἐκπλαγος, ἐκπλαγῆναι).—ἐκάεργος = ὁ κατὰ βούλησιν ἐνεργῶν. Ἐπίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος.—ιερά ῥέζω = τελῶ θυσίας· ῥέζω = πράττω (ῥέκτης).

β')—Συγκριτικὸν τοῦ κακός : χερείων.

—Ὁ σύνδεσμος ὅτι : δ.

—Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : δόμεναι, σῶν ἔμμεναι, δώσωσι, ἔθεν, ἔω, ἴδμεν, πολίων.

γ') **εὐρὺ κρείων** : Ἡ ἐπικράτεια τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐξετείνετο εἰς μέγα μέρος τῆς Πελοποννήσου. Περιελάμβανε τὰς Μυκῆνας, τὴν Κόρινθον, τὴν Σικυῶνα, τὴν Πελλήνην, τὸ Αἴγιον καὶ ἐντὸς τῆς περιοχῆς αὐτῆς ἄλλας πόλεις (Β 569 - 575). Ἐκτὸς δὲ τούτου ὁ βασιλεὺς τῶν Μυκηνῶν, ὡς ἡγεμῶν τοῦ μεγαλύτερου κράτους, ἤσκει μεγάλην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν ἡγεμόνων τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος, διὸ καὶ λαμβάνει τὴν πρωτοβουλίαν τῆς Τρωικῆς ἐκστρατείας.—**φρένες ἀμφιμέλαινοι** : Ἡ ἔκφρασις δηλώνει τὴν ἔντασιν τῆς ὀργῆς τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἡ ὁποία συντελεῖ εἰς τὸ νὰ πλημμυρίσουν αἱ φρένες του ἀπὸ σκοτεινὸν αἷμα. Ἐξωτερικῶς δὲ περιγράφει ὁ ποιητὴς θαυμάσια τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ὀργῆς αὐτῆς μετὰ τὴν παρομοίωσιν ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ του ὠμοιάζον μετὰ λάμπον πῦρ.—**μάντι κακῶν** : Καὶ εἰς ἄλλην περίπτωσιν ὁ Κάλχας ἐμάντευσε δεῖνὰ διὰ τὸν Ἀγαμέμνονα. "Ὅταν εἶχε συγκεντρωθῆ ὁ στόλος τῶν Ἀχαιῶν εἰς τὴν Αὐλίδαν καὶ ἔνεκα νηνεμίας δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποπλεύσῃ, ὁ περιφνημὸς μάντις ἐπέβαλεν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα νὰ θυσιάσῃ τὴν πρωτότοκον κόρην του Ἰφιγένειαν, διὰ νὰ ἐξιλεωθῆ ἡ θεὰ Ἄρτεμις, εἰς τὴν ὁποίαν κάποτε εἶχεν ἀσεβῆσαι ὁ Ἀγαμέμνων.—**οἴκοι ἔχειν** : Κατὰ τὰ ἔθιμα τῆς Ὀμηρικῆς ἐποχῆς ὁ οἰκοδεσπότης ἠδύνατο νὰ ἔχῃ πλὴν τῆς νομίμου συζύγου του, τῆς *κουριδῆς ἀλόχου*, καὶ ἄλλας γυναῖκας.—**Κλυταιμῆστρα** : Ἦτο δίδυμος ἀδελφὴ τῆς Ἑλένης, θυγάτηρ τοῦ Τυνδάρεω, βασιλέως τῆς Σπάρτης, καὶ τῆς Λήδας.—**οὔτ' ἄρ φρένας οὔτε ἔργα** : Ἡ ἀξία μιᾶς γυναικὸς ἐκτιμᾶται ὄχι μόνον ἀπὸ τὰ σωματικὰ χαρίσματα (*δέμας καὶ φῆν*), ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ψυχικὴν ἀρετὴν (*φρένας*) καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ καλαισθησίαν εἰς τὰ γυναικεῖα ἔργα.—**τὰ μὲν πολίων ἐξεπράθομεν** : Κατὰ τὴν μακροχρόνιον πολιορκίαν τοῦ Ἰλίου οἱ Ἀχαιοὶ ἐπεχειροῦν καὶ ἄλλας ἐπιδρομὰς εἰς παραλίους μάλιστα πόλεις, τὰς ὁποίας ἐκυρίευσαν καὶ ἐλεηλάτουν. Ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἐπιχειρήσεων ἀπεκόμιζον λάφυρα, κοινὸν κτῆμα ὅλου τοῦ στρατοῦ (*ξυθία*). Μεταξὺ τῶν λαφύρων κατελέγοντο καὶ εὐγενεῖς γυναῖκες, τὰς ὁποίας κατὰ τὴν διανομὴν ἔδιδον εἰς τοὺς ἡγεμόνας ὡς ἐξαιρετὸν δῶρον (*γέρας*).—**ἑυτείχεον πόλιν** : Τὸ τεῖχος τοῦ Ἰλίου ἦτο τόσον ὀχυρόν, ὥστε ἐπιστεύετο ὅτι εἶχον οἰκοδομήσει τούτο οἱ θεοί. Τὸ γεγονός ἄλλως τε ὅτι τὸ Ἰλιον ἀντέσχεν ἐπὶ δέκα ἔτη εἰς τὰς ἐφόδους τῶν Ἀχαιῶν μαρτυρεῖ ὅτι πράγματι ἡ πόλις ἦτο ἰσχυρότατα ὠχυρωμένη (βλ. εἰκ. 3).—**Αἴας** : Υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος, βασιλεὺς τῆς Σαλαμῖνος, ἦτο ὁ δεῦτερος κατὰ τὴν ἀνδρείαν ἦρωας μετὰ τὸν Ἀχιλλεῦ, τοῦ ὁποίου ἦτο καὶ ἐξάδελ-

φος, διότι ὁ Τελαμών καὶ ὁ Πηλεὺς ἦσαν ἀδελφοί.— νῆα μέλαιναν : Λέγονται οὕτω τὰ πλοῖα, διότι συνήθως εἶχον βαθύ χρῶμα προσδιδόμενον εἴτε διὰ βαφῆς ἢ δι' ἐπαλείψεως πίσης. Εἰς ἓνα ναυτικὸν λαόν, ὅπως ἦσαν οἱ Ἕλληνες, ἔκαμνεν ἐντύπωσιν πᾶσα λεπτομέρεια σχετικῆ μετὰ τὸ χρῶμα καὶ τὴν κατασκευὴν τῶν πλοίων. Ὁ Ὅμηρος μεταχειρίζεται ὡς κοσμητικὰ τῶν πλοίων ποικιλώτατα ἐπίθετα : *κραινόπρωροι*, *φαινοκόρηροι*, *μυλοπάρηροι*, *ἐὐσελμοι*, *ὠκύποροι* νῆες κ.ἄ.— **εἰς ἄλλα διαν :** Ἡ θάλασσα χαρακτηρίζεται ὡς θεϊκὸν στοιχεῖον λόγῳ τῆς ἀπεραντοσύνης της. Πᾶν μέγα καὶ ἄγνωστον θεωρεῖται συγγενὲς πρὸς τοὺς θεοὺς.— **βουληφόρος :** μετὰ τὸ ἐπίθετον αὐτὸ ὀρίζονται οἱ εὐγενεῖς, οἵτινες συσκέπτονται μετὰ τοῦ βασιλέως περὶ τῶν κοινῶν καὶ ἐκφράζουν ἐπ' αὐτῶν γνώμην.— **Ἰδομενεύς :** Βασιλεὺς τῆς Κρήτης ἀπὸ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ διακεκριμένους ἀρχηγούς τῆς Τρωικῆς ἐκστρατείας.

148 - 187

α') 148 - 160 : — **ὑπόδρα** = μετὰ τοῦ ἄγριον βλέμμα (ὑπὸ + ῥίζ. *δροακ - δέρομαι*), ἐπίρρ.— **πόδας ὠκύς** · A 48. — **ὦ μοι** · ἐπιφών. ἀγανακτήσεως.— **ἐπιειμένος** = ἐνδεδυμένος, ῥ. *ἐπι + ἐννομαι, ἐφέννομαι*.— **κερδαλέοφρων** = ὁ ἐπιζητῶν τὸ κέρδος (*κερδαλέος + φρήν*).— **πρόφρων** · A 77.— **τοὶ ἔπεσιν** · σοὶ τοῖς λόγοις = εἰς τοὺς λόγους σου. — **ὄδον ἐλθέμεναι** = νὰ μεταβῆ εἰς τινὰ ἀποστολήν, δηλ. πρεσβεΐαν, ἐνέδραν κ.τ.τ.— **Ἴφι** · A 38.— **οὐ γὰρ ἐγώ** · ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ τὴν ὑπονοουμένην σκέψιν τοῦ Ἀχιλλέως ὅτι πρῶτος αὐτὸς δὲν θὰ ὑπακούῃ εἰς τὸ ἐξῆς τὸν Ἀγαμέμνονα. — **ἔνεκα Τρώων μαχησόμενος** = μετὰ τὸν σκοπὸν νὰ πολεμήσω τοὺς Τρῶας. — **αἰχμητῆς** = ὁ χειριζόμενος δεξιῶς τὴν αἰχμὴν τοῦ δόρατος, πολεμιστής. — **οὐ τι** = οὐδόλως. — **αἵτιός εἰμί τινι** = βλάπτω, ἀδικῶ τινι. — **ἐλαύνω** = ἀπάγω. — **οὐδὲ μὲν ἵππους** · ὁ μὲν βεβαιωτικὸς. — **ἐριβῶλαξ** = γῆ ἔχουσα μεγάλους βῶλους χρώματος, εὐφορος (*ἐρι* (ἐπιτ.) + *βῶλαξ*). — **βωτιάνειρα** = γῆ τρέφουσα ἄνδρας, τροφὸς ἡρώων (*βόσκω, βῶτωρ + ἀνῆρ*).— **δηλέομαι** = βλάπτω (*δηλητήριον*).— **ἐπεὶ ἦ** = διότι ἀλήθεια. — **οὐρεα σκιόεντα** = σκιερά, ἄγρια βουνά. — **θάλασσα ἠχήμεσα** = ἠχοῦσα ἀκαταπαύστως, πολυτάραχος.— **σοί** · ἡ ἄντων. τίθεται μετὰ ἔμφασιν πρὸ τοῦ ἄμ' ἐσπόμεθα. — **μέγα ἀναιδὲς** = ἀναιδέστατε. — **τιμὴν ἀρνύμενοι** = ἐπιδιώκοντες νὰ λάβωμεν ἐκδίκησιν.— **Μενελάω σοὶ τε** ·

δοτ. χαριστ. — κυνώπα· μόνον εἰς κλητ. = πού ἔχεις ὄμματα κυνός, ἀναιδέστατε. — πρὸς Τρώων = ἀπὸ τούσ Τρῶας. — μετατρέπομαι = στρέφω πρὸς τι, προσέχω κάτι. — τῶν οὐ τι μετατρέπη = αὐτὰ διόλου δὲν τὰ λαμβάνεις ὑπ' ὄψιν. — ἀλεγίζω = φροντίζω, ἐνδιαφέρομαι.

161 - 171 : — καὶ δὴ = καὶ ἰδοῦ, καὶ ὀρίστε. — αὐτός· προσδιор. τὸ ὑποκείμεν. τοῦ ἀφαιρώσεσθαι. — ᾧ ἐπι· ἐπὶ ᾧ = πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ ὁποίου. — μογέω = κοπιᾶζω, κουράζομαι. — υἱες Ἀχαιῶν = οἱ Ἀχαιοί. Πρβλ. νεοελλ. τὰ Ἑλληνόπουλα = οἱ Ἕλληνες στρατιῶται. — οὐ μὲν ἔχω = δὲν ἔχω ἄλλως τε. — εὖ ναιόμενον = κατοικουμένην ἀπὸ ἐκλεκτοῦσ κατοίκους, εὐτυχῆ καὶ πλουσίαν εἰς λάφυρα. — πτολίεθρον = κάποιαν πόλιν. — πολυαίξις = προκαλῶν πολλήν ταραχήν, ὀρηκτικὸς. — διέπτω = διευθετῶ, διεξάγω. — ἀτάρ = ἐν τούτοις. — δασμός = διανομὴ λαφύρων. — τὸ γέρας = τὸ καθιερωμένον τιμητικὸν δῶρον. — ὀλίγον τε φίλον τε = μικρόν, ἀλλὰ ἄρκετὸν δι' ἐμέ. — ἐπεὶ κε = ὁσάκις. — κάμνω = κουράζομαι, μετὰ κατηγρημ. μετοχῆς. — νῦν δέ· τὸ δέ ἐναντιωμ. — ἐπεὶ ἦ· A 156. — φέρτερον = καλύτερον. — ἴμεν· ἴεναι. — κορωνίς· μόνον εἰς τὴν ἔκφρ. νηυσὶ κορωνίσις = πλοῖα μὲ τοξοειδῆ ἄκρα. — σ(οι) = πρὸς χάριν σου. — δῖω = σκέπτομαι, εἶμαι διατεθειμένος. — ἀτιμος = περιφρονημένος. — τὸ ἄφενος = ἀγαθὰ, περιουσία (ἀφρεῖός = πλούσιος). — ἀφύσσω = σωρεύω.

172 - 187 : — φεῦγε μάλα = μάλιστα, νὰ φύγης. — ἐπέσσυται· ῥῆμ. ἐπισσεύομαι = σπεύδω, ἐπιθυμῶ. — λίσσομαι· A 15. — οἱ κε τιμήσουσι· τὸ κέ μετὰ μέλλοντος ἐκφράζει τὸ ὀριστικόν. — μητίετα = σύμβουλος, πάνσοφος (μητις, μητίομαι)· ἐπίθετον τοῦ Διός. — ἔχθιστος = μισητότατος. — διοτρεφής = ὁ παρὰ τοῦ Διός τραφεῖς, εὐγενής· ἐπίθ. βασιλέων. — καρτερός· κρατερός = ἰσχυρός. — θεός που = κάποιος θεός, νομίζω. — σῆς = σαῖς. — Μυρμιδόνεσσιν = εἰς τὴν χώραν τῶν Μυρμιδόνων. — ἀλεγίζω· A 160. — ὄθομαι = ἀνησυχῶ. — κοτέω = εἶμαι θυμωμένος (κότος· A 82). — δέ τοι = μάλιστα. — ὡς = ἀφοῦ. — τὴν μὲν πέμψω = βεβαίως θὰ τὴν στείλω. — κ(ε) ἄγω· ἀντὶ ἄξω. — ἠ κλισίη = ἡ σκηνή (κλίω). — φέρτερος = ἀνώτερος. — στυγέω = ἀποστρέφομαι, ἀποφεύγω. — φάσθαι ἴσον ἐμοὶ = νὰ λέγῃ ὅτι εἶναι ἴσος μου. — ὀμοιωθήμεναι (ἐμοὶ) ἄντην = νὰ παραβάλλεται ἀναφανδὸν μὲ ἐμένα.

β') Χρήσις τοῦ ἐνεργητικοῦ τύπου τοῦ οἴομαι : **δῶ**.

— Σχηματισμός τοῦ υἱός κατὰ τὰ τριτόκλ. **υἱες**.

Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : **μητιέτα, σέθεν, φάσθαι, αἰχμητῶν, καρτερός**.

γ') **ἀναιδεῖην ἐπιειμένε** : Ἡ ὀργίλη αὐτὴ ἔκφρασις τοῦ Ἀχιλλέως ἔχει ἀκριβεστάτην καὶ λεπτοτάτην ἔννοιαν. Ὁ ἐνδεδυμένος τὴν ἀναιδεῖαν φανερώνει αὐτὴν εἰς ὅλας τοὺς πράξεις, ὅπως ὁ καθεὶς ἔχει φανερὰ τὰ ἐνδύματά του.—**οὐ γὰρ ἐμὰς βοῦς ἤλασαν...** : Συχνότατη αἰτία πολέμου κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους ἦτο ἡ διαρπαγὴ βοσκημάτων καὶ ἄλλων ἀγαθῶν. Ἐὰν οἱ ὑφιστάμενοι τὴν ἐπιδρομὴν κατῴρθωνον νὰ διασώσουν τὰς πόλεις των, ἐπεχείρουν κατόπιν πόλεμον ἐκδικήσεως.—**Φθία** : Λέγεται ἡ χώρα καὶ ἡ πόλις τῶν Μυρμιδόνων ἐν Θεσσαλίᾳ, ὅπου ἐβασίλευεν ὁ πατὴρ τοῦ Ἀχιλλέως Πηλεὺς.—**οὔρεα σκιοέεντα** : Ὑψηλὰ καὶ δύσβατα τὰ Θρακικὰ καὶ Μακεδονικὰ ὄρη χωρίζουν τὴν χώραν τῶν Τρώων ἀπὸ τὴν χώραν τοῦ Ἀχιλλέως. Τὸ ἐπίθετον **σκιοέεντα** ὀρίζει τὴν σκοτεινὴν ὄψιν τῶν βουνῶν, τὰ ὅποια καλύπτονται ἀπὸ πυκνὰ δάση.—**τιμὴν ἀρνύμενοι Μενελάῳ σοί τε** : Ἡ Τρωικὴ ἐκστρατεία εἶχε τὸν χαρακτῆρα τιμωρίας ἐπιβαλλομένης εἰς τοὺς Τρώας, διότι προσέβαλον τὴν τιμὴν τῶν Ἀτρειδῶν διὰ τῆς ἀρπαγῆς τῆς Ἑλένης.—**ὀλίγον τε φίλον τε** : Ἡ ἔκφρασις αὐτὴ, ὅπως καὶ ἡ ἐν Ὀδυσσεΐα « *δόσις ὀλίγη τε φίλη τε* » (ζ 208), ἔχει καταστῆ παροιμιώδης.—**μητιέτα Ζεὺς** : Ὁ μέγιστος τῶν θεῶν χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὸν Ὅμηρον ὄχι μόνον ὡς κύριος τῶν φυσικῶν δυνάμεων (*νεφεληγερέτα, ἐρίγδονπος, κελαινεφής*), ἀλλὰ καὶ ὡς θεὸς μὲ ἠθικὰς καὶ πνευματικὰς ιδιότητας. Ταύτας ἐκφράζουν τὸ συχνότατον τοῦ Διὸς ἐπίθετον **πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε** καὶ τὸ ἐδῶ ἀναφερόμενον **μητιέτα**.—**Βρισηῖς** : Εἶναι ἡ κόρη τοῦ Βρισεῶς αἰχμαλωτισθεῖσα κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Λυρνησοῦ.

188 - 222

α') 188 - 201 : — τὸ **ἄχος** = λύπη, ἀγανάκτησις.— **ἐν στήθεσίν οἱ** = μέσα εἰς τὸ στῆθος του.— τὸ **ἤτορ** = ἡ καρδιά.— **λάσιος**=μαλλιαρός.— **διάνδιχα** = κατὰ δύο τρόπους (*διὰ - ἀνὰ - δίχα*). **μερμηρίζω** = διαλογίζομαι (*μερ - μέριμμα*) : **διάνδιχα μερμηρίζω** = εἶμαι μὲ δύο γνώμας, ἀμφιταλαντεύομαι.—**φάσανον**=ξίφος (*ἀντὶ σφάγανον, σφά-*

ζω).—**έρυομαι** = σύρω, ἔλκω.—**έρύω**· A 141.—**άνίστημι** = ἐγείρω τινά ἀπὸ τὴν θέσιν του. Ἐδῶ : νὰ τοὺς σηκώσῃ καὶ νὰ τοὺς διαλύσῃ. — **ὁ δέ**· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ τοὺς μέν. — **ἐναρίζω** = φονεύω. — **ἐρητύω** = ἀναχαιτίζω, συγκρατῶ. — **ἦος** = ἔως. — **ὀρμαίνω** = ἀνακινῶ κατὰ νοῦν (ὀρμάω). — **κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν** = ἐνῶ ἑταλαντούετο μεταξὺ σκέψεως καὶ πάθους.—**ἔλκετο** = ἤρχισε νὰ σύρῃ.—**ὁ κολοῆς** = θήκη ξίφους.—**ἦλθε δέ**· τὸ δέ ἐναντιωμ. = ἦλθεν ὁμως. — **πρὸ ἦκε**· ῥ. **προῖημι** = ἐκπέμπω, ἀποστέλλω.—**ὁμῶς** = ὁμοίως, ἐξίσου.—**κῆδομαι**· A 56.—**ὄπιθεν** = ὀπισθεν. — **οἶος**· A 118.—**θαμβῶ** = ἐκπλήττομαι.—**μετὰ τρέπομαι** = στρέφω ὀπίσω.—**ἔγνω** = ἀνεγνώρισε.—**δεινῶ**· κατηγ. τοῦ ὄσσε.—**ὄσσε**· A 104.—**φάανθεν**· ἐφάνθησαν = ἤστραψαν.—**μιν** = αὐτήν. Συναπτ. τῶ *προσηύδα*.

202 - 214 : —**τίπτε**· *τί ποτε* = διατί λοιπόν.—**αὔτε** = πάλιν.—**αἰγίοχος** = ὁ κρατῶν τὴν αἰγίδα· ἐπίθετ. τοῦ Διός.—**εἰλήλουθας**· *ἐλήλυθας*.—**τὸ τέκος** = τὸ τέκνον.—**ἦ** = μήπως.—**ὔβρις**= ὑπεροψία, αὐθαίρεσία.—**ἐκ ἐρέω τοι** = θά σοῦ βεβαιώσω. — **τελέεσθαι** = *στι* θά πραγματοποιηθῇ.—**ἦς**· κτητ.—**ὑπεροπλίη**=ὑπεροψία, θρασύτης (ὑπεροπλος).—**τάχα ποτέ** = γρήγορα κάποτε.—**θυμός** = ψυχή, ζωή.—**γλαυκῶπις** = ἔχουσα σπινθηροβολοῦντας ὀφθαλμούς (*γλαυκός* = *στιλπνός + ὦπ*).—**τεόν**· σόν.—**ἄγε λῆγε** = ἔλα παῦσε.—**πίθαι**· *πίθομαι* = *πειθομαι*.—**ὡς ἔσεται περ** = ὅπως βεβαίως θά γίνῃ.—**ἔξερέω**· A 204. — **τετελεσμένον ἔσται** = θά ἐκπληρωθῇ. — **καὶ τρίς τόσα** = ἀκόμη καὶ τριπλάσια.—**παρέσσεταί τοι** = θά ἔλθουν κοντά σου, θά σοῦ δοθοῦν.—**ἴσχομαι** = συγκρατοῦμαι.—**ἡμῖν** = εἰς ἐμέ καὶ εἰς τὴν Ἥραν.

215 - 222 : — **μὲν** = βεβαίως.— **σφωίτερον ἔπος** = τὴν ἐντολὴν ὑμῶν τῶν δύο (*σφῶν*· *δυῖκ*. τοῦ *σύ*).—**εἰρύσασθαι**· *εἰρύομαι* = σφάζω, φυλάττω.—**κεχολωμένον περ**· ἐναντ. μετοχ. — **ὡς** = οὕτως.— **ἐπιπείθομαι** = ὑπακούω.—**τ(ε) ἔκλυον**· ἄορ. γνωμ. Τὸ *τε* συνάπτει στενότερον τὰς δύο ἐννοίας : ἡ ὑπακοή πρὸς τοὺς θεοὺς ἔχει βέβαιον ἀποτέλεσμα νὰ εἰσακούσουν καὶ οἱ θεοὶ τὰς δεήσεις μας. — **κλύω**· A 37.— **ἦ**=εἶπε· *ῥῆμα ἡμί* (*Λατ. aio*).—**ἡ κώπη**=ἡ λαβή.— **σχέθε**· *ἔσχε*· *ἔχω* = κρατῶ.— **ἄψ** = ὀπίσω.— **ῶσε**· ὠθῶ.— **οὐδ' ἀπίθησεν** = ὑπήκουσε. *Σχῆμα* λιτότητος.— **βεβήκει**· ὁ ὑπερσυντλ. *δηλοῖ* τὴν τα-

χεῖαν ἐξαφάνισιν τῆς Ἀθηνᾶς.— μετὰ = μεταξύ.— δαίμονες = θεοί.

β') Πατρωνυμικὸν τοῦ Πηλεὺς εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις : Πη-
λεΐωνος - ωνι - ωνα.

— Χρῆσις παραλλήλων τύπων τοῦ ἔως : ἦος, εἴως.

— Ἐπικὸς τύπος τοῦ ὀπισθεν : ὀπιθε.

— Κτητική ἀντωνυμία ἐπὶ δύο κτητόρων δευτέρου προσώπου :
σφωίτερον.

— Ἐπικὸς τύπος τοῦ ἀορίστου τοῦ ἔχω : ἔσχεθον (ἔσχον).

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : φάανθεν, πίθηαι,
ὑβριος, ὤς, τεόν, φάσγανον.

γ') ἔλκετο δ' ἐκ κολεοῖο μέγα ξίφος : Ἀφοῦ ἀμφεταλαντεύθη
ὁ Ἀχιλλεύς, κατέληξεν εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ φονεύσῃ τὸν Ἀγαμέμνονα
καὶ ἀκριβῶς εἰς τὴν κρίσιμον αὐτὴν στιγμὴν ἐπεμβαίνει ἡ Ἀθηνᾶ.—
ἦλθε δ' Ἀθήνη : Οἱ Ὀλύμπιοι θεοὶ συχνότατα ἐμφανίζονται εἰς τοὺς
Ὀμηρικοὺς ἥρωας, ἀόρατοι διὰ τοὺς ἄλλους, ὅπως τῶρα ἡ Ἀθηνᾶ
εἰς τὸν Ἀχιλλέα (οἷα φαινομένη) καὶ καθοδηγοῦν αὐτοὺς εἰς τὰς
πράξεις των.— ξανθῆς κόμης : Χαρακτηριστικὸν καλλονῆς δι' ἄν-
δρας καὶ διὰ γυναῖκας ἐθεωρεῖτο ἡ ξανθὴ κόμη καὶ γενικώτερον ἡ
κόμη, ὡς εἰκάζομεν ἀπὸ τὰ ἐπίθετα, τὰ ὅποια χρησιμοποιοεῖ ὁ ποιη-
τῆς : εὐπλόκαμος, ἐῦκομος, κάρη κομόωντες κ.ἄ.— δεινὴ οἱ ὄσσε
φάανθεν : Εὐστοχώτατα ὁ ποιητῆς ἐξάγει ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς
Ἀθηνᾶς τὴν δεινὴν ἀνταύγειαν τῶν ὀφθαλμῶν της, ἡ ὅποια προπάν-
των παρέλυσεν τὴν κίνησιν τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τὸν ἔκαμε νὰ κρατήσῃ
τὸ χεῖρι του.— αἰγίοχος : Λέγεται οὕτως ὁ Ζεὺς, διότι ὡς ἀσπίδα
κρατεῖ αἰγίδα. Ἦτο δὲ ἡ αἰγίς θεῖον καὶ τρομερὸν ὄπλον, συμβολίζον
τὴν θύελλαν καὶ τὴν ἐκρηξίν τοῦ κεραυνοῦ (καταιγίς).— ἐπ' ἀργυ-
ρή κώπη : Αἱ λαβαὶ τῶν ξιφῶν ἦσαν ποικιλώταται κατὰ τὸ σχῆ-
μα καὶ κατὰ τὴν διακόσμησιν, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὰ ξίφη, ἅτινα εὑρέ-
θησαν εἰς τοὺς Μυκηναϊκοὺς τάφους. Τοιοῦτοτρόπως ἐχρησιμοποιοῦντο
λαβαὶ ἐξ ἐλέφαντος, ἐκ χρυσῶν ἐλασμάτων καὶ ἄλλων πολυτίμων
ὕλων. Τὸ κυρίως ξίφος ἦτο ἀπὸ χαλκῶν (βλ. εἰκ. 6), εἶχε μῆκος ἑνὸς
περίπου μέτρου, ἐφυλάσσετο ἐντὸς θήκης (τοῦ κολεοῦ) καὶ ἐκρέματο
ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ὤμου ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ μηροῦ διὰ λωρίου (τοῦ τελα-
μῶνος).

α') 223 - 232 : — **ἐξαυτίς** = ἐκ νέου.—**ἀταρτηρὸς** = βίαιος, δριμύς.—**οἰνοβαρὴς** = βεβαρημένος ὑπὸ οἴνου, μέθυσος.—**κυνὸς ὄμματα ἔχων**· περίφρασις τοῦ *κυνῶπα*.—**θωρήσσομαι** = ἐτοιμάζομαι πρὸς μάχην (*θώραξ*).—**λόχος** = ἐνέδρα, ἐπικίνδυνος ἀποστολή.—**ἀριστεύς** = ἡγεμών, ἀρχηγός.—**τλῆναι** = τολμᾶν. Ὁ ἀόρ. εἰς σημασίαν ἐνεστώτος. — **τό·** *ἰέναι λόχονδε*. — ἡ **κῆρ-ηρὸς** = ἡ μοῖρα τοῦ θανάτου, ὁ θάνατος. — **εἶδετε** = φαίνεται. — **ἦ·** εἰρωνικῶς = βεβαίως, ἀλήθεια. — **λῶιον·** *λῶιον* = καλύτερον, συμφερότερον.—**κατὰ στρατὸν** = εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ στρατοπέδου.—**δῶρα** = γέρα.—**ἀποιρεῖσθαι·** ἀφαιρεῖσθαι. — **ὅς τις·** ἀναφ. ὑποθ. πρότασις. = *εἰ τις...*—**ἀντίον σέθεν** = ἐναντίον σου.—**δημοβόρος** = ὁ κατατρώγων τὰ δημόσια, ἀρπακτικὸς (*δήμος + βορά, βιβρώσκω*). Ὁ *κατ'* ὀνομαστικὴν χαρακτηρισμὸς καὶ ἐν γένει ἡ ἀνγκλόουθος κατασκευὴ τοῦ λόγου μαρτυρεῖ τὴν ἔξασιν τοῦ Ἀχιλλέως. — **ἐπεὶ·** αἰτιολογεῖ τὸ *δημοβόρος* ἐν σχέσει μετὰ τὴν ἀνεκτικότητα καὶ τὴν ἀδιαφορίαν τῶν ὑπηρετῶν του. — **οὔτιδανός** = μηδαμινός, τιποτένιος.—**ἦ γάρ·** ἐνν. *ἄλλως·* τουτέστιν : ἂν δὲν εἶχες οὔτιδανούς ὑπηρετοὺς.—**ῥστατα** = διὰ τελευταίαν φοράν.—**λωβήσαιο ἂν** = θὰ ἔκαμνες ἀτιμίαν· ῥ. *λωβάομαι λώβῃ*).

233 - 244 : — **ἔκ τοι ἔρέω·** A 204. — **ἐπι** = πρὸς τούτοις, προσθέτως εἰς τὸν λόγον μου.—**τὸ μὲν** = τὸ ὁποῖον βεβαίως.—**ὁ ὄζος** = ὁ κλάδος.—**φύω** = φυτρώνω.—**τομῆ** = ὁ κορμὸς ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐκόπη (*τέμνω*).—**ἀναθλέω** = θάλλω, βλαστάνω.—**περὶ** = τριγύρω.—**ἔ** = αὐτό, δηλ. τὸ σκῆπτρον.—**χαλκός** = τὸ ὀρειχάλκινον ἐργαλεῖον.—**λέπω** = ξεφλουδίζω (*λεπίς*).—**μῖν** = τοῦτο, τὸ σκῆπτρον.—**φορέω** = κρατῶ διαρκῶς (*θαμιστ. τοῦ φέρω*).—**δικασπόλος** = ὁ ἀπονέμων τὸ δίκαιον.—**αἱ θέμιστες** = οἱ νόμοι, ἡ γνῶσις τοῦ δικαίου. — **ἐρύομαι** = σφάζω, διαφυλάττω.—**πρὸς Διὸς** = κατὰ παραχώρησιν τοῦ Διός.—**ὁ δὲ** = οὗτος δέ.—**ἦ ποτε** = ἀναμφιβόλως κάποτε.—**ποθὴ Ἀχιλλῆος ἴξεται** = θὰ ποθήσουν τὸν Ἀχιλλέα, θὰ αἰσθανθοῦν τὴν ἀπουσίαν τοῦ Ἀχιλλέως (ἡ *ποθή·* παράλληλος τύπος τοῦ *πόθος*).—**ἄχθυμαι** A 103.—**χραιομέω·** A 28. — **εὔτ(ε) ἂν** = ὅταν. — **ὑφ' Ἐκτορος·** ποιητ. αἷτ. εἰς τὸ *πίπτωσιν*.—**ἀνδροφόνος** = ὁ φονεύων ἄνδρας, φονικός. — **ἔνδοθι** = μέσα σου.—**ἀμύσσω** = ξεσχίζω, σπαράττω (*ἀμυχή*). — **χωδ-**

μενος· Α 44.— ὁ τ(ε)· ὅς τε· ἀναφορ. αἰτιολ. πρότασις. Δηλ. θὰ θλίβουσαι σύ, διότι δὲν ἐτίμησες...— τίω = τιμῶ.

β') Παράλειψις τῆς ἐκθλίψεως κατὰ τὴν σύνθεσιν : ἀπό - αἰρείσθαι.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : εἰρύαται, μιν .

γ') οἰνοβαρές : Ἡ ὑπερβολικὴ οἰνοποσία ἐθεωρεῖτο κακὸν καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἀχιλλεὺς ὀνειδίξει τὸν ἀντίπαλόν του μὲ τὸ ἐπίθετον αὐτό.— μέγαν ὄρκον : Ἐπίσημον ὄρκον ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς συνήθεις διαβεβαιώσεις. Τοιοῦτος ἐπίσημος ὄρκος διὰ τοὺς βασιλεῖς ἦτο νὰ ὀρκισθοῦν εἰς τὸ σκῆπτρόν των.— σκῆπτρον : Σύμβολον ἀρχόντων καὶ ἐν γένει ἐπιστῆμων προσώπων. Οἱ ἄρχοντες τὸ ἐκράτουν πάντοτε (φορέουσι) εἰς τὰς δημοσίας συγκεντρώσεις, ἐκτάκτως δὲ καὶ ὁμιλοῦντες εἰς τὴν ἀγορὰν ἐκράτουν κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀγορεύσεως σκῆπτρον, τὸ ὁποῖον ἐδίδετο εἰς αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ κήρυκος. Τὰ σκῆπτρα τῶν βασιλέων ἦσαν πολλάκις χρυσοποίκιλτα (κατωτέρω : Α 246).— χαλκός : Τὸ μέταλλον, τὸ ὁποῖον ὁ Ὅμηρος λέγει χαλκὸν καὶ τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται εἰς ὅπλα καὶ σκεύη, ἦτο ὀρείχαλκος, ἐφ' ὅσον ὁ καθαρὸς χαλκὸς εἶναι ἀκατάλληλος διὰ κατασκευὴν στερεῶν ἀντικειμένων. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ὀμήρου ἦτο γνωστὸς καὶ ὁ σίδηρος.— δικασπόλοι, οἱ θέμιστας πρὸς Διὸς εἰρύαται : Οἱ ἄνθρωποι τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων ἐπίστευον, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἔχει λάβει ἀπὸ τὸν Δία τὴν ἐντολὴν νὰ ἀπονέμη τὸ δίκαιον καὶ συγχρόνως τοὺς ἀγράφους τότε νόμους (τὰς θέμιστας), ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ἐδίκασε τοὺς ὑπηκόους του.— Ἐκτορος ἀνδροφόνοιο : Ὁ Ἐκτωρ ἦτο ὁ πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ βασιλέως Πριάμου, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Τρωικοῦ στρατοῦ. Ἀναφέρεται ἐδῶ διὰ πρώτην φοράν, ἀλλὰ εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῶν ἐπεισοδίων τῆς Ἰλιάδος εἶναι ἀπὸ τὰ κύρια πρόσωπα τοῦ ἔπους. Ὡς πολεμιστὴς καὶ ὡς ἄνθρωπος εἶναι ἡ συμπαθεστέρα μορφή τῆς Ἰλιάδος καὶ ὄλαι του αἱ πράξεις ἐμπνέονται ἀπὸ τὸν εὐγενῆ σκοπὸν νὰ σώσῃ τὸ πάτριον ἔδαφος καὶ τὴν τιμὴν τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῆς Τροίας.

245 - 284

α') 245 - 253 :— ποτι = πρὸς· συναπτ. γαίη.— βάλλω = ῥίπτω θέτω.— ἦλος=καρφὶ τοῦ ὁποίου τὸ ἐπάνω πλατὺ μέρος κοσμεῖ τὸ σκῆ-

πιτρον) — πεπαρμένος ῥ. *πείρω* = διαπερῶ, *καρφώνω* (*περόνη*). — *ἡδυεπής* = γλυκὺς εἰς τὴν ὀμιλίαν τοῦ ἐπίθετον τοῦ Νέστορος. — *ἀν(α)-ὄρουω* = ἀναπηδῶ, ἐγείρομαι ταχέως. — *λιγύς - εἶα - ὕ* = ὁ ἔχων καθαρὰν φωνήν, εὐγλωττος. — *ἀγορητής* = ῥήτωρ (*ἀγοράομαι*). — *τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης· καὶ ἀπὸ γλώσσης τοῦ...* — *γλυκίων·* κτηρ. εἰς τὸ αὐδῆ. — *αὐδῆ* = ἡ ὀμιλία. — *τῶ* = κατὰ τὸ διάστημα τῆς ζωῆς του. — *μέροψ* = θνητὸς (*μόρος* = θάνατος). — *ἐφθιάτο·* φθίω = παρέρχομαι, χάνομαι. — *οἱ ἅμα·* ἅμα οἱ = συγχρόνως μὲ αὐτόν. — *τράφεν ἡδὲ ἐγένοντο* = ἐτράφησαν καὶ ἐγεννήθησαν· σχῆμα πρωθύστερον. — *ἡγάθεος* = ἱερώτατος (*ἄγαν* + *θεός*). — *μετὰ τριτάτοισιν* = ἐπὶ τῆς τρίτης γενεᾶς. — στ. 253 ὡς στ. 73.

254 - 273 : — *ῶ πόποι·* ἐπιφών. *θλίψεως* = πῶ ! πῶ ! — *ἦ* = ἀληθῶς. — *Ἀχαιὺς γαίη·* κυρ. ἡ χώρα τῶν Ἀχαιῶν· ἐδῶ = ὁ λαὸς τῶν Ἀχαιῶν. — *ικάνω* = φθάνω, ἐπέρχομαι. — *γῆθέω* = χαίρω, εὐφραίνομαι (*γαίω, γάβω*, Λατ. *gaudeo*). *κεχαροῖατο·* ῥ. *χαίρω*. — *σφῶιν* = διὰ σῆς τοὺς δύο. Πρβλ. Α 216. — *μάρναμαι* = πολεμῶ. Ἐδῶ ἀντιστοιχεῖ μὲ τὸ νεοελληνικὸν *τσακῶνομαι*. — *περὶ ἐστέ* = ὑπερέχετε. — *βουλήν* = κατὰ τὴν σκέψιν, τὴν πολιτικὴν σύνεσιν· αἰτ. τοῦ κατὰ τι. — *ἀρείων* = καλύτερος, ἀνδριότερος. — *ὀμιλῶ* = συναναστρέφομαι, σχετίζομαι. — *καὶ οἱ γε* = καὶ αὐτοὶ ἐν τούτοις. — *ἀθερίζω* = δίδω ὀλίγην σημασίαν, περιφρονῶ. — *οὐ γὰρ·* ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ τὸ ἀρείοσιν. — *ἴδωμαι·* ἡ ὕπτι μὲ σημασίαν μέλλοντος. — *ποιμὴν λαῶν* = ἀρχηγός, ἡγεμὼν λαοῦ. — *ἀντίθεος* = ἀντιπαραβαλλόμενος μὲ θεοῦς, ἰσόθεος. — *ἐπιείκελος* = ὅμοιος. Πρβλ. *θεοείκελος* Α 131. — *δῆ* = πράγματι. — *κάρτιστος·* *κράτιστος* = γενναϊότατος· *καρτίστοις* = πρὸς γενναϊοτάτους ἀντιπάλους. — *ἐπιχθόνιος* = ὁ ἐπὶ τῆς χθονός, ὁ ἐπὶ τῆς γῆς ἄνθρωπος. — *ὀ φῆρ-ρός·* *θήρ* = θηρίον. — *ὄρεσκῶι* = κάτοικοι τῶν ὄρεων (*ὄρος* + *κείμαι*). — *ἐκπάγλως·* Α 146. — *ἀπόλλυμι* = ἀφανίζω. — *τοῖσι μεθομίλεον* = μετὰ τοῖσιν ὀμίλειον. — *τηλόθεν* = μακρόθεν. — *ἀπίη γαῖα* = μακρυνὴ χώρα. — *κατ' ἔμ' αὐτόν* = ὡς ἀνεξάρτητος ἡγεμὼν, μὲ τὸ ἰδικόν μου στράτευμα. — *κείνοισι·* συναπτ. *μαχέοιτο*. ῥῆμ. *μαχέομαι - μάχομαι*. — *βροτὸς* = θνητὸς (*μόρος*, Λατ. *mors - tis*). — *καὶ μὲν* = καὶ ἐπὶ πλεόν. Δηλ. ὅχι μόνον μὲ ἐχάλεσαν ὡς συμπολεμιστήν, ἀλλὰ ἤκουον καὶ τὰς συμβουλὰς μου. — *βουλέων·* βουλῶν. — *ξύυιεν·* *ξύνισαν* = ἐλάμβανον ὑπ' ὄψιν.

274 - 284 : ὕμεις· ὑμεῖς. — ἀποαίρειο· ἀφαιροῦν· Α 230. Μετὰ δύο αἰτίαι. : κοῦρην—τόνδε.—ἀγαθός περ ἐών· Α 131. — ὡς πρῶτα = ἀφοῦ κατ' ἀρχήν.—γέρας· κτηρ.—ἀντιβίην = ὡς ἐχθρός, με πείσμα.—ἔμμορε· πρkm. τοῦ μείρομαι = λαμβάνω μέρος, ἔχω.—κῦδος· Α 122.—(ἐ)γείνατο=ἐγέννησε· γείνομαι = γεννώμαι.—φέρτερος· Α 186.—πλεόνεσσιν· πλείοσιν.—λίσσομαι· Α 15.—'Αχιλλῆι· συναπτ. τῷ χόλον = τὴν ἐναντίον τοῦ 'Αχιλλέως ὀργήν σου.—μεθήμι = ἀφίνω, καταπαύω.—ὄς μέγα... 'Η σειρὰ τῶν λέξ. : ὄς πέλεται μέγα ἔρκος πολέμοιο κακοῖο πᾶσιν 'Αχαιοῖς.—τὸ ἔρκος = περίφραγμα, προπύργιον (εἶργω). Μετφρ. ἐπὶ ἐξόχων ἡρώων = ὑπερασπιστής. — πέλομαι = εἶμαι.

β') 'Ιδιάζοντες τύποι συγκριτικῶν : γλυκίων (γλυκός), ἀρείων (ἀγαθός), πλέονες (πολλοί).

— φ ἀντί θ εἰς τὴν αἰολικὴν διάλεκτον : φῆρ ἀντί θήρ.

— Νᾶ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ποτί, τρίτατος, κεχαροῖατο.

γ') Νέστωρ : Ἦτο υἱὸς τοῦ Νηλέως, βασιλεὺς τῆς Πύλου, ὁ γηραιότερος ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς, οἵτινες ἔλαβον μέρος εἰς τὴν ἐστρατεῖαν κατὰ τῆς Τροίας. Ἄν λάβωμεν ὑπ' ὄψει τοὺς στίχ. 250 - 252, θὰ ἦτο περίπου 75 ἐτῶν. Οἱ ὠραῖοι ὁμηρικοὶ στίχοι 248 - 249 τὸν ἐξυμνοῦν ὡς ὑπέροχον ὁμιλητὴν. Μὲ τρεῖς φραστικούς τρόπους ἐκφράζει ὁ ποιητὴς τὴν θαυμαστὴν εὐφράδειαν τοῦ Νέστορος : ἦδνεπῆ τὸν χαρακτηρίζει διὰ τὴν ἐν γένει γλυκύτητα τοῦ λόγου του, λιγὸν διὰ τὸ κανονικὸν ὕψος τῆς φωνῆς καὶ διὰ τὴν καθαρὰν ἄρθρωσιν. Ἐπὶ πλεον δὲ με τὸν βέοντα καὶ ἠχηρὸν στίχον 249 περιγράφει τὴν γοητείαν, ἣτις κατεῖχε τοὺς ἀκροατάς, ἐφ' ὅσον ὁ Νέστωρ ὠμίλει.— ἐν Πύλῳ : Τὸ βασιλεῖον τοῦ Νέστορος περιελάμβανε τὴν μέσσην καὶ μεσημβρινὴν Ἠλείαν καὶ μέρος τῆς Μεσσηνίας. Ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τοῦ Νέστορος Πύλος δὲν ἔκειτο ἀκριβῶς εἰς τὴν θέσιν τῆς Πύλου τῶν ἱστορικῶν χρόνων, ἀλλὰ εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Τριφυλίας πρὸς νότον τοῦ 'Αλφειοῦ.— Τρῶες μέγα κεν κεχαροῖατο θυμῷ : Συνετώτατα ὁ βασιλεὺς τῆς Πύλου ὑποδεικνύει εἰς τοὺς δύο ἐρίζοντας ἀρχηγούς, ὅτι διαφωνοῖαι καὶ ἔριδες μεταξύ τῶν ἀρχηγῶν τοῦ στρατοῦ γίνονται πρὸς ὄφελος καὶ πρὸς χαρὰν τῶν ἀντιπάλων.—Πειρίθουον, Δρύαντα... Πολύφημον : Οἱ ἦρωες οὐ-

τοι ἀνήκον εἰς τὸν Θεσσαλικὸν λαὸν τῶν Λαπιθῶν, οἵτινες ἔγιναν περίφημοι διὰ τὸν πόλεμόν των ἐναντίον τῶν Κενταύρων. Ἰδιαιτέρως εἶναι γνωστός ὁ Πειρίθους, ὅστις ὑπῆρξε καὶ φίλος τοῦ Θησέως καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν θῆραν τοῦ Καλυδωνίου κάπρου. Ἐπίσης ὁ Πολύφημος ἀναφέρεται ὡς εἰς ἓκ τῶν Ἀργοναυτῶν.— **Θησέα τ' Αἰγείδην**: Οἱ Ἀθηναῖοι, τῶν ὁποίων, ὡς γνωστόν, ἦρωες ἦτο ὁ Θησεύς, ὁ υἱὸς τοῦ Αἰγέως, εἶχον παράδοσιν ὅτι ὁ Θησεύς ἔλαβε μέρος εἰς τὴν μάχην τῶν Λαπιθῶν κατὰ τῶν Κενταύρων.— **φηρσὶν ὄρεσκόωσι**: Πιθανώτατα ὑπονοοῦνται οἱ *Κένταυροι*, αἱ περιέργοι αὐταὶ διφυεῖς μορφαὶ τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας κατὰ τὸ ἥμισυ ἄνδρες καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ ἵπποι. Οὗτοι διέμενον εἰς τὰ Θεσσαλικά ὄρη (*ὄρεσκόωσι*). Ὁ μῦθος ἀνέφερον ὅτι οἱ ἐπιφανέστεροι τῶν Κενταύρων προσκληθέντες εἰς τοὺς γάμους τοῦ Πειρίθου μετὰ τῆς Ἴπποδαμείας ἠθέλησαν νὰ ἀρπάσουν τὴν νύμφην καὶ ἄλλας γυναῖκας. Συνήφθη τότε μάχη μεταξύ Λαπιθῶν καὶ Κενταύρων. Τὸ θέμα τοῦτο ἐπαναλαμβάνεται συχνότατα εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν ποίησιν καὶ ἐπίσης εἰς τὴν ἑλληνικὴν τέχνην. Πλεῖστοι ἀρχαῖοι ναοὶ ἐκσομοῦντο μὲ γλυπτὰς παραστάσεις τῆς *κενταυρομαχίας* (ἀέτωμα ναοῦ Διὸς ἐν Ὀλυμπίᾳ, μετόπισι Παρθενῶνος, ζωφόρος Θησείου κ.ά.).— **ᾧ Ζεὺς κῦδος ἔδωκεν**: Μεταξὺ τῶν σκηπτούχων βασιλέων ὁ Ἀγαμέμνων εἶχε τὸ κῦδος νὰ εἶναι ὁ ἀνώτατος ἀρχηγὸς τῆς ἐκστρατείας. Καὶ ἐφ' ὅσον ὁ Ζεὺς τοῦ ἔδωσε τὸ ἔνδοξον τοῦτο ἀξίωμα, οἱ ἄλλοι ἡγεμόνες ὀφείλουσαν νὰ σέβωνται τὰς θελήσεις του.

—Κρίνατε ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ Νέστορος, ἐὰν ὀρθῶς τὸν χαρακτηρίζει ὁ Ὅμηρος ἡ δ υ ε π ἦ.

285 - 305

α') 285 - 291 :—στ. 285 ὡς Α 129.—**ναὶ δὴ γε** = ναὶ βεβαίως.—**κατὰ μοῖραν** = ὀρθῶς.—**περὶ ἔμμεναι**· Α 258.—**κρατέειν** = νὰ ἔχῃ ἰσχύν.—**ἀνάσσειν** = νὰ ἐξασκῇ βασιλικὴν ἐξουσίαν.—**σημαίνειν** = νὰ διδῆ διαταγὰς.—**ἄτινα οὐ πείσεσθαι** = ὅτι κανεὶς δὲν θὰ τὸν ὑπακούῃ εἰς αὐτά, ἦτοι εἰς τὰς ἐγωῦστικὰς αὐτὰς ἀπαιτήσεις.—**δίῳ· οἴομαι**.—**αἰχμητής**· Α 152.—**τίθημι** = καθιστῶ, κάμνω.—**τοῦνεκα** = δι' αὐτὸν τὸν λόγον.—**προθέουσι** = ἐπιτρέπουσι. Πιθανῶς ἀντὶ *προτιθέασι*.—**δυειδος** = ὕβρις.

292 - 303:—**ὑποβλήδην** = διακόπτων αὐτὸν (ὑποβάλλω).—**οὔτι-
δανός**· A 231.—**πᾶν ἔργον** = εἰς πᾶν ἔργον, εἰς ὅλα.—**ὑπέικω** = ὑπο-
χωρῶ.—**ἄλλοισιν δὴ** = εἰς ἄλλους οἰουσδήποτε.—**ἐπιτέλλομαι** =
προστάζω.—**μὴ γὰρ** = πάντως ὄχι.—**δίω** A 170.—**ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο**
σῆσι = βάλε εἰς τὸν νοῦν σου. Συνήθης ἔκφρασις παρ' Ὀμήρω. — **ἐγώ
γε οὐ μαχήσομαι χερσὶ** = ἐγώ, ὡς Ἀχιλλεύς, δὲν θὰ καταδεχθῶ νὰ
ἔλθω εἰς χεῖρας.—**μ' ἀφέλεσθέ γε δόντες**=μοῦ ἐπήρατε ὅ,τι μοῦ ἐδώ-
σατε.—**τῶν δὲ ἄλλων** = ἐκ τῶν ἄλλων ὅμως, δηλ. λαφύρων.—**ἀνε-
λὼν οὐκ ἂν φέροις** = δὲν θὰ σηκώσης τίποτε, διὰ νὰ τὸ ἀποκομίσης.
—**εἰ δ' ἄγε**· συμπληρ. : εἰ δὲ βούλει, ἄγε.—**πειρῶμαι** = κάμνω ἀπό-
πειραν, δοκιμάζω.—**αἶψα** = ἀμέσως, εἰς τὴν στιγμὴν.—**κελαινὸν** =
μαῦρον.—**ἔρωέω** = ἐκρέω μὲ ὀρμὴν.

304 - 305 : — **τὼ γε** = αὐτοὶ οἱ δύο.—**ἀντίβιος**· A 278.—**ἀνστή-
την**· δυϊκ. ἄορ. τοῦ ἀνίσταμαι.—**λύσαν** = διέλυσαν.

β') Σχηματισμὸς τοῦ ἀορίστου εἶπον ἐκ θέμ. **Φειπ** : ἔΦειπες -
ἔειπες.

—Ὁ ἄορ. τοῦ γινώσκω εἰς τὴν ὑποτακτ. κατ' ἐπέκτασιν : γνῶω ,
γνώωσι.

—Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : **ὄττι, ἀέκοντος,
ἔμεϊο**.

γ') **ἐπεὶ μ' ἀφέλεσθέ γε δόντες** : Ὁ Ἀχιλλεύς γενικεύει τῶρα
τὴν ὀργὴν του ἐναντίον ὅλων τῶν παρισταμένων, διότι δὲν τὸν ὑπεστήρι-
ξαν ἐναντίον τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τοιοῦτοτρόπως ἔγιναν σχεδὸν συν-
ένοχοι τῆς ἀδικίας τοῦ Ἀτρείδου. Διὰ τοῦτο καὶ κατωτέρω ἡ ἀπειλὴ
ἀποβλέπει εἰς ὅλους τοὺς παρόντας (ἵνα γνῶωσι καὶ οἶδε).—**τῶν
δ' ἄλλων** : Τὰ λάφυρα, τὰ ὅποια ἐπήρην ὁ ἴδιος ὁ Ἀχιλλεύς ἀπὸ δια-
φόρους πόλεις, τὰς ὁποίας ἐκυρίευσεν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἕσα εἰς αὐτὸν
ἔδωσαν ὡς γέρα οἱ Ἀχαιοί.

—Ἀναγνωρίσατε τὰς βυσιζὰς ἀρετὰς καὶ τὰς ἀνθρωπίνας ἀδυνα-
μίας τῶν δύο ἀρχηγῶν.

α') 121 - 129 : αὐτε· αὖ = πάλιν, ἐξ ἄλλου. — λευκώλενος = ἔχουσα λευκάς ὠλένας, γενικῶς λευκάς χεῖρας. Ἐπίθ. ὠραίων γυναικῶν. — ἄγγελος· κατγρ. — εἶδομαι = παρουσιάζομαι ὑπὸ ἄλλην μορφήν, φαίνομαι ὡς... — ἡ γαλόως = ἀνδραδέλφη. — ἡ δάμαρ - τος = οἰκοδέσποινα, σύζυγος (ῥίζ. δεμ. - δόμος + ἀρτ. — ἀρτύω) : Κυρίως = ἡ κοσμοῦσα τὸν οἶκον. — τήν· ἀναφορ. — κρείων· Α 102. — Λαοδίην· παρὰθεσις εἰς τὸ γαλόω, ἀλλὰ καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ ἀναφ. τὴν ἐτέθη εἰς αἰτιατικὴν. — τὸ εἶδος = τὸ πρόσωπον, ἡ μορφή. Αἰτ. τοῦ κατὰ τι. — ἡ δίπλαξ = διπλῆ, χλαῖνα μὲ δύο ἐπιφανείας (δις + πλάξ = ἐπιφάνεια) — ἐνέπασσεν· ῥ. ἐμπάσσω = σκορπίζω, κεντῶ ἐδῶ κι' ἐκεῖ (πάσσω). — ἄεθλος = ἀγών. — ἰππόδαμος = ὁ δαμάζων ἵππους, γενναῖος πολεμιστής. — χαλκοχίτων = ὁ ἔχων χάλκινον θώρακα. — ἔθεν· Α 14. — ὑπὸ παλαμάων = κάτω ἀπὸ τὰ κτυπήματα τῶν χειρῶν. — ἀγχοῦ· ἄγγι = πλησίον. — ὠκέα· ὠκεῖα, Α 58.

130 - 138 : — δεῦρο = ἐδῶ. — ἴθι· εἶμι. — θέσκελος = θεόπνευστος, θαυμασιος (θεός — κέλομαι = ὠθῶ). — οἶ = αὐτοὶ πού... — φέρω = ἐπάγω, κινῶ. — ὀλοός = ὀλέθριος (ὄλε-ὄλλομι). — λιλαιομαι = ἐπιθυμῶ σφοδρά. — οἶ δὴ = αὐτοὶ λοιπόν. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ οἶ πρῖν. — ἔαται· ἡμῶν = κάθημαι. — παρά· ὡς ἐπίρρ. = πλησίον. — πέπηγεν = ἔχουν ἐμπηχθῆ. — ἡ ἐγχείη = τὸ δόρυ (παρὰλλ. τύπος τοῦ ἐγχος). — τῶ κε νικήσαντι· δοτκ. κτητ. Τὸ κέ ἀοριστολ. = εἰς ὅποιον τύχη νὰ νικήσῃ. — κεκλήση· καλοῦμαι = ὀνομάζομαι, εἶμαι. — ἄκοιτις = ἡ σύζυγος (ἀθρ. α + κοίτη. Πρβλ. καὶ ἄλοχος).

139 - 145 : ὁ ἴμερος = πόθος (ἰμείρομαι). — τοκεὺς = γονεὺς (τέκ - τίκτω). — ἀργεννός = λευκός, λαμπρός (πρβλ. ἐναργής). — ἡ ὀθόνη = λινὸν ὕφασμα, ἀπὸ τὸ ὅποῖον γίνεται ὁ γυναικεῖος χιτῶν καὶ ἡ

καλύπτρα τῆς κεφαλῆς.—**τέρην** - ρεῖνα - ρεν = λεπτός, τρυφερός· *τέρεν δάκρυ* = δάκρυ ἀπὸ τρυφερὰν ψυχὴν, δάκρυ πόνου.—**βοῶπις** = ἡ μεγαλόφθαλμος (*βοῶς* + *ρίζ. ὠπ-*). Ἐπίθετον γυναικῶν καὶ μάλιστα τῆς θεᾶς Ἡρας.—**αἰψα** = εὐθύς, γρήγορα.—**ἄθι**· *οὐ* = ἐκεῖ ὅπου.

146 - 160 : **ἀμφὶ Πριάμον** = μαζὶ μὲ τὸν Πριάμον καὶ τὴν ἀκολουθίαν του, δηλ. τὸν Πάνθοον, τὸν Θυμοίτην κλπ. — **ὄζος** = κλωνάρι, βλαστός. — **πεπνυμένος** = φρόνιμος (*πέπνομαι* = ἔχω πνεῦμα, νοῦν). — **ἤατο**· *ἦντο*· *ἦμαι*· Γ 134.— **δημογέροντες** = μέλη τῆς βουλῆς τῶν γερόντων.— **γῆραι**· δτι. τῆς αἰτίας. — **πολέμοιο δὴ πεπαυμένοι** = μὴ λαμβάνοντες πλέον μέρος εἰς τὰς μάχας.— **ἀγορητής**· Α 248.— **εσθλός** = καλός, σπουδαῖος.— **ἡ ὕλη** = τὸ δάσος.— **δενδρέω ἐφεζόμενοι**· *ἐζόμενοι ἐπὶ δένδρω*.— **ἡ ὄψ** - **ὄπος** = ἡ φωνή.— **λειριόεις** = λεπτός, γλυκὺς (*λείριον* = τὸ κρίνον· κυρίως *λειριόεις* = λεπτός καὶ τερπνός ὡς κρίνον).— **εἰσί**· *ἴημι* = ἀφίνω, βγάζω.— **τοῖοι** = αὐτοί· οἱ ἐπίσημοι, οἱ σοβαροί.— **ἡγήτωρ** = ἡγεμών, πρῶχων.— **ἦκα** = χαμηλοφώνως.— **οὐ νέμεσις**· *οὐ νεμεσητόν ἐστι* = δὲν εἶναι ἀξιοκατάκριτον Ἰποκμ. τοῦ ἐστί· *πάσχειν*.— **ἀμφὶ τοιῆδε γυναικί** = διὰ μίαν τοιαύτην γυναῖκα.— **αἰνῶς** = καταπληκτικά.— **εἰς ὧπα** = εἰς τὸ πρόσωπον· κατὰ συνεκδοχὴν = εἰς τὴν ἐμφάνισιν.— **καὶ ὧς** = παρὰ τὴν θαυμαστὴν καλλονὴν τῆς.— **νέομαι** = ἐπιστρέφω εἰς τὸν τόπον μου.— τὸ **τέκος** (*τίκτω, τοκεὺς*) = τὸ τέκνον.— **ὀπίσω** = κατόπιν, ὕστερα. — **πῆμα λείπομαι** = ἀφίνω συμφοράς.

— *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : πολλές, ἔαται, ἤατο.*

γ') **Ἴρις** : Ἡ ἀγγελιαφόρος τῶν θεῶν ἦτο θυγάτηρ τοῦ Θαύμαντος καὶ τῆς Ἥλέκτρας. Ὄταν μεταφέρῃ μηνύματα τῶν θεῶν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἐμφανίζεται συνήθως ὑπὸ ἄλλην μορφήν. Ἐξαίρεται πάντοτε ἡ ταχύτης αὐτῆς : *πόδας ὠκέα Ἴρις, ἀελλόπους, ποδῆγεμος, χρυσόπτερος*. — **Λαοδίχη** : Καὶ ἄλλοῦ ἀναφέρεται ὡς ἡ ὠραιότερα ἀπὸ τὰς θυγατέρας τοῦ Πριάμου. — **μέγαρον** : Τὸ κυριώτερον μέρος τοῦ Μυκηναϊκοῦ ἀνακτόρου, ὅπου συνήθως γίνονται αἱ συγκεντρώσεις τῶν ἀνδρῶν. Ἀλλὰ καὶ ἡ βασίλισσα μὲ τὰς ἀμφιπόλους τῆς δύναται νὰ παραμένῃ εἰς αὐτὸ ἐργαζομένη, ὅπως ἡ Ἀρήτη εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Ἄλκι-

νόου (ζ 'Οδυσσεΐας). Δὲν ἀποκλείεται ὅμως ἐδῶ νὰ ἐννοῆται συνεκδο-
 χικῶς ὅλη ἡ οἰκία τοῦ Πάριδος, ὅποτε πιθανώτατα ἡ Ἑλένη εἰργάζετο
 εἰς τὸν *θάλαμον*, ἀπὸ τὸν ὁποῖον καὶ ἐξῆλθεν (*ὄρματο ἐκ θαλάμοιο*). Τὸν
 τύπον τοῦ Ὀμηρικοῦ ἀνακτόρου ἰδὲ εἰς Ὀδύσειαν, ἔκδ. ΟΕΣΒ, 1952,
 σελ. 74 καὶ αὐτόθι εἰκ. ἀρ. 3.—**δίπλαξ χλαῖνα** : Ἡ *χλαῖνα* εἶναι τὸ ἐξω-
 τερικὸν ἔνδυμα τῶν ἀνδρῶν, τὸ ὁποῖον ἐπιρρίπτεται ἐπὶ τοῦ *χιτώνος*,
 στερεώνεται μὲ *πόρπη* καὶ τυλίγεται κατὰ βούλησιν εἰς τὸ *σῶμα*.—**πο-
 λέας δ' ἐνέπασσεν ἀέθλους** : Ἡ ἰκανὴ ὑφάντρια ἠδύνατο νὰ ποικίλλῃ τὸ
 ὕφασμα μὲ διάφορα σχέδια, παρμένα ἀπὸ τὴν φύσιν ἢ τὴν καθημερινὴν
 ζωὴν. Ἡ Ἑλένη ἐπροτίμησε νὰ κεντήσῃ εἰς τὸ ἐργόχειρόν της εἰκόνας
 ἀπὸ τὸν Τρωικὸν πόλεμον, ὁ ὁποῖος ἀμέσως τὴν ἐνδιέφερε (*ἔθεν εἴνε-
 κα*).—**χαλκοχίτων** : Βλ. Ὀδύσειαν, ἔκδ. ΟΕΣΒ, 1952, σελ. 87.—**ἔγ-
 χεα μακρὰ πέπηγεν** : Κατὰ τὴν διακοπὴν τῆς μάχης ὁ πολεμιστὴς ἐνε-
 πήγνυεν εἰς τὴν γῆν τὸ δόρυ, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐπίτηδες εἰς τὸ κάτω ἄκρον
 αἰχμηρὰν προεξοχὴν, τὸν *σανρωτῆρα*. Τοιοῦτοτρόπως ἦτο προχειρότερον
 νὰ τὸ χρησιμοποιήσῃ ὁ πολεμιστὴς εἰς περίπτωσιν αἰφνιδιασμοῦ. Ἐν τῷ
 μεταξὺ ὁ στρατιώτης ἠδύνατο νὰ λάβῃ ἀναπαυτικὴν στάσιν κεκλιμένος
 ἐπὶ τῆς ἀσπίδος.—**αὐτίκα... ὄρματο** : Ἡ συγκίνησις τῆς Ἑλένης εἰς τὸ
 ἄκουσμα ὅτι θὰ μονομαχήσουν οἱ δύο τῆς σύζυγοι ἐκδηλώνεται εἰς τὴν
 ταχύτητα, μὲ τὴν ὁποῖαν ἐνδύεται καὶ ἐξέρχεται ἐκ τοῦ θαλάμου.—**οὐκ
 οὔη** : Ποτὲ βασιλίσσαι ἢ ἄλλαι εὐγενεῖς γυναῖκες δὲν ἐξέρχονται μόναι,
 ἀλλ' ἀκολουθοῦμεναι ἀπὸ ἀμφιπόλους, μίαν ἢ περισσοτέρας. Περὶ *ἀμφι-
 πόλων καὶ δμωῶν* βλ. Ὀδύσειαν, ἔκδ. ΟΕΣΒ, 1952, σελ. 77. Αἱ δύο
 ἀμφίπολοι, αἱ ὁποῖαι συνοδεύουν τὴν Ἑλένην, εἶχον ἀκολουθήσει τὴν
 κυρίαν τῶν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἔμενον πάντοτε εἰς τὴν ὑπηρεσίαν της.
Σκαιαὶ πύλαι : Ἦτο ἡ κυρία εἴσδος τοῦ τείχους τοῦ Ἰλίου ἀριστερὰ
 (*σκαιὸς* = ἀριστερὸς) τῆς πόλεως, ὅποθεν ἐφαίνετο ἡ θάλασσα καὶ τὸ
 στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν.—**τεττίγεσσιν ἐοικότες** : Ἡ φωνὴ τῶν τετ-
 τίγων πολλακίς ἐξυμνεῖται ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους ποιητάς. Ἀλλὰ εἶναι δύσ-
 κολον νὰ ἐννοήσωμεν τί ἀκριβῶς τοὺς ἔθελγεν εἰς τὴν φωνὴν τοῦ ἐντό-
 μου τούτου, ἡ ὁποία εἰς ἡμᾶς φαίνεται μονότονος καὶ ἐκνευριστικὴ. Τὸ
 ἐπίθετον *λειριόεσσα* λαμβάνεται ἐδῶ ἐπὶ ἀκουστικῆς ἐντυπώσεως, ἐνῶ
 ἡ πρώτη αὐτοῦ σημασία ἐκφράζει αἴσθημα ὀράσεως.—**ἐπὶ πύργον ἰού-
 σαν** : Ἐνοῦνται τῶν Σκαιῶν πυλῶν ὑπῆρχε πύργος, διότι ἐκεῖ τὸ μέρος
 τῆς πόλεως ἦτο εὐπρόσβλητον. Ἐν γένει τὰ τείχη τῶν ἀρχαίων πόλεων
 ἐνισχύονται κατὰ διαστήματα μὲ πύργους.

— *Νὰ ἐκτιμηθῆ ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖον παρουσιάζει καὶ ἐγκωμιάζει ὁ ποιητὴς τὴν καλλονὴν τῆς Ἑλένης.*

161 - 190

α') 161 - 170 : — **ἔφραν**· ἔφασαν, ἔφησαν.— **φωνῆ** = μεγαλοφώνως, ἐν ἀντιθ. πρὸς τὴν ἦκα (στ. 155) συνομιλίαν τῶν ἄλλων γερόντων.— **πάροιθε** = ἐμπρός. Συναπτ. πρὸς τὸ *ἐμεῖο*.— **ἴζευ**· ἴζομαι.— **ὁ πόσις - ιος** = ὁ σύζυγος, ὁ ἄνδρας (*ρίζ. ποτ - πότνια*, λατ. *pot - possum*).— **οἱ πηροὶ** = οἱ συγγενεῖς.— **οὔτι** = καθόλου.— **μοι**· δοτ. κρίσ. = κατὰ τὴν γνώμην μου.— **ἐφορμῶ**· μτβτ. = κινῶ ἐναντίον τινός.— **ὥς μοι καὶ ἐξονομήνης**· τὸ καὶ συνδ. : ὄφρα ἴδῃ... καὶ ἐξονομήνης. Ἐν τῷ μεταξὺ παρενεβλήθη ἢ παρένθ. : οὔτι... Ἀχαιοῶν.— **ἐξονομαίνω** = ὀνομάζω, λέγω τὸ ὄνομα.— **πελώριος** = τεράστιος, πανύψηλος (*πέλωρ* = τέρας).— **ὄς τίς ἐστί**· πλαγ. ἐρώτ.— **ὄδε**· ὁ Πρίαμος δεικνύει ἀπὸ τὸν πύργον τὸν ἄνδρα.— **ἦ ὕς**· ἡεὺς = καλός, ὑπέροχος.— **ἦ τοι** = ἀλήθεια, τῷ ὄντι.— **κεφαλῆ** = κατὰ τὸ ἀνάστημα. Δοτ. τοῦ κατὰ τι εἰς τὸ *μείζονες*. Ἐκ τῆς κεφαλῆς συνήθως φαίνεται ἡ διαφορά τοῦ ὕψους.— **ἔασι**· εἰσί.— **γεραρός** = ἐπιβλητικός, μεγαλοπρεπής.— **γὰρ** = πράγματι.

171 - 180 : — **διος** = θεϊκός, ὑπέροχος.— **αἰδοῖος ἐσσί** = προκαλεῖς σεβασμόν.— **ἐκυρός - ἦ** = πενθερός (*σοεγ*).— **δεινός** = ὁ ἐμπνέων φόβον, εὐλάβειαν. Τὸ *δεινός* ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ *αἰδοῖος*. Ὁ σεβασμὸς τῆς Ἑλένης πρὸς τὸν πενθερόν της ἐγγίζει τὰ ὄρια τοῦ φόβου.— **ὥς ὄφελεν** = εἴθε, ἄμποτε.— **ἀδεῖν μοι** = νὰ μοῦ ἤρесе, νὰ προτιμοῦσα· ῥ. *ἀνδάνω* = ἀρέσκω.— **θάλαμον**· συνεκδχ. = τὸ σπῆτι μου.— **γνωτοὶ** = οἱ συγγενεῖς (*ρίζ. γενε - γίγνομαι*).— **τηλύγετος** = νεαρός, ἀγαπητός.— **ἡ ὀμηλικίη** = αἱ συνομηλικοὶ.— **ἐρατεινός** = ἀγαπητός.— **τά γε** = αὐτὰ βέβαια, δηλ. νὰ προτιμήσω τὸν θάνατον.— **τὸ** = διὰ τοῦτο.— **τέτῃκα κλαίουσα** = ἔχω λυῶσει στὸ κλάμα· ῥ. *τήκομαι*.— **ἀνείρομαι** = ἐρωτῶ.— **μεταλλάω** = ἐνδιαφέρομαι νὰ μάθω.— **εὐρὺ κρείων**· Α 102.— **ὁ δαῆρ - δαέρος** = ὁ ἀνδράδελφος.— **αὔτε** = ἐξ ἄλλου, καὶ μάλιστα.— **ἔσκε**· ἦν.— **κυνῶπις** = ἡ ἔχουσα βλέμμα κυνός, ἀδιάντροπη. Κατὰ γεν. *κυνώπιδος*, ὡς ἂν ἔλεγεν : *δαῆρ ἔσκεν ἐμοῦ κυνώπιδος*.

181 - 190 : **ἠγάσασατο τόν**· ἀγαμαί τινα = ἐκφράζω τόν θαυμασμόν μου διὰ κάποιον.—**μοιρηγενής** = ὁ γεννηθεὶς μὲ μοῖραν, καλό-τυχος (μοῖρα + γίγνομαι).—**δλβιοδαίμων** = εὐλογημένος ἀπὸ τὸν θεὸν (δλβιος + δαίμων = ἡ τύχη).—**ἦ ρά νυ** = ἀλήθεια λοιπόν.—**δεδμηάτο** = εἶχον ὑποταχθῆ· ῥ. δάμνημι - δαμάω. Ὁ ὑπερσυντέλ. δηλώνει ὅτι οἱ Ἀχαιοὶ πρὸ πολλοῦ ὑποτεταγμένοι εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα ἠκολούθησαν αὐτὸν εἰς τὴν ἐκστρατείαν.—**κουροὶ Ἀχαιῶν**· ὡς καὶ υἱες Ἀχαιῶν = ἡ Ἀχαϊκὴ νεότης.—**αἰολόπῳλος** = ὁ ἔχων ταχεῖς πῳλους, πολεμιστὴς μὲ γοργὸν ἄλογον (αἰόλλω = κινῶ ταχέως, αἰολος + πῳλος). — **λαοὶ** = ὑπήκοοι. — **ἐστρατόωντο**· στρατάομαι = στρατοπεδεύω.—**ἐπίκουρος** = βοηθός, σύμμαχος.—**ἐλέχθην**· λέγομαι = συγκαταλέγομαι.—**ἦμαρ - ατος** = ἡμέρα.—**ἀντιάνειραι** = ἴσαι πρὸς ἀνδρας, γυναῖκες μὲ ἀνδρικήν ψυχὴν καὶ δύναμιν.—**ἐλίκῳπες**· A 98.

β') Ποίους ἄλλους τύπους τοῦ **φημί** μεταχειρίζεται ὁ Ὅμηρος ;
— Πῶς σχηματίζονται τὰ ἄλλα πρόσωπα τοῦ **εἰμί** ;
— Ποῖον γραμματικὸν φαινόμενον ἀναγνωρίζετε εἰς τὸν τύπον **ἐστρατόωντο** ;

γ') **Θεοὶ νύ μοι αἰτιοὶ εἰσιν** : Συχνὰ εἰς τὴν ποίησιν τοῦ Ὅμηρου εὐρίσκομεν τὴν ἠθικὴν ταύτην ἀντίληψιν, ὅτι δηλ. κύριος ὑπεύθυνος μιᾶς κακῆς πράξεως δὲν εἶναι ἐκεῖνος ποῦ τὴν κάμνει, ἀλλ' ὁ θεός, ὅστις τὸν ὠθησεν εἰς αὐτήν.—**εὐρὺ κρείων** : ὁ Ἀγαμέμνων χαρακτηρίζεται **εὐρὺ κρείων** ὄχι μόνον διὰ τὴν ἐδαφικὴν ἔκτασιν τοῦ κράτους του (A 102), ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐπιβολήν, τὴν ὁποίαν ἤσκει εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα.—**ἀμφοτέρων, βασιλεύς τ' ἀγαθός κρατερός τ' αἰχμητής** : Ὁ ἰδεώδης τύπος βασιλέως τῆς ἡρωϊκῆς ἐποχῆς ἦτο νὰ ἔχη εὐγενικὴν ψυχὴν (ἀγαθός) καὶ νὰ διακρίνεται εἰς πολεμικὴν ἀνδρείαν (αἰχμητής). Τὸν στίχον τοῦτον ἐθαύμαζε κατ' ἐξοχὴν ὁ Ἀλέξανδρος τοῦ Φιλίππου, ὅστις, ὡς γνωστόν, ἀνεγίγνωσκε πολὺ τὴν Ἰλιάδα καὶ εἶχε τὴν φιλοδοξίαν νὰ ὁμοιάζῃ πρὸς τοὺς Ὀμηρικοὺς ἥρωας.—**Φρυγία** : Μικρὰ Φρυγία εἶναι ἡ χώρα ἡ ἐκτεινομένη εἰς τὰ ΒΔ παράλια τῆς Μ. Ἀσίας (Βιθυνία), εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει καὶ ἡ Τροία. Ἐδῶ ἐννοεῖται ἡ Μεγάλῃ Φρυγία, ἡ πρὸς Α ἐνδοχώρα διαρροεμένη ὑπὸ τοῦ Σαγγαρίου.—**Μύδων καὶ Ὀτρεύς** : Εἶναι οἱ ἀδελφοὶ τῆς συζύγου τοῦ Πριάμου Ἐκάβης.—**Ἀμαζόνες** : Κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν μυθολογίαν ἦσαν αὗται

ἔθνος πολεμικῶν γυναικῶν, αἵτινες εἶχον ἴδιον κράτος παρὰ τὸν Θερμάδοντα ποταμὸν πρὸς τὴν Καππαδοκίαν καὶ τὸν Πόντον. Ἡ παράδοσις ἀνέφερε πολέμους τῶν Ἀμαζόνων πρὸς τοὺς πλησίον λαοὺς καὶ ἐπίσης ἐκστρατεῖαν αὐτῶν ἐναντίον τῶν Ἀθηῶν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἠττήθησαν ὑπὸ τοῦ Θησέως. Ἡ ἀρχαία τέχνη ἀπεικόνισε τὰς ἐξαιρετικὰς αὐτὰς γυναικὰς εἰς περίοπτα ἀγάλματα (Ἀμαζῶν τοῦ Φειδίου, Ἀμαζῶν τοῦ Πολυκλείτου κ.ἄ.), εἰς ἀγγειογραφίας (ὁ Ἀχιλλεὺς φονεύων τὴν βασίλισσαν τῶν Ἀμαζόνων Πενθεσίλειαν), ἢ παρέστησεν Ἀμαζονομαχίας εἰς τὰ γλυπτὰ τῶν ναῶν (ζωφόρος ναοῦ Φιγαλείας, ἀέτωμα ναοῦ Ἀσκληπιοῦ Ἐπιδαύρου κ.ἄ.).

191 - 244

α') 191 - 198 : —**δεύτερον**· ἐπίρρ. συναπτ. πρὸς τὸ ἐρέεινε.—**εἶπ'** ἄγε μοι = ἔλα πές μου.—**τόνδε... ὅδε**· ὁ Πρίαμος δεικνύει ἐπανειλημμένως τὸν Ὀδυσσεά, διὰ τὴν καθορίσιν εἰς τὴν Ἑλένην διὰ ποῖον ἐρωτᾷ.—**μείων κεφαλῇ**· πρβλ. Γ 168 : *μειζονες κεφαλῇ*.—**ιδέ = καί**.—**ιδέσθαι**· συναπτ. πρὸς τὸ εὐρύτερος ὁμοίωσι = κάμνει ἐντύπωσιν μέ...—**τὰ τεύχεα**=τὰ ὅπλα (*τεύχω = ἐτοιμάζω*).—**οἱ**· δοτ. κτητ.—**πουλυβότειρα χθῶν** = γῆ τρέφουσα πολλοὺς, εὐφορος (*πολὺς + βοτὸν - βόσκω*).—**αὐτὸς δέ**· ἐν ἀντιθ. πρὸς τὰ τεύχεα.—**ὁ κτίλος** = τὸ κριάρι.—**ἐπιπωλέομαι**· περιέρχομαι, πηγαίνω ἐδῶ κι' ἐκεῖ· θαμιστ. τοῦ πέλεσθαι.—**αἱ στίχες** = αἱ σειραὶ, αἱ τάξεις.—**εἶσκω** = παρομοιάζω. Ἡ ἐπανάληψις τῆς παρομοιώσεως *κτίλος ὧς, ἀρειῶ ἔϊσκω* γίνεται πρὸς μεγαλυτέραν ἔμφασιν.—**πηγεσίμαλλος** = ἔχων πυκνὸν τρίχωμα (*πήγνυμι + μαλλός*).—**οἷς** = πρόβατον.—**τὸ πῶν - πώεος** = τὸ κοπάδι.—**ἀργεννός**· Γ 141.

199 - 202 : —**ἐκγεγαυῖα**· *ἐκγεγονῖα* = γεννηθεῖσα ἀπό...—**πολύμητις** = πολυμήχανος, ἔξυπνος (*πολὺς + μῆτις = σκέψις*)· πρβλ. *μητιετα Ζεὺς*.—**ἐν δήμῳ Ἰθάκης** = εἰς τὴν πόλιν τῆς Ἰθάκης.—**κραναὸς** = βραχῶδης (*κέρας, κρανός, κρανίον*).—**κραναῆς περ ἐούσης**· ἡ ἀντίθ. : ἐνῶ ὁ Ὀδυσσεὺς προέρχεται ἀπὸ χώραν βραχῶδη καὶ πτωχὴν, εἶναι εὐφυέστατος καὶ σοφὸς ἄνθρωπος.—**τὰ μῆδεα** = αἱ σκέψεις.—**πυκνός** = σοφός, φρόνιμος.

203 - 215 : —**πεπνυμένος**· Γ 148.—**ἀντίον ἠῦδα** = ἀπῆντησε· ῥ. *αὐδάω = ὀμιλῶ*.—**ἦ μάλα** = ναὶ ἀληθέστατα.—**νημερτής** = ἀλάθης,

ἀκριβῆς (στερ. νῆ) + ἄμαρτάνω), κατηγερμ. εἰς τὸ ἔπος.—σεῦ ἔνεκ' ἀγγελίης· Ἐνεκα ἀγγελίης σεῦ = διὰ νὰ φέρῃ μήνυμα διὰ σέ. Τὸ σεῦ γεν. ἄντικ. εἰς τὸ ἀγγελίης.—**Ξεινίζω** = φιλοξενῶ.—**φιλέω** = κάμνω φιλικὰς περιποιήσεις πρὸς ἓνα ξένον, φιλεύω.—**φυῆ** = ἐξωτερικὴ ἐμφάνισις. Ταύτην περιγράφει εἰς τοὺς κατωτέρω στίχ. 210 - 211.—**ἐδάην** = ἔμαθα, ἐγνώρισα, ἀόρ. ἀχρ. ἐνεστ. (ῥίζ. δα—, δαίμων, ἀδαίης).—**μήδεα πυκνά**· Γ 202. Ἡ σύνεσις τοῦ Ὀδυσσέως περιγράφεται εἰς τοὺς κατωτέρω στίχ. 212 - 224.—**Τρώεσιν ἐν ἀγρομένοισιν** = ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν Τρώων. (μέσ. ἀόρ. β' μτχ. ῥ. ἀγείρομαι, ἀγρόμενοι).—**ἔμιχθεν· ἐμίχθησαν** = ἤλθον εἰς ἐπαφήν, παρουσιάσθησαν.—**στάντων** = ὁσάκις ἐστέκοντο ὄρθιοι. Ἡ μτχ. γεν. ἀπόλυτος εἶναι καὶ γεν. διαιρετ., διότι οἱ δύο ἄνδρες παρουσιάζονται μαζί : ἐξ αὐτῶν ὁσάκις.—**ὑπείρεχεν** = ὑπερεῖχεν.—**ᾠμούς**· αἰτ. τοῦ κατὰ τι.—**ἄμφω ἐζομένω**· ὄνομαστ. ἀπόλυτος ἀντὶ ἀμφοῖν ἐζομένοι.—**γεραρός**· Γ 170.—**ὑφαινον μύθους καὶ μήδεα** = ὠμίλουν καὶ ἐξέφραζον τὰς σκέψεις των. Εἰς τὸ ὑφαινον περιέχεται ἡ ἔννοια τῆς πλοκῆς τῶν σκέψεων.—**πᾶσι** = παρουσία ὄλων.—**ἦ τοι** = πράγματι, ἀλήθεια.—**ἐπιτροχάδην** = γρήγορα, σύντομα.—**παῦρος** = ὀλίγος (λατ. paulus).—**λιγέως** = μὲ σαφήνεια, καθαρὰ (πρβλ. καὶ Α 248 « λιγὸς Πολίων ἀγορητῆς », ὅπου ἰδὲ καὶ σημ.).—**πολύμυθος** = φλύαρος, πολυλογᾶς.—**ἀφαρμαρτοεπιῆς** = ὁ ὀμιλῶν ἀνοήτως.—**γένει** = κατὰ τὴν ἡλικίαν.—**ὑστερος** = νεώτερος.

216 - 224 :—**ἀναίσσω** = σηκώνομαι. Τὸ ῥ. πάντοτε ἐπὶ ὀρμητικῆς κινήσεως. Ν' ἀποδοθῆ κατὰ τὴν μετάφρασιν ἢ χρῆσις τῆς εὐκτικῆς.—**στάσκε** = ἴστατο ἐπ' ἀρχετόν, θαμιστ. ἀόρ. τοῦ ἴσταμαι.—**ὑπαί**· ὑπὸ = κάτω.—**ἴδεσκε**· θαμιστ. ἀόρ. τοῦ ὄρῶ.—**προπρηνές** = πρὸς τὰ ἐμπρός.—**νωμάω** = κινῶ (νέμω).—**ἄστεμφής** = ἀκίνητος (στερ. α + στέμβω = σείω).—**ἔχεσκε** = ἐκράτει συνεχῶς.—**ἄιδρις** = ἀμαθής, ἄπειρος, ἀδέξιος (στερ. α + ἴδρις, οἶδα).—**ὁ φῶς - τὸς** = ὁ ἀνὴρ.—**ζάκοτος** = ὀργίλος, ἀπότομος.—**αὐτως** = ἀκριβῶς ἔτσι, οὔτε περισσότερον οὔτε ὀλιγώτερον.—**ἄψ-ὀπός**· Γ 152.—**μεγάλη** = ἡχηρά.—**εἶη**· ἴημι = βγάζω.—**χειμέριος** = χειμερινός.—**ἐρίζω** = παραβγαίνω.—**οὐ τότε... ἰδόντες**· ἡ σειρά τῶν λέξ. : οὐ γὰρ τότε ὡδ' ἀγασσάμεθ' ἰδόντες εἶδος Ὀδυσσεῖος.—**ἄγαμαι** = θαυμάζω. Τὸ νόημα : ἀφοῦ τὸν ἠκούσαμεν νὰ ὀμιλῇ, μᾶς συνήρπασε τόσοσ ὁ λόγος του, ὥστε δὲν μᾶς ἔκαμε πλέον ἐντύπωσιν ἢ γεραρὰ ἐμφάνισίς του.

225 - 244 : — ἡϋς· Γ 167.—**ἔξοχος**=ἐξέχων, διακρινόμενος.—**τανύπελος** = ἔχουσα μακρὸν πέπλον (*τανυ-*, *τανύω*+πέπλος). Κυρ. : ἡ ἔχουσα τεταμένον τὸν πέπλον, ἦτοι τὸ φόρεμα. Ἐπιθ. ἐκφράζον τὴν γυναικίαν χάριν καὶ κομψότητα.—**ἔρκος** Α 284.—**ἐτέρωθεν**· εἰς ἄλλο μέρος τοῦ στρατοῦ τῶν Ἀχαιῶν.—**οἱ ἄγοι** = οἱ ἡγεμόνες (ἄγω).—**ἡγερέθωμαι** = συναθροίζομαι (ἄγερ — ἀγείρω). — **γνοίην κεν** = θὰ ἡδυνάμην νὰ τοὺς ἀναγνωρίσω.— **καὶ τ' οὔνομα** = καὶ ὦν τὸ ὄνομα.— **μυθοῦμαι** = λέγω.— **δοιῶ** = δύο.—**κοσμῆτωρ**· Α 16.—**πύξ** = εἰς τὴν πυγμῆν· ἐπίρρ. (λατ. pugna).— **αὐτοκασίγνητος** = ὁ αὐτάδελφος.— **τώ**· δυϊκ. ἀναφ. ἀντων.— **μοι**· συναπτ. πρὸς *μία*, δηλ. ἐγέννησεν αὐτοὺς ἡ ἰδία μητέρα ποὺ ἐγέννησε καὶ ἐμέ.— **γείνατο**· *γείνομαι* = γεννώμαι, *γεινάμην* = ἐγέννησα.—**ἐσπέσθην**· *ἐσπόμην*· ἐπομαι.—**ἐρατεινός**· Γ 175.—**δεύρω**· *δεῦρο*.—**ἔποντο**· πληθ. μετὰ τὸν δυϊκ. ἐσπέσθην.—**νέεσσ' ἐνι**· *ἐν ναυσί*.—**αὔτε**· ἀντιστοιχ. πρὸς τὸ *μέν*.—**καταδύομαι μάχην** = κατέρχομαι εἰς τὴν μάχην.— **τὰ ὄνειδα** = αἱ κατηγορίαι, αἱ ὕβρεις.—**ἄ μοι ἔστιν**· τὸ μοι δοτκ. ἀντιχαρ. = τὰ ὅποια εἶναι εἰς βᾶρος μου, τὰ ὅποια ἔχω ἐπάνω μου.— **κάτεχε**· *κατεῖχεν* = ἐκάλυπτε.— **φυσίζοος** = φύουσα σπόρους, γεννήτρια (*φν-*, *φύω* + *ζειαί*).— **αἶα** = γαῖα.— **αὔθι** = ἐκεῖ.

β') Τύποι παρακ. τοῦ *γίγνομαι* : **γεγαῶς**, **γεγάσσι**.

— Ἐπικὸς τύπος τῆς προθέσ. ὑπὲρ : **ὑπεῖρ** καὶ ἐν συνθέσει : **ὑπεῖρεχε**.

— Ἄλλοι τύποι τῆς προθέσ. ὑπὸ : **ὑπαί**, **ὑπο**.

— Συνήθης χρῆσις τοῦ ἐπίρρ. **πολλάκι** (*πολλάκις*)

— Ἐπικὸς τύπος τοῦ διττός, **δύο** : **δοιοί** (πληθ.) καὶ **δοιῶ** (δυϊκ.).

— Ἀνώμαλος ἀναδιπλασιασμός εἰς τὸ **δεῖδια** (*δέδια*).

— *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις* : ἦλυθε, σεῦ, τώ.

γ') **Διὸς ἐκγεγαυῖα** : Κατὰ τὸν μῦθον ἡ Ἑλένη εἶχε γεννηθῆ ἀπὸ τὸν Δία καὶ τὴν Λήδαν, σύζυγον τοῦ Τυνδάρεω.— **Ἰθάκης κραναῆς περ ἐούσης** : Συχνὰ ὁ Ὅμηρος τονίζει ὅτι ὁ πολυμήχανος ἥρωϊς τοῦ Τρωικοῦ πολέμου Ὀδυσσεύς, ὁ καταπλήξας τοὺς φίλους καὶ τοὺς ἐχθροὺς μὲ τὴν εὐφυΐαν του καὶ τὴν πολιτικὴν του σύνεσιν, προήρχετο ἀπὸ τὸν πτωχὸν καὶ ἀσῆμαντον.— **σεῦ ἔνεκ' ἀγγελίης** : Ὁ Ὀδυσσεύς καὶ ὁ Μενέλαος ἦλθον εἰς Τροίαν, διὰ νὰ ἀπαιτήσουν τὴν Ἑλένην καὶ τοὺς

θησαυρούς τούς κλαπέντας ὑπὸ τοῦ Πάριδος. Ἄλλὰ μὲ τὴν ἀντίδρασιν τοῦ Ἀντιμάχου, τὸν ὅποιον ὁ Πάρις ἐδωροδόχησεν, ἀπέτυχεν ἡ ἀπόπειρα νὰ λυθῇ εἰρηνικῶς ἡ διαφορὰ καὶ διὰ τοῦτο ἐξεστράτευσαν οἱ Ἀχαιοὶ κατὰ τῆς Τροίας.—**ἐπιτροχάδην ἀγόρευεν** : Δὲν ἐννοεῖ ὁ ποιητὴς τὴν ταχύτητα τοῦ λόγου, ἡ ὁποία εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν εἶναι ἐπαινετὴ, ἀλλὰ τὴν ἰκανότητα τοῦ Μενελάου νὰ διατυπώσῃ γρήγορα τὰς σκέψεις του μὲ τρόπον περιληπτικὸν καὶ σαφῆ.—**ἀλλ' ὅτε δὴ ἀναίξειεν Ὀδυσσεύς** : Οἱ στ. 216 - 224 ἀποτελοῦν ἀριστουργηματικὴν περιγραφὴν τοῦ βασιλέως τῆς Ἰθάκης. Ἐπὶ πλεόν ἡ παρομοίωσις τῶν λόγων τοῦ Ὀδυσσεύος πρὸς νιφάδας χειμερινὰς προκαλεῖ τὸν ἀναγνώστην νὰ φαντασθῇ τὴν πυκνότητα καὶ τὴν λεπτότητα τῆς ὁμιλίας τοῦ ἥρωος τούτου.—**Αἶντα** : Ἰδὲ Α 138.—**Ἰδομενεύς**... **θεὸς ὧς** : Καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν Κρητῶν δὲν ὕστερεῖ εἰς μεγαλοπρέπειαν. Τὰ ταξίδια τοῦ Ἰδομενεύος εἰς τὴν Λακεδαιμόνα (ὅποτε Κρήτηθεν ἴκοιτο) ὑπενθυμίζουσι τὴν ἐπικοινωνίαν μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν, ἡ ὁποία καὶ ἐν τῇ παραδόσει ἀναφέρεται καὶ ἐν τῆς ἱστορίας ἀποδεικνύεται. Θεσμοὶ καὶ ἔθιμα κοινὰ ὑπῆρχον μεταξὺ τῶν δύο λαῶν καὶ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους.—**Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης** : Εἶναι οἱ δύο δίδυμοι ἀδελφοὶ τῆς Ἑλένης ὀνομαζόμενοι καὶ **Διόσκουροι**, διότι ἐγεννήθησαν, ὅπως καὶ ἡ Ἑλένη, ἐκ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λήδας. Ἐδῶ παρίστανται καὶ οἱ δύο ὡς θνητοὶ (*τούς δ' ἤδη κάτεχεν φυσίζοος αἷα*). Ἄλλὰ κατ' ἄλλον μῦθον μεταγενεστέρων χρόνων ὁ Πολυδεύκης εἶχε γεννηθῆ ἀθάνατος καὶ ἐμοίρασε τὴν ἀθανασίαν του μὲ τὸν ἀδελφόν του κατὰ παραχώρησιν τοῦ Διὸς ὥστε διαδοχικῶς ἕμενον ὁ καθεὶς μίαν ἡμέραν εἰς τὸν Ἄδην καὶ μίαν ἐπανήρχετο εἰς τὴν ζώην.

— Ποίας βασιλικὰς ἀρετὰς ἀποδίδει ὁ Ὅμηρος εἰς τοὺς διαφόρους Ἀχαιοὺς ἡγεμόνας ;

— Ποῖον συναίσθημα κυριαρχεῖ εἰς τὴν ψυχὴν τῆς Ἑλένης ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τῆς συνομιλίας της μὲ τὸν Πρίαμον .

— Νὰ ἐκτιμηθῇ ἀπὸ λογοτεχνικῆς ἀπόψεως ἡ σκηρῆ, ἣτις λαμβάνει χώραν ἐπὶ τοῦ πύργου τῶν Σκαιῶν Πυλῶν.

α') 1 - 8 :—**ἔνθα**· χρον.=τότε.—**αὖ** = πάλιν, δέ. Τὸ αὖ ὡς μετβτκ., ὅταν ἡ ὄλη διήγησις ὑποδιαιρῆται εἰς μέρη.—**ἔκδηλος** = περιφανής.—**μετὰ πᾶσιν** = μετὰ πάντων.—**δαίε**· μετβτκ. = ἔκαμε νὰ λάμπῃ ὑποκμ. ἡ Ἄθηνᾶ.—**ἡ κόρυς-θος** = ἡ περικεφαλαία.—**οἱ**· συναπτ. πρὸς τὸ **κόρυθος** ὡς δοτκ. κτητ.—**ἀκάματον** = ἀκούραστον, ἄσβεστον.—**ὄπωρινός** = ἐμφανιζόμενος κατὰ τὸ τέλος τοῦ θέρους.—**ἐναλίγκιος** = ὅμοιος.—**λαμπρόν**· ἐπίρρ. = λαμπρά.—**παμφαίνω** = λάμπω, φαντάζω.—**λελουμένος Ὁκεανοῖο** = ἀνατέλλων ἀπὸ τὸν Ὁκεανόν. Ἡ γενικ. τοπ. καὶ διαίρ. Κατὰ λέξιν : πού ἐλούσθη εἰς τὸν Ὁκεανόν, ἀπὸ τὰ νερά τοῦ Ὁκεανοῦ.—τὸ **κάρ - κρατός** = ἡ κεφαλή.—**ἀπὸ κρατός τε καὶ ὤμων**· ἐπανάληψις τῆς ἐννοίας : **κόρυθος τε καὶ ἀσπίδος**.—**ὄρνυμι**· μεταβατ. = κινῶ, ὠθῶ.—**κλονεομαι** = καταδιώκομαι, ὠθοῦμαι (*κλόνος* = κίνησις, θόρυβος).

9 - 13 :—**ἀφνειός**=πλούσιος.—**ἀμύμων** = ἄψογος, εὐγενής (στερ. α + *μῶμος*).—**ἤστην**· ἤτην δυϊκ. παρατατ. τοῦ *εἰμί*.—**πᾶσα μάχη** = κάθε εἶδος μάχης.—**τῷ** = αὐτοὶ οἱ δύο.—**οἱ**· τῷ Διομήδει.—**ἀποκρινθέντε** = ἀποσπασθέντες ἀπὸ τὴν παράταξιν των.—**ἄφ**· ἵπποιον = ἀπὸ τῶν ἀρμάτων.—**ἀπὸ χθονός**· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ *ἄφ*· ἵπποιον.—**ὄρνυτο**· ὄρνυμαι = κινουῖμαι ὀρμητικᾶ, ὄρμῳ.

14 - 24 :—**σχεδόν** = πλησίον.—**προϊημι** = ἐξαπολύω, ῥίπτω πρὸς τὰ ἔμπρος.—**δολιχόσκιον** = ἔχον μακρὸν ξύλον, μακρόν (*δολιχός* = μακρός· τὸ β' συνθ. ἄγνωστον).—**ἀκωκή** = αἰχμῆ (*ἀκίς - ἀκή*. Κατ' ἀναδίπλ. : *ἀκωκή*).—**χαλκῶ**· συνεχδχ. ἀντὶ *χαλκῆ* ἔργχει.—**τοῦ**· συναπτ. πρὸς τὸ *χειρός*.—**ἄλιον** = μάταιον, χωρὶς ἀποτελεσμα.—**βέλος** = τὸ μακρόθεν ῥιπτόμενον ὄπλον (*βάλλω*).—**μεταμάζιον** = μετὰ τῶν μαστῶν.—**ᾧσε** = τὸν ἔσπρωξε καὶ τὸν ἔρριψε· ῥ. ὠθῶ.—**ἀπόρουσε**· ῥ. *ἀπορούω* = πηδῶ μακράν.—ὁ **δίφρος** = τὸ μέρος τοῦ ἄρματος, ὅπου ἴσταται ὁ πολεμιστῆς καὶ ὁ ἡνίοχος, τὸ ἄρμα.—**οὐδ'** ἔτλη = καὶ

δὲν εἶχε τὴν τόλμην.—**περιβαίνω** = κινουῖμαι περίξ τινός, διὰ τὸ νὰ τὸν ὑπερασπίσω, προστατεύω.—**κταμένοιο**· μετχ. παθητ. ἀόρ. β' τοῦ κτεινω.—**οὐδὲ γὰρ οὐδέ**· ἢ ἐπανάλ. οὐδὲ - οὐδὲ ἐντείνει τὴν ἄρνησιν.—**ἡ κῆρ - ρός** = ἡ μοῦρα, ὁ θάνατος.—**ἔρυτο**· *ϕῦμαι* = προφυλάττω· ἄλλος τύπος τοῦ *ῥόμαι*.—**ὦς**· τελικ.—**οἱ** = τῷ 'Ηφαιστῷ' δοτικ. ἡθ. συναπτ. πρὸς τὸ *γέρον* = ὁ γέρος του, ὁ γέρος, τὸν ὁποῖον ἀγαποῦσεν ὁ "Ηφαιστος.—**πάγχυ** = ἐντελῶς, ὅπως διόλου.—**ἀκαχήμενος**· *ἀχέω* καὶ *ἀχεύω* = λυπημένος, πικραμένος (*ἄχος* A 188, *ἄχομαι*, *ἄχνυμαι*).

25 - 34 :—**ἵππους**· τοῦ ἄρματος τοῦ φονευθέντος Φηγέως.—**ἔξελάσας** = ἀφοῦ τοὺς ἔλυσε καὶ τοὺς ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τοῦ ἄρμα.—**κατάγειν** = νὰ φέρουν κάτω πρὸς τὴν παραλίαν.—**ἀλευάμενον** = τραπέντα εἰς φυγὴν· β'. **ἀλέομαι** = ἀποφεύγω.—**ἔχεσφι**· τὰ *ἔχεια* = τὸ ἄρμα.—**ὀρίνθη**· *ὀρίνω* = διεγείρω, κινῶ.—**θοῦρος** = ὀρμητικός, σφοδρὸς.—**βροτολοιγός** = ἀνθρωποφθόρος (*βροτός*+*λοιγός*).—**μιαιφόνος** = μολυσμένος μὲ φονικὸν αἷμα, φονικός.—**τειχεσιπλήτης** = καταστρέφων τείχη.—**μάρναμαι** = μάχομαι, ἀγωνίζομαι.—**ὀρέξῃ**· *ὀρέγω* = προσφέρω, παρέχω.—**νῶι** = ἡμεῖς οἱ δύο.—**χάζομαι** = ὑποχωρῶ, ἀποσύρομαι.—**μῆνις**· A 1.

β') Παρατατικός τοῦ *εἰμι* εἰς τὸν δυϊκὸν ἀπὸ τοῦ θέμ. ἐσ- : ἦστην.

— Διατήρησις τοῦ *ν* πρὸ ὀδοντοφώνου : ἀποκρινθέντε.

— Ἐκτεταμένοι τύποι τοῦ ἀδελφός : ἀδελφρός, ἀδελφείος.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : **παμφαίησι**, **ἔχεσφι**, **νῶι**.

γ') **Διομήδης**: Υἱὸς τοῦ Τυδέως, βασιλέως τῆς πόλεως τοῦ Ἄργους, διαδεχθεὶς τὸν πενθερὸν αὐτοῦ Ἄδραστον. Μετέσχεν εἰς διαφόρους ἥρωικὰς ἐπιχειρήσεις καὶ ἤδη ἀριστεύει εἰς σπουδαίαν τινὰ μάχην πρὸ τοῦ Ἰλίου. Ἐκ τῆς Τροίας ἐπανῆλθε σῶος εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ.—**ἀστέρι ὀπωρινῶ**: Πιθανώτατα ὁ ποιητὴς ἔχει ὑπ' ὄψει τὸν Σείριον, τὸν λαμπρότατον τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων, ἀνήκοντα εἰς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Κυνός. Τούτου ἡ ἐπιτολὴ συμπίπτει ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ὀπώρας, ἦτοι μεταξὺ θέρους καὶ φθινοπώρου. Ἄνατέλλων ὁ ἀστὴρ αὐτὸς ἀπὸ θαλάσσιον ὀρίζοντα παρέχει εἰς τὸν ποιητὴν τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ἐξέρχεται καθαρὸς καὶ φωτοβόλος, ἀφοῦ ἐλούσθη εἰς τὰ μυστηριώδη βάθη τῶν

ὕδατων, πού περιβάλλουν τὴν γῆν.—ἵππους ἐξελάσας: Οἱ ἵπποι ἦσαν ἀπὸ τὰ πολυτιμότερα λάφυρα τοῦ πολέμου. Συχνὰ οἱ Ἀχαιοὶ ἤρωες καυχῶνται διὰ τὴν κατοχὴν ἐκλεκτῶν ἵππων, τοὺς ὁποίους ἀπεκόμισαν ἀπὸ τὴν μάχην.

35 - 83

α') 35 - 42:—**θοῦρον**· E 30.—**καθεῖσεν** = ἔβαλε νὰ καθίση. ἐνεργ. ἀόρ. τοῦ *καθίζομαι*.—**ἠιόεντι**· *ἠιόεις* = ὁ ἔχων ὄχθας ὑψηλάς, ἐπομένως βαθεῖαν κοίτην· ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Σκαμάνδρου.—**κλίνω** = κάμνω κάποιον νὰ κλίνη, τρέπω εἰς φυγὴν.—**ἔλεν**· *αἰρῶ*.—**ἀρχός** = ἀρχηγός.
ἐκβαλε = ἐξεπέταξε.—**στρεφθέντι** = ἐνῶ εἶχε τραπῆ εἰς φυγὴν.—**τὸ μετάρφρενον** = τὸ μεταξὺ τῶν ὤμων μέρος τῶν νώτων, ἡ ῥάχις.—**ἐν...** *πῆξε*· *ἐπέπηξε*.—**μεσσηγὺς** = εἰς τὸ μέσον, μεταξὺ.—**διά...** *ἔλασσε* = διεπέρασε.—**δουπέω** = κάμνω κρότον (*δοῦπος* = ὁ κρότος πεσόντος σώματος, λέξι. ἡχοποίητος).—**ἀραβέω** = βροντῶ (ὁ *ἄραβος* = ὁ κτύπος).

43 - 58:—**ἐνήρατο** = ἐφόνευσεν ἐν τῇ μάχῃ· ῥ. *ἐναίρω*.—**ἐριβῶλαξ**· A 155.—**εἰληλούθει** - *ἐληλούθει*.—**δουρικλυτὸς** = περίφημος εἰς τὸ δόρυ, πολεμιστὴς ξακουσμένος (*δόρυ*+*κλύω* = ἀκούω) **νύξε**· *νόσσω* = κτυπῶ.—**ἐπιβησόμενον** = τὴν στιγμήν πού ἐπρόκειτο νὰ ἀναβῆ.—**ἤριπε**· *ερείπω* ἀμετρ. = πίπτω.—**τὰ ὄχρα**· E 28.—ὁ **σκότος** = τὸ σκότος.—**ἐσύλευον**· *συλεύω* = ἀφαιρῶ τὸν ὄπλισμόν νεκροῦ πολεμιστοῦ (παράλλ. τύπος τοῦ *συλάω*).—**αἰμῶν** = ἔμπειρος.—**ὄξυεις** = σουβλερός, κοπτερός (παράλλ. τύπος τοῦ *ὄξυς*).—**ἄγρια πάντα** = κάθε ἀγρίμι.—**τά τε τρέφει**· ἐνν. τὰ ἡμερώτερα ζῶα τοῦ δάσους ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ *ἄγρια πάντα*.—**χραῖσμε**· A 28.—**ιοχέαιρα** = τοξεύτρια (*ιός* = βέλος + *χέω*).—**ἐκηβολίαι** = αἱ ἐπιτυχίαι εἰς τὴν βολήν, ἡ τέχνη τοῦ τοξεύειν· πρβλ. *ἐκηβόλος* A 21.—**ἦσιν**· δοτκ. τοῦ κατὰ τι.—**ἐκέκαστο**· *καίημαι* = διακρίνομαι, ἐξέχω.—**δουρικλειτὸς** = ἐνδοξος διὰ τὸ δόρυ, ἐνδοξος πολεμιστὴς (*δόρυ* + *κλέω*, *κλείω*, *κλέος*).—**ἔθεν**· A 114.—**οὔτασσε**· *οὔτάω*, ἢ *οὔτάζω* = πληγῶνω, κτυπῶ.—**μεσσηγὺς...** *ἔλασσαν*· E 41.—**ἤριπε**· E 47.—**ἀράβησε**· E 42.

59 - 68:—**ἐνήρατο**· E 43.—**τέκτων** = ὁ τεχνίτης.—**ὄς**· δύναται νὰ ἐνν. καὶ ὁ Ἀρμονίδης καὶ ὁ Φέρεκλος, διότι καὶ περὶ τῶν δύο ἀνα-

φέρεται ὅτι ἦσαν τέκτονες.—**χερσίν**· συναπτ. πρὸς τὸ *τεύχειν*.—**δαίδαλα** = κάθε τεχνικὸν ἔργον, τεχνούργημα.—**ἔξοχα** = ἐξαιρετικά· ἐπίρρ.—**ἐφίλατο**· ἐφίλησε. **Ἀλεξάνδρω**· δοτικ. χαριστική.—**τεκτήνατο**· *τεκταίνομαι* = κατασκευάζω.—**ἔισαι νῆες** = πλοῖα ναυπηγημένα σύμμετρα καὶ κανονικά.—**ἀρχεκάκους** = ποῦ ἔγιναν ἡ πρώτη αἰτία τοῦ κακοῦ.—**οἱ τ' αὐτῶ** = καὶ ἑαυτῶ.—**οὔτι** = οὐδόλως.—**θέσφατα** = προφητεῖαι, χρησμοί. Κυρίως τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰρημένα (θεός + φατός, φημί).—**καταμάρπτω** = καταφθάνω τινὰ φεύγοντα.—**διαπρὸ ἀντικρύ**· ἡ αἰχμὴ διεπέρασε διὰ τοῦ γλουτοῦ καὶ ἐβγῆκεν ἐμπρὸς κατὰ τὴν κύστιν.—**ἡ κύστις-εως** = ἡ οὐροδόχος κύστις (κύω = φουσκώνω).—**ἤλυθε** = διήλθε.—**ἀκωκῆ**· Ε 16.—**γνύξ** = εἰς τὰ γόνατα, γονατιστὰ (γόνυ - γνύξ).—**οἰμώζω** = βγάζω θρηνώδη φωνήν.

69 - 75 : —**ἔπεφνε** = ἐφόνευσε (ρίζ. φεν - φόνος).—**ῥα** = πράγματι, στ' ἀλήθεια.—**πύκα** = μὲ φροντίδα, μὲ στοργήν.—**ἴσα** = ἐξ ἴσου.—**χαριζομένη** = διὰ τὴν εὐχαριστήσῃ.—**κατὰ ἰνίον** = εἰς τὴν βάσιν τοῦ κρανίου.—**ἀν' ὀδόντας** = μέσα ἀπὸ τὰ δόντια.—**ὑπὸ γλῶσσαν** = εἰς τὸ κάτω, εἰς τὴν ρίζαν τῆς γλώσσης.—**ἡ κονίη** = ἡ σκόνη.—**ἔλεν ὀδοῦσιν** = ἐδάγκασε.

76 - 83 : —**ἀρητήρ**· Α 11.—**ἐτέτυκτο** = εἶχε γίνεῖ, ἦτο· ῥ. *τεύχομαι*.—**τίετο**· *τίω* = τιμῶ.—**ἀγλαός** = μεγαλοπρεπής, ὠραῖος.—**μεταδρομάδην** = ἐνῶ ἔτρεχε κατόπιν του.—**τὸ φάσγανον**· Α 190.—**ἀίξας**· Γ 216.—**ἀπὸ δ' ἔξεσε** = ἀπέκοψεν εὐκόλως.—**ῥοσε**· Α 104.—**πορφύρεος** = αἱματωμένος, σκοτεινός.

β') Μέσος ἀόρ. τοῦ φιλῶ μὲ ἐνεργητικ. σημασ. : **ἐφίλατο**.

— *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : στήθεσφι, ἦσιν, ῥοσε.*

γ') ἐπὶ **ἠιόεντι Σκαμάνδρω** : Τὸ μέρος τοῦτο ἦτο σχεδὸν κάτω ἀπὸ τὰ τείχη τοῦ Ἰλίου. Ὁ ποταμὸς Σκάμανδρος λέγεται καὶ **Ξάνθος**.—**Ἀλιζῶνες** : Λαὸς οἰκῶν παρὰ τὸν Πόντον, πιθανῶς οἱ Χάλυβες τῶν ἱστορικῶν χρόνων. Οὗτοι, ὡς καὶ οἱ κατωτέρω ἀναφερόμενοι Λυδοί, Λύκιοι κ.ἄ., ἦλθον ὡς ἐπίκουροι (*σύμμαχοι*) νὰ πολεμήσουν μετὰ τῶν Τρώων. Εἰς τὸ Β στ. 816 - 877 ἀναφέρονται λεπτομερῶς ὅλοι οἱ σύμμαχοι τοῦ Πριάμου.—**Μήονες** : λαὸς τῆς Λυδίας κατοικῶν ἀνατολικῶς

τοῦ Τμώλου παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ Ἑρμου ποταμοῦ.—**Τάρνη**: Πόλις τῆς Λυδίας διαρροεμένη ὑπὸ τοῦ Πακτωλοῦ παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Τμώλου, αἱ κατόπιν Σάρδεις.—**Μηριόνης**: Ἐξοχος πολεμιστής, ὅστις συνέπλευσε μὲ τὸν Ἴδομενέα ἀπὸ τὴν Κρήτην ὡς ἀρχηγὸς τῶν Κρητῶν.—**Μέγης**: Ἡγεμὼν τοῦ Δουλιχίου καὶ ἄλων τῶν Ἐχινάδων δυτικῶς τῆς Ἀκαρνανίας (Β 627).—**Θεανῶ**: Ἱέρεια τῆς Ἀθηναῶν ἐν Τροίᾳ, κόρη τοῦ Κισσέως καὶ σύζυγος τοῦ Ἀντήνορος.—**Εὐρύπυλος**: Βασιλεὺς τοῦ Ὀρμενίου τῆς Θεσσαλίας (Β 736).—**ἄρητηρ Σκαμάνδρου**: Ὁ ποταμὸς Σκάμανδρος θεοποιεῖται καὶ συχνὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ἢ τὸ τοῦ Ξάνθου λαμβάνει μέρος εἰς τὴν μάχην ὑπὲρ τῶν Τρώων. Λατρεύεται καὶ ὡς γενάρχης τῶν Τρώων, διότι ἡ θυγάτηρ τούτου Καλλιρρόη εἶχε σύζυγον τὸν Τρῶα.

— *Με ποίους φραστικὸς τρόπους παριστάνει ὁ Ὅμηρος τὸν θάνατον καὶ τὴν τελευταίαν στιγμήν τῶν θνησκόντων ;*

84 - 132

α') 84 - 94:—**πονέομαι**=εἶμαι εἰς τὸ ἔργον, ἀσχολοῦμαι.—**ὕσμινη** = μάχη, συμπλοκή.—**Τυδεΐδην δ' οὐκ ἂν γνοίης...** Κατὰ σχμ. προλήψεως ἀντί: *οὐκ ἂν γνοίης ποτέροισι Τυδεΐδης μετεΐη*.—**ποτέροισι μετεΐη**· μετὰ ποτέρων εἶη.— **ἠέ - ἦ**· εἶτε - εἶτε.—**ὀμιλέω** = συναναστρέφομαι, εἶμαι μὲ κάποιους.—**θῦνε**· θύνω = ὀρμῶ.—**ἄμ πεδίον**· ἀνὰ πεδίον.— **πλήθων** = γεμᾶτος, φουσκωμένος.— **χειμαρρος** = ὀρμητικὸς (*χειμα*, *χειμῶν* + *σρο*, *ῥέω*).—**ῶκα** = γρήγορα (πρβλ *ὠκύς*).—**ἐκέδασσε**· *κεδάννυμι* = διαλύω, διασκορπίζω (παράλλ. τύπος τοῦ σκεδάννυμι).— **γέφυρα** = πρόχωμα.— **ἄρα** = φυσικά.— **ἐερμέναι γέφυραι** = συνδεδεμένα στερεὰ προχώματα· ῥ. εἶω.—**ἰσχανάω** = κρατῶ, συγκρατῶ.—**ἡ ἄλωη** = καλλιεργημένος τόπος, κῆπος.— **ἐριθηλῆς** = καταπράσινος (ἐπιτ. *ἔρι* + *θηλ.*-*θάλλω*).—**ἐλθόντα**· τὸν ποταμόν.—**ἐξαπίνης** = αἰφνιδίως.—**ἐπιβρίση**· *ἐπιβρίθω* = ἐπέρχομαι βαρῦς.— **ὁ ὄμβρος** = ἡ βροχή.—**ἔργα** = καλλιεργημένοι ἐκτάσεις.—**αἰζηός** = θαλερός, ἀκμαῖος ἄνδρας.—**ὑπὸ Τυδεΐδην** = ὑπὸ τὴν ὀρμὴν τοῦ Τυδείδου.—**κλονέοντο**· Ε 8.—**μίμνον**· *μίμνω* = ὑπομένω.

95 - 105:—**τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησε**· τὸ δ' οὖν ἐναντ.: = ἄλλ' ὅταν...—**ἐνόησε**· *νοῶ* = ἀντιλαμβάνομαι διὰ μιᾶς τῶν αἰσθήσεων, βλέπω.—**αἶψα** = ταχέως, ἀμέσως.—**ἐτιταίνετο**· *τιταίνω* = τεντώνω (τύπος

τοῦ *τείνω* μὲ ἀναδιπλ.).—*ἐπαΐσσοντα* = ἐφορμῶντα, καθ' ἣν στιγμὴν ὤρμουσε πρὸς τὰ ἐμπρός· (ῥ. *αΐσσω* Γ. 216).—τὸ *γύαλον* = τὸ ἔλασμα τὸ καλύπτον τὸν θώρακα.—*διὰ ἔπτατο* = διὰ μέσου τοῦ γυάλου ἐπέρασε. Τὸ *ἔπτατο* διὰ τὴν ταχύτητα τοῦ βέλους (ῥ. *πετάννυμι*).—*πικρὸς* = ὄξύς, ποῦ προκαλεῖ δριμὺν πόνον.—ὁ *δίστος* = τὸ βέλος.—*παλάσσετο*· ῥ. *παλάσσω* = μολύνω, λερώνω.—*τῷ δ' ἐπὶ* = καὶ ἐπὶ τούτῳ, διὰ τὴν ἐπιτυχίαν αὐτῆν.—*ἄϋω* = φωνάζω.—*ὄρνυμαι* = κινουῖμαι, σπεύδω.—*κέντορες ἵππων* = ἵππεῖς ἐξοχοί. Κυρίως οἱ κεντρίζοντες τοὺς ἵππους (*κεντέω*).—*δηθὰ* = ἐπὶ πολὺ.—*ἀνσχῆσθαι*· *ἀνέχομαι*.—*ἔτεδν* = ἀληθῶς, χωρὶς νὰ μὲ ἀπατήσῃ.—*ᾠρσε*· *ὄρνυμι*.—*ἄναξ Διὸς υἱός*· ἔνν. ὁ Ἀπόλλων.—*ἀπορνούμενον*· *ἀπόρνομαι*.

106 - 120 : τὸν *δὲ* = αὐτὸν ὅμως.—*ἀναχωρέω* = ἀποσύρομαι, γυρίζω ὀπίσω.—*Καπανήιον*· ἐπίθ. ἀντὶ τῆς γενικ. τοῦ πατρικοῦ ὀνόματος: *Καπανῆος*.—*πέπων* = ὄριμος, γλυκύς, ἀγαπητὸς (ῥ. *πέσσω*)· κυρ. ὁ ψημένος ἀπὸ τὸν ἥλιον.—*ὄφρα μοι ἐρύσσης* = διὰ νὰ μοῦ βγάλῃς (*ἐρύω* = ἔλκω, τραβῶ). Ἡ δοτικ. ;—*καθ' ἵππων*· ἀφ' ἵππων.—*ἄλτο*· *ἄλλομαι* = πηδῶ (*ρίζα σαλ*-Λατ. *salio*).—*διαμπερές* = πέρα καὶ πέρα· ἐπίρρ. (*διὰ* + *ἀνά* + *πέρας*).—*ἀνηκόντιζε* = ἀνέβλυζεν ὄρμητικά.—*στρεπτὸς* = πλεκτὸς (*στρέφω*).—*χιτῶν* = θώραξ.—*δὴ τότε* = ἐκείνην τὴν ὥραν.—*ἠρᾶτο*· *ἠρῶμαι* = προσεύχομαι.—*βοὴν ἀγαθὸς* = ὁ διακρινόμενος διὰ τὴν φωνὴν του κατὰ τὴν ὥραν τῆς μάχης, βροντόφωνος.—*κλυθῆ*· Α 37.—*αἰγίλοχος* = κρατῶν τὴν αἰγίδα· ἐπίθ. τοῦ Διός.—*Ἄτρυτώνη* = ἀκαταμάχητος, ἀνίκητος· ἐπίθ. τῆς Ἀθηνᾶς (*στερ. α* + *τρύω* = *δαμάζω*).—*μοι καὶ πατρί*· *καὶ τῷ ἐμῷ πατρί*.—*φίλα φρονέω* = ἔχω καλὴν γνώμην, θέλω τὸ καλὸν κάποιου.—*δηίος* = ἐχθρικός.—*φίλοι*· *φιλῶ*· πρβλ. *ἐφίλατο*· Ε 61.—*ἐς ὄρμην ἔγχεος* = εἰς τὴν βολὴν τοῦ δόρατος.—*ἐλθεῖν*· ὑποκμ.: *ἄνδρα*.—*μ' ἔβαλε φθάμενος* = ἐπρόφθασε νὰ μὲ κτυπήσῃ.—*ἐπεύχεται* = καυχᾶται δι' αὐτό.

121 - 132 : —τὰ *γυῖα* = μέλη.—*ἔθηκε*· *τίθημι* = κάμνω.—*μάχασθαι*· τὸ ἀπαρμφ. ὡς προστακτ.—*ἦκα*· *ἵημι* = ῥίπτω, βάλλω.—*ἄτρομον* = ἀτρόμητον.—*ἔχεσκε* = εἶχε πάντοτε· *θαμιστ.* τοῦ *ἔχω*—*σακέσπαλος* = ὁ πᾶλλον τὴν ἀσπίδα, γενναῖος (τὸ *σάκος* = ἡ ἀσπίς + *πάλλω*).—ὁ *ἵπποτα* = ὁ ἵππεύς.—*ἡ ἀχλὺς* = τὸ σκότος.—*ἐπῆεν*· ἦν

ἐπί, δηλ. τῶν ὀφθαλμῶν.—αἱ κε· εἰ ἄν = ἐάν.—πειρώμενος· ἡ μτχ. δηλώνει τὸν σκοπὸν τοῦ ἵκηται.—τὴν γε = αὐτὴν βέβηαια.—οὐτάμεν· οὐτάω, οὐτάζω = πληγώνω Ε 56.

β') Μικτὸς ἀόρ. τοῦ βαίνω : ἐβήσето, προσκτ. κατα-βήσεο.
—Τύποι μέσ. ἀόρ. β' κατὰ τὰ εἰς -μι ἄλλομαι : ἄλσο, ἄλτο.

—Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : κλῦθι, ἰππότα, ἐπῆεν, οὐτάμεν.

γ') Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός : Οὗτος ἦτο ὁ περίφημος τοξότης Πάνδαρος, ἀρχηγὸς τῶν Λυκίων, οἱ ὅποιοι περιελαμβάνοντο εἰς τὸ κράτος τῆς Τροίας. Τὴν τοξεντικὴν ἐδιδάχθη παρὰ τοῦ Ἀπόλλωνος, ὁ ὅποιος καὶ παρώτρυνεν αὐτὸν νὰ ἔλθῃ ἀπὸ τὴν Λυκίαν. Αὐτὸς ἔγινεν ἀφορμὴ νὰ διαλυθοῦν οἱ ὄρκοι καὶ νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ μάχη, διότι κατὰ παρότρυνσιν τῆς Ἀθηνᾶς ἐτόξευσε τὸν Μενέλαον (Δ 88. Ἴδὲ καὶ περιλήψιν).—θώρακος γύαλον : Ὁ θώραξ τῶν Ὀμηρικῶν ἡρώων ἦτο χιτῶν πλεκτὸς (ἰδὲ κατωτέρω στρεπτοῖο χιτῶνος) ἢ δερμάτινος, ὁ ὅποιος ἐφορεῖτο περὶ τὸν κορμὸν ἄνευ χειρῶν. Καθίστατο ἰσχυρότερος ὁ θώραξ μὲ κοίλα μετάλλινα ἐλάσματα, τὰ γύαλα.—οἰστός ἢ βέλος : Εἶχε τρία κυρίως μέρη, τὴν αἰχμὴν, τὸ ξύλον καὶ τὸ πτερόν (βλ. εἰκ. 5). Ἐπειδὴ ἡ αἰχμὴ τοῦ βέλους ἦτο ἀκιδωτὴ, ἔπρεπε νὰ ἀφαιρεθῇ ἀπὸ τὴν πληγὴν μὲ πολλὴν προσοχὴν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Σθένελος ἀφῆρεσεν ἀπὸ τὴν πληγὴν τοῦ Διομήδους τὸ βέλος διαμπερές, δηλ. ἀπὸ τὸ ἀντίθετον μέρος κατὰ τὴν κατεύθυνσιν πού εἶχεν, ὅταν ἐτρύπησε τὸν ὄμω τὸ Διομήδους.—Σθένελος : Ὁ Σθένελος καὶ ὁ Εὐρύαλος εἶχον πλεύσει μαζὶ μὲ τὸν Διομήδη, ἄγοντα στόλον ὀγδοήκοντα πλοίων ἀπὸ τὰ ΒΑ παράλια τῆς Πελοποννήσου (Ἄργος, Τροϊζῆνα, Ἐρμιόνην, Ἀἴγιαν κ.ἄ.) Βλ. Β 564.—...ἀχλὺν δ' αὖ ἔλον : Ἡ θεὰ δίδει εἰς τὸν Διομήδη τὴν ὑπεράνθρωπον δύναμιν νὰ διακρίνη τοὺς θεοὺς, οἱ ὅποιοι μεταμορφωμένοι εἰς ἀνθρώπους λαμβάνουν μέρος εἰς τὴν μάχην.

—Νὰ ἐκτιμηθῇ ἡ ἀκαίβεια καὶ ἡ παρυστατικὴ τῆς εἰκόνας (στ. 87 - 94).

α') 133 - 143 :—**ἐξαῦτις** = ἐκ νέου, πάλιν.—**πρόμαχοι** = οἱ πολεμισταὶ τῆς πρώτης γραμμῆς.—**ἐμίχθη** = ἐπλησίασε, ἔσμιξε μέ... ῥ. **μίγνυμαι**.—**καὶ πρὶν περ** = μολονότι καὶ πρὶν.—**μεμαῶς** = ἐπιθυμῶν, με τὴν πρόθεσιν νά... **μέμονα**· παρακμ. με σημ. ἐνεστ.—**δὴ τότε** = τότε πλέον, τ.ἔ. μετὰ τὴν πληγὴν, τὴν ὅποιαν ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Πάνδαρον.—**τρὶς τόσσον** = τριπλάσιον.—**ὄν ῥα** = τὸν ὅποιον βέβαια, ὅπως εἶναι σύνηθες νὰ συμβῆ.—**εἰροπόκος** = πυκνόμαλλος (εἶρος = μαλλί + πόκος = τολύπη). Κυρίως ὁ ἔχων πόκος μαλλιῶ.—**ἐπ' ὀϊεσσι**· συναπτ. πρὸς τὸ ποιμῆν.—**οἶες**· Γ 198.—**χραύση**· **χραύω** = γκρατσουνίζω, ἐλαφρῶς πληγῶν.—**αὐλῆς**· τοῦ ἔρκουτος τῆς αὐλῆς.—**αὐλή** = στάνη, τὸ μαντρί.—**ὑπεράλμενον** = τὴν στιγμὴν ποῦ ὑπερπηδᾷ.—**οὐδὲ δαμάσση**· ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ **χραύση μὲν** = τὸν ἐπλήγωσε μόνον χωρὶς νὰ τὸν ἀποτελειώσῃ.—**τοῦ**· τοῦ λέοντος.—**ῶρσεν**· ὄρνημι.—**προσαμύνω** = δίδω βοήθειαν.—**κατὰ σταθμούς** = εἰς τὰ κλειστά παραπήγματα.—**δύεται**· **δύομαι** = χώνομαι.—**τὰ δέ**· ἐνν. **μῆλα** = πρόβατα.—**ἐρῆμα** = ἀπροστάτευτα.—**φοβεῖται** = τρέχουν ἐδῶ κ' ἐκεῖ.—**αἱ μὲν οἶες** = προβατίνες.—**ἀγχιστῖναι ἐπ' ἀλλήλησι** = μαζί ἢ μία ἐπάνω στὴν ἄλλη (**ἄγχι**).—**κέχυνται** = εἶναι σκορπισμένα. Τὸ ῥ. παριστᾷ τὸ θέαμα τῶν νεκρῶν προβάτων.—**ἐμμεμαῶς** = με πολλὴν ὀρμὴν.—**βαθεῖα αὐλή**· λόγῳ τοῦ ὑψηλοῦ τοίχου ἢ αὐλὴ λέγεται βαθεῖα.—**ὡς μεμαῶς** = με τόσον μένος.

144 - 151 :—**ὁ μαζός**· πρβλ. **μεταμάζιον**· E 19.—**χαλκήρης**=**χάλκινος** (**χάλκος**+**ἀραρίσκω**).—**κλιῖδα** = κατὰ τὴν κλειδα.—**ἐέργαθεν**· παρατατ. τοῦ **εἶργω** = χωρίζω.—**μετοίχομαι** = πηγαίνω πρὸς.—**ὄνειροπόλος** = ἐρμηνευτὴς ὀνείρων, ὄνειροκρίτης (πρβλ. **οἰωνοπόλος** A 69).—**τοῖς οὐκ...** **ὄνειρους**· ἢ σειρὰ τῶν λέξ. : **ὁ γέρων οὐκ ἐκρίνατο ὄνειρους τοῖς (οὐκ) ἐρχομένοις**, δηλ. ὁ γέρων δὲν τοὺς ἐξήγησε πλέον τὰ ὄνειρα, ἀφοῦ δὲν ἐπανῆλθον.—**ἐξεναρίζω** = ἀφαιρῶ τὰ **ἔναρα**, ἦτοι τὰ ὄπλα, φονευθέντος πολεμιστοῦ καὶ γενικῶς = φονεύω.

152 - 158 :—**τηλυγέτω**· Γ 175.—**τείρετο** = ἐταλαιπωρεῖτο· **τείρω** = κατατρύχω, ἐξαντλῶ.—**λιπέσθαι ἐπὶ κτεάτεσσι** = νὰ τὸν ἀφήσῃ εἰς τὴν περιουσίαν του κληρονόμον.—**ἐξαίνυτο**· **ἐξαίνυμι** = ἀφαιρῶ, βγά-

ζω.—ό γόος = ό θρῆνος.— τὸ κῆδος = τὸ πένθος, ἡ λύπη.— λυγρός = θλιβερός.—οἱ χηρωσται = οἱ πλάγιοι συγγενεῖς, κληρονόμοι (λατ. heres - edis).—διὰ δατέοντο = διεμοιράζοντο.

159 - 165:—λάβε = ἔλαβε· ὅπως εἰς τὴν νεοελλ. : τὸν παρέλαβε.— ἐν βουσί = μέσα εἰς ἀγέλην βοῶν : Ἡ ἐν δηλοῖ ὅτι ὁ λέων παραμένει μέσα εἰς τὴν ἀγέλην κατατρῶγων βοῦς.—θορών· θρώσκω = πηδῶ.— ἄξῃ· ἄγνυμι = σπάζω, συντριβῶ.—ἡ πόρτις-ιος = τὸ δαμάλι.— ἡ ξύλοχος = ἡ λόχημη (ξύλον+ἔχω).—ἐξ ἵππων βῆσε = τοὺς ἠνάγκασε νὰ πέσουν ἀπὸ τὸ ἄρμα.—κακῶς = βιαίως· συναπτ. πρὸς τὸ βῆσε.— ἀέκοντας· ἄκοντας, ἤτοι ἀφοῦ προηγήθη πάλῃ.

β') Αἰολικὸς τύπος χραύω ἀντὶ χράω.

—Κατάληξις παρατατικοῦ -θεν : ἐέργαθεν.

γ') δὴ τότε μιν τρὶς τόσσον ἔλεν μένος : Ἡ ὁρμὴ τοῦ Διομήδους μετὰ τὴν πληγὴν καὶ τὴν ἐνθάρρυνσιν τῆς Ἀθηναῶς αὐξάνεται συνεχῶς. Ἀμέσως κατωτέρω περιγράφει ὁ ποιητὴς καὶ ἄλλους καταπληκτικούς ἄθλους τοῦ Ἀργεῖου ἥρωος, ὅστις ἐπέφερε μεγίστην φθορὰν εἰς τοὺς Τρῶας.—ξίφος : Ἐκ τοῦ πλησίον ὁ Διομήδης μεταχειρίζεται τὸ δῆλον τοῦτο. Περὶ τούτου ἰδὲ Α 194, πραγμ.

—Νὰ κριθῇ αἰσθητικῶς ἡ παρομοίωσις τοῦ Διομήδους πρὸς λέοντα, στ. 136 - 142 καὶ 161 - 162.

166 - 238

α') 166 - 178 :—ἀλαπάζω = καταβάλλω, ἐξολοθρεύω.—αἱ στίχες· Γ 196.—ὁ κλόνος· Ε 8.—ἐγχειάων· ἡ ἐργχείη· Γ 137.—διζήμενος· δίζημαι = ζητῶ.—ποῦ τοι· τὸ τοι δοτ. κτητ. εἰς τὸ τόξον.— τὸ κλέος· τὸ ὁποῖον ὁ Πάνδ. εἶχεν ὡς τοξότης.—ῶ κλέι· δοτκ. τοῦ κατὰ τι εἰς τὸ ἐρίζεται.—ἐρίζομαι = συναγωνίζομαι, παραβγαίνω.— ἐνθάδε· εἰς τὴν Τροίαν.—ἔφες· ἐφίημι = ῥίπτω ἐναντίον.—ἀνέχω χεῖρας = προσεύχομαι.—ὅστις ὄδε = ὅποιος καὶ ἂν εἶναι αὐτὸς πού... —καὶ δὴ = καὶ ἤδη.—ἔοργα· παρακ. τοῦ ἔρω = κάμνω.—ἐσθλός = ἔσοχος, γενναῖος.—λύω γούνατα = φονεύω.—εἰ μὴ = ἐκτὸς ἐάν.—

κοτεσσάμενος· κοτέω· Α 181.—*ἱερῶν*· *ἱερά* = αἱ θυσίαι· διότι δὲν ἐτελέσθησαν ὠρισμένοι θυσίαι. Γεν. αἰτίας.—*χαλεπή* δέ· τὸ δὲ = γάρ.—*ἔπι*· *ἔπεσι* = γίνεται, πίπτει ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων.

179 - 191 :—*βουληφόρος*· Α 144.—*δαίφρων*=ἐμπειρος μαχητῆς (*δα-*, *δαῖναι*, *δαίμων* + *φρόν*).—*πάντα* = κατὰ πάντα.—*ἔϊσκω* = παρομοιάζω.—*ἀσπίδι*· ἀπὸ τὴν ἀσπίδα.—*γιγνώσκων* = ἀναγνωρίζων.—*αὐλῶπις* *τρυφάλεια* = περικεφαλαία μὲ προεξοχὰς ὡς κέρατα (Βλ. εἰκ. 4).—*σάφα*· *σαφῶς* = ἀκριβῶς, ἀσφαλῶς.—*ἄνευθε* = μακράν, χωρὶς· *ἄνευθε θεοῦ* = χωρὶς τὴν προστασίαν κάποιου θεοῦ.—*μαίνεται* *τάδε* = ἔχει τόσην ὀρμήν, μάχεται μὲ τόσην μανίαν.—*νεφέλη*· *δοσκ*· ;—*εἰλυμένος*· *εἰλύω* = τυλίγω, σκεπάζω.—*τούτου*· ἀπὸ τούτου, δηλ. τοῦ Διομήδους.—*κίχήμενον* = τὴν στιγμήν ποῦ τὸν εὑρίσκει· ῥ. *κίχάνω* - *κίχημι*· Α 26.—*ἔτραπεν*· *ἔτρεφεν*.—*ἄλλη* = εἰς ἄλλην κατεύθυνσιν.—*ἤδη* = πρὸ ὀλίγου.—*γάρ*· αἰτιολογεῖ τὴν γνώμην τοῦ Πανδάρου, ὅτι ὁ Διομήδης προστατεύεται ἀπὸ θεᾶν.—*ἐφάμην* = εἶπα, ἐπίστευσα.—*Ἀιδωνῆι*· σπάν. τύπος τοῦ Ἄϊδι· Α 3.—*προιάψειν*· Α 3.—*ἔμπης* δὲ = καὶ μ' ὅλα ταῦτα.—*κοθήεις* = θυμωμένος· συμπλ. *ἐμοί*.

192 - 205 :—*οὐ παρέασι*· *οὐ πάρεσι* (*μοι*) = δὲν ἔχω ἐδῶ.—*κ' ἐπιβαίην*· τὸ *κε* δυνητ. Ἡ εὐκτ. ἔχει ἔννοιαν δυνατότητος καὶ εὐχῆς.—*ἀλλά που* = ἀλλὰ βέβαια.—*πρωτοπαγῆς*· μόλις κατεσκευασμένος, καινούργιος (*πρῶτον*+*παῖγνυμι*).—*νεοτευχῆς*=μὲ καινούργια ἐξαρτήματα (*νέον*+*τεῦχος*). Τὰ δύο ἐπίθ. δηλώνουν ὅτι καὶ τὸ ὕλικόν καὶ ἡ διακόσμησις τῶν ἀρμάτων ἦσαν καινούργη.—*οἱ πέπλοι* = ὑφάσματα, καλύμματα.—*πέπτανται*· *πετάννομαι* = ἀπλώνομαι.—*πάρ δέ σφιν ἐκάστω*=παρ' ἐκάστω δὲ τούτων.—*δίζυγες*=συνεζευγμένοι.—*τὸ κρῖ* = ἡ κριθῆ.—*ἐρέπτομαι* = βόσκω, τρέφομαι.—*αἱ ὄλυραι*· εἶδος δημητριακῶν.—*ἦ μὲν* = καὶ ἕμως. Ἡ σειρά τῶν λέξε. : *ἦ μὲν γέρον ἀιχημητὰ Λυκάων ἐπέτελλε μάλα πολλὰ μοι ἐρχομένῳ*.—*ποιητὸς* = καλοκαμωμένος.—*ἐμβεβαῶτα*· ῥ. *ἐμβαίνω*.—*ἀρχεύω* = εἶμαι ἀρχηγός.—*ὕσμινη*· Ε 84.—*ἦ τ' ἂν πολὺ κέρδιον ἦεν* = καὶ θὰ ἦτο πολὺ καλύτερον, ἔνν. : *εἰ ἐπιθόμην*.—*φρίδομαι* = προσέχω, φοβοῦμαι.—*δεύομαι* = χρειάζομαι, μοῦ λείπει κάτι.—*εἰλομένων*· *εἶλω* = συμπιέζω, περικλείω, πολιορκῶ.—*ἔδμεναι*· *ἔδω* = τρώγω.—*ἄδην* = ἀφθονα.—

τόξοισι· τόξω. Ὁ πληθ., διότι τὸ τόξον ἔχει πολλὰ μέρη.— **πίσυνος**· πεπορθῶς = διότι εἶχα ἐμπιστοσύνην.— **δνήσειν**· δνήνημι = ὠφελῶ, ἐξυπηρετῶ.

206 - 216. ἤδη = πρὸ ὀλίγου.— **δοιοῖσιν** = ἐναντίον δύο.— **ἀτρεκῆς** = ἀληθινόν, πραγματικόν.— **ἔσευα**· σεύω = κάμνω νὰ τρέξῃ.— **ἡγειρα μάλλον** = τοὺς ἠύξησα τὴν μανίαν μὲ τὸ κτύπημα τοῦ βέλους.— **τῷ ῥα** = ὥστε λοιπόν.— **ἡ αἶσα** = ἡ μοῖρα, ἡ τύχη.— **πάσσαλος** = παλοῦκι, κρεμαστάρι.— **ἀγκύλος** = καμπυλωτός, κυρτός.— **τῷ** = ἐκείνω.— **φέρω χάριν** = χαρίζομαι.— **ὑψηρεφές**· ὑψηρεφής = μὲ ὑψηλὴν στέγην.— **ἀλλότριος φῶς** = ὁ ἐκ ξένης χώρας, πολέμιος.— **διακλάσας**· κλάω = σπάζω, κομματιάζω.— **ἀνεμῶλιος** = ἀνωφελής· κατηγορημ.— **ὀπηδεῖ**· ὀπηδέω = ἀκολουθῶ ὀπηδεῖ μοι (τὰ τόξα) = τὰ φέρνω μαζί μου.

217 - 228 :— **ἀγός** = ἡγεμών.— **οὔτως** = μὲ τόσην ἀπογοήτευσιν, μὲ τόσον παράπονον.— **πάρως** = πρίν.— **οὐκ ἄλλως ἔσεται** = δὲν θὰ γίνῃ ἄλλοιῶς, δὲν θὰ ἀλλάξῃ ἡ τύχη τῆς μάχης.— **νῶ** = ἡμεῖς οἱ δύο· ὑποκ. τοῦ πειρηθῆναι.— **ἐπὶ τῷδε ἀνδρί**· συναπτ. πρὸς τὸ ἐλθόντε.— **σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφι**· ὀρίζει τὸν τρόπον, κατὰ τὸν ὅποιον θὰ πλησιάσουν τὸν ἐχθρόν, ἐνῶ τὸ σὺν ἔντεσι δηλώνει, ὅτι ὁ ἀγὼν θὰ γίνῃ σῶμα πρὸς σῶμα.— **ἀντιβίην** = μὲ ὄλην μας τὴν δύναμιν.— **τὰ ἔντεα** = τὰ ὄπλα.— **πειρηθῆναι** = νὰ κάμωμεν μίαν ἀπόπειραν.— **οἶοι** = τί εἶδους εἶναι.— **Τρώιοι ἵπποι** = οἱ ἵπποι τοῦ Τρώος.— **πεδίοιο**· συναπτ. πρὸς τὸ ἐνθα καὶ ἐνθα.— **κραιπνὰ** = πολὺ γρήγορα· ἐπίρρ.— **φέβομαι** = φεύγω.— **τῷ** = αὐτοὶ οἱ δύο ἵπποι.— **σαώσετον**· μέλλ. τοῦ σαόω (παράλλ. τύπος τοῦ σώω καὶ σῶζω· Α 32).— **εἶ περ ἂν αὐτε** = ἂν τυχόν πάλιν ὡς καὶ πρότερον.— **ὀρέγω**· Ε 33.— **σιγαλόεις** = λαμπρός.— **δέδεξο**· δέχομαι = περιμένω νὰ ἀναμετρηθῶ μὲ κάποιον.— **μέλει μοί τι** = ἐνδιαφέρομαι, φροντίζω διὰ κάτι.

229 - 238:— **μάλλον** = καλύτερα.— **ὑφ' ἡνιόχῳ** = ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν ἡνιόχου.— **οἴσετον**· δυεῖκός.— **φέβομαι**· Ε 223.— **ματάω** = διστάζω, ἀπὸ φόβον δὲν κινουῖμαι.— **ἐκφερέμεν**· ὑποκμ. οἱ ἵπποι καὶ ἀντικμ. ἡμᾶς.— **φθόγγος** = φωνή.— **ποθέοντε**· αἰτιολ. μτχ.— **ἐπαίξας νῶι αὐτῷ** = ὀρμήσας ἐναντίον ἡμῶν των ἰδίων.— **κτείνῃ καὶ ἐλάσση**·

συνεχίζεται ἡ ἔνδοιαστ. πρότ. ἀπὸ τὸ μὴ μιτήσεται.—ἐλάσσω· ἐλάω= κινῶ, φέρω, παίρνω μαζί μου.—μῶνυχας = ἔχοντας μίαν ὄπλῆν, δυνατούς (ῥίζ. σμ - τοῦ εἶς + ὄνυξ).—ἐλαύνω = σύρω, ὀδηγῶ.

β') Τὸ ἐπίθ. ἰερός εἰς τύπους : ἱρόν, ἱρά, ἱρή κτλ.

—'Ενεργητ. ἀόρ. β' τοῦ τρέπω ἐκ τοῦ θέμ. τραπ. : ἔτραπον.

— Παρακμ. μετοχ. τοῦ βαίνω κατὰ τὰ εἰς -μι : βεβαῶς (πρβλ. μεμυῶς).

'Επικός ἀόριστος καὶ μέλλον τοῦ δέχομαι μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ : δέδεξο, δεδέξομαι.

— *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : Ἴμεν, ἔνι, δευοίατο, παρέασι.*

γ') **Αἰνεΐας** : Υἱὸς τοῦ 'Αγχίσου καὶ τῆς 'Αφροδίτης, συγγενῆς τοῦ Πριάμου. Μετὰ τὸν "Ἐκτορα ὁ ἀνδρειότατος ἦρως τῶν Τρώων, μολονότι δὲν ἦτο ὑπὲρ τοῦ πολέμου οὔτε καὶ ἐξ ἀρχῆς μετέσχεν εἰς αὐτόν. Προστατεύεται καὶ ὑπὸ τῆς μητρὸς του 'Αφροδίτης καὶ ὑπὸ ἄλλων θεῶν, οἱ ὅποιοι τὸν σφύζουν κατὰ τὰς διαφόρους μάχας. Κατὰ μεταγενεστέρην παράδοσιν, ὅταν ἔφυγε μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ 'Ιλίου, ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ἔγινε γενάρχης τοῦ λατινικοῦ γένους. Τὰ ταξίδια καὶ τὰς περιπετείας αὐτοῦ ἀφηγεῖται τὸ λατινικὸν ἔπος τοῦ Βεργιλίου *Αἰνεΐας*.—**ἱερῶν μηνίσας** : Πολλάκις ἡ ὀργὴ τῶν θεῶν ἀποδίδεται εἰς παράλειψιν θρησκευτικῶν καθηκόντων ἐκ μέρους τῶν θνητῶν. Ἰδίως ἐξώργιζε τοὺς θεοὺς ἡ παράλειψις θυσίας, τὴν ὅποιαν ἔταξαν (πρβλ. καὶ Α 65).—**ἀσπίδι γιγνώσκων αὐλώπιδί τε τρυφαλεΐη** : = Αἱ πανοπλῖαι τῶν Ὀμηρικῶν βασιλέων διαφέρουν εἰς τὸ σχῆμα καὶ εἰς τὴν διακόσμησιν, ὥστε ἀπὸ αὐτὴν νὰ ἀναγνωρίζεται ἕκαστος ἦρως. Μάλιστα εἰς τὴν ἀσπίδα εἶχεν ἕκαστος ἰδιαιτέρον σύμβολον, π.χ. θηρία, ὄφεις, κεφαλὴν δαίμονος κ.τ.τ.—**ἄμφι δὲ πέπλοι πέπτανται** : Ὑφάσματα πολυτελῆ ἐκάλυπτον πολλάκις τὸν δίφρον πρὸς προφύλαξιν.—**ἵππων φριδόμενος** : Ἡ πρόνοια τοῦ Πανδάρου διὰ τοὺς ἵππους του μήπως πεινάσουν εἰς τὸ πολιορκημένον Ἴλιον, δὲν ἔχει τίποτε τὸ ὑπερβολικόν. Ἡ ἀγάπη τῶν ἡρώων πρὸς τὰ θαυμάσια αὐτὰ ζῶα ἀναφέρεται καὶ ἀλλαχοῦ εἰς τὴν Ὀμηρικὴν ποίησιν.—**ἐμεῖο κάρη τάμοι** : Ὅπως καὶ εἰς τὴν νεοελληνικὴν ἔκφρασιν ἐπὶ μεγάλης ἀποφάσεως λέγεται « νὰ μοῦ κόψουν τὸ κεφάλι ἂν δέν... ». Ὁ Πάνδαρος εὕρισκεται εἰς τὴν

φρικτήν θέσιν ἐκείνου, ὁ ὁποῖος βλέπει ὅτι κάτι, διὰ τὸ ὁποῖον καυχᾶται καὶ ἐπαινεῖται, δὲν ἀξίζει τίποτε.— **Τρώιοι ἵπποι** : Εἶναι οἱ καταγόμενοι ἀπὸ τὸ γένος τῶν ἵππων τοῦ Τρώος. Τούτους εἶχε δώσει ὁ Ζεὺς εἰς τὸν Τρῶα ὡς ἀντάλλαγμα διὰ τὸν υἱὸν του Γανυμήδην, τὸν ὁποῖον ἤρπασε καὶ τὸν εἶχεν εἰς τὸν Ὀλυμπον ὡς οἰνοχόον.— **ἐγὼ δὲ ἵππων ἐπιβήσομαι** : Ὁ Αἰνεΐας ἕως τῶρα ὀμιλεῖ εἰς τὸν Πάνδαρον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Θὰ ἐπήγαιναν καὶ οἱ δύο ἐναντίον τοῦ Διομήδους ἐπὶ τοῦ ἄρματος. Ὁ Αἰνεΐας ἀφίνει εἰς τὸν σύντροφόν του νὰ ἐκλέξη, ἂν θὰ ἠνιοχῆ αὐτός, ἐνῶ ὁ ἴδιος (ὁ Αἰνεΐας) θὰ πολεμήσῃ μὲ τὸν Διομήδη, ἢ ἂν θὰ μονομαχήσῃ ὁ Πάνδαρος, ἐνῶ αὐτὸς θὰ ἐπρόσεχε τὸ ἄρμα. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτήν, ὅπου δύο πολεμισταὶ θὰ ἐπιβοῦν ἄρματος, ὁ ἓνας θὰ ἐκτελέσῃ χρέη ἠνιοχου. Συνήθως ὁμοῦς ὁ διευθύνων τὸ πολεμικὸν ἄρμα δὲν ἦτο πολεμιστής, ἀλλ' εἰδικὸς εἰς τὸ ἔργον τοῦτο.

239 - 273

α') 239 - 250 :—**ποικίλος**=στολισμένος.—**ἐμμεμαῶτε**· Ε 142.—**ἔχον** = διηύθυναν. — **κεχαρισμένος** = ἀγαπημένος. — **ἐμῶ κεχαρισμένε θυμῷ** = φίλε τῆς καρδιάς μου.—**ἄνδρ(ε)**· δυϊκ.—**Ἴνα**· ἴς - ἰνός = νεῦρον, δύναμις· πρβλ. καὶ ἴφι ἀνάσσεις· Α 38.—**ἀπέλεθρος** = ἀμέτρητος.—**ὁ μὲν... Αἰνεΐας δέ**· ἐπιμερισμὸς εἰς τὸ ἄνδρ.—**εὐχομαι** = καυχῶμαι. Ἡ συνήθης περίφρ. ὅταν λέγῃ κάποιος τὸ ὄνομά του : **εὐχομαι ἐμμεναι** = εἶμαι.—**ἐκγεγάμεν υἱὸς Ἀγχίσαιο**· ποιητικὸς πλεονασμὸς ἀντὶ **ἐκγεγάμεν Ἀγχίσαιο**· ῥ. **ἐκγίγνομαι**.—**χάζομαι**· Ε 34.—**μηδέ μοι**· τὸ μοι δοτκ. ἠθικὴ εἰς τὸ θῦνε.—**οὔτω**· ὅπως κάμνεις ὡς τώρα.—**θῦνε**· Ε 87.—**τὸ ἦτορ** = ἡ καρδιά, ἡ ζωή.

251 - 259 :—**ὑπόδρα**· Α 148.—**μὴ τι ἀγόρευε** = μὴ κἀνης κανένα λόγον.—**φόβος** = φυγή.—**σὲ πεισέμεν**· ἀντικμ. **ἐμέ**.—**γενναῖον** = πρέπον εἰς τὸ γένος μου, τὴν καταγωγὴν μου.—**ἀλυσκάζω** = ἀποφεύγω, ξεφεύγω (ἐκτενέστ. τύπος τοῦ ἀλύσκω).—**καταπτώσω** = μαζεύομαι, ζαρώνω.—**ἐμπεδος** = σταθερὸς (**πέδον** = ἔδαφος).—**δκνεῖω** = διστάζω.—**καὶ αὐτως** = ἔστω καὶ ἔτσι, ἦτοι πεζῆ.—**τρεῖν**· **τρέω** = τρέπομαι εἰς φυγὴν (ὁ **τρέσας** = ὁ λιποτάκτης).—**τούτῳ**· ἀντικμ. τοῦ ἀποίσειτον.—**πάλιν** = ὀπίσω.—**ἀποίσειτον**· ῥ. **ἀποφέρω** = φέρω ὀπίσω.—**ἄφ' ἡμείων** = ἀπὸ τὰ χέρια μας.—**εἴ γ' οὖν** = ἐὰν βεβαίως.—**ἔτερος** = ὁ ἕτερος ἀπὸ τούς δύο.

260 - 273 : **πολύβουλος** = ὁ ἔχων πολλὰς βουλὰς, ἐφευρετικός.—
ἐρυκακέω = συγκρατῶ, κρατῶ (παράλλ. τύπος τοῦ *ἐρύκα*).— ἡ **ἀν-**
τυξ = στεφάνη ἀπὸ μαλακὸν ξύλον ἐπάνω ἀπὸ τὰ τοιχώματα τοῦ δί-
 φρου (ιδὲ πραγμ.).— **τεινας ἡνία** = ἀφοῦ προσδέσῃ τὰ ἡνία.— **Αἰ-**
νεῖαιο· συναπτ. πρὸς τὸ ἵππων.— **ἐπαῖξαι ἵππων** = νὰ ὀρμήσῃς εἰς
 τοὺς ἵππους.— **μεμνημένος** = χωρὶς νὰ ξεχάσῃς.— **μετ' εὐκνήμιδας**
Ἀχαιοὺς = πρὸς τὸ στρατόπεδον τῶν εὐκνήμ. Ἀχαιῶν.— **τοι**· βεβαιωτ.
 = ἀλήθεια.— **εὐρύοπα** = ὁ βλέπων εὐρέως, παντεπόπτῃς (*εὐρὺ*+*ρίζ.*
ὀκ - *ὄσσε* - *ὀπ* -).— **ποινή** = ἀνταμοιβή, ἀποζημίωσις.— **οὐνεκα** = διὰ
 τὸν λόγον ὅτι.— **ὕπ' ἡῶ**... = κάτω ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν καὶ τὸν ἥλιον, εἰς
 ὅλην τὴν ὑφήλιον.— **τῆς γενεῆς**· γενικ. διαιρετ.— **ὑποσχῶν** = ἀφοῦ
 ἐξευγάρωσε μὲ ἄρρενας ἵππους.— ἡ **γενέθλη** = τὸ γένος, ἡ ῥάτσα.— **αὐ-**
τός· ὁ Ἀγχίσις.— **ἀτιτάλλω** = περιποιοῦμαι, ἀνατρέφω (*ἀτάλλω*,
ἀταλός = παιδικός).— **μήστωρ φόβοιο** = ὁ ἐπινοῶν τρόπους νὰ προ-
 καλέσῃ φυγὴν, ὁ προκαλῶν φόβον. Τὸ ἐπίθ. ἐδῶ ἀναφέρεται εἰς τοὺς ἵπ-
 πους. Συνήθως λέγεται ἐπὶ προσώπων.

β') Παρακείμε. β' τοῦ *ἐκγίγνομαι* : **ἐκγέγασα**· (πρβλ. καὶ *ἐκγε-
 γανῖα*· Γ 199).

— Ποιητικὸς τύπος γενικῆς τοῦ *νίος* : **υἱός**.

— *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις* : **μεμαῶτε, Αἰνεῖαιο, εὐρύοπα, ἔασι**.

γ') **ποικίλα** : Τὴν διακόσμησιν τῶν ἄρμάτων θὰ φαντασθῶμεν ἢ
 μὲ ξυλογλυφὰς ἢ μὲ χρώματα. Ὡστε τὰ ἄρματα τῶν εὐγενῶν δὲν ἦσαν
 μόνον θαύματα πλοῦτου καὶ πολυτελείας, ἀλλὰ καὶ ἔργα τέχνης.— οὐ
 γὰρ μοι **γενναῖον** : Ὁ Ὀμηρὸς διακρίνει καὶ ἐξαιρεῖ τὴν ἀνδρείαν ἐ-
 κείνων, οἱ ὅποιοι καὶ προσωπικὸν θάρρος ἔχουν καὶ τὴν οἰκογενειακὴν
 τῶν παράδοσιν τιμοῦν. Γενικώτερον γνωρίζει ὁ ποιητὴς πόσῃ δύναμιν
 ἀσκεῖ εἰς τὸν ἀνθρώπον ἡ ἀποκτηθεῖσα ἀγαθὴ ἔξις. Παράβαλε καὶ Z
 444 τὸν λόγον τοῦ Ἔκτορος : « μάθον ἔμμεναι ἐσθλός ».— ἡ **ἀντυξ** :
 Στεφάνη ξυλίνη, ἡ ὅποια περιέκλειε τὸ ἄρμα ἐκ τῶν τριῶν μερῶν. Εἰς
 αὐτὴν προσεδέοντο τὰ ἡνία, ὡσάκις τὸ ἄρμα ἔπρεπε νὰ μένῃ χωρὶς
 ἡνίοχον, καὶ ἐξ ἄλλου ἐχρησίμευεν ὡς λαβὴ διὰ τὸν πολεμιστὴν.

α') 274 - 285:—τῷ δέ· ὁ Πάνδαρος καὶ ὁ Αἰνείας.—δαίφρων· A 184.—ἀγαυός = λαμπρός, ἔνδοξος.—ἡ μάλα οὐ = ὠρισμένως δέν.—βέλος ὠκύ = τὸ ταχὺ βλήμα.—πικρὸς οἶστος· ἔπεξ. τὸ βέλος· E 110 καὶ A 51: βέλος ἔχεπενυκές.—αἶ κε τύχωμι = ἴσως ἐπιτύχω.—ἦ ῥα = μὲ αὐτοὺς τοὺς λόγους.—ἀμπεπαλῶν· ἀναπάλλω = σεῖω πρὸς τὰ ἄνω.—δολιχόσκιον· E 15.—Τυδεΐδαο· γεν. κτητ. εἰς τὸ ἀσπίδα.—διαπρὸ πταμένη = ἀφοῦ ἐτρύπησεν ὡς πέρα.—πελάσθη θώρηκι = ἤγγισε τὸν θώρακα.—τῷ ἐπί· ἐπὶ τούτῳ = δι' αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα, δι' αὐτὴν τὴν εὐστοχίαν του.—ἄυσε· E 101.—ὁ κενεὼν = ἡ κοιλότης μεταξὺ τοῦ ἰσχίου καὶ τῶν πλευρῶν (κενεός = ὁ κούφιος).—ἀνσχῆσσεσθαι· E 104.—τὸ εὐχος = ἡ καύχησις, ἡ δόξα.

286 - 296:—ταρβέω = φοβοῦμαι.—ἡμβροτες· ἄρ. τοῦ ἀμαρτάνω = ἀπέτυχες εἰς τὴν βολήν.—οὐδ' ἔτυχες· ἐπανάλ. τῆς ἐννοίας τοῦ ἡμβροτες.—σφῶι· ὑποκείμε. τοῦ ἀποπαύεσθαι = σεῖς οἱ δύο.—μέν... γέ· οἱ δύο σύνδεσμοι βεβαιώνουν τὸ ἀντίθετον, ἤτοι: σὺ ἐνόμισες ὅτι μὲ ἐπληξες, τοῦναντίον ὅμως σεῖς οἱ δύο...—ἄσαι· ῥ. ἄω = κάμνω κάποιον νὰ χορτάσῃ, εὐχαριστῶ.—ταλαύρινος = ἀπτόητος, ἀτρόμητος· ἐπίθ. τοῦ Ἄρεως.—ἴθυνε = κατηύθυνε.—ῥῖνα = πρὸς τὴν ῥῖνα.—ἐπέρησεν = διεπέρασε.—πρυμνός = ἔσχατος, κατὰ τὴν ῥίζαν.—ἀτειρῆς = ἀκατάβλητος, σκληρός.—ἐξελύθη = ἐθραύσθη.—νείατος = τελευταῖος, εἰς τὴν βᾶσιν.—ὁ ἀνθερεῶν = τὸ πηγροῦνι.—στ. 294 ὡς E 58.—παμφανόνων = στιλπνός, πού λαμποκοπᾷ.—παρατρέω = παραμερίζω φοβισμένος.—αὐθι = ἐκεῖ, ἐπὶ τόπου.

297 - 310:—ἀπόρουσε· ἐνν. τοῦ ἄρματος· ῥ. ἀπορούω· E 20.—ἐρυσάιατο· ἐρῶ = σύρω, τραβῶ.—ἀμφὶ βαῖνε· πρβλ. E 21: περιβῆναι.—ἀλκί· ἀλκῆ· ἡ ἀλκή = ἡ δύναμις, ἡ ῥώμη.—πρόσθε· συναπτ. τῷ οἱ.—πάντος· εἴσην = ἐντελῶς κυκλοτερῆ. Κυρίως ἔχουσαν ἴσην ἀπόστασιν ὅλων τῶν σημείων τῆς περιφέρειας ἀπὸ τοῦ κέντρου.—ὄστις ἀντίος ἔλθοι = ὅποιος τυχὸν ἐπλησίαζε τὸν νεκρὸν τοῦ Πανδάρου.—σμερδαλέα· ἐπίρρ. = φοβερὰ.—ἰάχω = ἐκβάλλω φωνάς, κραυγάζω.—τὸ χερμάδιον = ἡ πέτρα.—μέγα ἔργον = κάτι πολὺ δύσκολον, μιὰ δύσκολη δουλειά.—ῥέα· ῥεῖα - ῥαδίως.—ἰσχίον = ἡ κοτύλη τῶν ὀστέων

τῆς λεκάνης.— ἐνστρέφεται = κινεῖται ἐντός.—μιν· τὸ μέρος τοῦτο τοῦ ἰσχίου.—θλάσσε· θλάω = σπάζω.—πρὸς = προσέτι.—ῥῆξε· ῥήγνυμι = σπάζω, κόπτω.—τένοντε· ὁ τένων = τὸ νεῦρον, ὁ μῦς.—ὡσε ἀπὸ = ἐτράβηξε, ἀπέσπασε· ῥ. ὠθῶ.—ἡ ῥίνος = τὸ δέρμα τοῦ σώματος.—αὐτὰρ = ἀλλά.—ἔστη· δὲν ἔπεσεν ἐντελεῶς.—γνύξ· Ε 68.—ἐρείδομαι = στηρίζομαι· μετὰ γεν. γαίης.—ἀμφί... ἐκάλυψε = ἐσχέπασε τριγύρω του.—κελαινός = μαῦρος, σκοτεινός.

311 - 317 :—ἀπόλοιτό κεν· ἀπόδοσις εἰς εὐκτ. τῆς ὑποθέσεως : εἰ μὴ δὲν νόησε.—δξὺ = ταχέως.—μιν· τὸν Αἰνεῖαν.—ὕπ' Ἀγχίσῃ τέκε = τὸν ἐγέννησε μετὰ τὸν Ἀγχίσῃν.—βουκολέω = βόσκω κοπάδια. βουκολέοντι : μετχ. χρον.—χεύατο· χέω = χύνω, σκορπίζω.—πήχσε· ὁ πήχης, τὸ μέρος τῆς χειρὸς ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος μέχρι τοῦ καρποῦ· συνεκδ. : τὸ χέρι.—πτύγμα πέπλοιο ἐκάλυψε = ἔθεσεν ὡς κάλυμμα τὸν πέπλον τῆς.—ἔμεν· εἶναι ἀπαρέμφ. εἰς δήλωσιν σκοποῦ.—ταχύπωλος = ὁ ταχεῖς ἵππος ἔχων.

β') Ἐπικός τύπος τοῦ β' προσ. παρακειμ. ἄνευ τοῦ σ : βέβληαι.
— Δοτικ. ἐνικ. τοῦ ὀνόματος ἀλκή κατὰ μεταπλασμόν : ἀλκί.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : τύχωμι, ἐρυσάι-
ατο, κτάμεναι, ῥέα, ἔμεν.

γ') ἐπὶ μακρὸν ἄυσε : Ἦτο σύνθητες εἰς τοὺς Τρῶας πολεμιστὰς νὰ ἐκβάλλουν φωνὰς κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἀγῶνος. Καὶ κατὰ τὴν πρώτην φορὰν, ὅτε ἐπληξεν ὁ Πάνδαρος τὸν Διομήδη, ἐπὶ μακρὸν ἄυσε (Ε 101), καὶ κατωτέρω ὁ Αἰνεΐας ζητεῖ νὰ προφυλάξῃ τὸ σῶμα τοῦ φίλου του σμερδαλέα ἰάχων (Ε 303). Πρὸς τὰς θριαμβευτικὰς φωνὰς τοῦ Πανδάρου ἀντιτίθεται ἡ ψυχραιμία τοῦ Διομήδους (οὐ ταρβήσας) καὶ ἡ ἀπλὴ φράσις τοῦ ἡμιβροτεῖ οὐδ' ἔτυχες, ἡ ὁποία ἔχει καταστῆ παροιμιώδης.—αἰχμὴ δ' ἐξελύθη παρὰ νεῖατον ἀνθερεῶνα : Κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ ποιητοῦ τὸ δόρυ ἐπληξεν τὸν Πάνδαρον ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω παρὰ τὸν ὀφθαλμὸν πρὸς τὴν ῥίνα καὶ ἀφοῦ διεπέρασε τοὺς ὀδόντας ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν βᾶσιν τῆς σιαγόνος. Ἐν τούτοις ὁ Διομήδης ἦτο πεζὸς καὶ ὁ Πάνδαρος ὑψηλότερα ἐπὶ τοῦ ἄρματος, ὅποτε τοιαύτη βολὴ

δὲν ἐξηγεῖται εὐκόλα, ἐκτὸς ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ ἔδαφος ἦτο ἀνώμαλον καὶ ὁ Διομήδης ἴστατο ὑψηλότερα.—**χερμάδιον λάβε χειρί:** Συχνὰ εἰς τὰς Ὀμηρικὰς μάχας ρίπτονται λίθοι, διότι, ἀφοῦ ρίψη ὁ πολεμιστῆς τὸ δόρυ, δὲν ἔχει πλέον ἄλλο ὄπλον, διὰ νὰ κτυπήσῃ ἀπὸ κάποιαν ἀπόστασιν. Ὅταν πλησιάσουν σῶμα πρὸς σῶμα, μονομαχοῦν μὲ ξίφος.—**οἶοι νῦν βροτοί εἰσι:** Μὲ τὸ νῦν ὁ ποιητῆς ἐννοεῖ τὴν ἰδικήν του ἐποχήν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Τρωικὸς πόλεμος εἶναι παρελθόν. Αἱ ἥρωικαὶ διηγήσεις κάμνουν τοὺς ἀνθρώπους νὰ πιστεύουν, ὅτι οἱ παλαιοὶ ἦσαν τελειότεροι.—**ἀμφὶ δὲ ὄσσε κελαινὴ νύξ ἐκάλυψεν:** Ὁ Αἰνείας ἔχασε τὰς αἰσθήσεις του καὶ φυσικὰ πολὺ εὐκόλα θὰ τὸν ἐφόνευεν ὁ Διομήδης, ἂν δὲν ἐπενέβαινεν ἡ θεὰ μήτηρ του.—**ἐχεύατο πήχρε λευκῶ...**: Ἡ ἐμφάνισις τῆς ωραίας θεᾶς μὲ τὰ λευκὰ χέρια καὶ τὸν φαεινὸν πέπλον ἀποτελεῖ θαυμασίαν ἀντίθεσιν πρὸς τὴν φρίκην καὶ τὴν ἀγριότητα τῆς αἵματοχυσίας.

α') 237 - 241 :—**φηγός** = δρῦς.—**ϊκάνω** = ἔρχομαι, φθάνω.—**ἀμφί μιν** = γύρω του.—**θέω** = τρέχω.—**ἄλοχος**· Α 114.—**εἶρομαι** = ἐρωτῶ.—**παῖδας** = περὶ τῶν παιδῶν.—**κασίγνητος** = ἀδελφός.—**ὁ ἔτης** = συγγενής, φίλος.—**ὁ πόσις** = ὁ σύζυγος.—**ἔπειτα** = ἀκολούθως.—**ἄνωγα** = προστάζω· πρκμ. με σημασίαν ἔνεστ.—**ἐξείης** = κατὰ σειράν, δηλ. εἰς ὄλας ἔδιδε τὴν ἰδίαν προτροπὴν νὰ προσεύχωνται εἰς τοὺς θεούς.—**δὲ** = ἐν τούτοις.—τὸ **κῆδος** = ἡ λύπη, τὸ πένθος.—**ἐφῆπτο** = ἐπέκειτο, ἐπεκρέματο, ῥ. ἐφάπτω.

242 - 253 :—**ὁ δόμος** = ἡ κατοικία, ἀνάκτορα (*δέμω*).—**ξεστός** = λεῖος, γυαλιστός.—**ξεστῆς αἰθούσησι** = με στοὰς σχηματιζομένας με κίονας ἀπὸ πελεκημένον, ἄρα καὶ στίλβον μάρμαρον.—**τετυγμένον**· ῥ. *τεύχω* = κατασκευάζω.—**αὐτάρ**· ὡς συμπλεκτ. σύνδ. = καί.—**δεδμημένος**· ῥ. *δέμω* = οἰκοδομῶ.—**μνηστὴ ἄλοχος** = ἡ ζητηθεῖσα εἰς γάμον γυνή, ἡ νόμιμος σύζυγος.—**κούρη** = νεαρὰ γυνή, θυγάτηρ.—**τέγεος** = ἐστεγασμένος (*τέγω, στέγω* = στεγάζω· λατ. *tego*).—**αἰδοῖος** = ὁ ἄξιος σεβασμοῦ, σεμνός.—**ἔνθα** = ἐκεῖ, δηλ. καθὼς εἰσήρχετό τις εἰς τὸ περικαλλῆς ἀνάκτορον τοῦ Πριάμου (*στίχ. 242*).—**ἠπιόδωρος μήτηρ** = γλυκεῖα, στοργικὴ μητέρα (*ἠπιος + δῶρα*).—**εἰσάγουσα** = ὀδηγοῦσα ἐντός.—**εἶδος** = μορφή· αἰτ. τοῦ κατὰ τι.—**ἐν φῦ**· *ἐνφῦ* = προσεκολλήθη, ἔσφιξε.—**ἔκτ' ὀνόμαζεν** = τὸν προσεφώνει· ὁ στ. 253 ἐπαναλαμβάνεται συχνότατα παρ' Ὀμήρου.

254 - 262 :—**τίπτε· τίποτε** ; = διατί ἄραγε ;—**θρασύς** = ἄγριος.—**ἡ μάλα δὴ** = ὠρισμένως, ἀσφαλῶς.—**τείρω** = κατατρίβω, καταπονῶ.—**δυσώνυμος** = ἐκεῖνος, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα προκαλεῖ κακόν, κατηραμένος (*δυσ + ὄνομα, ὄνομα*).—**ἐνθάδε**· συναπτ. με τὸ *ἐλθόντα*.—**ἀνῆκεν** = παρῶρμησε.—**ἄκρη πόλις** = τὸ ὑψηλὸν μέρος τῆς πόλεως, ἡ ἀκρόπολις.—**χεῖρας ἀνέχω** = ὑψώνω τὰ χέρια, προσεύχομαι.—**μελιηδύς** = γλυκὺς ὡς μέλι.—**ἐνείκω**· ὑποτακτ. ἀόρ. ῥ. *φέρω, ἤνεικα*.—**σπείσης**· ῥ. *σπένδω*.—**καυτός**· ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ *ἀθανάτοισι*.

δηλ. ὄχι μόνον τοὺς θεοὺς νὰ τιμήσῃς, ἀλλὰ καὶ σὺ νὰ αἰσθανθῆς ἀνακούφισιν.—**δνήσσαι**· ὀνίναμαι = ἀπολαμβάνω, εὐχαριστοῦμαι.—**ἀνδρὶ δέ**· τὸ δὲ εἰς τὴν σημ. τοῦ γάρ.—**κεκμηῶτι**· κεκμηῶς ἀντὶ κεκμηκῶς = πρkm. τοῦ κάμνω = κουράζομαι.—**ἄέξει**· ἀέξω = αὐξάνω.—**τύνη**· σύ.

263 - 278 :—**μέγας** = ὑψηλός.— **κορυθαίολος** = ποὺ ἀνεμίζεται ὁ λόφος τῆς περικεφαλαίας του· ἐπομένως = εὐκίνητος, ὀρμητικός.— **μοι** = χάριν ἐμοῦ, γιὰ μένα.—**αἶρω** = σηκώνω, προσφέρω.— **μελίφρων** = ποὺ γλυκαίνει τὴν ψυχὴν.— **ἀπογυιώ** = παραλύω τὰ μέλη· γυῖα = μέλη.—**λάθωμαι**· λανθάνω, λήθω εἰς τοὺς μεσ. τύπους = ξεχνῶ· μὴ λάθωμαι μένεος = μήπως χάσω τὴν ὁρμὴν μου. Λέγεται καὶ ἢ ἀντίθ. ἔκφρ. : μνήσασθε θούριδος ἀλκῆς.—**χερσὶ δέ**... = ἄλλως τε με χέρια...—**λείβω** = χύνω κρασί διὰ σπονδῆν.—**αἶθοψ** = λαμπρός, σπινθηροβόλος (αἶθω = λάμπω).—**ἄζομαι** = φοβοῦμαι, ἀπὸ εὐσέβειαν ἀποφεύγω κάτι.— **οὐδέ πη** = κατ' οὐδένα τρόπον.— **ἔστι**· ἔξεστι.— **κελαινεφῆς** = ὁ συνάγων μέλανα νέφη (κελαινός)· ἐπίθ. τοῦ Διός.— ὁ **λύθρος** = λάσπη ἀπὸ αἷμα καὶ χῶμα.—**πεπαλαγμένος** = λερωμένος, πιτσιλισμένος (ῥ. παλάσσομαι, πηλός, λατ. palus).— **νηός** = ναός.— **ἀγγελίη**· ἄγουσα τὴν λέϊαν· ἐπίθετον τῆς Ἀθηνᾶς, διότι αὐτὴν ἐπεκαλοῦντο κατὰ τὰς ληστρικὰς ἐπιδρομάς.—**τὰ θύεα** = αἱ θυσίαι, αἱ προσφοραί.— **ἀολλίζω** = συγγεντρώνω.— **πέπλος** = γυναικεῖον φόρεμα.— **τοι**· συναπτ. πρὸς τὸ ἐστὶ = εἶναι γιὰ σένα, εἶναι κατὰ τὴν γνώμην σου.—**χαριέστατος** = ὠραιότατος.—**ἡῦκομος** = ἔχουσα ὠραίαν κόμην.—**θές καὶ ὑποσχέσθαι**· τὸ ἀπαρέμφ. ὡς προστακτ. Ἀντικμ. τοῦ ὑποσχέσθαι εἶναι τὸ ἱερωσέμεν.—**ἦνις** = ἐνὸς ἔτους, χρονιάρικος.—**ἡμέστας**· ἡκεστός = ἀδάμαστος (στερ. α - κεστός, κετιός, κετέω), κυρίως ἀκέντητος.—**αἶ κε** = εἰάν.—**ἐλεῶ** = εὐσπλαγχνίζομαι.— **ἀπόσχη**· ἀπέχω μετβ. = κρατῶ μακρὰν, ἀπομακρύνω.— **μῆστωρ**· E 272.

279 - 285 :—**μετελεύσομαι**· μετέροχομαι = πηγαίνω πρὸς κάποιον.— **εἰπόντος (ἐμοῦ)** = εἰς ὅτι τοῦ εἶπω.—**αὐθι** = ἐκεῖ, στὸν τόπο, ὅπου βρίσκεται.—**χάνοι γαῖά οἱ** = νὰ ἀνοιξῆ δι' αὐτὸν ἢ γῆ, νὰ τὸν καταπιῆ ἢ γῆ· ῥ. χάσκω.— **πῆμα**· κατηγρ. εἰς τὸ μιν.— **τοῖο**· τοῦ...— **εἶσω Ἄιδος· δόμον Ἄιδος** = εἰς τὸν Ἄιδην.— **ἄτερπος**· ἀντὶ ἀτεροπῆς = δυσάρεστος, πικρός.—**ἡ οἰζύς** = ἡ λύπη, ἡ δυστυχία.—**ἐκκλεαθέσθαι** = ὅτι ἐντελῶς ἐλησμόνησε.

β') Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ἔνεσαν, εἰλήλου-
θας, ἀνῆκε, πῆσθα, τύνη.

γ') Σκαιαὶ πύλαι : Ἴδε Γ 145.— φηγός : Τὸ δένδρον τοῦτο εἰς
τὴν εἴσοδον τοῦ τείχους ἦτο διὰ τοὺς Τρῶας ἱερὸν δένδρον ἀφιερωμένον
εἰς τὸν Δία.—δόμον περικαλλέα Πριάμοιο : Τὰ ἀνάκτορα τοῦ Πριά-
μου ἦσαν συγκρότημα πολλῶν κτιρίων, ὅπως συνέβαινε καὶ εἰς τὰ ἀνά-
κτορα τῆς Ἑλλάδος (Μυκηναῶν, Τίρυνθος, Κρήτης κ.ά.). Τὸ κύριον
μέρος τοῦ ἀνακτόρου ἦτο πάντοτε τὸ μέγαρον (δῶμα) καὶ ἡ πρὸ αὐτοῦ
αἶθουσα. Ἐντὸς ὁμοῦ τῆς αὐλῆς ὑπῆρχον καὶ ἄλλα κτίρια χρησιμεύον-
τα ὡς ἰδιαιτέραι κατοικίαι τῶν βασιλοπαίδων, ὡς γυναικωνῖται, ὡς ἀ-
ποθηκαί, λουτρῶνες κλπ. Εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Πριάμου θὰ φαντασθῶ-
μεν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τῆς αὐλῆς σειρὰν τοιούτων κτιρίων, τὰ ὅποια ἔ-
καμνον ἐντύπωσιν μὲ τοὺς ὠραίους κίονας, οἱ ὅποιοι ἐκόσμουσαν τὴν εἴ-
σοδον ἐκάστου (ἔσπτης αἰθούσῃσι).—χερσὶν ἀνίπτουσιν : Κατὰ τοὺς
ἡρωικοὺς χρόνους ἦτο θρησκευτικὸν ἔθιμον νὰ πλύνουν τὰ χέρια, πρὶν
κάμουν θυσίαν ἢ σπονδῆν.

286 - 341

α') 286 - 296:—μολοῦσα = ἐλθοῦσα, ῥ. βλώσκω - ἔμολον.—κέ-
λομαι = παρακαλῶ, διατάσσω.—κατὰ ἄστνυ = περιελθοῦσα εἰς τὴν
πόλιν.—θάλαμος = ἰδιαιτέρον δωμάτιον, ὅπου φυλάσσονται τὰ πολύ-
τιμα πράγματα.—κνώεις = εὐώδης. — οἶ· τῇ Ἑκάβῃ.—παμποί-
κιλα = ὀλοκέντητα. — ἔργα = ἐργόχειρα. — θεοειδής = θεόμορφος. —
ἐπιπλῶς = ὅταν ἐπλευσε· ῥ. ἐπιπλέω.—τὴν ὁδὸν ἦν = κατὰ τὸ ταξίδι
πού.—ἀνήγαγε = ἔφερε ἐπάνω. Ἡ ἀνά, διότι τὸ ταξίδι ἔγινε πρὸς
Β.—εὐπατέρεια = ἀρχοντική. Κυρίως ἡ ἔχουσα εὐγενεῖς πατέρας.—
ἀειραμένη· ἀείρω· Ζ 264.—δῶρον· κατηγορμ.—νείατος = τελευ-
ταῖος.—βῆ ἰένα = ἐξεκίνησε.—μετασσεύομαι = πηγαίνω γρήγορα.

297 - 304 :—τῆσι· εἰς τὴν Ἑκάβην καὶ τὰς ἄλλας γράϊας.—ῶϊξε·
οἶγω = ἀνοίγω.—Κισσηῖς = ἡ κόρη τοῦ Κισσέως.—ἔθηκαν· τίθημι
εἰς τὴν σημ. τοῦ ποιῶ.—ὄλολυγῆ = μὲ φωνάς.—εὐχόμεαι = κάμνω
δέησιν, παρακαλῶ.—ἀράσομαι = προσεύχομαι.

305 - 311 :—ῥυσίπτουλις = ἡ προστατεύουσα, ἡ σφύζουσα τὴν
πόλιν (ῥύομαι + πτόλις).—ἄξον· ἄρνημι = θραύω.—δῆ = πλέον.—

στ. 308 - 310 = 274 - 276.— **ἀνανεύω** = σείω ἀρνητικὰ τὸ κεφάλι, ἀρνοῦμαι.

312 - 325 :—**δῶμα** = κατοικία, ἀνάκτορον.—**τεύχω** = κατασκευάζω, κτιζώ.—**ἐριβῶλαξ**· Α 155.—**τέκτων**· Ε 59.—**ἔνθα** = ἐκεῖ.—**παροίθε**· συναπτ. πρὸς τὸ δουρὸς = ἀπὸ τὸ ἔμπροσθεν μέρος τοῦ δούρατος.—**περὶ δέ** = καὶ γύρω εἰς τὴν βᾶσιν τῆς αἰχμῆς.—**περὶ θεέ** = τὴν περιέβαλλε· ῥ. **θέω** = τρέχω.—**ὁ πόρκης** = κρίκος.—**τὸν δέ**· Ἀλέξανδρον.—**τὰ τεύχεα**· Γ 195.—**ἔπω** = ἀσχολοῦμαι μὲ κάτι.—**ἀγκύλος**· Ε 209.—**ἀφάω** = ψηλαφῶ, μεταπιάνω.—**μετὰ** = μεταξὺ.—**ἦστο**· ἦμαι.—**νεικέω** = ἐπιπλήττω.—**αἰσχρὰ ἔπη** = βαρεῖς, προσβλητικοὶ λόγοι.

326 - 331 :—**δαιμόνιος** = ἀλλόκοτος.—**οὐ καλὰ** = οὐ καλῶς.—**μέν**· βεβαιωτ.—**ὁ χόλος** = ὁ θυμὸς.—**φθινύθω** = φθειρομαι, χάνομαι.—**αἰπὺς** = ὑψηλός.—**μάρναμαι** = μάχομαι.—**ἡ αὐτῆ** = κραυγὴ τῆς μάχης, ἡ μάχη.—**ἀμφιδέδηε** = ἀναψε γύρω· **δαίω** = καίω.—**μαχέσαιο ἄν** = θὰ ἐπέπληττες, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιπλήττης.—**ὄν τινά που**· ἡ πρότ. εἶναι ἀναφ. ὑποθ. = ὅποιον ἴσως...—**μεθίεντα**· **μεθίημι** = ἀφίνω, παραμελῶ.—**στυγερός** = φρικαλέος.—**ἄνα**· ἐπίρρ. μὲ ἔννοιαν προσταγῆς = (σήκω) ἐπάνω.—**δήιος** = καυστικός, καταστρεπτικός (**δαίω**).—**θέρηται**· **θέρομαι** = καίομαι.

332 - 341 :—**ἡ αἶσα** = τὸ πρόπον, τὸ ὀρθόν· **κατ' αἶσαν** = ὀρθά, δίκαια, ὅπως μοῦ ἤξιζε.—**οὐδ' ὑπὲρ αἶσαν** = ὄχι πέραν τοῦ ὀρθοῦ, ὄχι ἄδικα.—**τοῦνεκα** = δι' αὐτὸν τὸν λόγον.—**σύνθεο**· **συντίθεμαι** = βάζω μαζὶ εἰς τὸν νοῦν μου, προσέχω τὸν λόγον κάποιου.—**οὐ τοι...** = ἀλήθεια ὄχι...—**νέμεσις - ιος** = ἀγανάκτησις.—**τὸ ἄχος** = ἡ λύπη.—**προτρέπομαι** = στρέφομαι πρὸς κάτι, παραδίδομαι.—**παρειποῦσα**· **παρεῖπον** = παρεκίνησα, ἔπεισα.—**ὄρμησε**· **ὄρμᾶω**· μετβτ. = κάμνω κάποιον νὰ κινηθῇ.—**μοι καὶ αὐτῶ** = ὅπως καὶ εἰς ἐμὲ τὸν ἴδιον.—**λώιον**· **λῶον**· συγκρ. τοῦ **ἀγαθός**.—**ἐπαμείβομαι** = πηγαίνω ἐκ περιτροπῆς.—**ἐπιμένω** = περιμένω.—**ἀρήια** = πολεμικά.—**δύω** = νὰ ἐνδυσθῶ, νὰ φορέσω.—**μέτειμι** = ἔρχομαι κατόπιν.—**κιχήσασθαι**· **κίχᾶω**, **κίχημι**· Ε 187.

β') Ἴων. τύπος τοῦ ῥ. ἐπιπλέω : **ἐπιπλώω** καὶ μετοχ. ἄορ. β' ἐπιπλώς.

— Δοτικὴ τοῦ ὀνόματος *νέμεσις* : **νεμέσι**, ἀντὶ *νεμέσει*.

— *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις* : **ποτί**, **κατεβήσето**, **τῆσι**, **ἦστο**.

γ') **ἐς θάλαμον κηώντα** : Τὸ δωμάτιον, ὅπου ἐφυλάσσοντο τὰ ἐνδύματα, εὐδιάζεν ἀπὸ τὰ ἀρώματα, τὰ ὅποια ἐτίθεντο μεταξὺ τῶν ἐνδυμάτων, διὰ νὰ προφυλάσσωνται αὐτὰ ἀπὸ τὸν σκῶρον καὶ διὰ νὰ ἀποκτοῦν ὀραίαν καὶ μόνιμον ὄσμήν.—**ἔργα γυναικῶν Σιδονίων** : Τὰ λεπτὰ καὶ περίτεχνα κεντήματα τῶν πέπλων ἦσαν προϊόντα ἀνατολικῆς χειροτεχνίας, ὅπως συνέβαινε καὶ κατὰ τὴν Βυζαντινὴν ἐποχὴν καὶ σήμερον ἀκόμη. Ἰδίως αἱ πόλεις τῆς Φοινίκης ἦσαν κέντρα βιομηχανίας πολυτελῶν εἰδῶν, ὡς πολυτίμων βαφῶν, ἀρωμάτων κ.ἄ. Ἰδιαιτέρως ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν Ὅμηρον ἡ Σιδὼν ὡς κέντρον τέχνης (*πολυδαίδαλοι Σιδόνες*).—**Θεανῶ** : Ἦτο θυγάτηρ τοῦ Κισσέως, βασιλέως τῶν Θρακῶν, καὶ σύζυγος τοῦ Ἀντήνορος.—**τὰς Ἀλέξανδρος ἤγαγε** : Ἐπιστρέφων ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ὁ Πάρις ἐσυνέχισε τὰς ληστρικὰς του ἐπιθέσεις εἰς παραλίαι πόλεις τῆς Φοινίκης. Τὰ πειρατικὰ αὐτὰ ταξίδια, ὅπως λέγει ὁ Θουκυδίδης, ὄχι μόνον δὲν ἔφερον ὄνειδος κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐδόξαζον τοὺς ἐπιχειροῦντας αὐτά.—**ὄλολυγῆ** : Πιθανῶς ἐννοεῖ ὁ ποιητὴς θρησκευτικὰ ἐπιφωνήματα, τὰ ὅποια ἐπρόφερον ὄλαι μαζὶ μὲ ῥυθμόν, ὅπως ἐγένετο καὶ εἰς ἄλλας ἐπισήμους στιγμάς.—**θάλαμον καὶ δῶμα καὶ αὐλήν** : Ἐπαναλαμβάνεται ἐδῶ ὁ συνήθης τύπος τῶν Ὀμηρικῶν ἀνακτόρων μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι τὸ κύριον μέρος λέγεται *δῶμα* καὶ ἡ αἰθουσα *αὐλή*.—**ἔγχος ἐνδεκάπηχου** : Δὲν γνωρίζομεν μὲ τί μέτρον ὑπολογίζει ὁ ποιητὴς τὸ μῆκος τοῦ δόρατος τοῦ Ἐκτορος. Ὅπως ἴσως θέλει νὰ παραστήσῃ ὅτι τὸ δόρυ τοῦ ἥρωος τούτου ἦτο ἐξαιρετικὰ μακρόν.—**πόρκης** : Ὁ κρῖκος αὐτὸς ἐστερέωνε τὴν αἰχμὴν εἰς τὸ ξύλον τοῦ δόρατος καὶ ἐπὶ πλέον ἐκόσμιε τὸ δόρυ.—**χόλον τόνδε** : Ὁ χόλος τοῦ Πάριδος προήρχετο ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ἀπέτυχεν εἰς τὴν μονομαχίαν του μὲ τὸν Μενέλαον καὶ διὰ τοῦτο οἱ Τρῶες τὸν ὠνείδιζον.

— *Ποῖον τύπον ἀνδρὸς ἐμφανίζει ἐδῶ ὁ Πάρις; Διακρίνατε τὴν ἀντίθεσιν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἐκτορος.*

α') 342 - 358 :—**μειλίχιος**=γλυκός, μαλακός.— **ὁ δαήρ**· Γ 180.—**κύων** = ἀναιδής.— **κακομήχανος** = κακοῦργος.— **ὀκρυόεσσα** = φρικτή (κυρίως: *κρυόεις*, τὸ κρύος).—**ὡς ὄφελε** = εἶθε. Ἡ σειρά τῶν λέξεων: ὡς κακὴ θύελλα ἀνέμοιο ὄφελε οἴχεσθαι...—**ὄτε πρῶτον**=εὐθύς ὡς.—**οἴχεσθαι προφέρουσα** = νὰ μὲ ἤρπαζεν ἀμέσως.— **προφέρω** = ἀρπάζω, παρασύρω.—**θύελλα ἀνέμοιο** = ὀρμητικὸς ἄνεμος.— **πολύφλοισβος**· Α 34.—**κῦμα ἀπόερσε** = νὰ μὲ παρέσυρε τὸ κῦμα. (Ἡ πρότ. ἔχει δυνητικὴν σημασίαν. Παρελείφθη τὸ *κεν*)· ῥ. ἀπαυράω.— **πάρος** = πρὶν, παρὰ νά...—**ᾧδε** = ἔτσι ὅπως ἐγίναν.—**τεκμήραντο** = ὥρισαν, ἀπεφάσισαν ῥ. *τεκμαίρομαι* (*τέκμαρ* = τέλος).—**ἔπειτα** = μετὰ τὸ κακὸν ποῦ ἔκαμα.—**ἤδη** = νὰ ἤξευρε, νὰ ἐννοοῦσε. Ἐξακολουθεῖ ἡ ἀνεκλήρωτος εὐχὴ τῆς Ἑλένης.—**νέμεσις** = ἡ κατάκρισις.— **αἴσχεια** = ὀνειδισμοί, αἱ ὕβρεις.— **ἐμπεδοι φρένες** = σταθερός, ὑγιὴς νοῦς.—**ὀπίσω** = εἰς τὸ μέλλον.—**τῶ** = διὰ τοῦτο.—**ἐπαυρήσεσθαι** = ὅτι θὰ ἀπολαύσῃ, θὰ πληρωθῇ.—**δίφρος** = κάθισμα χαμηλόν.—**πόνος** = κόπος, ἀγών.—**σε φρένας**· *σοῦ φρένας* = τὴν ψυχὴν σου.— **ἀμφιβέβηκε** = περικυκλώνει, πιέζει.— **ἡ ἄτη** = ἡ ἁμαρτία, τὸ κακόν.— **ἐπὶ θῆκε** = ἐπέβαλε, προώρισε.— **ὀπίσω**· Ζ 352.— **πέλομαι**· *εἰμί*.— **πελώμεθα αἰοίδιμοι** = νὰ γίνωμεν θέμα διὰ τραγοῦδι.— **ἔσσόμενοι** = οἱ μεταγενέστεροι.

359 - 368 :—**καθίζω** = βάζω κάποιον νὰ καθίσῃ.—**φιλέουσα** περ = ὅσον στοργικὴ καὶ ἂν εἶναι ἡ περιποίησίς σου.—**ἐπέσσουται** = σπεύδει, θέλει· παρακμ. τοῦ ἐπισσεύομαι εἰς σημ. ἐνεστ.— **μέγα**· ἐπίρρ.— **ἐμεῖο**· γενικ. ἀντικμ. εἰς τὸ *ποθῆν*.—**ποθῆν ἔχουσι** = ποθοῦν, περιμένουν.— **ὄρνυθι**· *ὄρνυμι*.— **ἐπείγομαι** = βιάζομαι, κάμνω γρήγορα.— **καταμάρπτω** = προφθάνω.—**οἱ οἰκῆες** = οἱ οἰκεῖοι.— **ἡ ἴξομαι αὐτίς** = ἡ νὰ ἔλθω πάλιν.— **ὑπότροπος** = ἐπιστρέφων.— **με**· συναπτ. πρὸς τὸ *δαμόωσιν*.— **ὑπὸ χερσὶ** = κάτω ἀπὸ τὰ χέρια. Ὡς δοτ. ὄργαν. ἡ κατὰ κυριολεξίαν, διότι ὁ φονευόμενος πίπτων εὐρίσκεται ὑπὸ τὰς χεῖρας τοῦ φονεύοντος.— **δαμόωσιν** = δαμάουσι.

β') οὐ τι προσέφη : Ἴσως ἀπὸ ἀγανάκτησιν πρὸς τὸν ἀδελφόν του ἡ διότι ἡ Ἑλένη ἐπρόλαβε νὰ τοῦ ἀπευθύνῃ τὸν λόγον. Πάντως ἡ σιωπὴ αὐτῆ τοῦ Ἔκτορος εἶναι χαρακτηριστικὴ.— **ὅς ἤδη νέμεσιν** : Ἡ

Ἐλένη παραπονεῖται ὅτι ὁ Πάρις δὲν ἤξεύρει τί προκαλεῖ τὴν ἀγανάκτησιν καὶ τὸν φόγον τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἄγνοια αὐτῆ τὸν κάμνει τόσοσ φραῦλον, διότι κατὰ τὰς ἠθικὰς ἀντιλήψεις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μία πρᾶξις εἶναι ἠθικὴ ἢ ἀνήθικος, καθόσσον ἐπιδοκιμάζεται ἢ κατακρίνεται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους.—**πελώμεθα αἰοιδιμοί** : Ἡ ἀφορμὴ καὶ τὰ ἐπεισόδια τοῦ Τρωικοῦ πολέμου ἐψάλλοντο εἰς ἐπικά ἄσματα, ἐνῶ ἤδη διήρκει ὁ πόλεμος. Ἡ ποιητικὴ παράδοσις διετήρησε τοιαῦτα ἄσματα μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Ὀμήρου καὶ ταῦτα ὁ ποιητὴς ἔχων ὑπ' ὄψει κάμνει τὸν ὑπαινιγμὸν τοῦτον.

— *Νῦ ἀναγνωρισθοῦν τὰ συναισθήματα ποὺ κατέχουν τὴν Ἐλένην καὶ τὸ συναισθημα τοῦ Ἔκτορος.*

369 - 406

α') 369 - 380 :— **δόμοι εὖ ναιετάοντες** = ὠραία κατοικία. Κυρίως: σπιτί, ὅπου κατοικεῖ κανεὶς καλά. Τὸ ἐπίθ. λέγεται καὶ περὶ πόλεων.— **εὐπεπλος** = φέρουσα ὠραῖον φόρεμα, καλοντυμένη.— **γοάω** = θρηνῶ.— **μύρομαι** = δακρύζω, κλαίω.— **ἀμύμων** · Ε 9.— **τέτμεν** = εὖ-ρεν' *εἰετμον* (*πότμος*).— **ἔστη ἐπ' οὐδὸν ἰών** · *ἰών ἐπ' οὐδὸν ἔστη*.— ὁ **οὐδός** = τὸ κατώφλι.— **εἰ δ' ἄγε** · παρακλεουσμ. Συμπλήρωσιν εἰ δὲ βούλει, *ἄγε...*— **νημερτής** = ἀλάνθαστος, ἀληθινός (*νῆ + ἀμαρτάνω*).— **ἡ γαλόως** · Γ 122.— **ἡ εἰνάτηρ-ἔρος** = συννυφάδα.— **ἔς Ἀθηναίης** · *ἔς νηὸν Ἀθηναίης*.— **ιλάσκονται** = ζητοῦν νὰ ἐξελιώσουν. Ἐνεστ. ἀποπειρ.

381 - 389 :— **ὄτρηρός** = εὐκίνητος, πρόθυμος. Ἐπίθ. τῶν θεραπόντων.— **ἡ ταμῆ** = ἡ οἰκονόμος.— **μάλ' ἄνωγας** · τὸ *μάλα* εἰς τὴν σημ. τοῦ ἐντόνωσ, *ρήτῶς*.— **οὔνεκα** = διότι.— **τείρομαι** = καταβάλλομαι.— **κράτος** = ἡ νίκη, ἡ ὑπεροχὴ.— **ἀφικάνει** · ενεστ. με σημ. παρκμ.— **μαινομένη** = παραγμένη, ἔξω τοῦ ἑαυτοῦ της.— **ἡ τιθήνη** = ἡ τροφὸς (*ἀναδιπλ. θέμ. θη - θήλυς*).

390 - 406 :— **ἡ** · Ε 280.— **ἀπέσσυτο** = ἔφυγε βιαστικά (*σεύω* = θέτω εἰς ταχεῖαν κίνησιν).— **εὐκτιμένας** = καλὰ κτισμένας, καλοστρωμένας.— **ἡ ἀγυιά** = ἡ ὁδός.— **εὐτε** = ὅταν, τὴν στιγμὴν ποῦ...— **τῆ** = ἀκριβῶς εἰς τὴν θέσιν.— **διεξιμένοι** = νὰ περάσῃ ἔξω.— **ἔνθα** = ἐκεῖ.— **πολύδωρος** = προικισμένη με πολλὰ χαρίσματα.— **ὑπὸ Πλάκῳ** = εἰς τὰς ὑπηρεσίας τοῦ ἄρου Πλάκου.— **ὕληεις** = δασώδης (*ἡ ὕλη*).— **Κι**

λίκεσσιν ἄνδρεσσιν = εἰς λαὸν Κιλικίων.— ἔχετο "Ἔκτορι = εἶχετο ὑπὸ τοῦ "Ἐκτορος, ἤτο γυναῖκα τοῦ "Ἐκτορος.—χαλκοκορουστῆς = ὠπλισμένος μετὰ χαλκῶν (κορούσσω = ὀπλίζω).—ἔπειτα = τότε.—ἀταλάφρων = ἀθῶος, ἄκακος (ἀταλά = τρυφερά + φρήν).—αὐτως = ἔτσι.—ἀλίγκιος = ὅμοιος.—καλέεσκε = ἐκάλει συνήθως.—ἐρύετο· ὕνομαι = σφάζω· Ε 23.—μείδησεν· ῥ. μειδιάω, μειδιῶ.—ἄγχι οἱ = πλησίον του.—παρίστατο = ἐστέκετο πλάϊ του.—στ. 406 = Ζ 253.

β') Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : διεξιμένοι, Κιλικέσσι, καλέεσκε, ἔφατο.

γ') σὺν ἀμφιπόλῳ ἐυπέπλῳ : Δεῖγμα ἀρχοντικῆς καὶ ἀνέτου ζωῆς εἶναι ἢ εὐπρεπῆς ἐμφάνισις τῶν ὑπηρετῶν καὶ τῶν ἀμφιπόλων.—ταμίη : Εἶναι ἢ οἰκονόμος καὶ ἐν γένει ἢ ἰθύνουσα τὰς δμῶας εἰς τὰ ἔργα των. Εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν ἐπροτιμᾶτο συνήθως ἢ μᾶλλον πιστὴ καὶ κάπως ἡλικιωμένη καὶ διὰ τοῦτο συχνὰ προσφωνεῖται αἰδοίῃ ταμίῃ.—ἐὐκτιμένας κατ' ἀγυιάς : Αἱ ὁδοὶ τῆς Ὀμηρικῆς πόλεως ἦσαν στρωμέναι μετὰ λίθους καὶ ἄσβεστον. Εἰδικῶς περὶ τοῦ Ἰλίου ἐπιστοποιήθη τοῦτο ἀπὸ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ Σλήμαν καὶ Δαῦρπελδ.—'Ἀνδρομάχη θυγάτηρ Ἡετίωνος : Ἀλησμόνητος γυναικεῖα μορφή ζωγραφεῖται εἰς τὰ Ὀμηρικὰ ἔπη ἢ σύζυγος τοῦ "Ἐκτορος, ἢ ὁποῖα κατωτέρω ὑπενθυμίζει εἰς τὸν ἄνδρα τῆς τὴν θλιβερὰν ἱστορίαν τῆς ζωῆς τῆς. Εὐθὺς ἀπὸ τὴν πρῶτην τῆς αὐτὴν ἐμφάνισιν ἐμπνέει συμπάθειαν καὶ θαυμασμὸν εἰς τὸν ἀναγνώστην.—Κιλικέσσιν ἄνδρεσσιν ἀνάσσω : Οἱ Κιλικεῖς τῶν Ὀμηρικῶν χρόνων κατέκουν εἰς τὴν Μεγάλην Φρυγίαν διηρημένοι εἰς δύο. Καὶ οἱ μὲν εἶχον πρωτεύουσαν τὰς Θήβας, οἱ δὲ τὴν Λυρνησσόν. Εἰς χρόνους μεταγενεστέτους μετηνάστευσαν εἰς τὴν χώραν, ἥτις ἀπ' αὐτῶν ὠνομάσθη Κιλικία.—οἶος γὰρ ἐρύετο Ἰλιον Ἐκτωρ : Ὁ "Ἐκτωρ ἔχι μόνον διηύθυνε τὴν ἄμυναν τοῦ Ἰλίου, ἀλλὰ κατὰ τὴν μάχην ἔδιδε λαμπρὸν παράδειγμα φιλοτιμίας καὶ ἥρωισμοῦ (πρβλ. καὶ τοὺς λόγους τῆς Ἐλένης 355).—μείδησεν ἰδὼν ἐς παῖδα σιωπῆ : Ἀριστοτέλης πάντοτε ὁ "Ὀμηρος, ὅταν ζωγραφῆ τὰ ἀνθρώπινα πάθη, μεταχειρίζεται καὶ ἐδῶ ἀπλούστατον καὶ ἐκφραστικώτατον τρόπον, διὰ νὰ παραστήσῃ τὴν στοργὴν καὶ συγχρόνως καὶ τὴν ἀγωνίαν τοῦ "Ἐκτορος διὰ τὴν τύχην τοῦ παιδιοῦ του.

α') 407 - 428 : **δαιμόνιε**· ἐδῶ ὡς προσφών. ἀγάπης = εὐλογη-
 μένε, καημένε.— **φθίσει**· μετβ. φθίνω = ἀφανίζω.— **νηπίαχος** =
 μικρός (παράλλ. τύπος τοῦ νήπιος).— **ἄμμορος** = ἄτυχος, δυστυχῆς
 (στερ. α + μόρος).— **κέρδιον** = ὠφελιμώτερον, καλύτερον.— **ἀφα-**
μαρτάνω τινός = χάνω, στεροῦμαι κάτι.— **δύομαι χθόνα** = θάπτο-
 μαι, πεθαίνω.— **ἡ θαλπωρή** = ἡ παρηγορία.— **πότμον ἐπίσπης· πότ-**
μον ἐφέπω = ἀκολουθῶ τὴν κοινὴν μοῖραν, πεθαίνω· **ἐπίσπης· ἀόρ.**
ὑποτακτ.· ἐδῶ ὡς τετελ. μέλλων.— **ἄχεα** = θλίψεις, ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ
 θαλπωρή.— **ἄμος** = ἡμέτερος.— **ἐκ... πέρσεν· ἐέρθω** = λεηλατῶ κυ-
 ριθευθεῖσαν πόλιν, πορθῶ.— **εὐ ναιετάουσαν**· Z 370.— **ἔξενάριξε**· E
 151.— **σεβάσαστο**· σεβάζομαι = ἡ συνειδησίς μου δὲν μὲ ἀφίνει.— **κα-**
τέκη· ἀόρ. τοῦ κατακαίω.— **ἔντεα**· E 220.— **δαίδαλος**· E 60.— **χέω**
σῆμα = χύνω χῶμα, διὰ τὸ νὰ σχηματισθῆ τῦμβος· γενικῶς = κάμνω τά-
 φον.— **νύμφαι ὀρεστιάδες** = νύμφαι τῶν ὀρέων.— **αἰγίοχος**· E 115.—
 ὁ κασίγνητος = ὁ ἀδελφός.— **ἰῶ· ἴος - ἴα - ἴον** = ἕνας - μία - ἕν.— **κατέ-**
πεφνε = ἐφόνευσε.— **ποδάρκης**· A 121.— **ἐπὶ βουσί** = ἀνάμεσα εἰς
 τὰς βοῦς, ἐνῶ ἐπέβλεπον τὰ βόδια.— **εἰλίποδες** = ποὺ στρέφουν πρὸς
 τὰ μέσα τὰ πόδια. Ἐπίθ. τῶν βοῶν (βλ. καὶ Ὀδυσσ. α 92).— **ἀργεν-**
νός· Γ 141.— **βασίλειυεν** = ἦτο βασίλισσα.— **δεῦρο** = εἰς τὸ στρατό-
 πεδον τῶν Ἀχαιῶν.— **ἄμα** = μαζί μέ.— **τὸ κτέαρ - ατος** = κτῆμα.—
ἄψ = ὀπίσω, εἰς τὴν χώραν της.— **ἀπερείσια ἄποινα**· A 13.—
ιοχέαιρα· E 53.

429 - 439 :— **ἀτάρ** = ὅμως, λοιπόν.— **θαλερός** = ἰσχυρός, ἀκαμάτος.
 — **μῖμνω** = μένω.— **ὄρφανικὸς** = ὄρφανός.— **στήσον· ἴστημι** μετβ.
 = κάμνω νὰ σταθῆ, τοποθετῶ.— **ὁ ἐρινεὸς** = ἡ ἀγριουσικῆ (νεοελλ. ὀρ-
 νός).— **ἄμβρατὸς** = ὅπου δύναται κανεὶς νὰ ἀναβῆ, εὐπρόσβλητος.— **ἐπί-**
δρομος = ὅπου δύναται κανεὶς νὰ πλησιάσῃ.— **ἔπλετο· πέλομαι** ὁ ἀόρ.,
 διότι ἡ ἀπόπειρα ἐγένετο ἤδη.— **τῆ γε** = εἰς αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ σημεῖον.—
ἐπειρήσαντο = ἔκαμαν ἀπόπειραν.— **ἀγακλυτὸς** = θαυμασίως ἐνδο-
 ξος, τρανός (ἄγα—, ἄγαμαι + κλυτός).— **ἡ που** = ἡ, ὡς φαντά-
 ζομαι.— **ἔνισπε· ἐνέπω**.— **θεοπρόπιον**· A 85.— **ἡ νυ** = ἡ ἴσως.—
θυμὸς ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει = ἡ ψυχὴ των τοὺς παρορμᾷ καὶ τοὺς
 προτρέπει.

440 - 465:—**ἦ και** = βεβαίως και.—**μέλει μοι** = σκέπτομαι, λαμβάνω ὑπ' ὄψιν.—**τάδε πάντα**· ὅσα εἶπεν ἡ Ἄνδρομ.—**αἰνώσ** = πολὺ.—**αἰδέομαι** = ἐντρέπομαι.—**ἔλκεσίπεπλος** = ἡ σύρουσα τὸν πέπλον. Τὸ ἐπίθ. ἐκφράζει τὴν χάριν τῶν εὐγενῶν γυναικῶν τοῦ Ἰλίου.—**κακὸς ὧς** = ὧς δειλός.—**νόσφιν** = μακρὰν.—**πολέμοιο**· συναπτ. πρὸς τὸ νόσφιν.—**άλυσκάζω**· Ε 253.—**μάθον** = ξμαθα, ἐσυνήθισα.—**πρώτοισι**· κατηγορμ. εἰς τὸ *Τρώεσσι* = μὲ τοὺς Τρῶας, πού εἶναι εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν.—**ἀρνύμενος**· ἀποπειρατ. ἐνεστ. τοῦ *ἄρνημι* = διασφάζω.—**κατὰ φρένα και κατὰ θυμόν** = μὲ τὴν καρδιά μου και μὲ τὴν ψυχὴν μου. Δηλ. και τὸ προαισθάνομαι και τὸ καταλαμβάνω.—**ὄτ' ἂν ποτε** = ὅταν κάποτε θά...—**ὀλώλη** = θά εἶναι κατεστραμμένη.—**Ἴλιος ἱρή** = ἡ ἱερά, ἡ θεοφίλητος πόλις τοῦ Ἰλίου.—**εὐμμελῆς** = ὁ καλὸς ἀκοντιστής, πολεμικὸς (*εὐ + μελίη* = τὸ ξύλον ἀπὸ τὸ ὁποῖον κατασκευάζεται τὸ δόρυ).—**ἄλγος Τρῶων** = ἡ λύπη τὴν ὁποίαν θά αἰσθανθῶ διὰ τοὺς Τρῶας.—**οὐτ' αὐτῆς Ἐκάβης**· οὐτ' ἄλγος αὐτῆς Ἐκάβης.—**οἱ κεν πέσοιεν** = οἱ ὁποῖοι πιθανὸν νὰ πέσουν.—**ὑπ' ἀνδράσι δυσμενέεσσιν**· πρβλ. Ζ 368 *ὑπὸ χερσίν Ἀχαιῶν*.—**σεῦ**· ἐνν. ἄλγος.—**ἄγηται**· ἄγομαι = παίρνω μαζί μου.—**ἐλεύθερον ἡμαρ** = τὴν ἐλευθερίαν σου.—**ἀπούρας**· ἀπαυράω = ἀρπάζω, ἀφαιρῶ.—**και κεν ὑφαινοῖς** = και ἴσως νὰ ὑφαίνης.—**πρὸς ἄλλης** = ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἄλλης.—**φορέω**. θαμιστ. τοῦ φέρω.—**ἀεκαζομένη** = χωρὶς νὰ θέλης, ἐξαναγκαζομένη (*ἀέκων*).—**κρατερὴ ἀνάγκη** = σκληρὰ ἀνάγκη.—**ἐπικεῖσεται**· ἐνν. σοι = θά σέ πιέζη.—**εἶπησι**· ἀόρ. ὑποτ. ἀντὶ μέλλ.—**ἀριστεύεσκε** = πάντοτε ἠρίστευε· θαμιστ. τοῦ *ἀριστεύω*.—**μάχεσθαι**· αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι εἰς τὸ ἀριστεύεσκε.—**νέον ἄλγος** = νέα ἀφορμὴ νὰ αἰσθάνεσαι λύπην.—**χῆτεϊ** = ἀπὸ στέρησιν, διότι ἐστερήθης (τὸ *χῆτος*).—**ἀμύνειν**· συναπτ. πρὸς τὸ *τοιούδε* = τοιούτου, τόσον ἀνδρείου, ὁ ὁποῖος ἐν τούτοις δὲν σὲ ἔσωσεν ἀπὸ τὴν δουλείαν.—**δούλιον ἡμαρ**· ἀντὶθ. πρὸς τὸ *ἐλεύθερον ἡμαρ*.—**χυτὴ γαῖα** = χυμένον χῶμα· πρβλ. *σῆμα χεῖν*.—**ὁ ἐλκρηθμός** = τὸ τράβηγμα.—**πυθέσθαι**· τὸ *πονθάνομαι* εἰς γεν. σημασ. αἰσθήσεως.—**πρὶν πυθέσθαι βοῆς** = πρὶν ἀκούσω τίς φωνὴς σου.—**πρὶν πυθέσθαι ἐλκηθμοῖο** = πρὶν ἰδῶ νὰ σὲ τραβοῦν.

β') Δωρ. τύπος τοῦ πρώτου προσώπου τῆς κτητικ. ἀντων. ἐπὶ πολ-
λῶν κτητόρων : ἄμους (πρβλ. *ἄμμες* = ἡμεῖς και *ἄμμε* = ἡμᾶς).

— Ἐπικός τύπος τοῦ εἰς - μία - ἐν = ἴος - ἴα - ἴον. Εἰς τὴν γεν.

καὶ δοτ. ὁ τόνος καταβιβάζεται.

— Συγκεκομμένος τύπος τοῦ παρατατικού τοῦ ῥ. πέλομαι : ἔπλετο.

— *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ἔυμμελίω, ἱρή, δυσμενέεσι.*

γ') πάντες ἐφορμηθέντες : Ἡ Ἀνδρομάχη γνωρίζει τὴν ἀνδρείααν τοῦ συζύγου της, ἀλλὰ φοβεῖται τὴν περίπτωσιν, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ τοῦ ἐπιτεθοῦν ἀθροοὶ οἱ ἐχθροί.— ἐκπέρσεν Θῆβην ὑψίπυλον : Τὸ γεγονός τοῦτο ἐγίνε κατὰ τὸ δέκατον ἔτος τοῦ πολέμου, ὅπως ἱστορεῖται εἰς τὸ I 185.—οὐδέ μιν ἐξενάριξε... Οἱ δημηρικοὶ πολεμισταὶ τόσοι ἡγάπων καὶ ἐτίμων τὰ ὄπλα των, ὥστε τὸ νὰ γυμνωθῇ ὁ νεκρὸς ἀπὸ τὰ ὄπλα του ἐθεωρεῖτο δυστυχία μεγαλυτέρα καὶ ἀπὸ τὸν θάνατον. Διὰ τοῦτο ἡ πράξις τοῦ Ἀχιλλέως νὰ ἀφήσῃ ὀπλισμένον τὸν νεκρὸν Ἡετίωνα θεωρεῖται ἀπὸ τὴν Ἀνδρομάχην μεγαλοψυχία.— κατέκχη : Ὡς μόνον τρόπον ταφῆς ὁ Ὅμηρος ἀναφέρει τὴν καῦσιν τῶν νεκρῶν. Εἰς προγενεστέρας ὁμῶς τοῦ Ὁμήρου ἐποχάς, ὅπως ἐξάγεται ἐκ τῶν Μυκηναϊκῶν τάφων, καθὼς ἐπίσης καὶ εἰς τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους συνηθέστερον ἦτο νὰ θάπτονται οἱ νεκροί. Ἡ τέφρα τοῦ καιομένου νεκροῦ ἐναπετίθετο εἰς τάφον καὶ ὑπεράνω ἐχύνετο χῶμα (σῆμα χέειν), ὥστε νὰ σχηματισθῇ λοφοειδὲς ὑψωμα (τύμβος). Τοῦτο ἀπετέλει τὸ μνημεῖον, τὸ σῆμα τοῦ νεκροῦ. Τοιοῦτοι τύμβοι σφίζονται πολλοί, ὡς ὁ λεγόμενος σήμερον ἐν Τροίᾳ τάφος τοῦ Πατρόκλου, ὁ τύμβος τῶν Μαραθωνομάχων κ.ά.— ἀμβατός ἐστι πόλις καὶ ἐπίδρομον ἔπλετο τείχος : Κατὰ τὰς μυθολογικὰς παραδόσεις τὸ τεῖχος τοῦ Ἰλίου εἶχε κατασκευασθῆ ἀπὸ θεοῦς. Συνειργάσθη ὁμῶς κατὰ τὴν οἰκοδομὴν καὶ ὁ Αἰακός, καὶ ἀκριβῶς τὸ μέρος ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θηγαὶ χεῖρες κατεσκεύασαν, δὲν ἦτο τόσοι ἰσχυρόν. Ἰχνη τῆς τειχοδομίας τοῦ Ἰλίου ἔχουν ἀνακαλυφθῆ κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ Σλήμαν. (Βλ. εἰκ. 3).— ἔλκεσί(πεπλος) : ὅπως καὶ τὰ ἐπίθετα τανύπεπλος, βαθύπεπλος, βαθύζωνος, εὐπεπλος, ἐκφράζει τὴν γυναικείαν γάριν καὶ κομψότητα, ἡ ὁποία ἀξίζει νὰ ἐξαίρηται, ὅταν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ ἀπλότης τοῦ ἀρχαίου γυναικείου ἐνδύματος. Κατὰ τὴν καλαισθησίαν ἐκάστης ὁ πέπλος, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀπλοῦν ὀρθογώνιον ὕφασμα, ἐλάμβανε διάφορον πτύχωσιν καὶ γραμμὴν.— μάθον ἔμμεναι ἐσθλός : Πρβλ. καὶ τὸ τοῦ Διομήδους ἐν E 253 : οὐ μοι γενναῖον ἀλυσκά-

ζονται μαχεσθαι οὐδὲ καταπιώσσειν.— εὖ τότε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν... Ὁ φόβος τοῦ Ἑκτορος ὅτι θὰ κυριευθῆ τὸ Ἴλιον δὲν ἦτο μόνον προαίσθημα ἀόριστον, ἀλλὰ καὶ λογικὴ πρόβλεψις. Ἡ ἐπιμονὴ τῶν πολιορκητῶν, αἱ ἀνδραγαθίαι των εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης ἔπειθον τὸν γενναῖον υἱὸν τοῦ Πριάμου, ὅτι ἡ Τροία ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ περιέλθῃ εἰς χεῖρας των. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς μεγαλύτεραν αἰγλην ἀποκτᾷ ὁ θαυμάσιος ἥρωας, διότι ἀγωνίζεται μόνον διὰ τὴν τιμὴν καὶ διὰ τὸ καθῆκον.— ἐν Ἄργει: Ὁ ποιητὴς ἐννοεῖ τὸ θεσσαλικὸν Ἄργος. Ἐπίσης καὶ αἱ δύο ἀναφερόμεναι κρῆναι, ἡ Μεσσηνίς καὶ ἡ Ὑπερείη, εὐρίσκονται ἐν Θεσσαλίᾳ. Ὁ Ἑκτωρ φοβεῖται μήπως ἡ Ἀνδρομάχη, ὡς σύζυγος τοῦ λαμπροτέρου ἥρωος τῶν Τρώων, δοθῆ ὡς ἐξαιρετον λάφυρον εἰς τὸν Ἀχιλλέα.

466 - 502

α') 466 - 475 :— ὀρέξατο· ὀρέγομαι=ἀπλώνω τὰ χέρια.—φαιδῖμος = λαμπρός, θαυμάσιος (παράλλ. τύπος τοῦ φαιδρός).—εὐζωνος = ζωσμένη ὠραῖα, λυγερή· πρβλ. καὶ 372 σὺν ἀμφιπόλῳ ἐυπέπλω.—ἰάχω = φωνάζω (*Fax, FiFáxw, ἦχος*).—ἀτυχθεῖς· ἀτύχομαι=φοβοῦμαι, τρομάζω.—ταρβήσας· ταρβέω = φοβοῦμαι (τὸ τάρβος = ὁ φόβος).—ὁ λόφος = ἡ φούντα. Πρβλ. τὸ λοφίον τῶν στρατιωτικῶν πηληκίων σήμερον.—ἵππιοχαίτης = ἀπὸ χαίτην ἵππου.—νεύω = κλίνω, γέρνω.—νοῶ = προσέχω, βλέπω.—ἐκ δὲ γέλασε· ἐγέλασε. Ἡ πρόθ. σημαίνει τὸν αὐθόρμητον γέλωτα, τὸν ὁποῖον ἐπροκάλεσεν ὁ τρόμος τοῦ παιδιοῦ.—παμφανόωσαν = ἀπαστρέπτουσαν· παμφαίνω ἔκτεν. τύπος τοῦ φαίνω.—κύσε· κινέω = φιλῶ (προσκυνῶ).—πῆλε· πάλλω = κινῶ, σείω. Ἐδῶ ἐκφράζει τὴν κίνησιν, μὲ τὴν ὁποῖαν οἱ μεγάλοι χορεύουν εἰς τὰ χέρια των τὰ μικρά.

476 - 481 :—τόνδε παῖδ' ἐμόν = τοῦτο τὸ παιδί μου. — ὡσπερ ἐγώ· ἐνν. ἐγενόμην.—ἀριπρεπής = ἐξέχων, ἐπιφανής. Ἐπεξ. τοῦ ὡς ἐγώ περ.—Τρώεσσι· δοτ. τοπ. = μεταξὺ τῶν Τρώων.—βίην· αἰτ. τοῦ κατὰ τι ἢ βίη = ἡ ἰσχὺς, ἡ δύναμις.—ἀγαθὸν = ἀνδρεῖον.—Ἰφι· Α 38.—εἶποι· καθαρὰ εὐκτικὴ ὡς καὶ τὸ κατωτέρω φέροι.—δδε γε = αὐτὸς δά, αὐτὸς βέβαια—ἀνιόντα = ὅταν ἐπιστρέφῃ. Ἡ μετχ. προσδιορίζει τὸ ἐννοούμενον ἀντικμ. τοῦ εἶποι: αὐτόν.—τὰ ἔναρα = ἡ πανοπλία τοῦ φονευθέντος ἀντιπάλου. Τὰ ὅπλα γενικῶς (ἐναρίζω· Ε 151).—

βροτόεις=αίματωμένος (ὁ βρότος=τὸ χυμένον αἷμα).—**δήιος**· E 117.

482 - 492 :—**κηώδης· κηώεις**· Z 288.—**δακρυόεν γελάσασα** = ἐνῶ ἐγελοῦσε δακρυσμένη.—**καταρρέζω χειρὶ** = θωπεύω μὲ τὸ χέρι.—**μοι** = δι' ἐμέ.—**ἀκαχίζο**· ἀκαχίζομαι = λυποῦμαι, πικραίνομαι.—**ὑπὲρ αἶσαν** = παρὰ τὴν μοῖραν, ἂν δὲν εἶναι τῆς μοίρας μου.—**προϊάπτω**· A 3.—**μοῖραν... ἀνδρῶν**· ἡ σειρά· φημί δὲ οὐ τίνα ἀνδρῶν πεφυγμένον ἔμμεναι μοῖραν.—**οὐ κακόν, οὐδὲ μὲν ἐσθλόν** = οὔτε ὁ δειλός, οὔτε ἀκόμη καὶ ὁ γενναῖος.—**ἐπήν· ἐπάν, ἐπειδάν** = εὐθύς μόλις.—**κομίζω** = φροντίζω, καταγίνομαι.—**ἐποίχομαι ἔργον** = ἀσχολοῦμαι εἰς τὸ ἔργον μου.—**ἐγγεγάασι· ἐγγεγόνασι**.

494 - 502 :—**ἵππουρις** = ἔχουσα λόφον ἀπὸ τρίχας ἵππου.—**ἐντροπαλιζομένη** = στρέφουσα ὀπίσω τὸ κεφάλι.—**θαλερόν δάκρυ** = μεγάλα, πικρὰ δάκρυα.—**κιχήσατο· κιχάνω, κίχημι**.—**ἔνδοθι** = μέσα εἰς τὸ ἀνάκτορόν της.—**ἐνώρσε· ἐνόρνωμι**. Τοὺς θρήνους τῶν ἀμφιπόλων ἐπροκάλεσεν ἡ ἐμφάνισις τῆς δακρυσμένης Ἀνδρομάχης.—**γόνον· θρηνον**.—**γόνον· ἐγόνον** = ἐθρήνησαν. Ἄορ. β' τοῦ γοῶω.—**μιν· ὑποκμ. τοῦ ἴξεσθαι**.—**προφυγόντα· προφεύγω** = φεύγω ἐμπρὸς ἀπό..., σφίζομαι ἀπό...

—*Nā αναγνωρισθῶν γραμματικῶς αἱ λέξεις :* ἐκλίνθη, ἴφι, ἐγγεγάασιν.

γ') **δεινὸν νεύοντα** : Ἡ κλίσις τοῦ Ἑκτορος πρὸς τὴν τιθήνην, διὰ νὰ πάρῃ τὸν Ἀστυάνακτα, ἔκαμε νὰ κινηθῇ τρομακτικὰ ἢ χαίτη τῆς περικεφαλαίας του.—**κηώδει κόλπῳ** : Τὰ ἀρώματα τῶν θαλάμων (πρβλ. Z 288) καὶ ὅσα μετεχειρίζοντο διὰ τὸ σῶμα συνετέλουν ὥστε νὰ εὐωδιάξῃ ὁ κόλπος τῆς Ἀνδρομάχης. Ἡ ἔκφρασις προσθέτει μίαν ἀκόμη λεπτομέρειαν, διὰ νὰ συμπληρωθῇ ἡ ἀρχοντικὴ ἐμφάνισις τῆς γυναικὸς τοῦ Ἑκτορος.—**δακρυόεν γελάσασα** : Ἐνας ἀρχαῖος ἐρμηνευτὴς τοῦ Ὀμήρου παρατηρεῖ ὅτι ἡ ἔκφρασις αὕτη εἶναι τόσον δυνατὴ καὶ σοφὴ, ὥστε δὲν χρειάζεται νὰ ἐρμηνευθῇ. Θαυμάζεται ὡς ἔκφρασις μικτοῦ συναισθήματος : τῆς λύπης, τὴν ὁποῖαν εἶχεν ἡ Ἀνδρομάχη διὰ τὸν ἄνδρα της, καὶ τῆς ἀγαλλιάσεως, τὴν ὁποῖαν ἔχει ὡς μητέρα, ὅταν αἰσθάνεται εἰς τὸν κόλπον της τὸ παιδί της.—**ἄλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σ' αὐτῆς ἔργα κόμιζε** : Τοῦτο ὁ Ἑκτωρ δὲν λέγει ὡς ἐπίπληξιν εἰς τὴν Ἀνδρομάχην, ἀλλὰ τῆς τὸ προτρέπει ὡς μέσον, διὰ νὰ διασκεδάσῃ τοὺς φόβους καὶ τὰς ἀνησυχίας της.

392 - 502 :—Τὸ τεμάχιον τοῦτο τῆς Ἰλιάδος θεωρεῖται ἀριστοῦργημα ποιητικῆς τέχνης, παρόμοιον τοῦ ὁποίου δὲν ἔχει ποτὲ γραφῆ εἰς καμμίαν ἄλλην γλῶσσαν. Εἶναι τεχνικῶς καὶ ψυχολογικῶς τόσον τέλειον, ὥστε ὁ ἀναγνώστης αισθάνεται ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν οὔτε νὰ προστεθῆ οὔτε νὰ ἀφαιρεθῆ τίποτε ἀπὸ τὴν περιγραφὴν τῆς οἰκογενειακῆς αὐτῆς σκηνῆς.

— Νὰ ἐξάσῃτε τὰ οἰκογενειακὰ συναισθήματα καὶ ἐν γένει τὸ ἦθος καὶ τῶν δύο προσώπων.

— Νὰ ἐκτιμηθῆ ἡ τέχνη τοῦ ποιητοῦ, ὅταν παρεμβάλλῃ εἰς τὴν θλιβερὰν συνομιλίαν τῶν δύο συζύγων τὸ ἐπεισόδιον τοῦ μικροῦ Ἀστυνάκτος.

— Νὰ παρατηρηθῆ ἰδιαιτέτως ἡ τρυφερὰ θλίψις, τὴν ὁποίαν ἐκφράζει ἡ μετοχὴ ἐντροπαλιζομένη.

503 - 529

α') 503 - 517 : οὐδὲ = ἐξ ἄλλου δέν...—δηθύνω = βραδύνω (δῆν, δηθά).—κατέδου τεύχεα = ἐφόρεσεν ὅλα τὰ ὄπλα του.—ποικίλα = πεποικιλμένα. —σεύατο = ἐπήγαινε βιαστικός. —κραιπνός = ταχύς (τῆς αὐτῆς ῥίζ. μὲ τὸ καρπάλιμος).—πεποιστός = ἐμπιστευόμενος.—στατός = κλεισμένος εἰς στάβλον.—ἀκοστήσας = ἀφοῦ ἔφαγεν ἀφθονον κριθάρι (ἀκοστή = κριθή).—θειῆ· ὑποτακτ. τοῦ θεῖω - θεώ.—κροαίνων = κροτῶν τοὺς πόδας, καλπάζων.—ποταμοῖο = εἰς τὰ νερά τοῦ ποταμοῦ.—εὐρρεῖος· εὐρρεής = εὐρυτος, ὀρηγτικός.—κυδιόων = καμαρωτός· κυδιάω. = ὑπερηφανεύομαι (κύδος).—ἔχει = κρατεῖ.—ἀμφὶ ὤμοις = ἀπὸ τὰ δύο μέρη τῶν ὤμων του.—ἀίσσονται = τινάσσονται.—ἡ ἀγλαΐη = ἡ ὀμορφιά.—ῥίμφα = ταχέως.—ἔ· αὐτόν· ἀνακόλουθον πρὸς τὸ πεποιστός.—τὰ ἦθεα = οἱ συνήθεις τρόποι.—ὁ νομός = ἡ βοσκή.—κατὰ ἄκρης = κατηφορικὰ ἀπὸ τὴν ἀκρόπολιν.—ἠλέκτωρ = ὁ λαμπρὸς ἥλιος.—καγχαλόων = γελῶν, λάμπων ἀπὸ ἀγαλλίασιν.—ἔτεμεν· Z 374.—εὐτε = τὴν στιγμὴν πού...—ἡ χώρα = ἡ θέσις.—ἦ· ἔῃ· κτητ.—δαρίζω = γλυκομιλῶ (ἡ δαρ = ἡ σύζυγος. Κυρίως ὀμιλῶ τρυφερὰ σὰν γυναῖκα).

518 - 529 :—ἠθεῖε = ἀγαπητέ.—ἡ μάλα δὴ = μήπως ἀλήθεια.—καὶ ἐσσύμενον· μετχ. τοῦ σέδομαι = βιάζομαι. Τὸ καὶ ἐναντιωμ. —ἐναίσιμον = εἰς τὴν σωστὴν ὥραν.—οὐκ ἂν... μάχης· ἡ σειρὰ λέξ. :

οὐ τις ἀνὴρ, δὲ ἐναΐσιμος εἶη, ἀτιμῆσειεν ἂν τοι ἔργον μάχης.— ἐναΐσιμος = δίκαιος. — ἀτιμᾶω = προσβάλλω, περιφρονῶ.— ἔργον τοι μάχης = τὸ μαχητικόν σου ἔργον, τὸ τί κάμνεις εἰς τὴν μάχην.— ἄλκιμος = γενναῖος. — μεθιεῖς· μεθίημι = παραμελῶ.— τὸ δ' ἔμὸν κῆρ = ἀλλὰ ἡ δική μου καρδιά.— ἄχνυμαι = θλίβομαι.— ἐν θυμῷ = μέσα μου.— ὑπὲρ σέθεν = περὶ σοῦ, διὰ σέ.— πρὸς Τρώων = ἀπὸ τοῦς Τρώας.— τὰ δὲ = αὐτὰ τὰ πράγματα, ἦτοι τὴν τιμὴν σου ὡς μαχητοῦ.— ἀρεσσόμεθα· ἀρέσκω = ἐπανορθῶ, διορθῶ.— αἱ κέ ποθι... ἐν μεγάροισι· σειρὰ λέξ. : αἱ κε δώη ποθὶ Ζεὺς στήσασθαι κρητῆρα ἐλεύθερον θεοῖς αἰειγενέτησι ἐν μεγάροισι.— ποθὶ = ἴσως. — στήσασθαι· ὑποκμ. ἡμᾶς.— κρητῆρα ἐλεύθερον = κρατῆρα ἐλευθερίας, κρατῆρα πρὸς ἔορτασμὸν τῆς ἐλευθερίας μας. Πρβλ. καὶ τὸ ἐκκλησ. « ποτήριον σωτηρίου ».— αἰειγενέτης = αἰώνιος.— ἐλάσαντας· χρον.

β') Γεν. τοῦ ἐπιθέτου *εὐρρεΐς* : *εὐρρεΐος*.

— Γ' ἐνικ. β' ἄορ. ὑποτακτ. τοῦ δίδωμι : *δώη*.

γ') Κατὰ Περγάμου ἄκρης : Ἡ ἀκρόπολις τοῦ Ἰλίου ἐλέγετο Πέργαμος. Ἐπ' αὐτῆς ἐξετείνετο τὸ ἄστυ· ὅστις δὲ ἤθελε νὰ ἐξέλθῃ διὰ τῶν πυλῶν, ἐπροχώρει ἀπὸ κατηφορικοῦς λιθοστρωμένους δρόμους. Πρβλ. καὶ ἀνωτέρω Z 391.— τὸ δ' ἔμὸν κῆρ ἄχνυται : Τὸ αἰσθημα τῆς τιμῆς εἶναι τόσον ἰσχυρὸν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἔκτορος, ὥστε λυπεῖται βαθιά, ὅταν οἱ Τρώες ἐξευτελίζουσι τὸν ἀδελφόν του, τὸν ὁποῖον ἐν τούτοις γνωρίζει ὅτι εἶναι ἔνοχος καὶ δειλός.— κρητῆρα ἐλεύθερον : Ἡ ἀπαλλαγὴ τῆς πόλεως ἀπὸ τὴν πολιορκίαν τῶν Ἀχαιῶν θὰ ἐωρτάταζετο μὲ συμπόσια. Κατὰ τὴν περίστασιν αὐτὴν εἰς τοὺς κρατῆρας θὰ παρεσκευάζετο ποτὸν διὰ σπονδὰς εὐχαριστηρίους πρὸς τοὺς θεοὺς, οἱ ὅποιοι ἠλεύθερώσαν τὴν πόλιν.

α') 182 - 198 : — τώ· εις δυϊκ., διότι τὰ κύρια πρόσωπα τῆς πρεσβείας εἶναι δύο, ὁ Αἴας καὶ ὁ Ὀδυσσεύς. — **παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης**· Α 34. — **γαιήοχος** = ὁ κρατῶν, ὁ συνέχων τὴν γῆν ἀπὸ τῶν ὑδάτων (γαῖα + ἔχω). — **ἐννοσίγαιος** = ὁ σείων ἐνδοθεν τὴν γῆν (ἐν - ὠθῶ + γαῖα, πρβλ. καὶ ἐνοσίχθων). — **πεπιθεῖν** = πείσαι. — **μεγάλας φρένας** = τὴν ὑπερήφανον ψυχὴν. — **ἡ κλισίη**· Α 185. — **λίγεια φόρμιγξ** = φόρμιγξ, ποῦ ἀποδίδει ὠραῖον ἦχον. — τὸ **ζυγόν** = ἡ ὀριζοντία ῥάβδος, ποῦ συνέχει τοὺς βραχίονας τῆς φόρμιγγος. — **ἄρετο· αἶρομαι** = παίρνω κάτι διὰ τὸν ἑαυτὸν μου. — **οἶ· συναπτ.** πρὸς τὸ ἐναντίος. — **δέγμενος** = περιμένων· μετοχ. τοῦ δέχομαι (ῥίζ. δεκ -). — **βάτην προτέρω** = ἐπροχώρησαν. — **ταφῶν· ἄορ.** τοῦ τέθηπα = κατέχομαι ἀπὸ ἐκπληξίν (τὸ τάφος = ὁ θυμασμός). — **ἀνόρουσεν· ἀνορούω** = σηκώνομαι γρήγορα, ἀναπηδῶ. — τὸ **ἔδος** = τὸ κάθισμα. — **θάασσε** = ἐκάθητο, ῥ. θαάσσω. — **φίλοι ἄνδρες· κατηγορημ.** — **δεικνύμενος** = τείνων πρὸς αὐτοὺς τὰς χεῖρας, δεξιούμενος. — **ἦ** = ὠρισμένως. — **χρεώ τί (ἐστι)** = κάποια ἀνάγκη. — **σχύζομαι** = εἶμαι ὠργισμένος.

199 - 204 : — **ἄγε προτέρω** = τοὺς ὠδήγησε παρέχει πρὸς τὴν σκηνήν. — **εἶσεν** = τοὺς ἔβαλε νὰ καθίσουν. (Ἐλλειπτ. ἄορ. εἶσον. εἶσα). — ὁ **κλισμός** = ἡ πολυθρόνα. — **καθίστα· καθίστη· προστακτ.** τοῦ καθίστημι = τοποθετῶ, βάζω. Πρβλ. καὶ στήσασθαι κρητῆρα (Ζ 528). — **ζωρότερον κέραιε** = κάμε τὸ κρᾶμα δυνατώτερον, δηλ. νὰ ἔχη ὀλιγώτερο νερὸ μέσα (κεραίω - κεράω - κεράννυμι). — τὸ **δέπας** = τὸ ποτήρι. — **ἐντύνω** = ἐτοιμάζω. — **φίλτατοι ἄνδρες· κατηγορημ.** εἰς τὸ οἶ. — **ὑπέασι** = εἶναι κάτω ἀπὸ τὴν στέγην. — τὸ **μέλαθρον** = ἡ στέγη τὸ σπίτι, ἡ κατοικία.

205 - 224 : τὸ **κρεῖον** = τὸ σανίδι, ὅπου κόβουν τὸ κρέας. — **κάββαλεν** = κατέβασε. — **ἡ αὐγή** = ἡ λάμψις. — **οἷς· Γ 198.** — **πίων· - εἰρα - ἰων** = παχύς. — **σῦς** = χοῖρος (λατ. sus). — **σίαλος** = σιτευτός,

θρεφτάρι.— **τεθαλυϊαν ἀλοιφή** = πού εἶχεν ἄφθονον λίπος (θάλλω).
ἔχε τῷ = τοῦ ἐκρατοῦσε τὸ κρέας, διὰ τὸ νὰ τὸ κόψῃ.— **μιστύλλω** =
κόπτω εἰς μικρὰ τεμάχια τὸ κρέας.— **πείρω** = τρυπῶ, περνῶ.— **δαίω** ·
Z 329. — **φλόξ ἐμαράνθη** · ἔπεξ. τὴν προηγούμενην φράσιν κατὰ πῦρ
ἐκάη.— **στορέσας** = ἀφοῦ ἄπλωσε, ἔστρωσε (στορέννυμι).— **τάνυσσεν** ·
τανίω = ἀπλώνω, ἀραδιάζω.— **πάσσω** = πασπαλίζω.— ὁ ἄλς - ἄλός
= ἀλάτι (λατ. sal).— Λέγεται **δῖος ἄλς**, διότι προέρχεται ἀπὸ τὴν θά-
λασσαν, ἥτις ἐπίσης λέγεται « ἄλς δία ».— **αἱ κρατευταί** = οἱ λίθοι, εἰς
τοὺς ὁποίους στηρίζονται οἱ ὄβελοι.— **ἐπαιίρω** = ἀνασηκώνω.— **ὄπτῶ**
= ψήνω.— ὁ **ἐλεός** = τὸ τραπέζι, ὅπου κόπτεται τὸ ψημένον κρέας.—
χεύω = βάζω.— **αὐτός** · ὁ Ἀχιλλεύς.— **τοίχου τοῦ ἐτέροιο** · γεν.
τόπου.— **θυηλαί** = τεμάχια ἐκλεκτὰ ἀπὸ τὰ θύματα.— τὸ **δνειαρ-ατος**
= ὠφέλιμον, ὠραῖον πρᾶγμα (ὀνίνημι = ὠφελῶ).— **ιάλλω** = ἀπλώνω.
— ἡ **πόσις-ιος** = τὸ ποτόν.— **ἐδητὺς** = φαγητόν (ῥίζ. (ἐδ. - ἐσθίω)).
ἔξ ἔντο = ἀπέβαλον· ῥ. Ἴεμαι.— **ἔρος** = ἐπιθυμία, ὄρεξις.— **δείδεκτο** ·
δεδίσκομαι = χαιρετίζω, πίνω εἰς ὑγείαν.

β') *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις :* **πεπιθεῖν, ὑπέασι, κάββαλεν, ἔρος.**

γ') **τερπόμενον φόρμιγγι λιγείη :** Ἡ μουσική, ὅπως καὶ ἡ ποίησις, ἐγοήτευε τοὺς Ἕλληνας καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς τοῦ ἱστορικοῦ των βίου. Οἱ Ὀμηρικοὶ ἥρωες τὴν αἰσθάνονται καὶ τὴν ἐκτελοῦν οἱ ἴδιοι ἄδοντες ἐπικάς συνθέσεις (κλέα ἀνδρῶν).— **φόρμιγξ ἡ κίθαρς :** Ἦτο τετράχορδον μουσικὸν ὄργανον, τοῦ ὁποῦ οἱ δύο πῆχεις συνεδέοντο διὰ τοῦ ζυγοῦ. Ἐπ' αὐτοῦ ἦσαν προσηρμοσμένοι οἱ κόλλαβοι (τὰ κλειδιά), διὰ τῶν ὁποίων ἐνετείνοντο αἱ χορδαί. Ἐκοσμεῖτο πολλάκις με γλυφὰς καὶ κατεσκευάζετο ἀπὸ πολύτιμον ὕλικόν, ἐλεφαντοστοῦν, ἄργυρον κ.ἄ. (κίθαριν περικαλλέα, φόρμιγξ γλαφυρή, δαιδαλέη). (Βλ. εἰκ. 8).— **δεικνύμενος :** Εἰδικώτερον τὸ ῥῆμα σημαίνει τὴν ἔκτασιν τῶν χειρῶν τοῦ οἰκοδεσπότη πρὸς ἐκεῖνον πού ἔρχεται. Ἡ χειρονομία αὕτη ἐκφράζει καὶ δεῖξιν καὶ εὐχάριστον ἐκπληξιν.— **θυηλαί :** Κατὰ τὰς ἐπισήμους θυσίας ἐκαίοντο μεγάλα τεμάχια κρέατος ἢ καὶ ὀλόκληροι μηροί, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ σύνθηδες γεῦμα δὲν ἐλησμονεῖτο τὸ θρησκευτικὸν καθῆκον νὰ καύσουν εἰς τὴν πυρὰν μερικὰ τεμάχια κρέατος πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν.

α') 225 - 239 : — ἡ δαῖς-τός = γεῦμα, φαγητόν. Κυρίως μερίδιον φαγητοῦ (δαίομαι - δαίνομαι). — ἔῖση· θηλ. τοῦ ἴσου· εἶση δαῖς = τέλειον δεῖπνον. — οὐκ ἐπιδευεῖς (ἐσμέν) = δὲν στεροῦμεθα. — πάρα· πάρεστι· ἔνν. ἡμῖν. — μενοεικῆς = ὁ ἱκανοποιῶν τὴν ἐπιθυμίαν, ἀφθονος (μένος + εἶκω). — δαίνυσθαι· δαίνομαι = τρώγω εἰς συμπόσιον· τὸ ἀπαρέμφ. ἀπολύτ. εἰς δὴλωσιν σκοποῦ = διὰ νά... — ἐπήρατος = ἐπιθυμητός (ἐπί + ἐράω). — μέμηλεν· ἔνν. ἡμῖν, μέλει μοί τινος. — δείδιμεν· δέδιμεν. — ἐν δοιῇ· ἔνν. ἐστὶ = εἶναι ἀμφίβολον. Ἡ σειρά : ἐν δοιῇ (ἐστι) ἢ σωσέμεν νῆας ἐϋσέλμους ἢ ἀπολέσθαι (ἡμᾶς). — δύομαι ἀλκὴν = ἐνδύομαι δύναμιν, λαμβάνω μέρος εἰς τὴν μάχην. — ἡ αὐλῖς = τὸ κατάλυμα· αὐλῖν ἔθετο = ἠύλισαντο, ἐστρατοπέδευσαν. — ὑπέρθυμος = ἔχων ὑπέροχον ψυχὴν. — τηλεκλειτός = ξακουστός, ὀνομαστός. Πρβλ. καὶ δουρικλειτός· Ε 55. — κηάμενοι· μέσ. ἀόρ. τοῦ καιῶ. — φασί = βεβαιώνουν. — οὐ σχήσεσθαι· (ὑποκμ. οἱ Τρωεῖς) = ὅτι δὲν θά κρατηθοῦν. — ἐνδέξια σήματα = αἴσια σημεῖα. — φαίνω = φανερώνω. — βλεμαίνω = ὑπερφηανεύομαι. — μαίνομαι = κυριεύομαι ἀπὸ μανίαν. — ἐκπάγλως· Α 268. — πίσυνος· Ε 205. — τίω = τιμῶ, λογαριάζω (ρίζ. τι-τιμή). — λύσσα = πολεμικὴ μανία. — δέδυκέν ἐ = τὸν ἔχει κυριεύσει.

240 - 261 : — ἀρῶμαι = εὔχομαι. — στεῦται = διατείνεται, κάνει πῶς... ῥ. στεῦμαι. — τὰ κόρυμβα = τὰ ἀκροπρῦμνια (κόρυς, κορυφή). — μαλερός = καταστρεπτικός. — πυρός· γενικ. τῆς ὕλης. — δηώσειν· δηῶω = κατακόπτω, φονεύω. — ὄρινομένους· ὀρίνομαι = ταράσσομαι, περιέρχομαι εἰς σύγχυσιν. — αἰνῶς = καταπληκτικά, πολύ. — οἱ· δοτικ. χαριστ. — αἰσιμον = πεπρωμένον. — φθίσθαι = νὰ χαθῶμην· μέσ. ἀόρ. β' τοῦ φθίνω. — ἱππόβοτον = ὅπου τρέφονται ἵπποι (ἵππος + βοτός, βόσκω). — ἄνα· Ζ 331. — μέμονας· μέμονα = ἐπιθυμῶ, θέλω. Παρακμ. με σημασ. ἐνεστώτος. — εἰ μέμονας... ὄρυμαγδοῦ· ἡ σειρά : εἰ μέμονας ἐρέεσθαι νῆας Ἀχαιῶν τειρομένους ὑπὸ ὄρυμαγδοῦ Τρωῶν. — καὶ ὀψέπερ = ἔστω καὶ ἀργά. — τείρομαι· Ζ 387. — ὄρυμαγδός = θόρυβος. — αὐτῷ τοι· σεαυτῷ. — τὸ μῆχος = τὸ μέσον, ὁ τρόπος. — ῥεχθέντος· ῥέζομαι = πράττομαι. — τὸ ἄκος = ἡ θεραπεία. — ἀλέξω = ὑπερασπίζω, βοηθῶ. (Πρβλ. τὰ συνήθη ἀλεξιζέραννον κ.ἄ.). — κακὸν ἡμαρ = τὸ κακόν, ἡ συμφορά. (Πρβλ. ἐλεύθερον ἡμαρ, δούλιον ἡμαρ κ.ἄ.).

ὦ πέπον. — E 109. — ἦ μὲν = καὶ ὅμως. — τὸ κάρτος· κράτος. — ἴσχειν· ἀπαρέμφ. ὡς προστ. τοῦ ἴσχω = συγκρατῶ. — φιλοφροσύνη = ὑποχωρητικότητα, μαλακοὶ τρόποι. — κακομήχανος = προξενῶν κακόν· πρβλ. καὶ Z 344. — θυμαλγῆς = λυπηρός. — μεταλλήξαντι· μεταλήγω = παύω. Ἡ μετοχ. ὑποθετ.

262 - 282 : — εἰ δέ... Δύναται νὰ συμπληρωθῆ : εἰ δὲ βούλει, ἢ νὰ ἐξηγηθῆ ὡς παρακείμευσι : ἀλλὰ ἔλα... — τρίποδες ἄπυροι = μὴ χρησιμοποιούμενοι ἐπὶ τῆς πυρᾶς, διακοσμητικοί. — αἰθων = ἀπαστράπτων, στιλπνός, ἐπιθ. μετάλλων καὶ μεταλλίνων ἀντικειμένων. — πηγός = εὐρωστός (πῆγνυμι). — ἄθλοφόρος = ὁ λαμβάνων βραβεῖον, ἵππος τοῦ στίβου. — ἄροντο· αἶρομαι = σηκώνω, κερδίζω. — ἀλήσιος = ἀκτῆμων (στερ. α + λῆσιον = χωράφι). — ἐρίτιμος = πολύτιμος. — ἀμύμων = ἄψογος. — εὐκτίμενος = καλῶς οἰκοδομημένος (εὐ - κτίω. κτίζω). — ἐξέλετο· ἐξαιρούμαι = ξεχωρίζω καὶ παίρνω διὰ τὸν ἑαυτὸν μου. — ἀπηύρα· ἀπαρῶν, ἀπούρας· Z 455. — παρέσεται = θὰ σοῦ ἔλθουν, θὰ σοῦ δοθοῦν. — ἀλαπάζω = λεηλατῶ. — ἄλις· ἐπίρρ. = ἀρκετά, ἄφθονα. — νηήσασθαι· νηέω = σωρεύω, φορτώνω. — δατέομαι = μοιράζομαι μὲ ἄλλους. — ἡ ληῖς - ἶδος = τὰ λάφυρα τοῦ πολέμου.

283 - 306 : — τὸ οὔθαρ = ὁ μαστός. οὔθαρ ἀνούης = εὐφορος γῆ. — τηλύγετος· Γ 175. — ἡ θαλίη = ἡ ἀφθονία, τὰ ἀγαθὰ. — ἐϋπηκτος = στερεὸς (πηκτός, πῆγνυμι). — τῶν· τῶν = τούτων, γεν. διαιρ. — ἀνάεδνος = ἄνευ ἔδνων, χωρὶς νὰ δώσης δι' αὐτὴν τίμημα. Ἴδε πραγμ. — ἄγομαι = παίρνω μαζί μου. — ἐπὶ = ἐπὶ πλέον. — τὰ μείλια = χαροποῖὰ δῶρα (μειλίχιος, μειλίσσω). — ἐϋναιόμενα· πρβλ. εὐ ναιετάουσαν πόλιν· Z 415. — ποιήεις = γεμᾶτος χλόην, χλοερὸς (ποίω, πόω). — ζάθεος· A 38. — βαθύλειμος = ὁ ἔχων βαθεῖς λειμῶνας. — νέαται· ὑπερθετ. τοῦ νέος = ἀκρόταται, εἰς τὰ ἀκρότατα ὄρια. — ἡμαθόεις = ἀμώδης (ἄμαθος). — πολύρρηνες = ἔχοντες πολλὰ πρόβατα (πολὺν + ἄρην = πρόβατον). — πολυβούτης = ὁ ἔχων πολλοὺς βοῦς, πλούσιος. — ἡ δωτίνη = δῶρον προαιρετικὸν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς θέμιστας. — τοὶ ὑπὸ σκήπτρῳ = ὑπὸ τὸ σκήπτρόν σου, ὡς ὑπῆκοοί σου. — λιπαρός = λαμπρός, πλούσιος. — θέμιστες = ὑποχρεωτικὰ εἰσφορὰ διὰ τὸν βασιλέα — ἀπήχθετο = ὑπῆρξε μισητός. — κηρόθι

= κατάκαρδα. — σφι = δι' αὐτούς, εἰς τὰ μάτια των. — χ' (ε)· κε· δυ-
νητ. — ἔνεικαν· ἄορ. τοῦ φέρω.

β') Μετοχή τοῦ οἶδα ἐκ θέμ. ἰδ - : ἰδυίας.

— Ὑποτακτ. τοῦ εἰμί : ἔω (ἔωσιν) καὶ εὐκτική : ἔοιμι (ἔοις).

— *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : δείδιμεν, φθίσθαι, φράζευ, ἐθέλησθα.*

γ') **δύσσαι ἀλκήν** : Ἡ χρῆσις τοῦ ῥήματος *δύομαι* ἢ ἄλλων συνωνύμων με ἀντικείμενον λέξιν, ἣτις σημαίνει ἀρετὴν ἢ κακίαν, εἶναι συνήθης παρ' Ὀμήρω. Λέγεται καὶ ἐπιειμένος ἀλκήν. Πρβλ. καὶ ἀναιδείην ἐπιειμένε· Α 149. — **κόρυμβα** : Ἐκαστον πλοῖον ἔφερε διακοσμητικὰ ἐξαρτήματα καὶ εἰς τὴν πρῶραν καὶ εἰς τὴν πρῦμνην. Ἐδῶ ὁ ποιητὴς ἀναφέρει τὰ τῆς πρῦμνης, τὰ ὅποια θὰ ἀφῆρει ὁ Ἐκτωρ, διὰ τὰ ἀναθέσθαι ὡς τρόπαια εἰς τοὺς θεούς. — **ἐκάς Ἄργεος** : Ἐδῶ Ἄργος ὀνομάζει τὴν Ἑλλάδα ὀλόκληρον, ἦτοι καὶ τὸ Πελασγικὸν καὶ τὸ Ἀχαϊκὸν Ἄργος. — **ἰσχειν μεγαλήτορα θυμόν** : Ὁ Ὀδυσσεὺς θέλει νὰ ὑπενθυμισθῆ εἰς τὸν Ἀχιλλέα, ὅτι ἔχει ἐκ φύσεως τὸ ἐλάττωμα νὰ ἐξάπτηται καὶ νὰ εἶναι ἀκαμπτος εἰς τὴν ὀργὴν του. Ὅσον διὰ τὴν συμβουλήν τοῦ Πηλέως πρὸς τὸν υἱὸν του « φιλοφροσύνῃ ἀμείνων », ἔχει τόσῃ ἀλήθειαν καὶ τόσῃ σοφίαν, ὥστε ἀξίζει νὰ ἐπαναλαμβάνεται ὡς διδάγμα πρὸς τὴν νεότητα. — **ἀπύρους τρίποδας** : Οἱ τρίποδες (*λέβητες*) ἦσαν ἐν χρῆσει εἰς τὴν ὀμηρικὴν, ὅπως καὶ εἰς μεταγενεστέρas ἐποχάς. Συνήθως προωρίζοντο δι' οἰκιακὴν χρῆσιν (μαγειρικὴν, θέρμανσιν ὕδατος κ.ἄ.). Ἄλλὰ ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ὡς ἐπιπλα διακοσμητικὰ. Ἐνίοτε δὲ ἐδίδοντο καὶ ὡς ἔπαθλα. — **τάλαντα** : Δὲν γνωρίζομεν ποῖον ἀκριβῶς βάρος ἔχει τὸ τάλαντον εἰς τὴν ὀμηρικὴν ἐποχὴν. Πάντως ἀντιπροσωπεύει ποσότητα χρυσοῦ. — **ἵππους ἀθλοφόρους** : Τὸ ἐπιθέτον τοῦτο μᾶς ἀφίνει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι αἱ ἵπποδρομίαι ἦσαν σύνθητες ἀγώνισμα κατὰ τὴν ὀμηρικὴν ἐποχὴν. — **Λαοδίκη** : Ὑποτίθεται ὅτι ἡ κόρη αὐτῆ τοῦ Ἀγαμέμνονος εἶναι ἡ Ἡλέκτρα, τὴν ὁποίαν γνωρίζομεν ἀπὸ τὴν τραγικὴν ποίησιν. — **ἀνάεδνος** : Εἰς τὰς παλαιότερας ἐποχάς ὁ μνηστὴρ ἐδίδεν *ἔδνα* (*ἔδνα*) εἰς τὸν πατέρα τῆς νύμφης ὡς ἀντίτιμον τῆς γυναικός, τὴν ὁποίαν οὕτως ἠγόραζεν. Ὁ Ἀγαμέμνων δίδει τὴν κόρην του εἰς τὸν Ἀχιλλέα, χωρὶς νὰ ἀπαιτῆ οὐδὲν τίμημα. — **ἑπτὰ πτολίεθρα** : Πόλεις μεσηνιακαί, αἱ ὅποια ἀνήκον εἰς τὴν προσωπικὴν περιουσίαν τοῦ Ἀγαμέμνονος. —

Θέμιστες: Ἡ λέξις σημαίνει γενικῶς τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν, ἣ ὑποία ἦτο πολλαπλῆ κατὰ τοὺς ὀμηρικοὺς χρόνους. Ὁ βασιλεὺς ἦτο ἀνώτατος ἄρχων ἐν καιρῷ εἰρήνης καὶ ἐν καιρῷ πολέμου, ἀνώτατος δικαστὴς κ.ἄ. Αἱ **θέμιστες** ἐδίδοντο εἰς αὐτὸν κατὰ θέλησιν τοῦ Διὸς μαζὶ μὲ τὸ σκῆπτρον. Ἐδῶ ἡ λέξις σημαίνει εἰδικῶς τὰ δικαιώματα, τὰ ὁποῖα εἶχεν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα τῶν ὑπηκόων του.

Ὁ λόγος τοῦ Ὀδυσσεὺς θεωρεῖται ὑπόδειγμα τέχνης πειστικῆς, ὅπως ἀσκεῖται αὐτὴ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ὀμήρου, δηλ. μὲ σύνεσιν, μὲ ἀφέλειαν καὶ χωρὶς βεβιασμένα ἐπιχειρήματα. Νὰ διακρίνετε: 1) εἰς ποῖα σημεῖα τοῦ λόγου ἐντείνεται ἡ πειθῶ, 2) πῶς ὁ Ὀδυσσεὺς βαθμηδὸν προσπαθεῖ νὰ κάμψῃ τὸν Ἀχιλλεὺς καὶ 3) ποῖον τρόπον ἐπινοεῖ κατὰ τὸ τέλος τῆς ὁμιλίας του, διὰ νὰ κινήσῃ τὴν φιλοτιμίαν τοῦ ἥρωος.

307 - 363

α') 307 - 327:—τὸν μῦθον = τὴν ἀπόφασίν μου.—ἀπληγέως= ἀπεριφράστως, ὀρθὰ - κοφτὰ (ἀπὸ + ἄλεγος = φροντίς).—ἀποειπεῖν= νὰ ἐκφράσω.—ἦ περ δὴ = ὅπως ἀκριβῶς.—τετελεσμένον ἔσται· ἐνν. μοι = καὶ ὅπως θὰ τὸ ἐκτελέσω.—ὡς μὴ τρύζητε = διὰ νὰ μὴ μοῦ παίρνετε τὰ αὐτιά. Ἡ λέξις ἠχοποίητος· τρύζω=κάμνω τρῦ - τρύ.—παρήμενοι = καθήμενοι πλησίον μου, δηλ. ὅπως τώρα.—γάρ· αἰτιολογεῖ τὴν ὠμὴν εἰλικρίνειαν, μὲ τὴν ὁποῖαν θὰ ὁμιλήσῃ.—ὁμῶς· (ἐπίρρ.) = ὁμοίως, ἐξ ἴσου.—κεῦθω = κρύπτω.—χάρις = ἀναγνώρισις, εὐγνωμοσύνη.—ἦεν ἐνν. ἐμοί.—δήιος· E 117.—νωλεμές· (ἐπίρρ.) = διαρκῶς.—μένοντι· ἐνν. παρὰ νηυσί. Ἡ μετχ. ὑποθετ. : εἰ μένει καὶ εἰ μάλα πολεμίζοι.—ἴος· Z 422.—κάθθανε· ῥ. καταθῆσκω : γνωμικὸς ἄορ.—ἀεργός = φυγόπονος, ἀδρανὴς (στερ. α + Φεργος).—ἐοργώς· ἐοργα, παρακμ. τοῦ ἔρδω.—περίκειται = εἴρεσκαται περίξ μου, μοῦ μένει περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄλλους.—παραβάλλω = βάζω ἐμπρός, ἐκθέτω εἰς κινδύνους.—ἀπτὴν - ἦνος = πού δὲν δύναται νὰ πετάξῃ.—ὁ μάσταξ = μασημένη τροφή (μαστάζω = μασῶ).—κακῶς πέλει οἱ αὐτῇ = δι' αὐτὴν τὴν ἰδίαν εἶναι κακόν, αὐτὴ ὑπόφέρει.—λαύω = περνῶ τὴν νύκτα.—διαπρήσσω ἤματα = περνῶ ἡμέρας.—ἡ ὄαρ = ἡ σύζυγος.

328 - 347 : —**ἀλαπάζω** · I 278.—**πεζός** = εἰς ἐπιδρομὰς κατὰ ξηράν.—**κατὰ Τροίην** = ἐν τῇ Τροίᾳ.—**κειμήλια** = θησαυροί. Κυρίως : πᾶν ὅ,τι κεῖται, πᾶν ὅ,τι εἶναι περιουσία.—**δόσκον** · θχμιστ. ἀόρ. β' τοῦ *δίδωμι*.—**θοός** · A 12.—**διὰ δασάσκετο** = ἐμοίραζεν εἰς τοὺς ἄλλους· δασάσκομαι θχμιστ. τοῦ *δαίωμα* - *δατέομαι*. — **γέρα** · κατηγερμ. εἰς τὸ ἄλλα.—**ἐμπεδα** = εἰς τὸν τόπον τους, ἄθικτα.—**εἶλετο** · ἀντικμ. *ἄλοχον θυμορέα*.—**θυμαρῆς** = προσφιλῆς (*θυμός* + *ἀρ* -, *ἀρέσκω*).—**παριαύων** = κοιμώμενος πλησίον της.—**μέροψ** · A 250.—**ἐπεὶ** · δικαιολογεῖ τὸ ἀντίθετον τῆς ἐρωτήσεως : ὄχι βέβαια, δὲν ἀγαποῦν μόνοι οἱ Ἄτρεϊδαι τὰς γυναῖκάς των, διότι...—**ἐχέφρων** = συνετός.—**δουρικτητός**=αἰχμάλωτος πολέμου (*δόρυ* + *κτητός*).—**πειρῶμαί** (*τινος*)=δοκιμάζω, προσπαθῶ νὰ πείσω κάποιον.—**ἀλεξέμεναι** · *ἀλέξειν* · I 251.

348 - 363 :—**πονέομαι** = κάμνω τι.—**νόσφιν** = μακράν, χωρίς.—**καὶ δὴ** = καὶ μάλιστα.—**δέμω** = κτίζω, ἐγείρω.—**ἐλάω** = τραβῶ, ἐκτείνω.—**ὁ σκόλοψ** = πάσσαλος.—**οὐδ' ὧς** = παρ' ὅλα αὐτά.—**ἀπὸ τείχεος**=μακράν, εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ τείχους (τοῦ Ἰλίου).—**ὄρνυμι μάχην** = κινῶ, συνάπτω μάχην.— **στ. 354 = Z 237**.—**οἶον** · προσδιорίζει τὸ νοούμενον ἐμέ.—**μίμνω** = ἀναμένω.—**νηέω** · I 279.—**ἄλαδε** · εἰς ἄλα = εἰς τὴν θάλασσαν.—**αἶ κέν τοι τὰ μεμήγη** = ἂν σ' ἐνδιαφέρῃ αὐτό.—**ἦρι** · ἐπίρρ. = πρῶι.—**ἐρέσσω** = κωπηλατῶ.—**μεμαῶτας** = ἐπιθυμοῦντας, προθύμους.—**ἤματι τριτάτῳ** = μετὰ τρεῖς ἡμέρας.—**ἐρίβωλος** · *ἐριβῶλαξ* · A 155.

β') Ἄσυναίρετοι τύποι γεν. πληθ. : **σφρατεράων, τάων, πασέων**.
— Τὸ τακτικὸν τοῦ τρεῖς : **τρίτατος** ὡς καὶ **τέτρατος, ἔνατος, δέκατος**.

— *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ἦεν, δῶη, ἰῆ, ἐθέλεσκε*.

γ') **ἐχθρὸς γάρ μοι κείνος...** Οἱ δύο αὐτοὶ στίχοι εἶχον γίνεαι παροιμία εἰς τὸν ἀρχαῖον κόσμον. Πράγματι γίνεται ἀπεχθῆς ὁ ἄνθρωπος, ὅστις συγκρούει τὴν ἀληθῆ σκέψιν του καὶ ὑποκρίνεται.—**κάτθανε ὁμῶς...** Ὁ Ἀχιλλεὺς λαμβάνων ἀφορμὴν ἀπὸ τὴν ἰδικὴν του περίπτωσιν γενικεύει τὴν σκέψιν του καὶ ἐκφράζεται μὲ τόσῃν ἀπαισιοδοξίαν διὰ τὴν ἀξίαν τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἀνδρείας. **Μὲ**

τὴν διαγωγὴν τοῦ ὅμως κατόπιν ἀπέδειξεν, ὅτι καὶ εἰς τὴν ἀρετὴν ἐπί-
 στευε καὶ ἤθελε νὰ ἐπιτελέσῃ γενναῖα ἔργα ἀδιαφορῶν διὰ τὸν θάνατον.—
δάρων ἔνεκα σφετεράων : Προφανῶς ὁ Ἀχιλλεὺς ἐννοεῖ τὴν Ἑλένην.
 Χρησιμοποιεῖ ὅμως πληθυντικόν, διὰ νὰ ἐκφράσῃ ὅλην τὴν περιφρόνησιν
 τοῦ πρὸς τοὺς δύο Ἀτρεΐδας.— **Ὀδυσσεῦ, σὺν σοί τε καὶ ἄλλοισὶν
 βασιλεῦσιν φραζέσθω :** Ὁ λόγος τοῦ Ἀχιλλεῦς εἰς τὸ μέρος τοῦτο
 γίνεται σαρκαστικὸς καὶ ἰδιαίτερος ἢ παρακίνησις αὐτῇ ἐνθυμίζει τὴν
 καύχησιν τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὅτι δὲν χρειάζεται καὶ τόσον τὴν βοήθειαν
 τοῦ Ἀχιλλεῦς (Α 173-175).— **Ἐλλήσποντον ἐπ' ἰχθυόεντα :** Ἐννοεῖ
 ἐδῶ ὄχι ἀκριβῶς τὰ στενά τοῦ Ἐλλησπόντου, ἐφ' ὅσον ὁ Ἀχιλλεὺς θὰ
 ἐπλεε πρὸς τὴν Θεσσαλίαν, ἀλλὰ τὴν θάλασσαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνοίγεται ὁ
 Ἐλλησπόντος.— **ἤματί κε τριτάτῳ . . .** Τὸν στίχον αὐτὸν παρεμβάλλει
 ὁ Πλάτων εἰς τὸν διάλογον « Κρίτων », ἔνθα συμβολικῶς « *Φθίην ἐπι-
 βολον* » ἐννοεῖ τὸν τόπον, ὅπου θὰ μετέβαινε μετὰ θάνατον ἡ ψυχὴ τοῦ
 φιλοσόφου.

α') 143 - 158 : — **βάσκ' ἴθι** = φεύγα, πήγαινε· παρβλ. βῆ ἰέναι Z 296. — **ταχεῖα** = ταχέως, με ὄλην σου τὴν ταχύτητα. Κατηγρμ. — τὸ ἔδος = ἡ ἔδρα, ἡ κατοικία (ρίζ. σεδ - ἔξομαι). — **λύομαι** = ἀπολυτρῶνω, ἐξαγοράζω. — **ιαίνω** = εὐχαριστῶ, καταπραῦνω. — **ἄμα** = μαζί. — **γεραίτερος** = μᾶλλον γέρων, ἡλικιωμένος. — **δς ἰθύνοι**· ἀναφ. τελ. πρότ. — **προτι** = πρὸς. — **μηδὲ μελέτω οἱ** = καὶ καθόλου νὰ μὴ σκεφθῆ. — τὸ **τάρβος** = ὁ φόβος. — ὁ **πομπὸς** = ὁ συνοδός. — **ὀπάζω** = δίδω. — **ἀργεῖφόντης** = ὁ ἀφηνιδίως ἐμφανιζόμενος (ἀργός = ταχὺς + φαίνω). Μυθολ. ἐπίθ. τοῦ Ἑρμοῦ. — **ἦος**· A 193. — **πελάζω** = φέρω πλησίον· μτβτ. — **ἀπὸ ἐρύξει** = θὰ ἐμποδίσῃ· ῥ. ἐρύκω. — **ἄσκοπος** = ἀπερίσκεπτος. — **ἀλιτήμων** = ἀμαρτωλός, ἀσεβής. — **ἐνδυκέως** = ἐπιμελῶς, με σεβασμὸν (ἐν - ρίζ. δευκ-, ἡ ὁποία σημαίνει φροντίζειν). — **πεφιδῆσεται** = θὰ λυπηθῆ, ῥ. φείδομαι.

159 - 170 : — **ἀελλόπος** = ταχεῖα ὡς θύελλα (ἄελλα + πούς). — **κίχεν**· **κίχάνω**, **κίχημι**· E 187. — ἡ **ἐνοπή** = φωνὴ λύπης. — τὸ **εἶμα** = τὸ ἔνδυμα. — **φύρω** = βρέχω. — **ἐντυπᾶς** = σφικτὰ εἰς τὸ σῶμα, ὥστε νὰ διαγράφεται τὸ σῶμά του. — **κόπρος** = σκόνη καὶ ἀκαθαροσία. — **τοιοῦ**· τοιούτου, ἦτοι εἰς τὸ κεφάλι τοῦ γέροντος, ὅστις ἦτο εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν. — **κυλίνδομαι** = κυλιόμαι. — **καταμήσατο**· **καταμάομαι** = μαζεύω. — ἡ **νυὸς** = ἡ νύμφη. — **οἱ δὴ... ὀλέσαντες**· ἡ σειρὰ τῶν λ.: **οἱ δὴ** κέατο πολλῆες τε καὶ ἐσθλοὶ ὀλέσαντες ψυχὰς ὑπὸ χειρῶν Ἰριων. — **κέατο**· ἔκειντο. — **τυτθὸν** = σιγά, ψιθυριστά. — **γυῖα**· E 122.

171 - 187 : — **ὄσσομένη**· ὄσσομαι = ἀντικρύζω, βλέπω κατὰ νοῦν, σκέπτομαι. — **τότε** = ἐδῶ. — **ἄνευθεν** = μακρὰν. — **ἑών**· ἐναντ. μετοχ. — **ἐκέλευσεν**· ὁ ἀόρ. ἀναφέρεται εἰς τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ἔδωσεν ὁ Ζεὺς τὴν διαταγὴν εἰς τὴν Ἴριν. — στ. 176 - 187 εἰς εὐθὺν λόγον τὸ περιεχόμενον τῶν στ. 147 - 158.

188 - 199 : — υἷας· συναπτ. πρὸς τὸ ἠνώγει.— ὀπλίζω = ἄρμα-
τῶνα, ἐτοιμάζω.— ἡ πείρις - νθος = ψάθινον κιβώτιον.— κηώεις· Ζ
288.— τὰ γλήνεα = κοσμήματα, πολύτιμα πράγματα.— κεχάνδει·
χανθάνω = περιέχω, περικλείω.— δαιμονίη· Ζ 486.— τί τοι φρεσὶν
εἶδεται εἶναι; — τί σοῦ φαίνεται πῶς εἶναι αὐτό;

200 - 215 : — κώκυσεν = ἔβγαλε φωνήν. — πῆ οἴχονται = ποῦ
ἐπῆγαν.— ἦς· αἷς δοτκ. τῆς αἰτίας.— ἔκλεο· κλέομαι = εἶμαι ξακου-
στός.— ἦδ' (ἐπὶ τούτοις) οἷσιν ἀνάσσεις=καὶ εἰς τοὺς ὑπηκόους σου.—
πῶς ἐθέλεις = πῶς ἔχεις διάθεσιν.— ἐξενάριξε· Ε 151.— αἰρήσει
καὶ ἐσόψεται· σχ. πρωθύστερον.— εἰ ἐσόψεται=ἂν σὲ ἀναγνωρίσῃ.—
ὠμηστής = ἄγριος.— ὄδε = αὐτός, περὶ τοῦ ὁποῦ ὀμιλοῦμεν.— γει-
νομένῳ (χρον.) = ὅταν ἐγεννήθῃ.— ἐπένησε λίνῳ=ἐκλωσε μὲ τὸ νῆ-
μά της· ῥ. ἐπινέω.— ἀργίποδες = γοργόποδες (ἀργός=ταχύς).— ἄσαι
= νὰ χορτάσῃ. Ἐπεξ. τοῦ ὡς· ῥ. ἄω.— κρατερὸς = βίαιος, σκληρὸς.—
ἔχοιμι· καθαρὰ εὐκτική = μακάρι νὰ εἶχα.— ἐσθέμεναι· ἔσθω, ἐσθίω.
Ἐνεστώς ἐξακολουθητικὸς δηλώνει τὸ πάθος τῆς Ἐκάβης = νὰ τὸ
κατατρώω ἀδιάκοπα.— προσφῦσα = προσκολληθεῖσα.— ἄντιτα γέ-
νοιτό (μοι) = θὰ τὸν ἐξεδικούμην.— ἄντιτα· ἀντὶ ἀντίτιτα (τίνομαι).—
ἔργα· ἔνν. τοῦ Ἀχιλλέως = δι' ὅ,τι ἔκαμεν.— καχιζόμενον = ὡς
ἀνανδρον.— ἔσταότα = ἰστάμενον ὡς ὑπερασπιστήν, ὑπερασπιζόντα.—
ἀλεωρῆ = ἄμυνα, τρόπος νὰ σωθῇ.

216 - 227 : — ὄρνις = πουλί, οἰωνός.— πέλευ = πέλομαι.— ἦ οἱ =
ἦ αὐτοὶ πού... — θυοσκόος = ὁ μαντεύων ἀπὸ τὰς θυσίας.— νοσφι-
ζομαι = ἀπορρίπτω, ἀποφεύγω.— ἐσέδρακον· ἐσδέρομαι = βλέπω.—
ἀντην = ἐμπρὸς μου.— ἄλιος = μάταιος, ἀνεκτέλεστος. — ἔπος = ὁ
λόγος μου.— ἀγκάς· ἐπίρρ. = εἰς τὰς ἀγκάλας.— ἐξ ἔρον εἶην· πρβλ.
ἐξ ἔρον ἔντο· Ι 222.

β') Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ἰκέτω, τοῖο,
ἔην, κέατο, υἷας.

— Νὰ μετατραποῦν εἰς ἀττικὸν λόγον αἱ φράσεις :

- 1) ἦός κεν ἄγων Ἀχιλλῆι πελάσση.
- 2) αὐτὰρ ἐπὴν ἀγάγησιν.
- 3) οὐδ' ἐ καχιζόμενόν γε κατέκτα.

γ') ἀμφὶ δὲ πολλή κόπρος ἔην κεφαλῇ: Ἡ ἐκδήλωσις αὐτῆ τοῦ πένθους ἦτο συνήθης. Καὶ ὁ Ἀχιλλεύς, ὅταν ἔμαθε τὸν θάνατον τοῦ Πατρόκλου, ἔχυνε κόπριν αἰθαλόεσσαν εἰς τὴν κεφαλὴν του καὶ κατήσχυε τὸ χαρίεν του πρόσωπον. Ὁ ποιητὴς προσθέτων τὴν λεπτομέρειαν, ὅτι ὁ γέρον βασιλεὺς ἦτο σφιχτὰ τυλιγμένος εἰς τὴν χλαϊνάν του, καθιστᾷ περισσότερον δραματικὴν τὴν εἰκόνα, τὴν ὁποίαν ἀντίκρυσεν ἡ Ἴρις εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Πριάμου.—**Δαρδανίδης**: ὀνομάζεται ὁ Πριάμος ὡς ἀπόγονος τοῦ Δαρδάνου, παλαιοῦ βασιλέως τῶν Τρώων.—**ἐς θάλαμον κηῶνεντα** κτλ. Πρβλ. Ζ 288.—**ἑσταότα πρὸ Τρώων**: Ἡ Ἐκάβη ἐνθυμεῖται καλῶς τὴν τελευταίαν φορὰν ποῦ εἶδε τὸν υἱὸν της. "Ὅταν ὁ Ἀχιλλεύς κατεδίωξε τοὺς Τρῶας καὶ τοὺς ἠνάγκασε νὰ κλεισθοῦν εἰς τὴν πόλιν, μόνος ὁ Ἔκτωρ ἔμεινε ἔξω τοῦ τείχους, διὰ νὰ μονομαχήσῃ μὲ τὸν φοβερόν ἀντίπαλον. Ἰστατο ὡς μόνος πρόμαχος τῆς πόλεως, ἐνῶ οἱ γονεῖς καὶ οἱ φίλοι του εἰς μάτην τὸν ἰκέτευσαν νὰ εἰσέλθῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὸ τεῖχος (Χ 25 κ.έ.).

228 - 280

α') 228 - 246 : —**ἡ φωριασμός** = τὸ κιβώτιον.—**τὸ ἐπίθημα** = κάλυμμα.—**ἀπλοῖδες χλαῖναι** = μοναὶ χλαῖναι, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ διπλοῖς, δίπλαξ· Γ 126.—**τάπητες** = σκεπάσματα καθισμάτων καὶ κλινοῶν.—**τὸ φᾶρος** = τὸ ἐξωτερικὸν ἔνδυμα, τὸ ἱμάτιον.—**ἴστημι** = ζυγίζω.—**πίσυρες** = τέσσαρες.—**ἐξεσίην** = εἰς πρεσβείαν, ὡς ἀπεσταλμένος (ἐξήμι).—**μέγα** = σπουδαῖον.—**τὸ κτέρας** = κτῆμα.—**περι** = σφόδρα, ὑπερβολικά.—**ἀπέεργε**· ἐναρκτ. = ἤρχισε νὰ ἀποδιώκῃ· ῥ. ἀποέργω.—**ἐνίσσω** = ἐπιπλήττω.—**ἔρρετε** = φύγετ' ἀπ' ἐδῶ, πηγαίνετε στὴν ὁργῆ.—**λωβητῆρες** = ἐλεεινοί.—**ἐλεγχέες** = ἐπονείδιστοι.—**κηδήσοντες** = διὰ νὰ μὲ λυπήσετε (κήδω).—**ὀνόσασθαι**· ὀνομαι = περιφρονῶ, δὲν λογαριάζω τίποτε.—**ῥήιτεροι ἔσσεσθαι ἐναίρεμέν**· προσωπ. σύνταξ. ἀντὶ τῆς ἀπροσ. : *ῥήιτερον ἔσσεται Ἀχαιοῖσιν ἐναίρεμέν ὑμᾶς*.—**ἐναίρω** = φονεύω.—**ἀλαπάζω**· Ε 166.—**κεραῖζομαι** = ἐρημώνομαι.

247 - 264 : —**σκηπάνιον** = ῥάβδος, σκῆπτρον.—**διέπε** = τοὺς διεχώριζε καὶ περνοῦσε· ῥ. διέπω.—**σπέρχομαι** = βιάζομαι.—**ὀμόκλα**· ὀμοκλάω = φωνάζω, διατάσσω.—**νεικείω** = ἐπιπλήττω.—**βοὴν ἀγαθός**· Ε 114.—**ἡ κατηφών**· ὕβρις πρὸς τοὺς ἔχοντας κακὴν διαγωγὴν = αἰσχροί.—**αἰθ' ὠφέλετε πεφάσθαι** = εἴθε νὰ εἴχατε φονευθῆ

σεῖς... (παρακμ. ἐκ ῥίζ. φεν-, φόνος).—**πανάποτμος** = δύσμοιρος.—**τὰ ἐλέγχεα** = τὰ κορόιδα.—**χοροϊτυπή** = χοροπηδήματα.—**ἐπιδήμιοι** = εἰς τὴν χώραν σας, εἰς βᾶρος τῶν συμπολιτῶν σας.—**πρήσσω δοοῖο** = κάμνω τὸν δρόμον. Ἡ γεν. διαιρετ.

265 - 280 :—**ὑποδείσαντες**=τρομαγμένοι ὑπήκουσαν ῥ. ὑποδείδω.—**ἄειραν** = ἐπῆγαν καὶ ἔφεραν.—**πρωτοπαγῆς**· E 194.—**πεῖρινθα**· Ω 190.—**ἀπήνη** = ἄμαξα τετράτροχος συρομένη ἀπὸ ἡμιόνους.—**νήεον**· νηέω I 279.—**οἱ κρατερώνυχες** = οἱ ἔχοντες ἰσχυρὰς ὀπλάς, ῥωμαλέοι.—**έντεσιεργοί** = οἱ ἐργαζόμενοι, οἱ σύροντες τὰ ἔντεα, ἦτοι τὸ συγκρότημα τῆς ἀμάξης.—**ἀτιτάλλω**· E 271.

β') *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν οἱ τύποι : ὕμμες, πίσυρες, ἔσκε.*

— *Νὰ μετατραποῦν εἰς ἀττικὸν λόγον αἱ προτάσεις :*

1) οὐδέ νυ τοῦ περ φείσατο ἐνὶ μεγάροις ὁ γέρων.

2) ῥηίτεροι μᾶλλον Ἀχαιοῖσιν ἔσεσθε, κείνου τεθνηῶτος, ἔναιρέμεν.

γ') **τάλαντον**· I 264.—**Θρηῆκες ἄνδρες** : Οἱ Θρηῆκες ἦσαν φυλετικῶς συγγενεῖς μὲ τούς Τρῶας καὶ σύμμαχοι αὐτῶν. Τὸ δέπας ἐδόθη εἰς τὸν Πρίαμον, πρὶν γίνῃ βασιλεὺς, ὅτε ἐστάλη πρέσβυς ὑπὸ τοῦ πατρός του Λαομέδοντος.—**ἀπήνη** : Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἄμαξαν, ἡ ὁποία σύρεται ἀπὸ ἵππους, ἡ ἀπήνη σύρεται ἀπὸ ἡμιόνους, εἶναι δὲ τετράτροχος καὶ προορίζεται μᾶλλον διὰ φορτία.—**Μυσοί** : Κάτοικοι τῆς Μυσίας εἰς τὰ ΒΔ τῆς Μ. Ἀσίας.

281 - 338

α') 281 - 298 :—**ζευγνύσθην** = διέταξαν νὰ ζευχθοῦν δι' αὐτούς τὰ ζῶα. Τὸ ῥ. μέσ. διάμεσ.—**πυκινὰ μῆδεα** = σοβαρὰ σκέψεις.—**ἀγχιμόλον**· ἐπίρρ.=πλησίον.—**τετιηῶς** = λυπημένως ῥ. τετήμαι.—**μελίφρων** = ποὺ γλυκαίνει τὴν ψυχὴν.—**λείψαντε**· *λείβω* = χύνω.—**τῆ**· δεικτ. = ὀρίστε.—**ἄψ** = ὀπίσω.—**ἐπεὶ ἄρ(α)γε** = ἀφοῦ τέλος πάντων.—**μέν**· βεβαιωτ.—**ἔπειτα** = τώρα, ἦτοι ἀφοῦ ἀπεφάσισης ὁπωςδήποτε νὰ ὑπάγῃς.—**κελαινεφῆς**· Z 267.—**Ἰδαῖος** = ὁ λατρευόμενος ἐπὶ τῆς Ἰδης.—**κατὰ ὄραται** = κοιτάζει, βλέπει κάτω.—**εὔ**, οὗ· προσ. ἄντων.—**δεξιὸν** = νὰ πετάξῃ δεξιὰ σου.—**πίσυνος**· E 205.—**εἰ δὲ** = ἂν ὅμως.—**εὐρύοπα**· E 265.—**οὐκ ἂν κελοίμην**

= δὲν θὰ σὲ προέτρεπα, ἄρα : θὰ σὲ ἀπέτρεπα.—ἐποτρύνουσα = μὲ τὰς συμβουλὰς μου.—μάλα περ μεμαῶτα = παρ' ὄλην σου τὴν ἐπιθυμίαν.

299 - 321 :—τοι ἐφριεμένη τόδε = εἰς αὐτὴν σου τὴν ἐπιθυμίαν.—**χειρας ἀνασχέμεν**... = Z 257.—**ἦ**· (ἦμι = λέγω).—**ἀκήρατος** = καθαρός, διαυγής.—**παρέστη** = ἐστάθη κοντά του.—τὸ **χέρνιβον** = ἡ λεκάνη, ὅπου χύνεται ἀπὸ τὴν **πρόχοον** τὸ ὕδωρ πρὸς νίψιν τῶν χειρῶν.—τὸ **ἔρκος** = ὁ φραγμὸς τῆς αὐλῆς καὶ συνεκδοχ. ἡ αὐλή.—**εἰσανιδῶν** = ἀτενίσας πρὸς τὰ ἄνω.—**μηδέων** = βασιλεύων.—**φίλον ἠδ' ἔλεεινόν** = νὰ κινήσω τὴν συμπάθειαν καὶ τὸν οἶκτον.—**μητίετα**· A 175.—**ἦκε**· *ἴημι*.—**τελειότατον** = ἀληθέστατον.—**μόρφνος**· εἶδος ἀετοῦ μελανοῦ χρώματος. Τὸ ἴδιον σημαίνει καὶ *περκνός*.—**δση θύρη τέτυκται** = δση ἔχει κατασκευασθῆ ἡ θύρα.—**ἀφνειός** = πλούσιος.—**ἔϋ κληῖσ' ἀραρυῖα** = καλῶς διὰ κληίδων (σύρτης) ἡρμοσμένη.—**εἴσατο**· *εἶδομαι* = φαίνομαι.—**ἀίξας**· *ἀίτω* = πετῶ (διάττοντες).—**γηθέω** = χαίρω.—**ἰάνθη**· *ἰαίνω*· Ω 147.

322 - 338 :—**σπέρχομαι**· Ω 248.—**ξεστός** = καλὰ πελεκημένος, στυλιπνός· πρβλ. Z 244 : *ξεστοῖο λίθιο*.—**ἐκ ἔλασε** = ἐτράβηξεν ἔξω, ἐνν. τοὺς ἵππους του.—**ἐρίδουπος** = ὅπου ἀντηχεῖ πολὺ κάθε κρότος, ἡχηρός.—**ἐφέπω** = διευθύνω.—**καρπαλίμως** = ταχέως.—**κατὰ ἄστν** = κατερχόμενος τὴν πόλιν.—**ἄψορρος** = ὀπίσω (*ἄψ + ῥέω*).—**ἀπονεόμαι** = φεύγω.—**προφανέντε** = μόλις ἐνεφανίσθησαν.—**ἔταιρίζω** = γίνομαι σύντροφος, συνοδεύω.—**βάσας' ἴθι**· Ω 144.—**Πηλείωνάδε** = εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Πηλείωνος, τ.ἔ. τοῦ Ἀχιλλέως.

β') *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις :* σφί, ἐθέλησθα.

γ') **Κρονίωνι Ἰδαίω, ὅς τε Τροίην κατὰ πᾶσαν ὁρᾶται :**

Ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους τῆς Ἰδης, τὸ Γάργαρον, φαίνεται ὁλόκληρος ἡ Τρωικὴ χώρα καὶ ἀκόμη μεγαλύτερα ἔκτασις. Ἐξ ἄλλου τὸ ῥῆμα ὁρᾶται ἐδῶ ἐκφράζει τὴν προστατευτικὴν διάθεσιν τοῦ Διὸς διὰ τὴν χώραν τοῦ Πριάμου.—**χερσὶν ὕδωρ ἐπιχεῦναι ἀκήρατον** : Πρὸ πάσης ἱεροπραξίας ἔπρεπεν αἱ χεῖρες νὰ νίπτωνται.—**μέσῳ ἔρκει** : Εἰς τὸ μέσον ἀκριβῶς τῆς αὐλῆς ἔκειτο ὁ βωμὸς τοῦ Ἐρκειῶν Διὸς, ὅπου προσεφέροντο αἱ ἐπίσημοι βασιλικαὶ θυσίαι.—**καὶ αἰθού-**

σης ἐριδούπου : Ἐννοεῖται ἡ στοά, ἡ ὁποία ἀπετέλει τὸ ἐξωτερικὸν πρόθυρον τῆς αὐλῆς. Εἰσερχόμενος κανεὶς ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴν αὐτὴν αἴθουσαν εὐρίσκετο εἰς τὴν αὐλὴν (ἔρκος) καὶ ἀντίκρυζε ἄλλην στοάν, ἥτις ἦτο ἡ εἰσόδος τοῦ μεγάρου (αἴθουσα δώματος). Εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Πριάμου ἔβλεπε κανεὶς στοάς (ξεστὰς αἰθούσας) καὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τῆς αὐλῆς· Z 243.

339 - 404

α') 339 - 348:—ἀπίθησε = παρήκουσε· οὐδ' ἀπίθησε=ὐπήκουσε.—
διάκτορος = ὁ κομίζων καὶ ἐκτελῶν τελείως τὰς διαταγὰς τῶν θεῶν.
 —**ἀργεῖφρόντης**· Ω 153.—**αὐτίκα ἔπειτα** = εὐθὺς ἀμέσως.—**ἀμβρόσιος** = ἀθάνατος, θεϊκὸς (α + (μ) βροτός).—**ἡμὲν - ἡδὲ** = καὶ - καὶ.
 —**ὕγρῃ**· ὡς οὐσιαστ. (πρβλ. ἡ ξηρὰ ἐνν. γῆ).—**ἄμα πνοιῆς** = μαζὶ μὲ τὰς πνοάς, καθὼς ἔπνεεν ὁ ἄνεμος.—**τῇ**· ἀναφορ. δοτκ. ὄργ.—**θέλω** = μαγεύω.—**τοὺς δ' αὐτε** = ἐνῶ ἀντιθέτως ἄλλους.—**ὕπνῳ** = κατέχομαι ἀπὸ ὕπνου.—**κρατὺς** = κραταίος.—**βῆ ἰέναι**· Z 229.—**αἰσυμνητῆρ** = ὁ κρίνων τὰ δίκαια, ὁ ἄρχων (αἶσα + μέμνημαι).—**κοῦρος αἰσυμνητῆρ** = νεαρὸς ἄρχων, ἀρχοντόπουλο.—**πρῶτον ὑπηνήτηρ** = ποῦ μόλις φυτρῶνουν τὰ γένειά του (ὑπήνη = τὸ γένειον).

349 - 357 :—**ἔλασαν παρέξ σῆμα Ἴλιου** = ἐπροσπέρασαν τὸ μῆμα τοῦ Ἴλου.—**δὴ γὰρ** = διότι ἤδη.—**τὸ κνέφας** = τὸ σκότος.—**τὸν δέ**· συναπτ. πρὸς τὸ Ἑρμείαν = καὶ τοῦτον, δηλ. τὸν Ἑρμῆν.—**ἔξ ἀγχιμόλοιο**· Ω 283.—**φράζομαι** = ἀντιλαμβάνομαι.—**φράζω, Δαρδανίδη** = πρόσεχε ἐκεῖ, Δαρδανίδη.—**φραδῆς** = φρόνιμος.—**τέτυκται ἔργα** = ἔχουν γίνει ἔργα· εἰς τὴν νεοελλ. : ἔγινε δουλειὰ ποῦ χρειάζεταιται νοῦν φρόνιμον.—**διαρραίομαι** = καταστρέφομαι, ἀφανίζομαι.—**μιν**· συναπτ. πρὸς τὸ λιτανεύομεν.

358 - 371 :—**σὺν χύτο** = ἐταράχθη.—**δεΐδια·δέδια**.—**γναμπτός** = εὐλύγιστος.—**ταφῶν· τέθηπα** = κυριεύομαι ἀπὸ ἐκπληξίν.—**αὐτός** = αὐθορμητῶς, μόνος του.—**ἐριούνιος** = εὐεργετικὸς (ἐπιτατ. ἐρι + ὀνήμημι = ὠφελῶ)· ἐπίθ. τοῦ Ἑρμοῦ.—**ἐξείρετο** = τοῦ ἀπηύθυνεν ἐρώτησιν.—**πάτερ**· προσφών. νεωτέρων πρὸς γέροντας.—**ἰθύνω** = διευθύνω.—**ἀμβροσίη νύξ** = θεϊκὴ νύξ.—**εὐδω** = κοιμῶμαι, ἡσυχάζω.—**μένεα πνεῖοντες** = ὄρητικοί, γενναῖοι.—**ἀνάρσιος** = ἐχθρικός (στερ. α + ἄρσιος, ἀραρίσκω).—**θοός**· A 12. Ἡ νύξ λέγεται θοή,

διότι μεσολαβοῦντος τοῦ ὕπνου φαίνεται ὅτι παρέρχεται γρήγορα.— τὸ ὄνειαρ-ατος=πολύτιμον πρᾶγμα.— τίς ἂν νόος τοι εἶη; = ποία σκέψις θὰ σοῦ ἐγένετο; τί θὰ ξβαζες εἰς τὸν νοῦν σου;— ὀπηδέω = ἀκολουθῶ.— ἀπαμύνασθαι· (συναπτ. πρὸς τό: οὐτ' αὐτὸς νέος ἐσσί) = ὥστε νὰ ἀποκορούσης.— χαλεπαίνω = φέρομαι ἐχθρικῶς, κάμνω κακόν.— ῥέξω· ῥέζω.— καὶ δέ = καὶ μάλιστα.— ἀπαλεξήσαιμι· ἀπαλέξω· I 251.— δέ· αἰτιολ.— εἶσκω = παρομοιάζω.

372 - 377 : — οὕτω πη = ἔτσι κάπως. — ὑπερέσχεθε χεῖρα = ἀπλωσε τὸ χερί ἀπὸ πάνω μου, μὲ ἐπροστάτευσεν.— ἦκεν = ἔστειλεν. ῥήμι.— ὀδοιπόρον = διαβάτην. — ἀντιβολέω = συναντῶ.— αἴσιος = πού φέρνει καλόν, τυχερός.— ἀγητὸς = θαυμάσιος.— πέπνυμαι νόω = ἔχω πολὺν νοῦν.

378 - 388 : — ναὶ δὴ = ναὶ πράγματι.— κατὰ μοῖραν = ὀρθά.— ἀτρεκέως = χωρὶς περιστροφάς, εὐλιχρινῶς.— πῆ = κάπου.— κειμήλια = θησαυροί.— ἴνα· ἀναφ. τόπου = ὅπου.— ὠριστος· ὁ ἄριστος.— οὐ τι = οὐδόλως.— ἐπιδεύομαι = εἶμαι κατώτερος.— μάχη = ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν μάχην.— φέριστος = ἐξαιρετος, θαυμάσιος.— τέων· τίνων.— ὁ οἶτος = ἡ μοῖρα.— ἄποτμος = ἄμοιρος.— ἐνισπες· ἐννέπω.

389 - 404 : — πειράομαι τινος = δοκιμάζω κάποιον.— εἶραι "Ἐκτορα = ἐρωτᾷς περὶ τοῦ "Ἐκτορος.— κυδιάνειρα = δοξάζουσα ἄνδρας (κῦδος + ἀνήρ). Λέγεται περὶ τῆς μάχης καὶ περὶ τῆς ἀγορᾶς.— δαίζω = κατακόπτω.— μία = ἡ αὐτή.— εὐεργής = καλὰ καμωμένη.— ἔξειμι = βγαίνω, προέρχομαι.— πάλλω κλήρω = τινάσσω κλήρους εἰς μίαν περικεφαλαίαν, ἕως ὅτου ἐκπηδήσῃ ἕνας· παλλόμενος κλήρω = κατὰ τὴν κλήρωσιν.— ἐλίκωψ· A 98.— ἀσχαλάω = δυσανασχετῶ.— ἔσσυμαι τινος = σπεύδω πρὸς τι, θέλω κάτι.

β') 'Αδρ. β' τοῦ ὑπερέχω κατ' ἐπέκτασιν : ὑπερέσχεθε.

— Γεν. πληθ. τῆς ἐρωτημ. ἀντωνυμ. τίς : τέων.

— Νὰ μετατραποῦν εἰς ἀπτικὸν λόγον :

1) οὐτ' αὐτὸς νέος ἐσσί.

2) καὶ δέ κεν ἄλλον σεῦ ἀπαλεξήσαιμι.

γ') σῆμα "Ιλοιο: 'Ο Ίλος κατά τὴν παράδοσιν ἦτο οἰκιστὴς τοῦ "Ιλίου. Προχωροῦντες πρὸς τὸν Σκάμανδρον ὁ Πρίαμος καὶ ὁ κῆρυξ ἄφησαν ἀριστερὰ τὸ μνημα τοῦ "Ιλου, τὸ ὁποῖον ἔκειτο εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τῶν Σκαίων Πυλῶν μέχρι τοῦ στρατοπέδου τῶν Ἀχαιῶν.—**φεύγωμεν ἔφ'** ἵππων: 'Ο Ἰδαῖος προτείνει νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν ἄμαξαν, πού περιεῖχε τοὺς θησαυροὺς, καὶ νὰ σωθοῦν φεύγοντες ἐπὶ τοῦ ἄρματος τοῦ συρομένου ὑπὸ τῶν ἵππων.—**Πολύκτωρ**: Εἶναι φανταστικὸν ὄνομα, ὅπως εἶναι καὶ ὀλόκληρος ἡ ἱστορία, τὴν ὁποίαν διηγεῖται ὁ Ἑρμῆς διὰ τὸν ἐρχομὸν του εἰς τὴν Τροίαν. Ἐνῶ τώρα εἶναι πρῶτον ὑπὴνῆτης, πρὸ δέκα ἐτῶν εἶχε κληρωθῆ, διὰ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸν πόλεμον!

405 - 467

α') 405 - 423:—**μελειστί**=εἰς τεμάχια (*μελεῖζω*).—**προύθηκεν**· προτίθημι = βάλλω ἐμπρός, ῥίχνω.—**αὐτως** = ἔτσι, δηλ. ὅπως πρὶν, ὅπως ὅταν ἐφονεύθη.—**ἐν κλισίῃσι**· ἀντὶ ἐν κλισίῃ.—**δυωδεκάτηοὶ ἡώς** (*ἔστι*) = εἶναι δωδεκάτῃ ἡμέρᾳ δι' αὐτόν, ἐπέρασαν δώδεκα ἡμέραι πού αὐτός...—ὁ **χρῶς** - **χροός** = τὸ δέρμα.—**αἱ εὐλαί** = σώληκες σηπομένου κρέατος.—**ἀρηίφατος** = φονευθεὶς εἰς τὸν πόλεμον (*ἄρηι + φατός*).—**κατέδω** = κατατρώγω.—**ἦ μὲν** = καὶ ὁμως.—**ἀκηδέστως** = χωρὶς οἴκτου.—**αἰσχύνω** = παραμορφώνω.—**θηοῖό κεν** = θὰ θαυμάσης βλέπων· ῥ. *θηέομαι* = βλέπω μὲ θαυμασμόν.—**ἔρσηεις** = δροσερὸς (ἡ *ἔερση* = πρωινὴ δρόσος).—**περὶ νένιπται** = ἔχει ἐντελῶς ξεπλυθῆ.—**μιαρὸς** = λερωμένος.—**σὺν μέμυκε** = ἔχουν κλείσει· ῥ. *μύω* = κλείω κυρίως τοὺς ὀφθαλμοὺς (*μύωψ, μυστήριον*).—**ῥσσα**· σύστοιχ. ἀντικμ. εἰς τὸ ἐτύπη = ὅσας πληγὰς ἔλαβεν.—**υἱὸς ἔῆος** = τοῦ σοῦ υἱοῦ.—**νέκυς**· Α 52.—**περὶ** = περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλου.—**φίλος κῆρι** = ἐγκάρδια ἀγαπητός.

424 - 431:—**γῆθησεν**· Ω 321.—**ἦ ῥα** = ἀλήθεια λοιπόν.—**ἀγαθόν**· ἐνν. ἐστὶ.—**δῶρα ἐναίσιμα** = τὰ πρέποντα δῶρα.—**οὐ λήθεο θεῶν** = δὲν παρέλειπε τὸ καθῆκόν του πρὸς τοὺς θεοὺς.—**τῶ** = διὰ τοῦτο.—**οἱ ἀπεμνήσαντο** = τοῦ ἀπέδωσαν τὴν ἀνάμνησιν, τὸν ἐνεθυμήθησαν καὶ αὐτοί.—**τὸ ἄλεισον** = τὸ ποτήριον.—**αὐτόν τε** = καὶ ἐμὲ αὐτόν.—**ῥύω** = σφίζω.—**πέμπω** = συνοδεύω.

432 - 439 :—**νεωτέρου**· ἐπειδὴ εἶμαι νεώτερος. Κατηγ.—**δς κέ-
λαι**· ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. = ἀφοῦ μὲ προτρέπεις.—**παρέξ Ἀχιλλῆα** =
χωρὶς νὰ τὸ ἤξεύρη ὁ Ἀχιλ.—**τὸν μὲν**=ἐν τούτοις αὐτόν.—**συλεύω** =
ἄφαιρῶ.—**μετόπισθε** = κατόπιν.— **πομπός**· κατηγορμ. = ὡς συνοδός
σου.—**Ἄργος**· τὸ Πελασγικὸν εἰς Θεσσαλίαν, τὴν χώραν τῶν Μυρ-
μιδόνων.—**ἐνδυκέως** = ἐπιμελῶς, μὲ προσοχήν.—**ὀμαρτέω** = πηγαίνω
μαζί, ἀκολουθῶ.— **ὄνοσσάμενος**· ὄνομαι Ω 241.

440 - 467 : — **ἀναΐξας** = πηδήσας ἐπάνω.—**λάζετο** = ἐπιασε (*λά-
ζομαι* ἀρχ. τύπος τοῦ *λαμβάνω*).— **ἦϋς - ἡεία - ἦϋ**· Γ 167.— **οἱ δὲ
φυλακτῆρες** = ἐνῶ οἱ φύλακες.—**νέον** = μόλις.— τὸ **δόρπον** = τὸ βρα-
δυδὸν φαγητόν.— **πονέομαι** = ἀσχολοῦμαι.— **ἄφαρ** = εὐθύς κατόπιν.—
ῶϊξε· οἶγω.— **ὁ ὄχευς** = ὁ σύρτης.— **ἐπ' ἀπήνης** = τὰ εὐρισκόμενα
ἐπὶ τῆς ἀπήνης.— **ποίησαν**· ὡς ὑπερσυντέλ.= εἶχον κάμει.— **κέρσαν-
τες**· *κείρω* = κουρεύω, κόβω.— **ἐρέφω** = θέτω ὄροφὴν, στεγάζω.—**λα-
χνῆεις** = μαλλιαρός, πυκνός.— **λειμωνόθεν** = ἀπὸ τοὺς λειμῶνας.—
ἀμάω· Ω 165.— **ὁ σταυρός** = ὁ πάσσαλος.— **έχω** = κρατῶ, συγκρα-
τῶ.—**ὁ ἐπιβλῆς** = ὁ μάνδαλος, σύρτης (*ὄχευς, κληίς*).— **ἐπιρρησ-
σεσκον** = συνήθως ἔσυραν· θαμ. τοῦ *ἐπιρρῆσω*.— **ἦ τοι** = ἀληθῶς.—
σοι· συναπτ. πρὸς τὸ *ὄπασεν ὀπάζω*· Ω 153.— **πάλιν εἶσομαι** = θὰ
ἐπανέλθω· μέλλ. τοῦ *εἶμι*.— **νεμεσητόν** = ἀξιοκατάκριτον.— **ᾠδε** =
ὅπως ἔχω ἤδη κάμει.— **ἀγαπάζω** = χαιρετίζω, φέρομαι φιλικὰ (πα-
ράλλ. τύπος τοῦ *ἀγαπάω*).— **τύνη**· Ζ 262.— **ὑπὲρ πατρός** = ἐν ὀνό-
ματι τοῦ πατρός.— **λίσομαι** = ἱκετεύω.— **σὺν ὀρίνης** = συγκινήσης.

β') Τὸ ῥ. *θεάομαι* εἰς ἰωνικ. τύπον *θηέομαι*. "Ὄθεν εὐκτ. β' προσ.
θηοῖο.— Τὸ ῥ. *εἶμι* εἰς μέσ. μέλλοντα χρόνον : **εἶσομαι**.

— *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : εἶς, τύνη.*

— *Νὰ μετατραποῦν εἰς ἄττικὸν λόγον :*

1) **έοῦ ἐτάριο φίλιοι**.

2) **ᾠφρα κεν ἀφίωμαι**.

3) **καί μιν ὑπὲρ πατρός και τέκεος λίσσοο**.

γ') **ᾠσσα ἐτύπη** : "Ὄταν ὁ Ἀχιλλεὺς ἐφόνησε τὸν Ἔκτορα καὶ τὸν
ἐγύμνωσεν ἀπὸ τὰ ᾠπλα του, ἔσπευσαν ὅλοι οἱ Ἀχαιοί, διὰ νὰ ἰδοῦν ἀπὸ
κοντὰ νεκρὸν τὸν ἀνδροφόνον ἥρωα, ἐκεῖνον ᾠστις ἠπέιλησε νὰ ἐμπρήση

τὰ πλοῖά των. Ὁ ποιητὴς διηγεῖται (X 369 - 375), ὅτι δὲν ἔμεινε κανεὶς ποῦ νὰ μὴ τὸν τρυπήσῃ μὲ τὴν αἰχμὴν του.— εἶ ποτ' ἔην γε : Ἡ ἔκφρασις αὐτὴ φανερώνει τὴν μεγάλην λύπην τοῦ Πριάμου διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ υἱοῦ του. Ὁ ἄριστος, ὁ μεγάλθυμος ὑπερασπιστὴς τοῦ Ἰλίου εἶναι πλέον μόνον ἀνάμνησις διὰ τὸν ἀπαρηγόρητον πατέρα.— **πύργους τε νεῶν καὶ τάφρον :** Ἐφ' ὅσον ὁ Ἀχιλλεὺς ἀπεῖχε τῆς μάχης, οἱ Ἀχαιοί, διὰ νὰ εἶναι ἀσφαλεῖς ἀπὸ τὰς ἐφόδους τοῦ Ἑκτορος, περιέβαλον τὸ στρατόπεδον μὲ τάφρον καὶ τεῖχος, τὸ ὁποῖον ὁμοῦ δὲν ἀντέσχευε εἰς τὰς ἐπιθέσεις τῶν Τρώων. — καὶ **τέκεος :** Πρόκειται περὶ τοῦ Νεοποτολέμου, ὁ ὁποῖος διεκρίνετο καὶ εἰς τὴν μάχην καὶ εἰς τὰς βουλάς, ὡς καὶ ὁ πατὴρ του. Μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Ἰλίου αὐτὸς ὠδήγησε τοὺς Μυρμιδῶνας ὀπίσω εἰς τὴν Ἑλλάδα.

468 - 551

α') 468 - 485 : — μακρὸς = ὑψηλός. — ἐξ ἵππων ἄλτο χαμαῖζε · E 111. — αὖθι · Γ 244. — ἰθὺς οἴκου = κατ' εὐθείαν εἰς τὴν κατοικίαν. — ἴζεσκε = ἐκάθητο συνήθως. — ἀπάνευθε = χωριστά. — καθείατο = ἦσαν καθισμένοι. — ὄζος · A 234. — ποίπνουον = ἦσαν ἀπησχολημένοι, κατεγίνοντο. — ἔτι καὶ παρέκειτο = ἀκόμη μάλιστα ἦτο πλησίον του. — ἔλαθεν εἰσελθὼν = ἀπαρατήρητος εἰσῆλθε. — κύσε · Z 474. — πυκινὴ ἄτη = μεγάλη συμφορά. — ἄλλον δῆμον = εἰς ξένην χώραν. — ἀφνειός · E 9. — εἰσορόωντας · ὑποκ. : τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ.

486 - 506 : — ἐπιείκελος · A 131. — ὀλοὸς οὐδὸς γήρατος = τὸ θλιβερόν κατώφλιον τοῦ γήρατος, τὸ ἔσχατον γῆρας. — καὶ μὲν κείνον = ὠρισμένως ἐκεῖνον. — περυναιέται — περυναειτάοντες = κατοικοῦντες γύρω. — ἀμφι ἑόντες · πλεονασμ. εἰς τὸ περυναιέται. — τείρω · Z 255. — ἡ ἀρῆ = τὸ κακόν. — λοιγός · A 67. — ἐπὶ τ' ἔλπεται = καὶ ἐπὶ πλέον ἐλπίζει. — ἤματα πάντα = ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν. — ἀπὸ ἰόντα = ἐρχόμενον ὀπίσω. — αὐτάρ · ἐναντ. — στ. 493 - 494 ὡς Ω 255 - 256. — ἶος - ἶα - ἶον · Z 422. — ἡ νηδὺς = ἡ κοιλία. — τῶν πολλῶν = πολλῶν ἐκ τούτων. — οἶος = μοναδικός, ἐξαιρετικός. — εἴρυτο ἄστνυ καὶ αὐτοὺς = ἔσφριζε τὴν πόλιν καὶ τοὺς πολίτας. — πρῶην = πρὸ ὀλίγου. — ἔτλην · τλήναι = ὑπομένειν. — ἀνδρὸς παιδοφόνοιο... ὀρέγεσθαι · ἡ σειρὰ τῶν λέξ. ὀρέγεσθαι στόμα ποτὶ χεῖρα ἀνδρὸς παιδοφόνοιο — ὀρέγομαι = τείνω, φέρω πρὸς.

507 - 517 : — ὑπὸ ὤρσε = ἐξήγειρεν ἀπὸ τὸ βάθος τῆς ψυχῆς του. — ἴμερον γόοιο = ἐπιθυμίαν νὰ κλαύσῃ. — πατρός· γεν. αἰτίας. — ἦκα = ἦσυχα, μαλακά. — ἀδινά = ἀφθόνως, πολὺ. — ἔλυσθεις· ἐλόομαι = στρέφομαι, σωριάζομαι. — στοναχὴ ὀρώρει = ὑψώνετο, ἀντηχοῦσεν ὁ στεναγμός. — πολὺς = φαιός.

518 - 551 : — ᾗ = ἄχ. — δειλὸς = δυστυχῆς. — ἦ δὴ = πράγματι λοιπόν. — ἄνσχεο· ἀνέχομαι. — ἔμπης = ἐν τούτοις. — ἐάσομεν κατακεῖσθαι = ἄς ἀφήσωμεν νὰ ἡσυχάσουν. — ἄχθυμαι = θλίβομαι. — οὐ τις πρῆξις πέλεται = δὲν γίνεται τίποτε, δὲν βγαίνει τίποτε. — ὡς ἐπεκλώσαντο = ἔτσι προώρισαν οἱ θεοί· ἐνν. μὲ τὸ νῆμα τῶν Μοιρῶν. — αὐτοὶ δὲ = ἐνῶ αὐτοί. — ἀκηδέες = χωρὶς βάσανα. — δοιοί· Γ 236. — τὸ οὐδας = ἔδαφος, πάτωμα. Συνεκδ. = ὁ οἶκος, τὸ παλάτι. — ἐάων = ἀγαθῶν. — κύρομαί τιμι = συναντῶ κάτι, μοῦ τυχαίνει κάτι. — τῶν λυγρῶν = ἀπ' αὐτὰ τὰ δεινὰ, ἀπὸ τὰ δεινὰ ποὺ περιέχονται εἰς τὸν δεῦτερον πίθον. — λωβητὸς = στιγματισμένος. — ἔθηκεν· τίθησι· γνωμ. ἀόρ. — ἡ βούβρωστις = ἡ ἀθλιότης. — φοιτῶ = περιπλανῶμαι. — θεοῖσι = εἰς τὰ μάτια τῶν θεῶν. — τετιμένος· τίωμαι, τίω = τιμῶ. — ἐκ γενετῆς = ἀπὸ τὸν καιρὸν ποὺ ἐγεννήθη. — ἐκέαστο· καίνωμαι = ὑπερβάλλω, ὑπερτερῶ. — ἀλλ' ἐπὶ καὶ τῶ... : ἡ σειρὰ τῶν λέξε. : ἀλλὰ θεὸς θῆκε κακὸν καὶ ἐπὶ τῶ. — γονὴ παίδων = πολλὰ παιδιὰ. — κρείοντες = οἱ ὅποιοι θὰ ἐβασίλευον. — παναώριος = μέλλον νὰ ἀποθάνῃ ἐντελῶς πρόωρα, ὀλιγόζωος. — κομίζω = περιποιοῦμαι. — ἦμαι = εὐρίσκομαι. — κήδω = προξενῶ θλίψεις. — ὄσσον· ὅσον ἔδαφος, ὅσους λαούς. — ἄνω = πρὸς βορρᾶν. — ἔδος = ἡ ἔδρα. — ἐντὸς ἐέργει = περικλείει. — τῶν = τῶν κατοικούντων εἰς τὰς χώρας ταύτας. — πῆμα = συμφορὰ. — ἄνσχεο = κάμε ὑπομονήν. — ἀλίαστον = ἀδιαλείπτως· ἐπίρρ. (α + λιάζομαι = παρεκκλίνω). — ἀκαχήμενος· ἀκαχίζω, ἀκάχημαι = πικραίνομαι.

β') Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : καθείατο, κτεῖνας, τετάρπετο, ἄνσχεο.

γ') τοὺς δ' ἔλαθεν εἰσελθόν : Μόνον κατὰ ὑπερφυσικὸν τρόπον ὁ Πρίαμος ἠδύνατο νὰ εἰσελθῇ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀχιλλέως ἀπαρατήρητος ἀπὸ τοὺς ἄλλους, διότι βεβαίως ἡ σκηνὴ ἦτο ἐν μόνον δωματίον.—

γυναῖκες: Αἱ γυναῖκες αὐταὶ δὲν ἦσαν παλλακίδες αἰχμάλωτοι, ἀλλὰ κόραι βασιλέων καὶ ἡγεμόνων. Οἱ υἱοὶ τῶν ἐθεωροῦντο βασιλόπαιδες, ὅπως καὶ οἱ υἱοὶ τῆς Ἑκάβης. Εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Πριάμου ἴσχυον τὰ ἔθιμα τῶν μοναρχῶν τῆς Ἀνατολῆς. — **δοιοὶ γὰρ πίθοι**: Ὁ μῦθος αὐτὸς παριστᾷ τὸν μέγιστον τῶν θεῶν ἄδικον καὶ ἀνόητον. Θεωρεῖ ἐξ ἄλλου τὸν ἄνθρωπον ἐντελῶς ἀνεύθυνον διὰ τὰς πράξεις του. — **Μάκαρος ἕδος**: Κατὰ τὴν παράδοσιν ὁ Μάκαρ ἦτο υἱὸς τοῦ Ἴλου καὶ ἐξορισθεὶς ἀπὸ τὴν Τρωάδα δι' ἀδελφοκτονίαν ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Λέσβον.

552 - 620

α') 552 - 570: — **ἀκηδῆς** = ἀπεριποίητος, ἄταφος (στερ. α + κῆδος = φροντίς). — **ἀπόναιο**: ἀπονίναμαι = χαίρομαι, ἀπολαμβάνω κάτι. — **ὑπόδρα**: Α 148. — **νοέω** = ἔχω κατὰ νοῦν. — **ἄλιος** = θαλάσσιος (ἄλις). ἄλιος γέρων λέγεται ὁ Νηρέυς. — **καὶ δέ· καὶ δὴ** = καὶ μάλιστα. — **σέ γιγνώσκω** (τὸ σέ ἀντικμ. τοῦ γιγνώσκω κατὰ πρόληψιν) = καταλαβαίνω ὅτι καὶ σύ... — **ἡβῶν** = νέος καὶ δυνατός. — **φυλακούς**: φύλακας. — **ὄχηα**: Ω 446. — **μετοχλίσειε**: μετοχλίζω = μετακινῶ. — **ἀλίτωμαί**: μέσ. ἀόρ. β' τοῦ ἀλιταίνω = ἀμαρτάνω.

571 - 595: — **οἶκοιο**: ἐξ οἴκου, ἦτοι ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς σκηνῆς του. — **καλήτωρ** = ὁ καλῶν τὸν λαὸν εἰς ἀγοράν. — **δίφρος**: Ζ 354. — **ἐϋσωτρος ἀπήνη** = ἔχουσα ὠραῖα τὰ σῶτρα, ἦτοι τὰς περιφερείας τῶν τροχῶν, συνών. τοῦ εὐκκυλος. — **ἦρεον**: αἰρῶ. Ὁ παρατ. δηλώνει τὸ πλῆθος τῶν δώρων, τὰ ὅποια συνεχῶς ἔβγαζαν ἀπὸ τὴν ἄμαξαν. — **φάρεα**: Ω 231. — **ἔϋννητος** = καμωμένος με ὠραῖον νῆμα, πολυτελής. — **πυκάσας** = σκεπάσας, τυλίξας (πύκα = σφικτά). — **ἐκκαλέσας** = καλέσας ἐκ τοῦ θαλάμου. — **μὴ οὐκ ἐρύσαιτο** = μήπως δὲν συγκρατήσῃ. — **λεχέων** = ἐπάνω εἰς στρῶμα. — **σὺν ἦειραν** = ἐβαθήθησαν νὰ τὸν σηκώσῃ καὶ νὰ τὸν τοποθετήσῃ. — **σκυδμαινέμεν**: σκυδμαίνω = εἶμαι θυμωμένος. — **εἰν Ἄϊδος** = μέσα εἰς τὸ παλάτι τοῦ Ἄϊδος, δηλ. τοῦ Ἄδου. — **οὐκ ἀεικέα** = πλούσια. Σχῆμα λιτότητας. — **ἀποδάσσομαι**: ἀποδατέομαι = ξεχωρίζω μερίδιον.

596 - 620: — **κλισμός**: Ι 200. — **τοίχου τοῦ ἐτέρου**: Ι 219. — **καὶ γὰρ** = ἄλλως τε καὶ ἡ... — **τῇ περ**: ἡ δοτ. κτητ. — **ἀπὸ βιοῖο** = με

τὴν βολὴν τοῦ τόξου του· ὁ βίος· A 49.— **χωόμενος**· A 46.— **ιοχέαιρα**· E 53.— **ισάσκετο** = συχνὰ συνέκρινε τὸν ἑαυτὸν τῆς (ἴσος).— **φῆδοιώ**... ἐπεξήγ. τοῦ **ισάσκετο**.— **τεκέειν**· ὑποκμ. τὴν *Λητώ*.— ἡ **δ'** αὐτὴ = ἐνῶ αὐτὴ ἢ *ἰδία*.— **ἐννήμαρ**· A 53.— **κάμε** = ἀπέκαμεν, ἐξήντηλθῆ.— **οἰοπόλος** = ἐρημικός (*οἶος* + *πέλω*).— **εὐνή** = ὁ τόπος ὅπου διατρίβει τις, τὸ λημέρι.— **πέσσει κήδεα** = χωνεῖ θλίψεις, καταπίνει τοὺς καημούς τῆς.— **μέδομαι** = σκέπτομαι.

β') *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : καὶ δὲ εἶσαν, πύθαι, ἤιε, ποτί.*

— *Νὰ μετατραποῦν εἰς ἀττικὸν λόγον :*

1) ἄμα ἡοῖ φαινομένηφιν.

2) ὄθι φασὶ θεάων ἔμμεναι εὐνάς νυμφάων.

γ') **ὑπόδρα ἰδῶν** : Κατὰ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἐκδηλώνεται πάλιν ὁ ὀργίλος χαρακτῆρ τοῦ Ἀχιλλέως. Δὲν θέλει νὰ ἀκούσῃ περισσοτέρους λόγους διὰ τὴν λύσιν τοῦ Ἑκτορος, οἱ ὁποῖοι θὰ τὸν ἠρέθιζον καὶ θὰ τοῦ ὑπενθύμιζον τὸν φόνον τοῦ Πατρόκλου. Ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ἐπαινετὸς ὁ ἦρωας, ὅτι ἀναγνωρίζων τὴν σφοδρότητα τοῦ πάθους του, προλαμβάνει τὸ κακόν. — **αὐτὸς Ἀχιλλεὺς λεχέων ἐπέθηκε** : Ἐπανορθῶν ὁ Ἀχιλλεὺς τὴν ἀγρίαν σκληρότητα, τὴν ὅποιαν ἔδειξε πρὸς τὸν Ἑκτορα, ἀπονέμει εἰς τὸν νεκρὸν τὴν τελευταίαν αὐτὴν τιμὴν.— **Νιόβη** : Κατὰ τὴν ποιητικὴν παράδοσιν ἡ Νιόβη ἦτο κόρη τοῦ Ταντάλου, βασιλέως τῆς Λυδίας, καὶ σύζυγος τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Ἀμφίονας. Ὁ μῦθος τῆς Νιόβης, ὅπως περίπου ἰστορεῖται ἐδῶ, ἀνεφέρετο ἀπὸ μεταγενεστέρους ποιητὰς, ἢ διὰ νὰ ἐξάρῃ τὸ ἠθικὸν διδάγμα, ὅτι ἡ μεγαλαυχία τιμωρεῖται, ἢ διὰ νὰ παραστήσῃ τὴν δεινότεραν θλίψιν, τὴν ὅποιαν δύναται νὰ ὑποστῇ ἓνας θνητός. — ἐν **Σιπύλῳ** : Σίπυλον εἶναι προέκτασις τοῦ Τρωάου, ὁ ὁποῖος εἶναι ὄρος τῆς Λυδίας.— **Ἀχελῶιον** : Ἀχέλης ἢ Ἀχελῶος ὠνομάζετο ποταμός, ὅστις ἐπήγαγεν ἀπὸ τὸ Σίπυλον καὶ ἐχύνετο εἰς τὸν Συμυραϊκὸν κόλπον.— **λίθος περ εὐῶσα** : Ἐνας βράχος τοῦ Σιπύλου φαίνεται ἀπὸ ὠρισμένον σημεῖον ὡς μορφὴ γυναικὸς δακρυρροούσης. Διὰ τοῦτο ἡ τοπικὴ παράδοσις ἔλεγεν, ὅτι αὐτὴ ἡ μορφὴ ἦτο ἡ Νιόβη, ἡ ὅποια, καὶ ἀφοῦ ἀπελιθώθη, ἐξηκολούθει νὰ θρηγῆ διὰ τὸν θάνατον τῶν τέκνων τῆς.

α') 621 - 642 : — ἄργυφος = λευκός (ρίζ. ἄργυ-, arguo = φω-
τίζω). — ἔδερον· δέρον = γδέρνω. — ἄμφεπον· ἀμφέπω καὶ ἀμφιπέτω
= ἐτοιμάζω. — στ. 623 ὡς I 210. — περιφραδέως = με προσοχήν. —
ἐρύσαντο· ἐρύω = ἀποσύρω, τραβῶ. — στ. 625 - 626 ὡς I 216 - 217. —
στ. 627 - 628 ὡς I 221 - 222. — ὄσσοι = πόσον μεγαλόσωμοι. — οἶοι
= πόσον ὠραῖοι. — ἄντα = κατὰ πρόσωπον, ὅταν τὸν ἐκοίταζε κατὰ
πρόσωπον. — ὄψιν ἀγαθὴν = τὴν εὐγενικὴν μορφήν. — λέξον = βάλε με
νὰ πλαγιάσω· ῥ. λέγω. — ὑπὸ ὕπνω (συναπτ. πρὸς τὸ τερωπώμεθα με
σημ. δοτ. ὄργ.) = με ὕπνον ἢ κατὰ κυριολ. = κάτω ἀπὸ ὕπνον, διότι
ὁ ὕπνος σάν νὰ σκεπάξῃ τὸν κοιμώμενον. — μύσαν· Ω 420. — κήδεια
πέσσω· Ω 617. — ὁ χόρτος = ὁ περίβολος. — πασάμην· πατέομαι =
τρώγω, γεύομαι. — ἡ λαυκανίη = ὁ λαιμός, ὁ φάρυγξ. — λαυκανίης
καθέηκα = ἔρριψα κάτω εἰς τὸν λαιμὸν μου, ἦπια.

643 - 658 : — τὰ δέμνια = ἑλαφρὰ κινητὴ κλίνη. — ὑπ' αἰθούση
= ὑπὸ τὸ πρόπυλον, ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ προπύλου. — τὰ ῥήγεα =
σκεπάσματα κλίνης χρωματιστὰ (ῥέζω = βάφω). — ἔσασθαι· ὥστε
ἔσασθαι = διὰ νὰ σκεπασθῇ· ἔννυμι (ρίζ. ἔσ-, ἔσνυμι, ἐσθής). — τὸ
δάος = ὁ πυρρός, ἡ δάς. — ἐγκονέουσαι· ἐγκονέω = κάμνω κάτι γρή-
γορα καὶ πρόθυμα (ρίζ. κον-, διάκονος). — ἐπικερτομέω = πειράζω,
ἀστειεύομαι. — λέξο = πλάγιασε, προστακτ. μέσου ἄορ. τοῦ λέγω. —
βουληφόρος· Α 144. — βουλεύω βουλὰς = παρακάθημαι εἰς συμ-
βούλιον, συσκέπτομαι. — ἡ θέμις ἐστὶ = ὅπως γίνεται κατὰ τὸν θε-
σμόν. — στ. 653 ὡς Ω 366. — ἀνάβλησις = ἀναβολή, ἀργοπορία. —
ποσσῆμαρ = ἐπὶ πόσας ἡμέρας. — μέμονα = ἐπιθυμῶ. — κτερεῖζω =
ἀπονέμω τὰς τελευταίας τιμὰς εἰς νεκρὸν (κτέρεα). — τέως = κατὰ
τὸ διάστημα τοῦτο, εἰς αὐτὸ τὸ μεταξὺ. — μένω = νὰ μένω εἰς τὴν
σκηνὴν μου, νὰ ἀπέχω τῆς μάχης.

659 - 676 : — τάφον = ἐνταφιασμόν. — μοί· συναπτ. πρὸς τὸ κεχα-
ρισμένα. — κεχαρισμένα θεῖης· ἀντὶ χαρίζοιο = θὰ μοῦ ἔκαμνες χάριν. —
ἐέλλεμεθα = εἴλομαι· Ε 203. — ἡ ὕλη = τὰ ξύλα. — ἀξέμεν· ὥστε ἄξαι. —
δαινῦτο· εὐκτ. τοῦ δαίνουμαι = παρακάθημαι εἰς δεῖπνον. — μῆ
πως δείσειε = διὰ νὰ μὴ ἔχη κανένα φόβον. — πυκινὰ φρεσί....
Ω 282.

β') *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : σῆς, ἐνθέμεναι, στόρεσαν, λύσιος, ἀξέμεν.*

γ') *δέμνια θέμεναι ὑπ' αἰθούσῃ :* Εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ αἵκου ἐστράνωτο συνήθως ἡ κλίνη διὰ τοὺς ξένους. Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ αἴθουσα εἶναι στοὰ μόνον ἐστεγασμένη, ὁ ξένος ἐκοιμᾶτο σχεδὸν εἰς τὸ ὑπαιθρον. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ οἰκοδεσπότης διατάσσει « *χλαίνας ἐνθέμεναι οὐλας καθύπερθεν ἔσασθαι* ». — *ἐννῆμαρ γοάοιμεν αὐτόν :* Τὸ διάστημα τοῦτο τοῦ πένθους φαίνεται ὑπερβολικόν. Ἴσως κατ' ἀνατολικὴν συνήθειαν παρετείνεται τόσον πολὺ ὁ θρήνος, ἢ, καὶ πιθανώτερον, μὲ τὴν πρόφασιν τῆς κηδείας ζητεῖ ὁ Πρίαμος νὰ ἐξασφαλίσῃ ὀλίγων ἡμερῶν ἡσυχίαν διὰ τοὺς κατοίκους τοῦ Ἰλίου. — *σχῆσω πόλεμον :* Ὁ Ἀχιλλεὺς ἀφοῦ ἐφόνευσε τὸν Ἑκτορα καὶ ἔσφασε τοὺς Ἀχαιοὺς, ἔχει ἀπόλυτον ἐξουσίαν εἰς τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου. Διὰ τοῦτο χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν του ἄλλους ἀρχηγοὺς ὑπόσχεται εἰς τὸν Πρίαμον ἀναχωρῆν ὀλίγων ἡμερῶν.

— *Ποῖα συναισθήματα μᾶς προκαλεῖ ὁ ποιητής, ὅταν περιγράψῃ τὸν σιωπηλὸν θάνασμον τοῦ Πριάμου καὶ τοῦ Ἀχιλλέως πρὸς ἀλλήλους ;*

— *Εἰς ποῖον σημεῖον ἐκδηλώνεται περισσότερον ἡ συμπάθεια τοῦ Ἀχιλλέως πρὸς τὸν Πρίαμον ;*

677 - 804

α') 677 - 691 : — *ἵποκορουστής* = ὁ τακτοποιῶν πρὸς μάχην τὰ ἄρματα, πολεμιστὴς (*ἵππος + κορούσσω = ὀπλίζω*). — *ἐριούνιος* · Ω 360. — *ἔμαρπτε · μάρπτω* · Ε 65. — *ὀρμαίνοντα · ὀρμαίνω* = διαλογίζομαι. Ἡ *μτχ.* αἰτιολ. — *ἐκπέμφει* = ὀδηγήσῃ ἔξω. — *ἱερὸς* = ἰσχυρὸς, βωμαλέος. — *πυλαωρὸς* = φρουρὸς τῶν πυλῶν. — *οἶον ἔθ' εὔδεις* = ἔτσι ποὺ κοιμᾶσαι ἀκόμα. — *εἶασε* = ἐφέισθη. — *τοὶ λελειμμένοι* = ὅσοι ἔχουν μείνει. — *αἶ κε γνώῃ σε* = ἂν μάθῃ τὴν ἐδῶ παρουσίαν σου. — *ρίμφα* · Ζ 511.

692 - 706 : — *ἔυρρεῖος* · Ζ 508. — *δινηεῖς* = ποὺ κάμνει δίνας, ὀρητικὸς. — *κροκόπεπλος* = ἔχουσα πέπλον χρώματος κρόκου, χρυσίζουσα (*κρόκος* = τὸ φυτὸν ζαφορά). — *ἐκίδνατο* = ἐσκορπίζετο· *κιδνα*.

μα παράλλ. τύπος τοῦ σκεδάννυμαι.— ἔλων· ἐάλω, ἐλαύνω.—**ἀστυβώωτην**· ὡς ἐν Ω 577 *καλήτορα*.—**κώκυσε**· Ω 200.—**γέγωνε** = ἐφώναξε δυνατά.—**ὑψεσθε ἰόντες** = ἐλάτε νὰ ἰδῆτε.—**χαίρετε· ἐχαίρετε**· παρατ.

707 - 717 : — **ἀάσχετον** = ἀσυγκράτητον (στερ. α + ἄ(ν)σχετος, ἀνασχεῖν).— **ξύμβληντο**· θὰ νοηθῆ ὡς ἀντικμ. *Πριάμω*.—**τίλλομαι** = ἀποσπῶ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου.—**πρόπαν** = ὀλόκληρον.—**Ἔκτορα**· συναπτ. πρὸς τὸ *ὀδύροντο*.—**εἴξατε** = κάμετε τόπον.—**οὔρευσι**· οὔρηες· Α 50.—**ἄσεσθε**· ἄω = χορταίνω.

718 - 745 : — **τρητὸς** = τρυπητὸς (*τείρω*).— **παρὰ εἶσαν** = ἔφεραν κοντὰ εἰς τὸν νεκρὸν.—**ἀοιδός**· ἐνταῦθα εἰδικὸς εἰς θρηνώδη ἄσματα.—**ἐξάρχους θρήνων** = διὰ νὰ ἀρχίσουν τὸν θρῆνον.—**οἱ τε στόνόεσσαν ἀοιδὴν**· θὰ νοηθῆ τὸ ῥῆμα μὲ τὴν ἔννοιαν τοῦ *ἄδειν* καὶ ἡ ὅλη φράσις θὰ ἐξηγηθῆ : καὶ οἱ ὅποιοι θὰ ἔψαλλον τὸ πολυστένακτο τραγοῦδι.—**ἐπὶ στενάχοντα** = συνώδευον μὲ στεναγμὸν τὸ θρηνητικὸν ἄσμα.—**τῆσι** = μεταξὺ αὐτῶν.—**αἰών** = τὸ διάστημα τοῦ βίου, ἡ ζωή.—**δυσάμμορος** = δυστυχῆς (*δυσ* + ἄμμορος, ἄσμορος).—**πέρσεται**· ὁ μέσ. μέλλ. ἀντὶ τοῦ παθητικοῦ *περθήσεται*.—**ἐπίσκοπος**· κατηγ. εἰς τὸ ὑποκμ. τοῦ *ὄλωλας* = ἐχάθης σὺ ὁ προστάτης.—**ρύσκει**· ἐρύσκον· θαμιστ. τύπ. τοῦ *ῥύομαι*.—**ἔχες** = ὑπερήσπιζες.—**κεδνός** = σεβαστός.

ἀεικὴς = ἀνάρμοστος, ἐξευτελιστικός.—**ἀθλεύων** = ἐργαζόμενος ὡς δοῦλος.—**πρὸ ἀνακτος** = χάριν ἑνὸς κυρίου.—**ῥῆ δήπου** = τοῦ ὀποίου πολλὸ πιθανόν...—**ἐν παλάμῃσιν**· ὡς ἀπλή δοτικ. ὄργαν.—**ὀδάξ** = μὲ τὰ δόντια.—**ἄσπετος** = ἀνέκφραστος, ἀπέραντος (α + *σπε*, *ρίζης* τοῦ *εἰπεῖν*).—**οὔδας**· Ω 527.—**ἐν δαί** = ἐν τῇ μάχῃ (τοπ. δοτ. ὀνόμ. συγγεν. πρὸς τὸ *δήμιος* = καταστρεπτικός).—**ἄρητὸς** = κατηραμένος, φοβερὸς (*ἀρή*, *ἄράομαι*).

746 - 759 : —**ἀδινὸς γόος** = θρῆνος μὲ πολλὰ δάκρυα.—**πέρνασκε**· θαμιστ. τοῦ *πέρνημι* = πωλῶ.—**ἀμιχθαλόεις** = ὀμιχλώδης.—**ψυχὴ** = ζωή.—**ταναηκὴς** = κοφτερὸς (*ταναός* + ἄκος, ἀκή).—**πολλά** = πολ- λάκις.—**ῥυστάζεσκεν** = ἔσυρε κάθε τόσον, θαμιστ. (*ῥυστάζω*, *ἐρύω*).—**ἐρσήεις**· Ω 419.—**ἀγανός** = εὐμενής, φιλόφρων.—**ἀγανά βέλη** = βέλη ποῦ δίδουν ἀνώδυνον θάνατον.

760 - 776 : — ἀλίαστον = ἀδιάλειπτον (ἀ + λιάζομαι = ἀπομακρύνομαι).—δαήρ· Γ 180.—ὡς ὤφελλον ὀλέσθαι· Γ 173, Ζ 345.—ἀσυφηλος = προσβλητικός.—ἐνίπτω = ἐπιπλήττω.—στ. 769 ὡς Ζ 378.—ἐκυρός - ἦ· Γ 172.—παραιφάμενος· παράφημι = συμβουλευέω.—ἀγανοφροσύνη = καλωσύνη, μαλακοὶ τρόποι.—ἀχθυμένη κῆρ = κατὰκαρδα λυπημένη.—πεφρίκασί με = αἰσθάνονται φοίκην δι' ἐμέ.—δῆμος = τὸ πλῆθος, ὁ λαός.

777 - 787 : — ἄξετε· ὁ μέλλ. ἀντὶ προστακτ.—πυκινὸν λόχον = καμμίαν δολερὰν ἐνέδραν.—πημανέειν· πημαίνω = βλάπτω, προξενῶ κακόν.—ἀγίνεον· ἀγινέω = φέρω· παράλλ. τύπος τοῦ ἄγω.—ἄσπετον· Ω 738.—φραεσίμβροτος = ἡ φέρουσα τὸ φῶς εἰς τοὺς θνητούς.—θρασύς = τολμηρός, γενναῖος.—ἐν πυρῇ ὑπάτη = ἐπάνω - ἐπάνω εἰς τὰ ξύλα τῆς πυρᾶς.

788 - 804 : — ἦμος = ὅταν.—ἠριγένεια = πρωινή (ἦρι = πρωὶ + ρίζ. γεν.)· ἐπίθ. τῆς Ἡοῦς.—ροδοδάκτυλος = ἔχουσα ῥόδινα δάκτυλα, ἐπίθ. τῆς Ἡοῦς.—τῆμος· (τὸ δεικτ. τοῦ ἦμος) = τότε.—ἦγρετο· ἀγείρομαι.—ἐπέσχε (τόπον) = κατέσχε, ἐξετάθη.—λέγομαι = περιμαζέω.—μύρομαι· Ζ 373.—κατείβομαι = χύνομαι κάτω.—ἡ κάπετος = τάφος, λάκκος.—ὁ λᾶας = ὁ λίθος.—σῆμα χέω· Ζ 419.—εἶατο = ἐτοποιήθησαν (ῥ. ἦμαι).—πάλιν κίον = ἐπέστρεψαν· ἐνν. εἰς τὴν πόλιν.—ἐρικυδῆς = μεγαλοπρεπής.—ἀμφιέπω = φροντίζω, ἐτοιμάζω.—τάφος· Ω 660.

β') Σχηματισμὸς τοῦ ἄορ. β' τοῦ γινῶσκω κατὰ τὰ βαρύτενα : γνῶη - γνώωσι.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : σεῖο, τοι, λελειμμένοι, ἴξον, πτόλει, ἀγάγωμι, ἦγρετο.

γ') ὅτε δὴ πόρον ἴξον : Μετὰ τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ ὁ Πρίαμος δὲν εἶχε πλέον νὰ φοβηθῆ τίποτε. Καὶ κατὰ τὴν μετάβασίν του εἰς τὸν Ἀχιλλέα ἀκριβῶς εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον, ὅπου ἤρχιζεν ὁ κίνδυνος, ἐνεφανίσθη ὁ Ἐρμῆς.—Κασσάνδρη : Ὅπως καὶ ὁ Ἐλενος, εἶχε καὶ ἡ Κασσάνδρα προφητικὴν δύναμιν. Ἐθαυμάζετο καὶ διὰ τὴν ἔξοχον καλλονὴν της καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἀγαμέμνων μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Ἰλίου τὴν

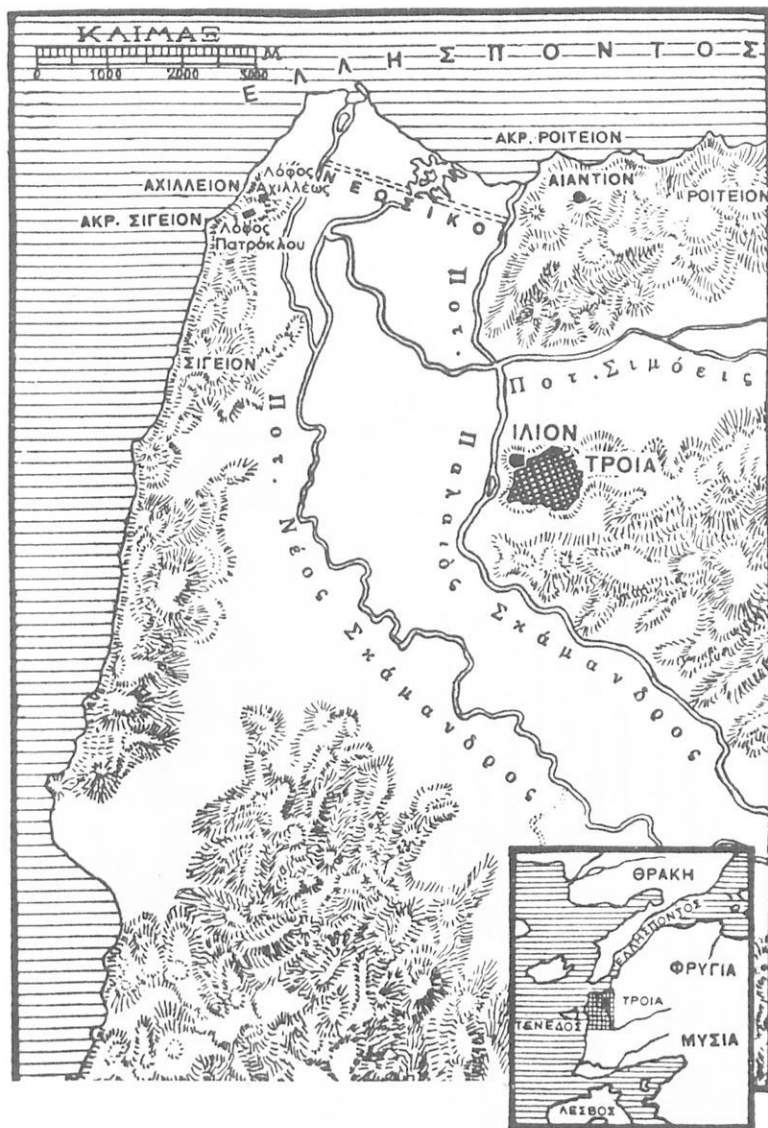
ἔφερον ὡς αἰχμάλωτον εἰς τὴν Ἑλλάδα.— σὺ δ' αὖ, τέκος... τὸ προαισθημα τοῦτο τῆς Ἀνδρομάχης διὰ τὸν μικρὸν Ἀστυάνακτα ἐπηγήθυσεν ἀκριβῶς κατὰ τὰς διηγήσεις τῶν μεταγενεστέρων ποιητῶν.— **κατεστόρεσαν πυκνοῖσιν λάεσσι**: Μετὰ τὴν τοποθέτησιν τῆς νεκρικῆς θήκης εἰς τὸν λάκκον καὶ τὴν ἰσοπέδωσιν τοῦ ἐδάφους ἐτοποθετεῖτο μία σειρὰ ἀπὸ λίθους. Ἐπ' αὐτῆς κατόπιν ἐχύνετο χῶμα, διὰ νὰ σχηματισθῇ ὁ τύμβος.

— Πῶς παρουσιάζουν τὸν Ἔκτορα οἱ θρῆνοι ἐκάστης τῶν συγγενῶν του ;

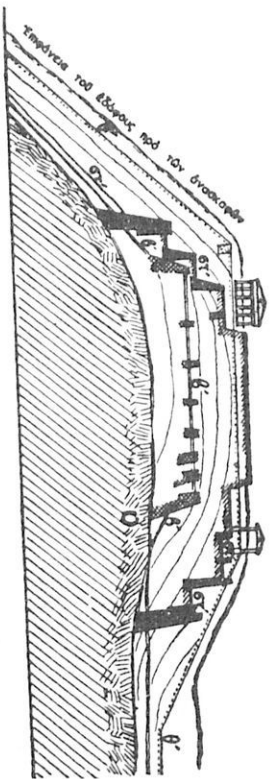
— Νὰ ἐξαρθῇ ἡ μεγαλοπρεπὴς ἀπλότης, μὲ τὴν ὁποίαν τελειώνει τὸ ἔπος τῆς Ἰλιάδος.

Πῶς σου ἀρέσει ἡ ἀσφάλεια
 ἡ ἀσφάλεια ἡ ἀσφάλεια
 ἡ ἀσφάλεια ἡ ἀσφάλεια

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

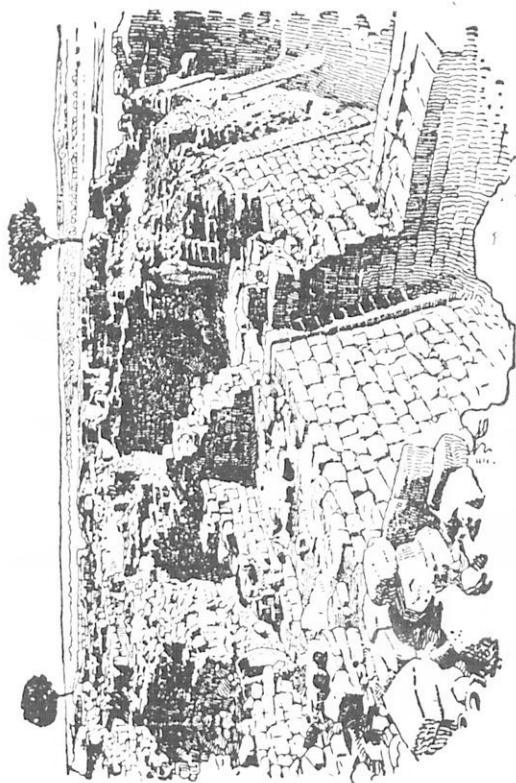

Εἰκ. 1. Χάρτης τῆς ἀρχαίας Τρωάδος.

Εἰκ. 2. Διάγραμμα τοῦ γηλόφου τῆς ἀργαίας Τροίας.

- Φαίνονται τὰ τεῖχη τῆς 2ας καὶ τῆς 3ης πόλεως καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς Ἑλληνορωμαϊκὸς ναὸς τῆς 3ης πόλεως.
- ο. Ὁ φυσικὸς βράχος τοῦ λόφου, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου εὐρέθησαν ἕλην ἐγκαταστάσεως νεολιθικῆς ἐποχῆς.
- β. Τὰ κεκλιμένα τεῖχη τῆς 2ας πόλεως (ἡμίκευρα), χρονολογούμενης ἀπὸ τοῦ 2500 - 2000 π.Χ.
- στ. Τὰ τεῖχη τῆς 3ης πόλεως (μαῦρα) τῆς ἡμερικῆς Τροίας, τῶν ὁποίων φωτογραφίαν βλ. εἰς τὴν εἰκόνα 3.
- Αἱ ἄλλαι πόλεις μέγρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἑδάφους πρὸ τῶν ἀνακαταφῶν εἶναι ὀλιγωτέρου ἐνδιαφέροντος καὶ ἐξεκαθαρίσθησαν κατὰ τὰς ἀνακαταφάς.

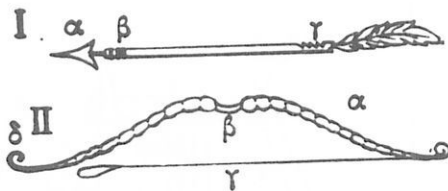
Εικ. 3. Τα τείχη τῆς ὀμηρικῆς Τροίας.
(Κτισθέντα περί τὸ 1500 π.Χ.)

Πρὸς τὰ δεξιὰ ἡ ἐξωωτερικὴ ἐπιφάνεια τῶν τειχῶν ἐξωγκωμένον πρὸς τὸ κατώτερον μέρος, χάριν στερεότητος.
Πρὸς τὰ ἀριστερὰ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς πόλεως.
Τὰ τείχη ταῦτα ἐπὶ δέκα ἔτη ἐπροστάτευον τὸ ἱερὸν πτολιέθρον τῆς Τροίας.

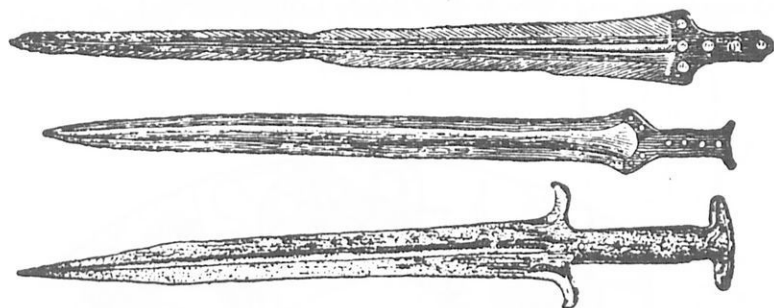
Εικ. 4. Πολεμιστάι Ἀχαιοί.
(Ἐκ πηλίνου ἀγγείου Μυκηθῶν.)

Φέροντες πῆλῆκα (κόρον) μὲ λόρον καὶ φάλους ἐξέχοντες ὡς κέρατα. Προφυλάσσονται μὲ βραχὺν θώρακα, κάτωθι τοῦ ὀπλοῦ φαίνεται ὁ χιτῶν. Κρατοῦν μικρὰν ἀσπίδα καὶ φοροῦν κνημίδα.

Εικ. 5. Βέλος και τόξον.

- I. Βέλος (ἀναπαράστασις) α) αίχμη, β) ξύλον, γ) γλυφίδες και πτερόν.
 II. Τόξον » α) κέρατα, β) πήχυς, γ) νευρά, δ) κορώνη.

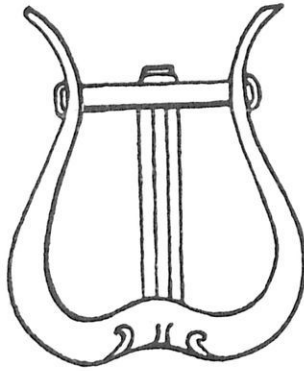

Εικ. 6. 'Ορειχάλκινα ξίφη εκ Μυκηνών.

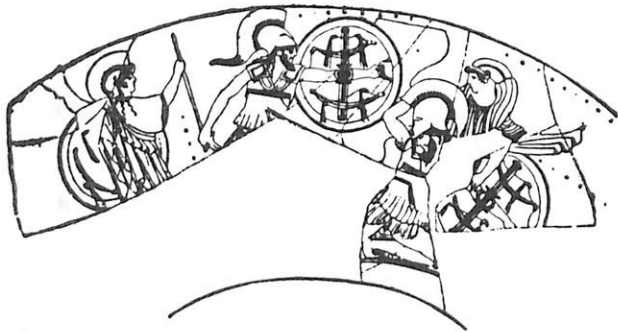

Εικ. 7. Αίχμαι δοράτων.

Αὗται ἦσαν δύο εἰδῶν : ἢ εἶχον ὀπήν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐτίθετο τὸ ξύλον, ἢ ἐκαρφώ-
 νοντο ἐπὶ τοῦ ξύλου.

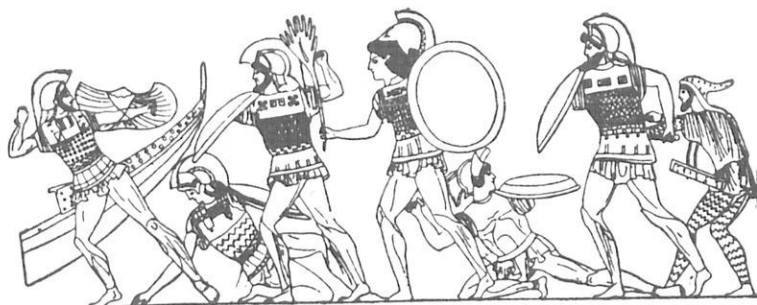

Εικ. 8, Φόρμιγξ. (Αναπαράστασις.)

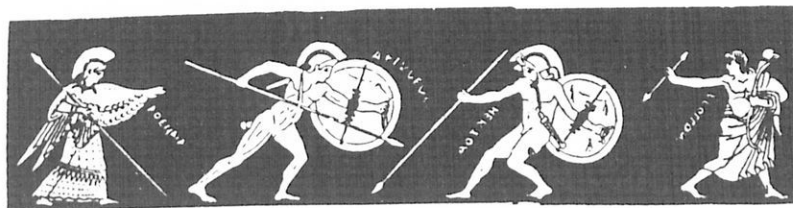
Εικ. 9. Μονομαχία Διομήδους και Αινείου.
(Αγγειογραφία).

Ὁ Διομήδης ἐπιπίπτει κατὰ τοῦ γονατισμένου Αἰνείου, ὁ ὁποῖος ἔχει πληγωθῆ εἰς τὸ ὑπογάστριον. Ἄλλ' ἡ Ἀφροδίτη μὲ τὰς δύο χεῖράς της ἀρπάζει τοὺς βραχίονας τοῦ υἱοῦ τῆς Αἰνείου μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ τὸν σώσῃ. Ὅπισθεν τοῦ Διομήδους ἴσταται ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ ὁποία παρακολουθεῖ ἡρέμως τὸ γεγονός.
(Ἰλιάδος Ε 309-317.)

Εικ. 10. Μάχη παρά τὰς ναῦς.
(Ἐξ ἀγγείου.)

Παρά τὴν πρύμνην τοῦ πλοίου ἵσταται ὁ Αἴας πιεζόμενος ὑπὸ τῶν Τρώων, ἐκ τῶν ὁποίων εἷς κρατεῖ δᾶδα ἀνημμένην, διὰ νὰ πυρπολήσῃ τὸ πλοῖον. Δύο Ἄχαιοι ἔχουν ἀνατραπῆ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ εἷς ἀμύνεται κατὰ τῶν ἐχθρῶν.
(Ἰλιάδος Ο 420.)

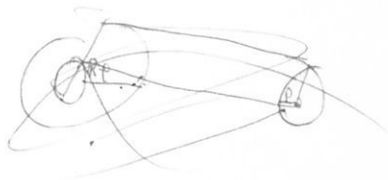

Εικ. 11. Μονομαχία Ἀχιλλέως καὶ Ἑκτορος.
(Ἐξ ἀγγείου.)

Ἡ Ἀθηνᾶ ἐξωθεῖ τὸν Ἀχιλλέα, ἐνῶ ὁ προστάτης τοῦ Ἑκτορος Ἀπόλλων ἐγκαταλείπει αὐτόν. (Ἰλιάδος Χ.)

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελ.
1. Εισαγωγή	7
2. Κείμενον καὶ περιλήψεις.....	15
3. Γνωσταὶ ἐκ τῆς Ὀδυσσεΐας γραμματικαὶ διαφοραὶ παρ' Ὀμήρω.....	89
4. Ἑρμηνευτικαὶ σημειώσεις	97
5. Παράρτημα εἰκόνων	189

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουσι τὸ κάτωθι βιβλιοσήμον ἐἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἐπίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΓ' 1967 (VI) - ΑΝΤ. 17.000 - ΣΥΜΒ. 1.538/7-6-67

Ἐκτύπ.: Ἐν. Τσιγκογράφων Ἀθηνῶν ΣΥΝ. Π.Ε. Βιβλιοδ. Ἴω. Καμπαῆς Ο.Ε.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

W

Χριστίνα.

Το <ταμια>

